

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1989-1990

10 SEPTEMBER 1990

WETSONTWERP

**tot bescherming van de
economische mededinging**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Inleiding

De wetgevingen inzake mededingingspraktijken, die van kracht zijn in de geïndustrialiseerde landen, beogen voornamelijk de economische mededinging te bevorderen of deze tenminste te vrijwaren.

Overigens wordt algemeen aanvaard dat de mededinging, voor zover ze daadwerkelijk is, de beste garantie inhoudt inzake economische resultaten, normale prijzen, kwaliteitsverbetering, technische vooruitgang, en aldus bijdraagt tot een zo hoog mogelijk peil van particuliere en collectieve behoeftenbevrediging.

De mededinging bevordert de economische doelmatigheid van de produktie en de verdeling van goederen en diensten omdat zij naar een optimale toewijzing van aangewende middelen neigt en voortdurend aanspoort tot aanpassing aan de economische en technologische vernieuwingen.

Vrije en open markten bij mededinging zijn, door de grotere gelijkheid van kansen, door de meer gedecentraliseerde besluitvorming, en door de druk tot voortdurende aanpassing van de structuur van vraag en aanbod aan de technische ontwikkeling, bevorderlijk voor de efficiëntie en de concurrentiekracht van de ondernemingen.

Terwijl het toezicht op de mededinging zich voornamelijk aandient voor die deelmarkten waar de invloed van de internationale mededinging minder

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1989-1990

10 SEPTEMBRE 1990

PROJET DE LOI

**sur la protection de la
concurrence économique**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Introduction

Les législations en matière de pratiques de concurrence, en vigueur dans les pays industrialisés, visent essentiellement à promouvoir ou tout au moins à sauvegarder la concurrence économique.

Au demeurant, on admet généralement que la concurrence, pour autant qu'elle soit effective, offre les meilleures garanties au plan des résultats économiques, de la normalité des prix, de l'amélioration de la qualité et du progrès technique et qu'elle contribue donc à la satisfaction maximale des besoins individuels et collectifs.

La concurrence renforce l'efficacité économique de la production et de la distribution des biens et des services car elle tend vers une allocation optimale des moyens mis en œuvre et stimule constamment l'adaptation aux innovations économiques et techniques.

Par ailleurs, l'efficacité et la compétitivité des entreprises augmentent dans les économies de marché où joue la concurrence, du fait que l'égalité des chances y est plus grande, que le pouvoir de décision y est plus décentralisé et qu'il s'y exerce une pression obligeant à une adaptation constante de la structure de l'offre et de la demande à l'évolution technique.

Si le contrôle de la concurrence se justifie surtout sur les fractions de marchés où l'influence de la concurrence internationale est moins prononcée, il faut

sterk doorweegt, is het ook van belang voor de verbetering van de internationale concurrentiekracht van de economie, niet in het minst omdat meer doelmatigheid in de binnenlandse sectoren van de economie, via het complex netwerk van toeleveringen en interacties, ook ten goede komt aan de open sectoren.

De verbetering van de concurrentiekracht en de handhaving van aangepaste economische structuren onder druk van een daadwerkelijke mededinging zijn tevens bevorderlijk voor de werkgelegenheid.

Een economisch doelmatige productie en verdeling van goederen en diensten door middel van een soepele en gediversifieerde industriële en commerciële structuur, in geval van effectieve mededinging, komen in het algemeen ten goede aan de gebruikers en verbruikers onder de vorm van een verantwoorde diversiteit en kwaliteit van beschikbare goederen en diensten tegen normale prijzen, een grotere marktdoorzichtigheid en minder verspillingen die het gevolg zijn van een niet-prijsmededinging.

Door de bestendige druk op de prijzen, en door de voortdurende aansporing tot aanpassing van het aanbod aan de vraag, als gevolg van het met elkaar confronteren van concurrerende ondernemingen, wordt het algemeen prijspeil gunstig beïnvloed en de koopkracht versterkt.

Door zich echter te onttrekken aan een vereiste van efficiëntie en voortdurende aanpassing aan voorwaarden, die hen opgelegd worden door het mededingingsgebeuren, streven ondernemingen ernaar, ten nadele van de verbruiker, een groter aandeel van de aldus gesloten welvaart voor zich te houden, meer bepaald door het aanbieden van kleinere hoeveelheden tegen hogere prijzen, wat tevens een verlies aan globale welvaart voor de economie tot gevolg heeft.

Parallel met het streven om een doeltreffend gebruik van de economische hulpbronnen te bewerkstelligen, wordt ook de verdeling van de economische machten beoogd. Deze twee doelstellingen dragen ertoe bij de optimale behoeftenbevrediging van de verbruiker te bevorderen; de tweede doelstelling legt, in het bijzonder, meer de nadruk op de kwalitatieve aspecten ervan, alsook op het behoud van een voldoende keuzevrijheid.

De mededinging op de markt kan worden aangetast door kartels, door misbruiken van machtsposities en door bepaalde concentraties. Men dient deze praktijken evenwel niet automatisch als schadelijk te beschouwen, maar het is duidelijk dat zij in bepaalde gevallen schadelijk kunnen zijn voor de economische belangen van andere ondernemingen en van de verbruikers, en zelfs voor het algemeen economisch belang.

Het toezicht op de ondernemingen blijkt dan ook vanuit concurrentieel oogpunt onontbeerlijk. Dit toezicht beantwoordt aan een tweevoudige betrachting: enerzijds, de economische agenten toe te laten hun activiteiten in de grootst mogelijke juridische zekerheid uit te oefenen en, anderzijds, de grenzen beter vast te leggen waarin de vrijheid van handelen op de

reconnaître que le contrôle est également important pour améliorer la compétitivité de l'économie au niveau international, d'autant plus qu'une grande efficacité des secteurs nationaux de l'économie profite aussi, par le biais du réseau complexe d'interactions et de sous-traitances, aux secteurs ouverts.

L'amélioration de la compétitivité et le maintien de structures économiques adaptées, sous la pression d'une concurrence effective, sont également profitables à l'emploi.

Une production et une distribution de biens et de services économiquement adéquates, grâce à une structure industrielle et commerciale souple et diversifiée, dans des conditions de concurrence effective, profitent généralement aux utilisateurs et aux consommateurs, parce qu'elles garantissent un choix approprié de biens et de services de qualité à des prix normaux, une meilleure transparence du marché, tout en réduisant les gaspillages qu'entraîne une concurrence qui ne s'exerce pas sur les prix.

La pression constante qui s'exerce sur les prix et l'incitation permanente à adapter l'offre à la demande, conséquence de l'affrontement entre entreprises concurrentes, influencent favorablement le niveau général des prix et renforcent le pouvoir d'achat.

En se soustrayant à la discipline qui commande d'être efficaces et de s'adapter en permanence aux conditions qui prévalent dans un marché où règne la concurrence, des entreprises tentent, au préjudice du consommateur, de se réserver une plus grande part du bien-être créé, en offrant des quantités réduites à des prix plus élevés, d'où en même temps une perte de prospérité globale pour l'économie.

Parallèlement à l'objectif de réalisation d'une utilisation efficace de ressources économiques, réside l'objectif de diffusion des pouvoirs économiques. Ces deux objectifs concourent à la satisfaction optimale du consommateur, le second privilégiant quant à lui les éléments qualitatifs par rapport aux éléments quantitatifs, ainsi que le maintien d'une liberté de choix suffisante.

La concurrence sur le marché peut être affectée par des ententes, par des abus de positions dominantes et par certaines concentrations. Il n'y a toutefois pas lieu, loin s'en faut, de considérer ces pratiques comme étant nuisibles de manière automatique, mais il est manifeste que, dans certains cas, elles peuvent être préjudiciables aux intérêts économiques d'autres entreprises et des consommateurs, et même à l'intérêt économique général.

Le contrôle des entreprises du point de vue de la concurrence s'avère dès lors indispensable. Ce contrôle répond à un double souci: d'une part, permettre aux agents économiques d'exercer leurs activités dans la plus grande sécurité juridique possible et d'autre part, mieux définir les limites dans lesquelles la liberté d'opérer sur les marchés doit être maintenue,

markt dient behouden te worden, zonder dezelfde vrijheid in hoofde van de andere economische agenten in gevaar te brengen.

Meer en meer aanvaardt men dat de overheid daartoe dynamisch moet optreden. Dit blijkt uit het ontstaan of uit de ontwikkeling — vooral sinds een dertigtal jaren — van een nieuw of hernieuwd mededingingsrecht in de meeste industrielanden en binnen de Europese Gemeenschap.

Als men er de wetgeving in andere landen op naleest, dan blijkt dat België achter staat. Tot op heden heeft ons land nog geen enkele algemene wet uitgevaardigd die de mededinging beschermt.

Sinds 1975 hebben de opeenvolgende regeringen de wil uitgedrukt om op dit stuk wetgevend op te treden.

Er dient evenwel opgemerkt te worden dat in de meeste van deze verklaringen, de maatregelen betreffende de mededinging tussen die, betreffende de prijzen of de inflatie, ingelast werden.

De binding tussen een mededingsbeleid en de macro-economische doelstelling van de prijzenstabiliteit wordt gewoonlijk aanvaard. Een mededingsbeleid vermindert de strengheid van de economie, door een grotere aansporing tot het vinden van middelen waarbij lagere kosten en prijzen kunnen behouden worden. Daarentegen is het noodzakelijk, in een markt die ruim openstaat voor het buitenland, zoals de Belgische markt, een werktuig te behouden dat het concurrentievermogen van onze economie zou kunnen vrijwaren wanneer het door een ingevoerde inflatie bedreigd wordt.

Het in aanmerking nemen van een binding mededingsbeleid / prijzenstabiliteit geldt echter alleen op het vlak van de economie in haar geheel. Dit kan niet gelden op het vlak van elke deelmarkt.

Een vorm van prijzencontrole moet dus gelijktijdig voorkomen met een mededingsbeleid om een invloed te hebben op de sterk geconcentreerde sectoren of op de sectoren waar kartelvorming voorkomt.

Deze wet verschaft de middelen om de mededinging doeltreffend te bevorderen. In deze mate zal het mogelijk zijn de prijzenreglementering te versoepelen in de sectoren waar de mededinging haar rol van prijzenmatiging speelt of zodra het blijkt dat deze reglementering de mededinging beperkt of vervalst.

Zoals de regeringsverklaring van 10 mei 1988 onderstreept, zal men in de sectoren waarin bewezen wordt dat de mededinging voldoende werkt, op selectieve en progressieve wijze, overgaan van een prijzenbeleid naar een mededingsbeleid teneinde een gunstige invloed op de prijzen aan de verbruiker uit te oefenen.

Tenslotte wordt er aan herinnerd dat volgens de wet van 8 augustus 1988 houdende wijziging van de speciale wet van 8 augustus 1980 voor institutionele hervormingen, de nationale overheid alleen bevoegd is voor het recht van de mededinging (artikel 4, § 8).

sans compromettre cette même liberté dans le chef d'autres agents économiques.

La nécessité d'une intervention dynamique des pouvoirs publics à cet effet est d'ailleurs de plus en plus largement admise, comme en témoigne l'éclosion ou le développement, surtout depuis une trentaine d'années, d'un droit de la concurrence nouveau ou rénové, dans la plupart des pays industrialisés ainsi que dans la communauté européenne.

Dans cette floraison législative, la Belgique est apparue avec retard et, à ce jour encore, ne présente aucune loi d'ensemble pour la protection de la concurrence.

Depuis 1975, les gouvernements successifs ont exprimé la volonté de légiférer pour protéger la concurrence.

Il y a cependant lieu de remarquer que, dans la plupart de ces déclarations, les mesures relatives à la concurrence étaient insérées parmi celles concernant les prix ou l'inflation.

La liaison entre une politique de concurrence et l'objectif macroéconomique de stabilité des prix est communément admise. Une politique de concurrence réduit la rigidité de l'économie, par une incitation plus grande à la recherche des moyens de maintenir des coûts et des prix plus faibles. Par contre, il est indispensable de maintenir dans un marché largement ouvert vers l'extérieur, comme l'est le marché belge, un outil susceptible de sauvegarder la compétitivité de notre économie lorsqu'elle est menacée par une inflation importée.

La prise en compte d'une liaison politique de concurrence / stabilité des prix, ne vaut cependant qu'au niveau de l'économie toute entière. Elle ne peut l'être au niveau de chaque marché particulier.

Une forme de contrôle des prix doit donc coexister à une politique de concurrence aux fins d'agir sur les secteurs fortement concentrés ou cartellisés.

La présente loi donne les moyens de promouvoir efficacement la concurrence. Il sera possible dans cette mesure de procéder à un assouplissement de la réglementation des prix dans les secteurs où la concurrence joue son rôle de modération des prix ou dès qu'il apparaît que cette réglementation limite ou fausse la concurrence.

Comme le souligne la déclaration gouvernementale du 10 mai 1988, dans les secteurs où il aura été démontré que la concurrence joue d'une façon satisfaisante, on évoluera d'une manière sélective et progressive d'une politique des prix vers une politique de concurrence, en vue d'exercer un impact favorable sur les prix au consommateur.

Il est enfin rappelé que suivant la loi du 8 août 1988 modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, l'autorité nationale est seule compétente pour le droit de la concurrence (article 4, § 8).

2. Belgische wetgeving en lessen die men kan trekken uit de toepassing ervan

Tot in 1960 maakten enkele van elkaar losstaande beschikkingen het mogelijk tussenbeide te komen op het specifiek gebied van de mededinging. Onder deze beschikkingen is alleen het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, dat een economische reglementering van de voortbrenging en van de verdeling instelt, vermeldenswaard. Het hoofddoel van dit besluit werd ingegeven door de tijdsomstandigheden en bestond erin de samenwerking tussen de ondernemingen te bevorderen teneinde onze uitvoer te vrijwaren.

Toen reeds tekende zich een evolutie af naar een sterkere concentratie en een verder doorgedreven integratie van de ondernemingen. Deze ontwikkeling gaf aanleiding tot de totstandkoming of de uitbreiding van multinationale ondernemingen van monopolistische aard. De gevaren die zij vertegenwoordigen kwamen dan duidelijk naar voren.

De buurlanden stelden een controle in op de kartels en de misbruiken van machtspositie : Frankrijk deed dat in 1953, Nederland in 1956 en Duitsland in 1957. De sui generis regels van de Europese Gemeenschap vervulldigden de waaier van de bestaande wetgevingen op het vlak van de mededinging.

In deze context kwam de wet van 27 mei 1960 tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie tot stand.

Zonder af te wijken van zijn oorspronkelijke neutraliteit ging de wetgever voorzichtig de weg op van een directer optreden. De restrictieve praktijken van de dominerende ondernemingen werden, in alle gevallen waarin het algemeen belang werd aangetast, vervolgd.

De toenmalige wetgever heeft er zich wel voor gehoeven een nieuw adviserend orgaan in het leven te roepen. Hij deed een beroep op de Raad voor Economische Geschillen, ingesteld bij koninklijk besluit van 13 januari 1935. Het lijkt geen twijfel dat naar zijn gevoel de wet van 27 mei 1960 een experimenteel karakter bezat.

Dankzij de wet werden verscheidene gevallen opgelost, zelfs zonder dat de procedure moest voortgezet worden na de tussenkomst van de met het onderzoek der zaken belaste commissaris-verslaggever. Nochtans moet men wel vaststellen dat de wet van 27 mei 1960 niet de verhoopte resultaten opgeleverd heeft.

Nu de wet bijna 30 jaar wordt toegepast, kunnen geldige besluiten getrokken worden die de draagwijdte van de overwogen hervorming zullen toelichten.

De wet maakt het niet mogelijk precieze inlichtingen te verkrijgen nopens de toestand en de evolutie van de economische sectoren.

De procedure blijkt complex en log te zijn. Men mag weliswaar niet uit het oog verliezen dat bij het opstellen van een economische balans haast en spoed zelden goed zijn. Dat neemt niet weg dat het onderzoek van een zaak zou kunnen versneld worden indien

2. Législation belge et enseignement qu'on peut tirer de son application

Parmi les quelques dispositions éparses qui, jusqu'en 1960, permettaient d'intervenir dans le domaine spécifique de la concurrence, seul mérite d'être mentionné l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935, prévoyant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution. Cet arrêté avait pour but essentiel, dicté par les nécessités de l'époque, de favoriser la coopération entre les entreprises en vue de sauvegarder nos exportations.

Une évolution vers une concentration plus forte et une intégration plus poussée des entreprises se dessinait déjà à cette époque. Ce développement amena la naissance ou l'extension des sociétés multinationales à caractère monopolistique présentant des dangers qui alors apparurent avec évidence.

Les pays voisins, la France en 1953, les Pays-Bas en 1956 et l'Allemagne en 1957 instaurèrent un contrôle des ententes et abus de position dominante. Des règles sui generis des Communautés européennes vinrent compléter la panoplie des législations existantes dans le domaine de la concurrence.

C'est dans ce contexte que vit le jour la loi du 27 mai 1960 sur la protection contre l'abus de puissance économique.

Sans se départir de sa neutralité originare, le législateur s'engagea avec prudence dans la voie d'une intervention plus directe. Les pratiques restrictives d'entreprises dominantes furent poursuivies dans tous les cas où l'intérêt général était lésé.

Le législateur de l'époque, se gardant de créer de toutes pièces un organe consultatif, fit appel au conseil du contentieux économique institué par l'arrêté royal du 13 janvier 1935. Il ne fait pas de doute que, dans son esprit, la loi du 27 mai 1960 avait un caractère expérimental.

Si plus d'un cas a pu être résolu grâce à la loi sans même que la procédure ait dû être poursuivie au-delà de l'intervention du commissaire-rapporteur chargé de l'instruction des affaires, force est cependant de constater que la loi du 27 mai 1960 n'a pas donné les résultats qu'on pouvait en attendre.

Après presque 30 années d'application de la loi, des conclusions valables peuvent être tirées, qui éclaireront la portée de la réforme envisagée.

La loi ne permet pas d'obtenir des informations précises concernant la situation et l'évolution des secteurs économiques.

La procédure s'avère complexe et lourde. Sans doute ne peut-on perdre de vue que lorsqu'il s'agit de faire un bilan économique, la hâte peut être mauvaise conseillère mais il n'en reste pas moins que l'examen d'une affaire pourrait être accéléré si l'instance chargée

de met het onderzoek belaste instantie volledig over eigen agenten zou beschikken en zij geen beroep zou moeten doen op ambtenaren en administratieve diensten waarvan de taken, vooral nu, heel veel tijd in beslag nemen.

De logheid van de procedure verdient bijzondere aandacht omdat zij bepaalt dat er pogingen tot « verzoening » dienen ondernomen te worden voor elke formele en definitieve beslissing waarbij een misbruik wordt vastgesteld.

Enige verklaring van het geringe aantal toepassingsgevallen van de wet kan gezocht worden in het gebrek aan informatie over de economische sectoren, de duur en de ingewikkeldheid van de procedure, het ontbreken van ontmoedigende sancties en het gebrek aan publiciteit.

Het is niet nodig verder te zoeken naar de mogelijke oorzaken van het falen van de wetgeving van 1960.

3. Doel en kenmerken van de wet

Het voornaamste doel van de wet is het behoud en de bevordering van de effectieve concurrentie van de economische agenten die in België op een bepaalde markt actief zijn.

In dit perspectief beoogt zij een stelsel in te voeren waarin de door de ondernemingen ingevoerde beperkingen van een daadwerkelijke mededinging tussen hen, zoveel mogelijk worden verbannen. Daadwerkelijke mededinging is een begrip dat gelijkt op wat de Angelsaksen « workable competition » noemen of « werkzame mededinging », dit wil zeggen van de mate van mededinging die noodzakelijk is voor de naleving van de fundamentele vereisten en het bereiken van de twee doelstellingen van de wet : enerzijds, de individuele onderneming het recht waarborgen om haar activiteiten op de markt van haar keuze uit te oefenen binnen duidelijke en welomschreven grenzen en, anderzijds, het kader creëren zodat de ondernemingen en particulieren zouden kunnen genieten van de gunstige effecten van de concurrentie op de prijzen en op de kwaliteit van de produkten. De « werkzame mededinging » onderscheidt zich van de zogenaamde perfecte concurrentie, die veeleer een theoretisch model is.

Voor een onderwerp dat zo moeilijk te omschrijven is als de mededinging kan het gebruik van nogal algemene termen moeilijk worden vermeden. Het was daarom belangrijk dat, omwille van de rechtszekerheid, de ondernemingen zich mutatis mutandis konden beroepen op een rechtspraak die reeds door de Europese communautaire instanties werd ingevoerd.

In bepaalde gevallen kunnen de toepassingsgebieden van het Europees communautair recht en van het nationaal recht elkaar zowel materieel als territoriaal overlappen; het is van belang de inlichtingen- en adviezenruil zo vruchtbaar mogelijk te maken. Naar het gevoel van talrijke specialisten en van de Commissie van de Europese Gemeenschappen lijkt

de l'instruction disposait entièrement de ses propres agents et ne devait pas recourir à des agents et services administratifs dont les tâches sont, à l'heure actuelle surtout, très absorbantes.

La lourdeur de la procédure mérite une attention particulière du fait qu'elle prévoit que des tentatives de « conciliation » soient entreprises avant toute décision formelle et définitive constatant un abus.

Le nombre peu élevé des cas d'application de la loi peut trouver une certaine explication dans le manque d'informations au sujet des secteurs économiques, la durée et la complexité de la procédure, l'absence de sanctions dissuasives et le manque de publicité.

Il n'est pas besoin de rechercher plus avant les causes possibles de l'échec de la législation de 1960.

3. Objet et caractéristiques de la loi

Le but principal de la loi est de sauvegarder et promouvoir la concurrence effective entre agents économiques opérant en Belgique sur un marché déterminé.

Dans cette perspective, elle vise l'instauration d'un régime où sont éliminées au maximum les restrictions apportées par les entreprises à une concurrence effective, concept semblable à celui que les Anglo-saxons désignent par les termes « workable competition » ou « concurrence praticable », c'est-à-dire de la dose de concurrence nécessaire pour que soient respectées les exigences fondamentales et atteint l'objectif de la loi qui est double : d'une part, garantir le droit à l'entreprise individuelle d'exercer ses activités sur le marché de son choix dans des limites claires et nettement circonscrites et, d'autre part, créer le cadre pour que les entreprises et les particuliers bénéficient des effets favorables de la concurrence sur les prix et la qualité des produits. La « concurrence praticable » se distingue de la concurrence dite parfaite qui est davantage un modèle théorique.

Dans une matière aussi difficile à cerner que celle de la concurrence, l'emploi de termes assez généraux ne peut être évité. Il était dès lors important pour la sécurité des entreprises qu'elles puissent mutatis mutandis se référer à la jurisprudence déjà établie par les instances communautaires européennes.

Les domaines d'application du droit européen communautaire et du droit national peuvent, dans certains cas, se recouvrir tant matériellement que territorialement; il importe de rendre le plus fructueux possible l'échange d'informations et les consultations réciproques. Cette voie apparaît actuellement, dans l'esprit de bon nombre de spécialistes et de la

deze weg momenteel de meest realistische te zijn om de conflictorzaken tot een minimum te herleiden.

Het huidige voorgestelde systeem is zowel van toepassing op de concentraties als op de afspraken en op de misbruiken van machtspositie, terwijl alleen deze laatste rechtstreeks door de voornoemde wet van 27 mei 1960 werden gevisieerd.

De wet voorziet in een stelsel van verbod voor de restrictieve mededingingspraktijken en van controle van de concentraties.

Aan de ondernemingen die hun praktijken willen ontheven zien van het verbod wordt de gelegenheid gegeven hiertoe een aanvraag in te dienen en dit met het oog op een rechtszekerheid. Een aanvraag tot negatieve verklaring kan om dezelfde reden nuttig blijken.

Deze aanvragen, althans wanneer zij talrijk zijn en vooraf worden ingediend, zullen voor de overheid een reëel voordeel bieden in vergelijking met de wet van 27 mei 1960, namelijk omdat de overheid, enerzijds, een betere kennis zal krijgen van de structuur en de evolutie van de economische sectoren, dankzij de precieze inlichtingen die zij zal ontvangen en, anderzijds omdat zij kan optreden vooraleer zich nadelige en moeilijk omkeerbare gevolgen voordoen.

De afschaffing van de grenzen binnen de Europese Economische Gemeenschap zal aanleiding geven tot belangrijke herstructurerings van de ondernemingen, met name in ons land, onder andere onder de vorm van concentratie-operaties.

Zulke evolutie moet op een positieve wijze gewaardeerd worden omdat ze overeenstemt met de vereisten van een dynamische mededinging en ze de concurrentiekracht van de nationale industrie kan vergroten, de groeivoorwaarden verbeteren en het levenspeil in België verhogen.

Er moet evenwel over gewaakt worden dat het herstructureringsproces geen blijvend nadeel voor de mededinging teweegbrengt. Een stelsel van niet vervalste mededinging moet bijgevolg bepalingen inhouden die kunnen toegepast worden op de concentratie-operaties welke een effectieve mededinging op de betrokken Belgische markt zouden kunnen belemmeren.

Men moet zich zeker hoeden voor overijlde, soms synoniem met willekeurige, beslissingen op een gebied waar een positieve of negatieve economische balans moet opgemaakt worden. Er moet ook aan iedereen de nodige rechtszekerheid gewaarborgd worden. Maar in naam van de doeltreffendheid zelf van de reglementering is het nodig erover te waken dat een efficiënte procedure tot stand komt.

De ervaring uit het buitenland leert ons dat de administratieve procedures het best geschikt zijn om toezicht te houden op de mededingingspraktijken.

Het wetsontwerp voorziet de volgende instanties :

— de Commissie voor de Mededinging heeft als opdracht een advies te geven over elke kwestie van algemeen mededingingsbeleid, over bepaalde tekstont-

Commission des Communautés européennes, comme la plus réaliste pour réduire à leur minimum les sources de conflits.

Le système actuellement proposé s'applique aussi bien aux concentrations qu'aux ententes et aux abus de position dominante, alors que seuls ces derniers sont directement visés dans la loi du 27 mai 1960 précitée.

La loi prévoit un système d'interdiction des pratiques restrictives de concurrence et de contrôle des concentrations.

L'occasion est donnée aux entreprises qui souhaitent voir leurs pratiques exemptées de l'interdiction, d'en faire la demande et ce, dans un but de sécurité juridique. Pour la même raison, une demande d'attestation négative peut s'avérer utile.

Ces demandes, lorsqu'elles seront nombreuses et introduites au préalable, présenteront pour l'autorité le réel avantage, par rapport à la loi du 27 mai 1960, d'une part, de mieux connaître la structure et l'évolution des secteurs économiques grâce aux informations précises reçues et, d'autre part, d'intervenir avant que des effets préjudiciables et difficilement réversibles ne se produisent.

La suppression des frontières intérieures de la Communauté économique européenne va donner lieu à d'importantes restructurations des entreprises notamment dans notre pays, entre autres sous forme d'opérations de concentration.

Une telle évolution doit être appréciée de manière positive parce qu'elle correspond aux exigences d'une concurrence dynamique et qu'elle est de nature à augmenter la compétitivité de l'industrie nationale, à améliorer les conditions de la croissance et à relever le niveau de vie en Belgique.

Il faut toutefois veiller à ce que le processus de restructuration n'entraîne pas un préjudice durable pour la concurrence. Un régime de concurrence non faussée doit par conséquent comporter des dispositions applicables aux opérations de concentration susceptibles d'entraver une concurrence effective sur le marché belge concerné.

Tout en se gardant de décisions hâtives, parfois synonymes d'arbitraire, dans des matières où un bilan économique positif ou négatif doit être fait, il faut donc, au nom de l'efficacité même de la réglementation, et tout en garantissant à tous la sécurité juridique nécessaire, veiller à mettre sur pied une procédure efficace.

L'expérience étrangère nous apprend que les procédures administratives sont les plus indiquées en vue de contrôler les pratiques de concurrence.

Le projet de loi prévoit les instances suivantes :

— la Commission de la concurrence qui a pour mission de donner un avis sur toute question de politique générale de concurrence, sur certains pro-

werpen opgesomd in de wet evenals over elk voorontwerp tot wijziging van deze wet;

— de Raad voor de Mededinging wordt belast met de toepassing van de wet over concrete gevallen;

— de Dienst voor de Mededinging wordt vooral belast met het opsporen en vaststellen van de anti-mededingingspraktijken, het onderzoeken van de zaken en het toepassen van de getroffen beslissingen.

Geldboeten en dwangsommen kunnen worden uitgesproken om de naleving van de beslissingen te verzekeren. Tegen de beslissingen van de Raad voor de Mededinging kan beroep van volle rechtsmacht worden aangetekend bij het Hof van Beroep.

De aandacht moet eveneens getrokken worden op de verhoudingen die bestaan tussen de nationale mededingingsregels en de regels van de Europese Gemeenschappen.

Wanneer de in het kader van de twee wetgevingen aangewreven feiten van dezelfde aard zijn, dient men uit te maken of een cumulatieve toepassing van de twee stelsels mogelijk is. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn wanneer overeenkomsten tussen ondernemingen van eenzelfde lidstaat restrictieve clausules of uitvoer- of invoerverbodsbepalingen bevatten. De communautaire rechtspraak acht het mogelijk dat er op grond van twee parallelle procedures, de ene voor de communautaire overheden, de andere voor de nationale, een tweevoudig verbod wordt uitgesproken. Daarentegen kan de nationale overheid niet optreden tegen een kartel dat ontheven werd van het in artikel 85, § 1 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap voorziene algemeen verbod. Ten aanzien van kartels die niet onder artikel 85, § 1 vallen, kan de Belgische overheid de nationale regels toepassen.

Voor het overige wordt aanvaard dat, wanneer volgens de communautaire rechtspraak de cumulatie van sancties niet uit te sluiten is, een algemene vereiste van billijkheid inhoudt dat er bij de vaststelling van een eventuele sanctie rekening wordt gehouden met elke vroegere sanctie.

Inzake concentraties is een dubbele controle te vermijden, hetgeen zowel in het communautair recht als in deze wet werd voorzien.

HOOFDSTUK I

Bepalingen

Om de wet beter te begrijpen, worden enkele definities in dit hoofdstuk opgenomen. Deze definities zijn geïnspireerd door het positief Europees recht inzake mededinging.

HOOFDSTUK II

Mededingingspraktijken

Hoofdstuk II is gewijd aan de mededingingspraktijken, waarbij deze uitdrukking zowel de restrictieve

jets de texte énumérés par la loi ainsi que sur tout avant-projet visant à modifier la présente loi;

— le Conseil de la concurrence qui est principalement chargé de l'application de la loi aux cas concrets;

— le Service de la concurrence qui est essentiellement chargé de la recherche et de la constatation des pratiques anti-concurrentielles, de l'instruction des affaires et de l'application des décisions intervenues.

Des amendes et des astreintes peuvent être prononcées pour assurer le respect des décisions. Les décisions du Conseil de la concurrence sont susceptibles d'un recours de pleine juridiction auprès de la cour d'appel de Bruxelles.

Il y a lieu également d'attirer l'attention sur les rapports entre les règles nationales de concurrence et les règles des Communautés européennes.

Si les faits reprochés dans le cadre des deux législations sont de même nature, il faut déterminer si une application cumulative des deux régimes est possible. Ce sera le cas par exemple lorsque des accords entre entreprises d'un même Etat membre contiennent des clauses de restriction ou d'interdiction d'exportation ou d'importation. La jurisprudence communautaire considère qu'une double interdiction à la suite de deux procédures parallèles, l'une devant les autorités communautaires, l'autre devant les autorités nationales, est possible. Par contre, l'autorité nationale ne peut intervenir contre une entente exemptée de l'interdiction générale prévue à l'article 85, § 1er du Traité instituant la Communauté économique européenne. A l'égard des ententes qui ne relèvent pas de cet article 85, § 1er, l'autorité belge peut appliquer les règles nationales.

Par ailleurs, si selon la jurisprudence communautaire un cumul de sanctions n'est pas à exclure, il est admis qu'une exigence générale d'équité implique qu'il soit tenu compte de toute décision répressive antérieure pour la détermination d'une éventuelle sanction.

En ce qui concerne les concentrations, un double contrôle est à éviter, ce qui a été prévu tant dans le droit communautaire que dans la présente loi.

CHAPITRE Ier

Définitions

Pour une meilleure compréhension de la loi, quelques définitions sont données dans ce chapitre. Ces définitions sont inspirées par le droit positif européen de la concurrence.

CHAPITRE II

Pratiques de concurrence

Le chapitre II est consacré aux pratiques de concurrence, cette expression couvrant à la fois les pratiques

mededingingspraktijken dekt (afdeling 1) als de concentraties (afdeling 2).

Afdeling 1

Restrictieve mededingingspraktijken

Deze afdeling bepaalt het toepassingsgebied van de wet alsook de omvang van het toezicht op de restrictieve mededingingspraktijken.

De in deze afdeling bedoelde gedragingen slaan op alle gedragingen waardoor de ondernemingen de mededinging verhinderen, beperken of vervalsen. Om deze reden worden zij derhalve in de wet vermeld onder de benaming « restrictieve mededingingspraktijken ». Het gaat zowel om de tussen verscheidene ondernemingen afgesloten overeenkomsten als om de praktijken van een enkele onderneming wanneer deze over een machtspositie beschikt.

De in deze afdeling voorziene bepalingen zijn rechtstreeks geïnspireerd door de Europese mededingingsregels. Aldus zijn verboden alle overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke tot voorwerp of tot gevolg hebben dat de mededinging wordt verhinderd, beperkt of vervalst.

Ontsnappen evenwel aan dit principe de overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die geen merkbaar restrictief effect op de mededinging hebben of kunnen hebben. Deze verschijnen meestal bij kleine en middelgrote ondernemingen waaraan ze werkelijke ontwikkelingsmogelijkheden bieden. In dit geval zijn de bepalingen van deze afdeling niet toepasselijk wanneer de ondernemingen die er partij bij zijn individueel niet meer dan één van de bij artikel 5 bedoelde grenzen overschrijden. Deze grenzen zijn die van de wet van 17 juli 1975 betreffende de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen. Voor de banken, kredietinstellingen en andere financiële instellingen wordt de bij deze wet bepaalde beperking met betrekking tot het zaken-cijfer niet in aanmerking genomen.

Dit ontoepasselijkheidsvermoeden geldt evenwel slechts tot wanneer het tegendeel bewezen is. Het is inderdaad belangrijk dat men kan nagaan welke de opbrengst voor de ondernemingen is aangezien de overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen een sterke vermindering van de mededinging veroorzaakt hebben.

Bovendien is het mogelijk om de bepalingen van artikel 2 buiten toepassing te verklaren voor zover aan de voorwaarden van de wet bedoeld in § 3 van dit artikel, die identiek zijn aan deze van artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, voldaan is.

Het is ook mogelijk om, naar analogie met de Europese mededingingsregels, een « negatieve verklaring » af te leveren, hetgeen de rechtszekerheid verzekert.

restrictives de concurrence (section 1re) et les concentrations (section 2).

Section 1re

Pratiques restrictives de concurrence

Cette section définit le champ d'application de la loi quant aux pratiques restrictives de concurrence ainsi que l'étendue de leur contrôle.

Les comportements visés par la présente section sont tous ceux par lesquels les entreprises empêchent, restreignent ou faussent la concurrence. C'est pour cette raison qu'ils sont désignés dans la loi par les termes « pratiques restrictives de concurrence ». Il s'agit tant d'accords conclus entre plusieurs entreprises que de pratiques d'une seule entreprise lorsque celle-ci est en situation de position dominante.

Les dispositions prévues par cette section sont inspirées directement par les règles européennes de concurrence. Ainsi, tous accords, décisions ou pratiques concertées qui ont pour objet ou pour effet d'empêcher, de restreindre ou de fausser la concurrence sont interdits.

Echappent à cette interdiction de principe les accords, décisions et pratiques concertées qui ne sont pas susceptibles d'avoir ou n'ont pas un effet restrictif sensible sur la concurrence. Ceux-ci sont très souvent le fait de petites et moyennes entreprises auxquelles ils offrent de réelles possibilités de développement. Dans ce cas, les dispositions de la présente section ne sont pas applicables lorsque les entreprises qui y participent ne dépassent individuellement pas plus d'une des limites prévues à l'article 5. Ces limites sont celles de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises. Sauf pour les banques, établissements de crédit et autres établissements financiers, où la limite relative au chiffre d'affaires, prévue par cette loi, n'a pas été retenue.

Cette présomption d'inapplicabilité ne joue cependant que jusqu'à preuve du contraire. En effet, il importe de pouvoir en retirer le bénéfice aux entreprises dont il apparaît que les accords, décisions et pratiques concertées ont mené à une restriction sensible de la concurrence.

Par ailleurs, il est possible de déclarer les dispositions de l'article 2 inapplicables pour autant que les conditions de la loi visées au § 3 de cet article et qui sont inspirées de celles de l'article 85, § 3 du Traité instituant la Communauté économique européenne, soient remplies.

Par analogie avec les règles européennes de concurrence, il est également possible de délivrer une attestation négative, ce qui assure la sécurité juridique.

In overeenstemming met artikel 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, wordt het verboden misbruik te maken van een economische machtspositie.

De mogelijkheid om de niet-toepassing van het verbod te vragen, speelt een regulerende rol (deze mogelijkheid bestaat uiteraard niet voor het verbod van misbruik van economische machtspositie). Het mededingingsbeleid is immers geen doel op zich doch maakt integraal deel uit van het economisch beleid.

Afdeling 2

Concentraties

Het ontwerp stelt een voorafgaande controle van de concentraties in.

De huidige nationale en internationale economische omstandigheden leiden tot belangrijke herstructureringen van ondernemingen, met name door middel van concentraties.

Een dergelijke evolutie moet niet noodzakelijk als negatief worden ervaren. Een concentratie kan leiden tot een betere allocatie van de produktiefactoren en kan bijgevolg bijdragen tot de economische vooruitgang door een verbetering van de concurrentiekracht van de ondernemingen.

Er moet evenwel over gewaakt worden dat deze economische herstructurering geen blijvend nadeel voor de mededinging teweegbrengt.

De bepalingen van de artikelen 2 en 3 verbieden overeenkomsten, besluiten en gedragingen die de mededinging verhinderen, beperken of vervalsen. De beginselen die aan de grondslag liggen van deze artikelen gelden ook in sommige gevallen voor de handelingen die de mededingingsstructuur op de markt wijzigen.

Gelet op de specificiteit van de concentratie-handelingen en op de noodzaak om tot een snelle en definitieve beoordeling te komen, voorziet de wet evenwel een specifieke afdeling voor de concentraties.

De concentraties die, door het scheppen of het versterken van een economische machtspositie, de mededinging niet aantasten, zijn toelaatbaar. In het tegenovergestelde geval zijn ze niet toelaatbaar. Evenwel wordt voorzien in de mogelijkheid om de concentraties toe te laten waarvan de economische voordelen groter zijn dan de inbreuk op de mededinging die eruit voortvloeit.

Het is niet gunstig gebleken de concentraties tussen ondernemingen waarvan het totale marktaandeel geen 20 % van de betrokken markt overschrijdt en waarvan het totale gerealiseerde zakencijfer lager is dan 1 miljard frank aan de bepalingen van deze afdeling te onderwerpen.

Alle concentraties die onder het toepassingsgebied van deze wet vallen, moeten worden gemeld. Het onderzoek van de melding dient te gebeuren binnen een

Conformément à l'article 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne, il est interdit d'exploiter de façon abusive une position dominante.

La possibilité de demander la non-application de l'interdiction joue un rôle de régulateur (cette possibilité n'existe évidemment pas pour l'interdiction d'abus de position dominante). En effet, la politique de concurrence n'est pas une fin en soi mais elle est partie intégrante de la politique économique.

Section 2

Concentrations

Le projet instaure un contrôle préalable des concentrations.

Les circonstances économiques actuelles, nationales et internationales, mènent à des restructurations importantes d'entreprises notamment par voie de concentrations.

Une telle évolution n'est pas nécessairement à considérer comme négative. Une concentration peut mener à une meilleure allocation des facteurs de production et peut, par conséquent, contribuer au progrès économique par une amélioration de la compétitivité des entreprises.

Il faut cependant veiller à ce que cette restructuration économique ne cause pas de préjudice permanent à la concurrence.

Les dispositions des articles 2 et 3 interdisent des accords, décisions et pratiques qui empêchent, restreignent ou faussent la concurrence. Les principes qui sont à la base de ces articles sont aussi, dans certains cas, valables pour les opérations qui changent la structure de concurrence sur le marché.

Vu la spécificité des opérations de concentration et la nécessité d'une procédure d'évaluation rapide et définitive de ces dernières, la loi consacre cependant une section particulière aux concentrations.

Les concentrations qui ne portent pas atteinte à la concurrence par la création ou le renforcement d'une position dominante, sont admissibles. Dans le cas contraire, elles sont inadmissibles. Toutefois, pour ces dernières, la possibilité a été prévue d'autoriser celles dont les avantages économiques l'emportent sur l'atteinte à la concurrence qui en résulte.

Il n'a pas paru opportun de soumettre aux dispositions de la présente section les concentrations entre entreprises dont la part totale de marché ne dépasse pas 20 % du marché concerné et dont le chiffre d'affaires total réalisé est inférieur à 1 milliard de francs.

Toutes les concentrations tombant dans le champ d'application de la présente loi doivent être notifiées. L'examen de la notification doit être fait dans un bref

korte termijn. Ontstentenis van een beslissing binnen de voorziene termijnen wordt beschouwd als een stilzwijgende toelating.

Er dient eveneens opgemerkt te worden dat zolang de Raad zich niet uitgesproken heeft over de toelaatbaarheid van de concentratie, de beslissingsorganen van de ondernemingen voortvloeiend uit de concentratie, geen maatregelen mogen treffen die deze toelaatbaarheid onomkeerbaar maken of die de marktstructuur op duurzame wijze wijzigen.

HOOFDSTUK III

Organen en procedures

Afdeling 1

Dienst voor de Mededinging

De opdracht van opsporing en vaststelling van bestaande mededingingspraktijken wordt toevertrouwd aan de Dienst voor de Mededinging die thans bestaat bij de Administratie van de Handel van het Ministerie van Economische Zaken. Deze dienst onderzoekt alle zaken waarvoor een procedure moet ingeleid worden en waakt over de uitvoering van de getroffen beslissingen.

Na het onderzoek van de zaak stelt hij een verslag op dat tot grondslag dient voor de beslissing van de Raad voor de Mededinging. Indien het verslag voldoende precies en volledig is, kan het latere in de procedure van beslissing bedoelde onderzoek verricht worden binnen een korte termijn. De Dienst heeft dus een belangrijke rol te spelen.

De wet bepaalt een termijn van zes maanden voor de instelling van de Dienst door de Koning. Deze termijn moet verplicht worden nageleefd, zoniet wordt de gehele toepassing van de nieuwe wet in gevaar gebracht door ontstentenis van de Dienst belast met de uitvoering ervan.

De belangen die door de wet in het geding zijn, zijn belangrijk. De beslissingen van de Raad voor de Mededinging zullen anderzijds afhangen van de kwaliteit van de onderzoeken uitgevoerd door de Dienst. Zowel de overheid als de privé-sector zullen er dus voordeel bij hebben dat de werking van de Dienst niet onder kritiek leidt. Zoals dit is gebeurd voor andere openbare instellingen in de economische sector, heeft de Koning bijgevolg de noodzakelijke bevoegdheden gekregen om een beroep te doen op de agenten die geschikt zijn om met kennis van zaken deel te nemen aan de uitvoering van een complex geheel van regels.

Het spreekt voor zichzelf, dat de nieuwe taken waarmee de Dienst zal belast worden in het kader van deze wet, niet tot een goed einde kunnen gebracht worden tenzij zijn organieke personeelsformatie aangepast wordt aan de toegenomen behoeften en dat adequate middelen ter zijner beschikking worden gesteld.

délai. L'absence de décision dans les délais prévus est censée être une décision tacite d'admission.

Il convient également de remarquer que les entreprises concernées par la concentration ne peuvent, aussi longtemps que le Conseil ne s'est pas prononcé sur l'admissibilité de la concentration, prendre des mesures qui rendent cette dernière irréversible ou qui modifient de façon durable la structure du marché.

CHAPITRE III

Organes et procédures

Section 1re

Service de la concurrence

La mission de recherche et de constatation de l'existence des pratiques de concurrence est confiée au Service de la concurrence existant au sein de l'Administration du Commerce du Ministère des Affaires économiques. Ce service instruit toutes les affaires pour lesquelles une procédure doit être engagée et veille à l'exécution des décisions intervenues.

Après instruction de l'affaire, il établit un rapport sur base duquel le Conseil de la concurrence rend une décision. Si le rapport est suffisamment précis et complet, l'examen ultérieur prévu dans la procédure de décision peut se réaliser dans un court délai. Ledit Service a donc un rôle important à jouer.

La loi fixe un délai de six mois pour la mise en place du Service par le Roi. Ce délai doit être impérativement observé, faute de quoi toute l'application de la nouvelle loi serait mise en péril par l'absence du service chargé de l'exécuter.

Les intérêts mis en cause par la loi sont importants. Les décisions du Conseil de la concurrence seront, d'autre part, tributaires de la qualité des instructions effectuées par le Service. Tant les pouvoirs publics que le secteur privé auront donc avantage à ce que le Service fonctionne de façon optimale. A l'instar de ce qui a été fait pour d'autres organismes publics relevant du secteur de l'économie, le Roi a par conséquent reçu les pouvoirs nécessaires pour faire appel à des agents ayant les aptitudes requises pour participer avec compétence à l'exécution d'un ensemble complexe de règles.

Il va de soi que les nouvelles tâches dont le Service sera chargé dans le cadre de la présente loi ne peuvent être menées à bien que si son cadre organique est adapté aux besoins accrus et que si des moyens adéquats sont mis à sa disposition.

Er dient onderstreept te worden dat ambtenaren van de Dienst voor de Mededinging, speciaal hiertoe aangewezen door de Minister, het Secretariaat van de Raad voor de Mededinging zullen verzekeren.

De wet laat eveneens toe dat er maatregelen worden getroffen die erop gericht zijn zowel voor de onafhankelijkheid — sancties opgelegd op een met redenen omkleed verzoek van de procureur-generaal — als voor de specialisatie van de personeelsleden van de Dienst te zorgen.

Afdeling 2

Raad voor de Mededinging

De opdracht van de Raad voor de Mededinging bestaat erin te beslissen over de gevallen van mededingingspraktijken die hem door de Dienst voor de Mededinging werden voorgelegd.

Het is van belang op te merken dat aan deze Raad kan gevraagd worden advies te verstrekken over alle vraagstukken in verband met de algemene mededingingspolitiek. Deze opdracht werd hem toevertrouwd omdat hij een belangrijke rol zal dienen te spelen in het toezicht op de mededingingspraktijken.

Afdeling 3

Commissie voor de Mededinging

De wet stelt binnen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een paritair adviesorgaan in — de Commissie voor de Mededinging — belast met het geven van een advies over elke kwestie van algemene mededingingspolitiek, over ieder voorontwerp tot wijziging van deze wet alsook over sommige reglementaire teksten. Al naargelang het geval wordt dit advies, op initiatief of op verzoek, aan de Koning, de Minister of de Raad voor de Mededinging gegeven.

Afdelingen 4 en 5

Procedure van onderzoek en beslissing

De in de wet voorgeschreven procedure moet toelaten alle onderzoeken binnen een aanvaardbare termijn uit te voeren. Het onderzoek wordt immers toevertrouwd aan de Dienst voor de Mededinging die zal belast worden met het toezicht op en de vaststelling van de mededingingspraktijken.

Het onderzoek kan worden ingeleid naar aanleiding van een klacht van een betrokken persoon of onderneming, ambtshalve of op verzoek van de Minister van Economische Zaken, van de Raad voor de Mededinging, van de betrokkenen, van de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen, van geëigende openbare instelling of ander overheidslichaam, belast met het toezicht of de controle van een economische sector.

Il y a lieu de souligner que le secrétariat du Conseil de la concurrence sera assuré par des fonctionnaires du Service de la concurrence, désignés à cette fin par le Ministre.

La loi permet également de prendre des mesures destinées à assurer tant l'indépendance — sanctions infligées sur demande motivée du procureur général — que la spécialisation des agents du Service.

Section 2

Conseil de la concurrence

La mission du Conseil de la concurrence consiste à rendre une décision sur les pratiques de concurrence qui lui sont soumises par le Service de la concurrence.

Il importe d'observer que l'avis de ce Conseil peut être demandé sur toute question relative à la politique générale de concurrence. Cette mission lui a été confiée dès lors qu'il est amené à assurer un rôle important dans le contrôle des pratiques de concurrence.

Section 3

Commission de la concurrence

La loi institue, au sein du Conseil central de l'économie, un organe paritaire consultatif — la Commission de la concurrence — chargé de donner un avis sur toute question de politique générale de concurrence, sur tout avant-projet visant à modifier la présente loi ainsi que sur certains textes réglementaires. Cet avis est, selon le cas, donné au Roi, au Ministre ou au Conseil de la concurrence, d'initiative ou à leur demande.

Sections 4 et 5

Procédure d'instruction et décision

La procédure prévue par la présente loi doit permettre de réaliser toutes les instructions dans un délai raisonnable. En effet, l'instruction est confiée au seul Service de la concurrence qui est chargé de la recherche et de la constatation des pratiques de concurrence.

L'instruction peut être engagée sur plainte d'une personne ou d'une entreprise intéressée, d'office ou à la demande du Ministre des Affaires économiques, du Conseil de la concurrence, des intéressés, des entreprises ou associations d'entreprises concernées, d'un organisme public ou d'une autre institution publique spécifique, chargés de la surveillance ou du contrôle d'un secteur économique.

Het onderzoek heeft tot doel inlichtingen en bescheiden te verkrijgen die nodig zijn voor het opstellen van een zo volledig mogelijk verslag dat derwijze zou dienen opgemaakt te zijn dat de Raad binnen een redelijke termijn zijn beslissing zou kunnen nemen met volledige kennis van zaken.

De bevoegdheden van de personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging die belast zijn met het opsporen van de inbreuken op deze wet en met de vaststelling van deze inbreuken, zijn grotendeels dezelfde als die bepaald bij de wet van 27 mei 1960 tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie, evenals die toegekend aan de ambtenaren belast met de verificaties in het kader van artikel 14 van de verordening n° 17/62 van de Raad van de Europese Gemeenschappen, eerste verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Na afloop van het onderzoek, zal een verslag opgemaakt worden om aan de Raad voorgelegd te worden.

De Raad zal de tekst van het verslag aan de ondernemingen waarvan de mededingingspraktijk het voorwerp van het onderzoek hebben uitgemaakt, toezenden alsook wanneer zulks opportuun wordt geacht, aan de klager. De betrokkenen hebben de gelegenheid om hun opmerkingen te doen kennen.

Alle onderzoeken geven aanleiding tot een beslissing, met uitzondering, enerzijds, van de groepsgewijze vrijstellingen die door middel van een ministerieel besluit gebeuren en op voorstel van de Raad voor de Mededinging, na advies van de Commissie voor de Mededingingen, anderzijds, in de gevallen bedoeld in artikel 33, § 2.4 en § 3, laatste lid.

De besluiten en beslissingen zijn met redenen omkleed; zij worden bovendien in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en ter kennis gebracht aan de ondernemingen waarvan de mededingingspraktijk het voorwerp van het onderzoek heeft uitgemaakt evenals aan de klager.

Afdeling 6

Voorlopige maatregelen

Wat betreft de restrictieve mededingingspraktijken werd de mogelijkheid voorzien voor de voorzitter van de Raad voor de Mededinging om, binnen een zeer korte termijn, maatregelen te nemen, indien het dringend is een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel zou veroorzaken of die schadelijk is voor het algemeen economisch belang. Deze beslissingen zijn uiteraard slechts voorlopig, in afwachting van de beslissing over de grond van de zaak.

Elle a pour but d'obtenir les informations et les documents nécessaires à l'établissement d'un rapport aussi complet que possible de manière à ce que le Conseil puisse rendre sa décision dans un délai raisonnable et en toute connaissance de cause.

Les pouvoirs des agents du Service de la concurrence chargés de rechercher les infractions à la présente loi et de constater ces infractions sont sensiblement les mêmes que ceux prévus par la loi du 27 mai 1960 sur la protection contre l'abus de puissance économique ainsi que ceux attribués aux fonctionnaires chargés des vérifications en vertu de l'article 14 du règlement n° 17/62 du Conseil des Communautés européennes, premier règlement d'application des articles 85 et 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne.

Au terme de l'instruction, un rapport sera établi en vue de sa soumission au Conseil.

Le Conseil transmet le texte du rapport aux entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction ainsi que, s'il le juge opportun, au plaignant. Les intéressés ont l'occasion de faire connaître leurs observations.

Toutes les instructions donnent lieu à une décision, à l'exception d'une part des exemptions par catégories d'accords qui se font par voie d'arrêté ministériel et sur proposition du Conseil de la concurrence, après avis de la Commission de la concurrence, et d'autre part, dans les cas visés à l'article 33, § 2.4 et § 3, dernier alinéa.

Les décisions sont dûment motivées; elles sont en outre publiées au *Moniteur belge* et notifiées aux entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction ainsi qu'au plaignant.

Section 6

Mesures provisoires

En ce qui concerne les pratiques restrictives de concurrence, la possibilité a été prévue pour le président du conseil de la concurrence de prendre des mesures, dans un délai très court, s'il est urgent d'éviter une situation qui peut provoquer un préjudice grave, imminent et irréparable ou qui est nuisible à l'intérêt économique général. Ces décisions ne sont évidemment que provisoires, en attendant la décision sur le fond de l'affaire.

Afdeling 7*Geldboeten en dwangsommen*

Teneinde haar afschrikkingseffect te vergroten, innoveert deze wet inzake sancties. Naar het voorbeeld van de meeste buitenlandse wetten en van het recht van de Europese Economische Gemeenschap, voorziet ze geldboeten van administratieve aard om de inbreuken op de wet te beteugelen evenals dwangsommen om de naleving van de getroffen beslissingen te verzekeren.

Er zal rekening worden gehouden met de ernst en de duur van de inbreuk om het bedrag ervan te bepalen.

Afdeling 8*Raadpleging van de Raad voor de Mededinging door de hoven en rechtbanken*

De hoven en rechtbanken kunnen de Raad voor de Mededinging raadplegen wanneer de oplossing van een geschil afhangt van de wettelijkheid van een mededingingspraktijk.

Bovendien moet elke gerechtelijke beslissing waarbij het gaat om de geoorloofdheid van een activiteit ten aanzien van de wet, aan de Raad voor de Mededinging worden medegedeeld.

Afdeling 9*Beroep*

Teneinde het de ondernemingen mogelijk te maken hun verweerrecht volledig te benutten is er voorzien in een beroep van volle rechtsmacht bij het Hof van Beroep tegen de getroffen beslissingen.

Voor wat betreft de individuele beslissingen werd de bevoegdheid van het Hof van Beroep behouden met uitsluiting van die van de Raad van State, daar de wet de contractuele vrijheid, de vrijheid van handel en nijverheid beperkt en regelt en aldus toestaat dat het patrimonium wordt aangetast en waarbij het dus over de burgerrechten gaat (zie Frédéric DUMON, « Projets de réformes et fonctions juridictionnelles », J.T., 1977, 540).

Het beroep tegen de ministeriële besluiten waarbij groepsvrijstellingen worden verleend, en die dus in feite neerkomen op reglementeringen, behoort tot de bevoegdheid van de Raad van State.

Het beroep is mogelijk voor de ondernemingen waarvan de mededingingspraktijk het voorwerp is geweest van het onderzoek, voor de klager evenals voor elke persoon die voor de Raad is verschenen.

Er dient te worden gepreciseerd dat de ondernemingen die van dit recht op beroep gebruik maken, toch verplicht zijn om de geldboeten en dwangsommen te betalen die hen werden opgelegd wegens

Section 7*Amendes et astreintes*

Afin de renforcer son effet dissuasif, la présente loi innove en matière de sanctions. A l'instar de la majorité des lois étrangères et du droit de la Communauté économique européenne, elle prévoit des amendes, de nature administrative, pour réprimer les infractions à la loi ainsi que des astreintes pour assurer le respect des décisions rendues.

Pour en déterminer le montant, il sera tenu compte de la gravité et de la durée de l'infraction.

Section 8*Questions préjudicielles posées au Conseil de la concurrence par les cours et tribunaux*

Les cours et tribunaux peuvent poser une question préjudicielle au Conseil de la concurrence lorsque la solution d'un litige dépend de la licéité d'une pratique de concurrence.

En outre, toute décision judiciaire mettant en cause la licéité d'une pratique de concurrence au regard de la loi, doit être communiquée au Conseil de la concurrence.

Section 9*Recours*

Afin de permettre aux entreprises d'utiliser pleinement leur droit à la défense, les décisions rendues peuvent faire l'objet d'un recours de pleine juridiction auprès de la cour d'appel de Bruxelles.

En ce qui concerne les décisions individuelles, la compétence de la Cour d'appel a été retenue à l'exclusion de celle du Conseil d'Etat, la loi limitant et réglementant la liberté contractuelle, la liberté du commerce et de l'industrie et permettant ainsi de frapper le patrimoine, mettant en cause des droits civils (voir Frédéric DUMON, « Projets de réformes et fonctions juridictionnelles », J.T., 1977, 540).

Le recours contre les arrêtés ministériels octroyant des exemptions par catégorie d'accords relève de la compétence du Conseil d'Etat. Il s'agit en effet d'actes réglementaires.

Le recours est ouvert aux entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction, au plaignant ainsi qu'à toute personne comparue devant le Conseil.

Il y a lieu de préciser que les entreprises qui utilisent ce droit de recours sont néanmoins tenues de payer les amendes et astreintes qui leur sont infligées pour infraction à la loi. La Cour d'appel peut cepen-

inbreuk op de wet. Het Hof van Beroep kan echter, op verzoek van de betrokkenen en bij beslissing vooraleer recht te doen, de verplichting tot het betalen van de geldboeten en dwangsommen schorsen en zulks tot op de dag van de uitspraak van het arrest. Het kan eveneens de terugbetaling bevelen van het reeds betaalde bedrag van de geldboeten en dwangsommen.

HOOFDSTUK IV

Strafbepalingen

Strafrechtelijke sancties zijn voorzien voor het gebruik en de verspreiding van de met toepassing van de wet verkregen inlichtingen voor andere doeleinden dan de toepassing van de wet.

Hetzelfde geldt in geval van inbreuk op de bepalingen van artikel 49 (verbod voor de ondernemingen om bepaalde inlichtingen of bescheiden aan een vreemde Staat mede te delen).

HOOFDSTUK V

Andere bepalingen

Dit hoofdstuk bevat verscheidene bepalingen met betrekking tot :

- de omschrijving van het zakencijfer;
- de toepassing van de wet op de openbare sector;
- de verjaring;
- de bijstands-, verificatie- of andere opdrachten in het kader van het mededingingsbeleid van de Europese Gemeenschappen;

- de mogelijkheid die aan de Dienst voor de Mededinging wordt geboden om bepaalde in zijn bezit zijnde bescheiden en inlichtingen aan de internationale autoriteiten die bevoegd zijn inzake het toezicht van de mededingingspraktijken mede te delen;

- de mogelijkheid die de Koning heeft om de ondernemingen te verbieden bepaalde bescheiden of inlichtingen aan een vreemde Staat mede te delen;

- de bevoegdheid die aan de Koning wordt verleend om de noodzakelijke uitvoeringsmaatregelen te treffen, met name inzake de terugvordering en de betaling van geldboeten en dwangsommen;

- de mogelijkheid om tot 1 januari 1993 de bepalingen van de wet op te heffen, aan te vullen, te wijzigen of te vervangen, in uitvoering van de verplichtingen die voor België voortvloeien uit internationale overeenkomsten of verdragen;

- de aanstelling van de bevoegde Belgische overheden voor wat betreft de toepassing van de artikelen 85, § 1 en 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Economische Europese Gemeenschap, alsmede op de procedure en de sancties die in een dergelijk geval moeten worden toegepast;

dant suspendre, à la demande de l'intéressé et par décision avant dire droit, l'obligation de paiement des amendes et astreintes et ce jusqu'au jour du prononcé de l'arrêt. Elle peut également ne pas se prononcer immédiatement sur la restitution des amendes et astreintes payées dans la mesure où cette décision serait liée au fond.

CHAPITRE IV

Dispositions pénales

Des sanctions pénales sont prévues pour l'utilisation et la divulgation à d'autres fins que celles prévues par la loi, de documents ou renseignements reçus en application de cette dernière.

Il en est de même en cas d'infraction aux dispositions de l'article 50 (interdiction aux entreprises de communiquer certains renseignements ou documents à un Etat étranger).

CHAPITRE V

Autres dispositions

Ce chapitre rassemble diverses dispositions ayant trait :

- à la détermination du chiffre d'affaires;
- à l'application de la loi au secteur public;
- à la prescription;
- aux missions du Service de la concurrence en matière d'assistance, de vérification ou autres dans le cadre de la politique de concurrence des Communautés européennes;

- à la possibilité donnée au Service de la concurrence de communiquer certains documents et informations en sa possession aux autorités étrangères ou internationales compétentes en ce qui concerne le contrôle des pratiques de concurrence;

- à la possibilité donnée au Roi d'interdire aux entreprises de communiquer certains documents ou renseignements à un Etat étranger;

- à la compétence donnée au Roi de prendre les mesures d'exécution nécessaires notamment en matière de recouvrement et de paiement des amendes et astreintes;

- à la possibilité, jusqu'au 1er janvier 1993, d'abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions de la loi, en exécution des obligations découlant pour la Belgique d'accords ou de traités internationaux;

- à la désignation des autorités belges compétentes en ce qui concerne l'application des articles 85, § 1er et 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne ainsi qu'à la procédure et aux sanctions à appliquer en pareil cas;

— de inschrijving op de begroting van het Ministerie van Economische Zaken van de kosten verbonden aan de toepassing van de wet.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Het doel van dit hoofdstuk bestaat erin, die wettelijke teksten op te heffen waarvan het toepassingsgebied is overgenomen door deze wet en om de Raad voor de Mededinging in de plaats te stellen van de Raad voor economische geschillen, die bij koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering voor de voortbrenging en de verdeling, opgericht werd.

Dit hoofdstuk voorziet bovendien in overgangsmaatregelen betreffende de aan de gang zijnde zaken en regelt het in werking stellen van de verschillende bepalingen van de wet.

COMMENTAAR OP DE ARTIKELEN

Artikel 1

De definities van de begrippen onderneming en machtspositie zijn ontleend aan de rechtspraak inzake mededinging van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, teneinde de ondernemingen, die kunnen verwijzen naar de interpretaties die de overheden van de Gemeenschappelijke Markt aan deze begrippen hebben gegeven, een grotere juridische zekerheid te waarborgen.

Het begrip onderneming: het Hof van Justitie omschreef een onderneming als elk tot een zelfstandig rechtssubject behorend geheel van persoonlijke, materiële en immateriële factoren waarmee op duurzame wijze een economisch doel wordt nagestreefd ⁽¹⁾.

Bij de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap heeft de Commissie dit ondernemingsbegrip overgenomen ⁽²⁾. Zowel het Hof van Justitie als de Commissie gaan uit van een functioneel criterium en stellen dat elke entiteit waarvan de activiteiten ertoe strekken de in de artikelen 85 en 86 bedoelde gevolgen teweeg te brengen, als een onderneming dient te worden beschouwd ⁽³⁾.

In deze wet dient dit begrip in een ruime betekenis te worden genomen aangezien het namelijk zowel de ondernemingen van de privé als van de openbare

— à l'imputation au Ministère des Affaires économiques des frais inhérents à l'application de la loi.

CHAPITRE VI

Dispositions finales

L'objet de ce chapitre est d'abroger les textes législatifs dont le champ d'application est repris par la présente loi et de substituer le Conseil de la concurrence au Conseil du contentieux économique créé par l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 permettant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution.

Ce chapitre prévoit en outre des mesures transitoires relatives aux affaires en cours et règle la mise en vigueur des différentes dispositions de la loi.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Les définitions des notions d'entreprise et de position dominante sont déduites de la jurisprudence de la Cour de Justice des Communautés européennes en matière de concurrence, ceci afin d'assurer une plus grande sécurité juridique aux entreprises qui peuvent se référer aux interprétations données à ces notions par les autorités du Marché commun.

La notion d'entreprise: la Cour de Justice a défini une entreprise comme toute organisation unitaire d'éléments personnels, matériels et immatériels poursuivant d'une façon durable un but économique déterminé ⁽¹⁾.

Lors de l'application des articles 85 et 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne, la Commission a repris cette notion d'entreprise ⁽²⁾. Tant la Cour de Justice que la Commission partent d'un critère fonctionnel et estiment que chaque entité dont les activités tendent à produire les effets visés par les articles 85 et 86 est à considérer comme une entreprise ⁽³⁾.

Dans la présente loi également cette notion est à prendre dans une large acception recouvrant notamment tant les entreprises du secteur public que privé

⁽¹⁾ H.v.J., 13 juli 1962, Mannesmann c. / Hoge Autoriteit, 19/61, Jur., 1962, 675.

⁽²⁾ Beschikking van de Commissie, 18 juni 1969, Christiani-Nielsen, PB L165/12, 5 juli 1969.

⁽³⁾ H.v.J., Frubo, 71/74, Jur., 1975, 583.

⁽¹⁾ C.d.J., 13 juillet 1962, Mannesmann c. / Haute Autorité, 19/61, Jur., 1962, 675.

⁽²⁾ Décision de la Commission, 18 juin 1969, Christiani-Nielsen, JO L165/12, 5 juillet 1969.

⁽³⁾ C.d.J., Frubo, 71/74, Jur., 1975, 583.

sector omvat die een industriële, commerciële, landbouwkundige of financiële activiteit uitoefenen, de beroepsverenigingen en -ordes, de vrije beroepen, enz.

Het begrip machtspositie : voor de toepassing van artikel 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap beschouwt het Hof van Justitie als machtspositie de positie welke een onderneming in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen door het haar mogelijk te maken zich jegens haar concurrenten, afnemers en uiteindelijk verbruikers, in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen. Zulk een positie sluit het bestaan van een zekere mededinging niet uit, doch stelt het betrokken bedrijf in staat de voorwaarden waaronder bedoelde mededinging zich zal ontwikkelen, zoniet te bepalen, dan toch aanmerkelijk te beïnvloeden en biedt haar in ieder geval ruimschoots — en zonder dat zulks haar nadeel berokkent — de gelegenheid zich bij haar gedrag aan de concurrentie niet gelegen te laten ⁽⁴⁾.

Art. 2

Het kartelverbod is rechtstreeks ingegeven door artikel 85 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap : verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle beslissingen van ondernemingsverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging wordt verhinderd, beperkt of vervalst op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Wat betreft het begrip « betrokken markt » kan over het algemeen worden gesteld dat het impliceert dat zowel de ganse markt der produkten (of diensten) als de relevante geografische markt moeten worden gedefinieerd. In bepaalde gevallen (inzonderheid wanneer het gaat om een misbruik van machtspositie) kan het noodzakelijk zijn om de markt in de tijd af te bakenen.

De produktmarkt omvat naast de uitdrukkelijk betrokken produkten (produkten die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken ...) alle andere produkten die identiek of gelijkwaardig zijn. De betrokken produkten moeten onderling verwisselbaar zijn, wat vanuit het standpunt van de gebruikers moet worden beoordeeld, waarbij in principe de eigenschappen van de produkten, de prijs ervan en het doel waarvoor zij bestemd zijn, tesamen worden beschouwd. In bepaalde gevallen echter kunnen produkten louter op grond van hun eigenschappen, hun prijs of het doel waarvoor zij bestemd zijn, een aparte markt vormen.

De geografische markt is het gebied binnen België waarin de betrokken ondernemingen door een akkoord enz. tussenbeide komen in het aanbod en de vraag van goederen en diensten. Dat gebied waarin de concur-

exerçant une activité industrielle, commerciale, agricole ou financière, les associations et les ordres professionnels, les professions libérales, etc.

La notion de position dominante : pour l'application de l'article 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne, la Cour de Justice considère comme position dominante, la position permettant à une entreprise de faire obstacle au maintien d'une concurrence effective en lui fournissant la possibilité de comportements indépendants dans une mesure appréciable vis-à-vis de ses concurrents, clients et, finalement, des consommateurs. Une telle position n'exclut pas l'existence d'une certaine concurrence mais met la firme concernée en mesure sinon de décider, tout au moins d'influencer notablement les conditions dans lesquelles cette concurrence se développera et, en tout cas, de se comporter dans une large mesure sans devoir en tenir compte et sans pour autant que cette attitude lui porte préjudice ⁽⁴⁾.

Art. 2

L'interdiction d'ententes est inspirée directement par l'article 85 du Traité instituant la Communauté économique européenne : sont interdits tous accords entre entreprises, toutes décisions d'associations d'entreprises et toutes pratiques concertées qui ont pour objet ou pour effet d'empêcher, de restreindre ou de fausser la concurrence sur le marché belge concerné ou dans une partie substantielle de celui-ci.

A propos de la notion de « marché concerné », on peut dire — de manière générale — qu'elle implique que soient définis tant le marché des produits (ou services) que le marché géographique concerné. Dans certains cas même (notamment s'il s'agit d'apprécier un abus de position dominante), il pourra être nécessaire de délimiter le marché dans le temps.

Le marché des produits comprend en plus des produits expressément concernés (les produits qui font l'objet de l'accord, ...) tous les autres produits qui sont identiques ou équivalents. Les produits concernés doivent être interchangeable, ce qui doit être apprécié du point de vue des utilisateurs prenant normalement en considération conjointement les propriétés, le prix et l'usage des produits. Dans certains cas, des produits peuvent cependant constituer un marché distinct en fonction uniquement de leurs propriétés, de leur prix ou de leur usage.

Le marché géographique est constitué par le territoire à l'intérieur de la Belgique sur lequel les entreprises concernées par l'accord, etc. interviennent dans l'offre et la demande de biens et de services. Ce terri-

⁽⁴⁾ H.v.J., 13 februari 1979, Hofmann-La Roche, 85/76, Jur., 1979, 520.

⁽⁴⁾ C.d.J., 13 février 1979, Hofmann-La Roche, 85/76, Jur., 1979, 520.

rentievoorwaarden voldoende homogeen zijn, valt samen met België in zijn geheel wanneer de produkten die deel uitmaken van het akkoord in het ganse nationale gebied regelmatig aangeboden en gevraagd worden. Het zal beperkter zijn dan het nationale gebied, inzonderheid als de aard en de eigenschappen van het betrokken produkt, bij voorbeeld hoge transportkosten ten opzichte van de waarde van het produkt, de mobiliteit ervan verminderen (cf. terzake met name de bekendmaking d.d. 3 september 1986 van de Commissie van de Europese Gemeenschappen inzake overeenkomsten van geringe betekenis, PBEG n° C231, d.d. 12 september 1986).

De afbakening van de markt in de tijd kan ook noodzakelijk worden gemaakt in bepaalde gevallen waarin de markt in kwestie sterk werd gewijzigd door bepaalde nieuwe feiten zoals het ontstaan van een nieuwe technologie, het ontstaan van nieuwe vervangingsprodukten, veranderingen van smaak en voorkeur van de consument, enz. (P. De Vroede en M. Flamée, Handboek van het Belgische Economisch Recht, 1988, n° 1308, blz. 598).

Artikel 2 somt een aantal overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen op die met name verboden zijn en die elk een samengaan van ten minste twee zelfstandige wilsuitingen vereisen. Wat betreft de onderling afgestemde feitelijke gedragingen is het belangrijk te doen opmerken dat deze term alle vormen van coördinatie of van parallelisme van gedragingen tussen ondernemingen omvat, die, zonder daarover een overeenkomst of een akkoord te hebben afgesloten, welbewust tot een praktische samenwerking overgaan die van aard is de mededinging te schaden.

De nietigheid zoals bedoeld in § 2 van dit artikel, heeft dezelfde draagwijdte als deze van artikel 85, § 2 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. Dit betekent dat in het belang van de rechtszekerheid, er een verschillende behandeling zal zijn naargelang de overeenkomsten zullen worden afgesloten voor of na de inwerkingtreding van de wet.

Een « voorlopige geldigheid » moet worden aanvaard ten aanzien van de kartels die bestonden op de datum van het in werking treden van de wet en die op regelmatige wijze zijn aangemeld. Zolang over de geldigheid van deze kartels geen beslissing werd genomen op grond van een procedure op basis van onderhavige wet, kan de rechter de nietigheid niet uitspreken. Hij kan dit wel ten aanzien van de zogenaamde « nieuwe kartels », dit wil zeggen deze tot stand gekomen na de inwerkingtreding van de wet, indien hij ervan overtuigd is dat de onverenigbaarheid met artikel 2 vaststaat. In geval van twijfel kan de rechter de Raad voor de Mededinging raadplegen.

Op te merken valt dat de nietigheid alleen die clausules aantast die met het verbod van artikel 2, § 1 in strijd zijn ⁽⁵⁾.

⁽⁵⁾ H.v.J., 14 december 1983, Société de ventes de ciment t./ Kerpen, 319/82, Jur., 1983, 4173.

toire sur lequel les conditions de concurrence sont suffisamment homogènes sera celui de l'ensemble de la Belgique si les produits qui font l'objet de l'accord, etc. font régulièrement l'objet d'offres et de demandes sur tout le territoire national. Il sera plus limité que le territoire national notamment lorsque la nature et les propriétés du produit concerné, par exemple un coût de transport élevé par rapport à la valeur du produit, en réduisent la mobilité (cf. à ce sujet notamment la Communication du 3 septembre 1986 de la Commission des Communautés européennes concernant les accords d'importance mineure, JOCE n° C231 du 12 septembre 1986).

La délimitation du marché dans le temps peut aussi être rendue nécessaire dans certains cas où le marché à prendre en considération a été fortement modifié par certains faits nouveaux tels que l'apparition d'une nouvelle technologie, la création de nouveaux produits de substitution, les changements dans les goûts et préférences du consommateur, etc. (P. De Vroede et M. Flamée, Handboek van het Belgisch Economisch Recht, 1988, n° 1308, p. 598).

L'article 2 énumère un certain nombre d'accords, décisions et pratiques concertées qui sont notamment interdits et qui requièrent chacun un concours d'au moins deux volontés autonomes. En ce qui concerne les pratiques concertées, il est important de remarquer que ce terme couvre les formes de coordination ou de parallélisme de comportements entre entreprises qui, sans avoir conclu une convention ou passé un accord, instituent sciemment entre elles une coopération pratique susceptible d'affecter la concurrence.

La nullité telle que visée au § 2 de cet article a la même portée que celle de l'article 85, § 2 du Traité instituant la Communauté économique européenne. Ceci implique que, dans l'intérêt de la sécurité juridique, il y aura un traitement différent selon qu'il s'agira de conventions conclues avant ou après l'entrée en vigueur de la loi.

La « validité provisoire » doit être acceptée pour les ententes existant à la date de l'entrée en vigueur de la loi et qui ont été régulièrement notifiées. Tant qu'une décision sur la validité de ces ententes n'a pas été rendue, en vertu d'une procédure basée sur la présente loi, le juge ne peut pas déclarer la nullité. Il peut la déclarer à l'égard des « nouvelles ententes », c'est-à-dire celles conclues après l'entrée en vigueur de la loi, s'il est convaincu que l'incompatibilité avec l'article 2 est établie. En cas de doute, le juge peut poser une question préjudicielle au Conseil de la concurrence.

Il est à remarquer que la nullité n'affecte que les clauses contraires à l'interdiction de l'article 2, § 1er ⁽⁵⁾.

⁽⁵⁾ C.d.J., 14 décembre 1983, Société de ventes de ciment c./ Kerpen, 319/82, Jur., 1983, 4173.

In paragraaf 3 wordt voorzien dat de bepalingen van paragraaf 1 buiten toepassing kunnen worden verklaard voor de overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen die bijdragen tot de verbetering van de produktie (onder deze term dient zowel de produktie van goederen als de dienstverlening te worden verstaan) of van de verdeling of tot de verbetering van de technische of economische vooruitgang, op voorwaarde dat een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn of de mogelijkheid geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten, de mededinging uit te schakelen.

Het is evenwel opportuun gebleken om een vrijstellingsreden toe te voegen teneinde de bekrachtiging toe te laten van concurrentieovereenkomsten zoals die welke tussen kleine en middelgrote ondernemingen worden afgesloten — opdat zij hun concurrentiepositie op de betrokken Belgische markt zouden kunnen versterken — en een versnippering van de economische agenten te begunstigen. Dit is des te meer gerechtvaardigd in een nationale context waar de rol van de kleine en middelgrote ondernemingen relatief belangrijker is dan binnen de Europese Economische Gemeenschap.

Het geheel van deze paragraaf is rechtstreeks gegrond op artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en laat toe om het mededingingsbeleid aan te wenden tot een daadwerkelijk instrument van het economisch beleid.

In de concrete toepassing van dit artikel zal een onderscheid dienen te worden gemaakt tussen de individuele vrijstellingen en de vrijstellingen per groep overeenkomsten. Het is duidelijk dat in dit laatste geval, de uitvoerende macht rekening zal moeten houden met het bestaande recht op het niveau van de Europese Economische Gemeenschappen, met name de verordeningen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen betreffende de toepassing van artikel 85, § 3 van het Verdrag op groepen specialisatie-overeenkomsten, groepen opzoekings- en ontwikkelingsovereenkomsten, groepen alleenverkoopovereenkomsten, groepen exclusieve afnameovereenkomsten, groepen octrooilicentie-overeenkomsten, groepen franchisovereenkomsten, groepen know-howovereenkomsten ...

Art. 3

Dit artikel steunt op de bepaling van artikel 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en verbiedt misbruik te maken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan. Wat betreft

Le paragraphe 3 prévoit que les dispositions du paragraphe 1er peuvent être déclarées inapplicables pour les accords, décisions ou pratiques concertées qui contribuent à améliorer la production (ce terme désignant aussi bien la production de produits que la prestation de services) ou la distribution ou à promouvoir le progrès technique ou économique tout en réservant aux utilisateurs une partie équitable du profit qui en résulte et sans toutefois imposer aux entreprises intéressées des restrictions qui ne sont pas indispensables pour atteindre ces objectifs ou donner la possibilité, pour une partie substantielle des produits en cause, d'éliminer la concurrence.

Toutefois, il est apparu opportun d'ajouter un motif d'exemption afin de permettre la consécration d'accords de concurrence tels que ceux conclus entre petites et moyennes entreprises — afin de leur permettre d'affermir leur position concurrentielle sur le marché belge concerné — et de favoriser une dispersion des opérateurs économiques. Ceci se justifie d'autant plus dans un contexte national où le rôle des petites et moyennes entreprises est relativement plus important que dans le commerce intracommunautaire.

L'ensemble de ce paragraphe est fondé directement sur l'article 85, § 3 du Traité instituant la Communauté économique européenne et permet d'utiliser la politique de concurrence comme instrument réel de la politique économique.

Dans l'application concrète de cet article, une distinction devra être faite entre les exemptions individuelles et les exemptions par catégorie d'accords. Il est clair que dans ce dernier cas, le pouvoir exécutif devra tenir compte du droit existant au niveau des Communautés européennes, notamment des règlements de la Commission des Communautés européennes concernant l'application de l'article 85, § 3 du Traité à des catégories d'accords de spécialisation, de recherche et de développement, de distribution exclusive, d'achat exclusif, de licence de brevets, de franchise, de savoir-faire ...

Art. 3

Cet article est basé sur la disposition de l'article 86 du Traité instituant la Communauté économique européenne et interdit d'exploiter de façon abusive une position dominante sur le marché belge concerné ou dans une partie substantielle de celui-ci. En ce qui

het begrip betrokken markt dient te worden verwezen naar het commentaar omtrent artikel 2.

Bestaat de mogelijkheid om een vrijstelling te verlenen van de bepalingen van artikel 2, § 1, dan is het uiteraard onmogelijk om ondernemingen te ontheffen van het dwingend verbod van artikel 3; het misbruik van machtspositie is steeds onrechtmatig en bijgevolg op absolute wijze verboden.

Art. 4

Om het lezen van de wet te vereenvoudigen worden de onder de artikelen 2 en 3 omschreven praktijken « restrictieve mededingingspraktijken » genoemd.

Art. 5

Luidens de bepalingen van dit artikel, worden de overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die geen aanzienlijke hinderenis voor de mededinging vormen, geacht niet onder de toepassing van de afdeling 1 van deze wet te vallen. Deze beschouwt dat de ondernemingen die bij zulke kartels partij zijn dadelijk van deze maatregel genieten wanneer zij aan de in dit artikel bedoelde criteria beantwoorden.

Er dient evenwel te worden onderstreept dat het ontoepasselijkheidsvermoeden enkel geldt tot wanneer het tegendeel is bewezen. Aldus, indien het later blijkt dat een kartel dat het voordeel van dit vermoeden heeft, werkelijk de mededinging aantast, moet het overeenkomstig de bepalingen van artikel 2 kunnen worden verboden.

De overwogen tekst laat, in tegenstelling tot die welke door de Raad van State werd voorgesteld, toe om de ondernemingen, die zich onder voornoemde drempels bevinden, de formaliteiten als voorzien in deze afdeling, te besparen.

Bovendien, aangezien in artikel 45, § 3, het zaken-cijfer voor de banken, kredietinstellingen, vervangen is door het tiende van het totaal der balansen, zou de toepassing van dit artikel als dusdanig er toe leiden dat er twee maal naar de balans wordt verwezen. Teneinde deze situatie te vermijden, ontheft § 2 van dit artikel deze instellingen van de verwijzing naar het zaken-cijfer.

Art. 6

Dit artikel voorziet, naar het voorbeeld van het Europees communautair recht de mogelijkheid om een « negatieve verklaring » af te leggen. Hierbij kan de Raad voor de Mededinging vaststellen dat, op grond van de gegevens die hem bekend zijn, er geen aanleiding bestaat om tegen een overeenkomst, besluit

concerne la notion de marché concerné, il y a lieu de se référer au commentaire fait à ce sujet à propos de l'article 2.

Si la possibilité existe d'octroyer une exemption des dispositions de l'article 2, § 1er, il est évidemment impossible d'exempter les entreprises de l'interdiction impérative de l'article 3; l'abus de la position dominante est toujours illicite et, en conséquence, est interdit de façon absolue.

Art. 4

Pour simplifier la lecture de la loi, les pratiques visées aux articles 2 et 3 sont dénommées « pratiques restrictives de concurrence ».

Art. 5

Selon les dispositions du présent article, les accords, décisions et pratiques concertées qui ne constituent pas un obstacle sensible à la concurrence sont censées ne pas tomber sous le coup de l'application de la section 1re de la présente loi. Cette dernière considère que les entreprises — tant belges qu'étrangères — participant à de telles ententes bénéficient d'emblée de cette mesure lorsqu'elles répondent aux critères visés au présent article.

Il y a cependant lieu de souligner que la présomption d'inapplicabilité ne vaut que jusqu'à preuve du contraire. Ainsi, s'il apparaît ultérieurement qu'une entente bénéficiant de cette présomption porte effectivement atteinte à la concurrence, elle doit pouvoir être interdite conformément aux dispositions de l'article 2.

Le texte retenu permet, contrairement à celui proposé par le Conseil d'Etat, d'éviter aux entreprises se situant sous les seuils précités l'accomplissement des formalités prévues à la présente section.

D'autre part, étant donné qu'à l'article 45, § 3, le chiffre d'affaires est remplacé pour les banques, les établissements de crédit et autres établissements financiers par le dixième du total des bilans, l'application telle quelle du présent article aboutirait à faire deux fois référence au bilan. Afin d'éviter cette situation, le § 2 du présent article supprime pour ces établissements la référence au chiffre d'affaires.

Art. 6

Cet article prévoit, à l'instar du droit communautaire européen, la possibilité de délivrer une « attestation négative ». Par celle-ci, le Conseil de la concurrence peut constater que, en fonction des éléments dont il a connaissance, il n'y a pas lieu pour lui d'intervenir à l'égard d'un accord, d'une décision ou

of onderling afgestemde feitelijke gedraging op te treden. Deze mogelijkheid is belangrijk ten behoeve van de rechtszekerheid van de ondernemingen.

Art. 7

Dit artikel is ook geïnspireerd door de Europees-rechtelijke bepalingen en voorziet in een meldingsplicht voor de kartels ten gunste waarvan de betrokkenen een vrijstelling willen bekomen. Zonder melding kan de buitentoepassingsverklaring voorzien bij artikel 2, § 3, niet worden afgeleverd.

De paragraaf 2 meldt een aantal veel voorkomende overeenkomsten die worden vrijgesteld van de meldingsplicht; uiteraard blijven zij onderworpen aan de bepalingen van artikel 2. Zij kunnen echter het voorwerp uitmaken van een melding om meer rechtszekerheid te hebben.

Er dient opgemerkt te worden dat de punten 1 en 2 van § 2 niet cumulatief zijn.

De tekst voorgesteld voor § 2 door de Raad van State, werd niet behouden, omdat hij afwijkt van de communautaire referentietekst, hetgeen voor de ondernemingen een dispariteit inhoudt in de Belgische en communautaire aanmeldingssystemen.

Art. 8

Van de meldingsplicht worden vrijgesteld de overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen die in het kader van de toepassing van het mededingingsrecht van de Europese Gemeenschappen een vrijstelling hebben bekomen. Inderdaad, de eerbiediging van de algemene doelstellingen van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap brengt mede dat zulke gelijktijdige toepassing van het nationale rechtstelsel met het gemeenschapsrecht slechts als geoorloofd mag worden beschouwd voor zover geen afbreuk wordt gedaan aan een uniforme toepassing — op het gehele gebied van de gemeenschappelijke markt — van de communautaire rechtsvoorschriften betreffende de afspraken en de daarbij behorenden uitvoeringsbesluiten ⁽⁶⁾.

Hieruit volgt dat een mededingingspraktijk die op grond van het artikel 85, § 1 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap verboden is en waarvoor de toepassing van artikel 85, § 3 werd geweigerd, niet op grond van het nationale recht kan worden geldig verklaard; evenmin kan een praktijk die krachtens artikel 85, § 3 werd vrijgesteld, op grond van het nationale recht worden verboden ⁽⁷⁾. Bijgevolg dient men de afspraken die krachtens het communautair recht zijn vrijgesteld niet te onderwerpen aan een nationale aanmelding.

⁽⁶⁾ H.v.J., 13 februari 1969, Walt Wilhelm, 14/68, Jur., 1969, 1.

⁽⁷⁾ VAN GERVEN, MARESCEAU, STUYCK, Kartelrecht — EEG, W.E.J., Tjeenk Willink, Zwolle, 1986, 45.

d'une pratique concertée. Cette possibilité est importante pour la sécurité juridique des entreprises.

Art. 7

Cet article, également inspiré des dispositions du droit européen, prévoit une obligation de notification pour les ententes en faveur desquelles les intéressés désirent se prévaloir d'une exemption. Sans notification, la déclaration d'exemption visée à l'article 2, § 3 ne peut être délivrée.

Le paragraphe 2 cite un certain nombre de contrats usuels qui sont dispensés de l'obligation de notification; ils restent toutefois soumis aux dispositions de l'article 2. Ils peuvent cependant faire l'objet d'une notification, pour plus de sécurité juridique.

Il est à remarquer que les points 1 et 2 du § 2 ne sont pas cumulatifs.

Le texte proposé pour le § 2 par le Conseil d'Etat n'a pas été retenu car il s'écarte du texte communautaire de référence, ce qui impliquerait pour les entreprises une disparité dans les systèmes de notification belges et communautaires.

Art. 8

Sont exemptés de l'obligation de notification les accords, décisions ou pratiques concertées qui ont fait l'objet d'une exemption dans le cadre du droit de la concurrence des Communautés européennes. En effet, le respect de la finalité générale du Traité instituant la Communauté économique européenne implique qu'une telle application simultanée du droit national et du droit communautaire ne peut être considérée comme admise que pour autant qu'elle ne porte pas préjudice à l'application uniforme — dans tout le marché commun — des règles communautaires en matière d'ententes et du plein effet des actes pris en application de ces règles ⁽⁶⁾.

En conséquence, une pratique restrictive de concurrence interdite en vertu de l'article 85, § 1er du Traité instituant la Communauté économique européenne et pour laquelle l'application de l'article 85, § 3 a été refusée ne peut être autorisée par le droit national; de même une pratique exemptée en vertu de l'article 85, § 3 du Traité ne peut être interdite par le droit national ⁽⁷⁾. Dès lors, les ententes exemptées en vertu du droit communautaire ne doivent pas être soumises à une notification nationale.

⁽⁶⁾ C.d.J., 13 février 1969, Walt Wilhelm, 14/68, Jur., 1969, 1.

⁽⁷⁾ VAN GERVEN, MARESCEAU, STUYCK, Kartelrecht — EEG, W.E.J., Tjeenk Willink, Zwolle, 1986, 45.

Art. 9

Dit artikel bepaalt de inhoud van het begrip « concentratie ».

Een concentratie wordt tot stand gebracht hetzij door de fusie van twee of meerdere ondernemingen hetzij door de rechtstreekse of onrechtstreekse, volledige of gedeeltelijke controle van een of meerdere ondernemingen.

Het begrip concentratie omvat de operaties die tot een duurzame wijziging van de betrokken ondernemingen leiden. Deze wet sluit van haar toepassingsgebied de operaties uit die als voorwerp of als gevolg de coördinatie hebben van het concurrentiegedrag van ondernemingen die zelfstandig blijven; deze moeten onderzocht worden ten aanzien van de bepalingen van de artikelen 2 of 3. Dit onderscheid moet met name worden gemaakt in geval van oprichting van gezamenlijke ondernemingen.

Dit artikel neemt de analoge bepalingen over van het ontwerp van de Europese Gemeenschappelijke verordening betreffende de concentraties.

Het bepaalt onder andere in § 5 dat de participaties of de verwervingen uitgevoerd door kredietinstellingen, andere financiële instellingen — zoals, bijvoorbeeld, leasingsmaatschappijen, beursmaatschappijen ... — of verzekeringsmaatschappijen, tijdens de normale gang van hun activiteiten, voor eigen rekening of voor rekening van een andere, niet als concentratiehandelingen worden beschouwd wanneer ze de voorwaarden voorgeschreven in ditzelfde § 5 vervullen.

Art. 10

De wet stelt een voorafgaand toezicht in voor de concentraties teneinde na te gaan of zij al dan niet toelaatbaar zijn, met name aan de hand van de keuzemogelijkheden van de leveranciers en de gebruikers, de positie op de markt en de economische en financiële machtspositie van de betrokken ondernemingen, hun toegang tot de bevoorradingsbronnen of de afzet, de structuur van de bedoelde markten rekening houdend met de internationale mededinging, het bestaan in rechte of in feite van grenzen bij de invoer evenals met de evolutie van de vraag en het aanbod van de betrokken produkten of diensten. Deze criteria zijn rechtstreeks geïnspireerd door het ontwerp van verordening van de Europese Economische Gemeenschap ter zake. Concentraties zijn toelaatbaar voor zover zij niet van aard zijn om, door het scheppen of het versterken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of een wezenlijk deel ervan, een daadwerkelijke mededinging aan te tasten. Voor het begrip « betrokken markt » dient te worden verwezen naar het commentaar op artikel 2.

Concentraties die door het scheppen of het versterken van een machtspositie de mededinging aantasten zijn niet toelaatbaar. Zoals in dit artikel 2, § 3

Art. 9

Cet article précise la notion de « concentration ».

Une concentration est réalisée soit par la fusion de deux ou plusieurs entreprises soit par la prise de contrôle directe ou indirecte, totale ou partielle, d'une ou de plusieurs entreprises.

La notion de concentration couvre les opérations qui aboutissent à une modification durable de la structure des entreprises concernées. La présente loi exclut de son champ d'application les opérations qui ont pour objet ou pour effet la coordination du comportement concurrentiel d'entreprises qui restent indépendantes, celles-ci devant être examinées au regard des dispositions des articles 2 ou 3. Il y a notamment lieu d'opérer cette distinction en cas de création d'entreprises communes.

Cet article reprend intégralement les dispositions analogues du projet de règlement communautaire européen sur les concentrations.

Il prévoit notamment au § 5 que les prises de participations ou les acquisitions réalisées par des établissements de crédit, d'autres établissements financiers — tels que, par exemple, les sociétés de leasing, de bourse ... — ou des sociétés d'assurance, dans le cours normal de leurs activités, que ce soit pour compte propre ou pour compte d'autrui, ne sont pas considérées comme des opérations de concentration lorsqu'elles réunissent les conditions prévues à ce même § 5.

Art. 10

La loi instaure un contrôle préalable des concentrations en vue de vérifier si elles sont ou non admissibles notamment en fonction des possibilités de choix des fournisseurs et des utilisateurs, de la position sur le marché et de la puissance économique et financière des entreprises concernées, de leur accès aux sources d'approvisionnement ou aux débouchés, de la structure des marchés visés compte tenu de la concurrence internationale, de l'existence en droit ou en fait de barrières à l'entrée ainsi que de l'évolution de l'offre et de la demande des produits ou services en cause. Ces critères sont inspirés directement du projet de règlement de la Communauté économique européenne en la matière. Des concentrations sont admissibles dans la mesure où elles ne sont pas susceptibles de porter atteinte à une concurrence effective par la création ou le renforcement d'une position dominante sur le marché belge concerné ou sur une partie substantielle de celui-ci. Pour la notion de marché concerné, il y a lieu de se référer au commentaire de l'article 2.

Des concentrations qui, par la création ou le renforcement d'une position dominante, portent atteinte à la concurrence, ne sont pas admissibles. Comme

is voorzien voor de afspraken, is ook voor de concentraties een vrijstelling van het verbod door de Raad voor de Mededinging mogelijk indien hun bijdrage tot de verbetering van de produktie of van de verdeling, tot de bevordering (en niet enkel de verbetering) van de technische of economische vooruitgang of tot de verbetering van de concurrentiestructuur in de markt, opweegt tegen de aantasting van de mededinging die uit deze concentratie voortvloeit. In zijn waardering houdt de Raad rekening met het algemeen economisch belang, het concurrentievermogen van de betrokken sectoren ten opzichte van de internationale mededinging evenals met het belang van de verbruikers.

De concentraties tussen Belgische ondernemingen alleen of tussen Belgische en buitenlandse ondernemingen vallen onder toepassing van de Belgische wet voor zover aan de criteria vermeld in artikel 11 wordt voldaan. De nationaliteit van de ondernemingen heeft dus geen belang. Het belangrijke element dat dient in overweging te worden genomen bij het onderzoek van een concentratie is — buiten het totale zakencijfer van de door de concentratie betrokken ondernemingen — het betrokken marktaandeel dat de ondernemingen die tot de concentratie overgaan in België op het ogenblik van die concentratie bezitten.

Art. 11

Dit artikel bepaalt de drempels onder dewelke de bepalingen van afdeling 2 niet van toepassing zijn. Deze drempels moeten cumulatief begrepen worden.

De Koning kan evenwel deze drempels verhogen om rekening te kunnen houden met de inflatie, de evolutie van de marktstructuur alsmede met de ervaring in de toepassing van de wet indien het zou blijken dat een te groot aantal gevallen aan de Raad worden voorgelegd en dat ze een toelating krijgen als gevolg van het lage niveau van de drempels.

Art. 12

Dit artikel — waarvan § 1 de tekst van artikel 4, § 1 van de communautaire verordening integraal overneemt — stelt een algemene meldingsplicht in evenals de uiterste termijn waarbinnen ze moet plaatsvinden. Het bepaalt op wie deze verplichting rust.

Bovendien, gelet op het praktisch onomkeerbaar karakter van een reeds gerealiseerde concentratie en op het feit dat de Raad voor de Mededinging gemachtigd is om over de deconcentratie van ondernemingen te beslissen (ten einde werkelijke mededingingsvoorwaarden te herstellen), werd het noodzakelijk geacht de betrokken ondernemingen te verbieden om maatregelen te treffen, voor de beslissing van de Raad over de toelaatbaarheid van de concentratie, waarbij deze omkeerbaarheid belemmerd wordt. Maatregelen die de marktstructuur op duurzame wijze wijzigen, zijn eveneens verboden.

prévu pour les ententes à l'article 2, § 3, une exemption de l'interdiction par le Conseil de la concurrence est possible pour les concentrations si leur contribution à l'amélioration de la production ou de la distribution, à la promotion (et non uniquement à l'amélioration) du progrès technique ou économique ou à l'amélioration de la structure de la concurrence à l'intérieur du marché, l'emporte sur l'atteinte à la concurrence qui résulte de cette concentration. Dans son appréciation, le Conseil tient compte de l'intérêt économique général, de la compétitivité des secteurs concernés au regard de la concurrence internationale ainsi que de l'intérêt des consommateurs.

Des concentrations entre entreprises belges uniquement ou belges et étrangères tombent sous le coup de la loi belge pour autant que les critères énoncés à l'article 11 soient réunis. La nationalité des entreprises n'importe donc pas. L'élément important à prendre en considération lors de l'examen d'une concentration est — outre le chiffre d'affaires total des entreprises concernées par la concentration — la part du marché concerné que les entreprises qui procèdent ensemble à la concentration détiennent en Belgique au moment de cette concentration.

Art. 11

Cet article fixe les seuils en dessous desquels les dispositions de la section 2 ne s'appliquent pas. Ces seuils s'entendent cumulativement.

Le Roi peut majorer ces seuils afin de pouvoir tenir compte de l'inflation, de l'évolution de la structure du marché ainsi que de l'expérience de l'application de la loi s'il apparaissait que trop de cas sont soumis au Conseil et reçoivent une autorisation étant donné la faiblesse des seuils.

Art. 12

Cet article — dont le § 1er reprend intégralement le texte de l'article 4, § 1er du règlement communautaire — instaure une obligation générale de notification ainsi que le délai ultime dans lequel elle doit avoir lieu. Il spécifie sur qui repose cette obligation.

En outre, eu égard à la difficulté de procéder dans la pratique à la défusion d'une concentration déjà réalisée et au fait que le Conseil de la concurrence a le pouvoir de décider la déconcentration d'entreprises (afin de restaurer des conditions de concurrence effective), il a été estimé nécessaire d'interdire aux entreprises concernées de prendre, avant la décision du Conseil sur l'admissibilité de la concentration, des mesures entravant cette réversibilité. Des mesures modifiant de façon durable la structure du marché sont interdites au même titre.

Deze bepaling is verwant aan de opschortingsregeling voorgeschreven door de EEG-verordening over de concentraties (waarbij de ondernemingen verplicht worden de realisatie van hun concentratie tijdens een bepaalde periode op te schorten). Dergelijke bepalingen impliceren dat de ondernemingen aandacht moeten hebben voor het feit dat als zij ondanks alles, met het oog op de concentratie, handelingen stellen die hen eventueel aan derden zouden binden, zij in geval van splitsing in gebreke zouden kunnen worden gesteld bij het nakomen van hun verplichtingen ten aanzien van deze derden en zij aldus hun burgerlijke en commerciële aansprakelijkheid zullen moeten opnemen.

Bovendien dient er te worden opgemerkt dat de concentraties onder het toepassingsgebied vallen van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische of financiële inlichtingen die aan de ondernemingsraden moeten worden verstrekt, in die zin dat een concentratie grote gevolgen kan hebben voor de onderneming. De formele naleving van deze verplichting is één van de vereisten van de aanmelding zoals zal gesteld worden door het koninklijk besluit bedoeld bij artikel 12, § 3.

Ten einde de bepalingen van dit koninklijk besluit na te leven, moeten, voor de ondernemingen, de inlichtingen betreffende de concentraties gelijktijdig met de aanmelding van deze laatste of, in het geval van een niet-aangemelde concentratie, bij de betekening aan de partijen van het beginnen van de procedure, medegedeeld worden.

Art. 13

Gelet op het bestaan van het ontwerp van verordening van de Europese Economische Gemeenschap betreffende de controle van de concentraties, werd het nuttig geacht, ten einde een dubbel toezicht te vermijden en met het oog op de rechtszekerheid van de ondernemingen, de concentraties die onderworpen zijn aan een specifiek Europees toezicht, buiten het toepassingsgebied van de wet te plaatsen.

De uitdrukkelijke verwijzing naar de EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989 werd niet geschikt geacht omdat elke wijziging van deze verordening de wijziging van de tekst van dit artikel met zich zou meebrengen.

Art. 14

De activiteiten van onderzoek en vaststelling van de mededingingspraktijken evenals de activiteiten van onderzoek en uitvoering waarin deze wet voorziet worden aan de Dienst voor de Mededinging toevertrouwd. Buiten zijn algemene administratieve opdracht op het gebied van de mededinging op nationaal en internationaal niveau, wordt hij ook belast met het Secretariaat van de Raad voor de Mededinging. Op organiek vlak is hij een reeds bestaande afdeling,

Cette disposition est proche du régime de suspension prévu par le règlement CEE sur les concentrations (qui oblige les entreprises à suspendre la réalisation de leur concentration pendant une période limitée). De telles dispositions impliquent que les entreprises soient attentives au fait que si elles accomplissent malgré tout, en vue de la concentration, des actes qui les lieraient éventuellement à des tiers, elles pourraient en cas de défusion, être mises en défaut d'honorer leurs engagements vis-à-vis de ceux-ci et voir ainsi leur responsabilité civile et commerciale engagée.

Par ailleurs, il est à noter que les concentrations entrent dans le champ d'application de l'arrêté royal du 27 novembre 1973 portant réglementation des informations économiques ou financières à fournir aux Conseils d'entreprises en ce sens qu'une concentration constitue un événement susceptible d'entraîner pour l'entreprise des conséquences importantes. Le respect formel de cette obligation constituera une modalité de la notification comme le prescrira l'arrêté royal prévu à l'article 12, § 3.

Afin de respecter les dispositions de cet arrêté royal, il y a lieu pour les entreprises de communiquer les informations relatives aux concentrations simultanément à la notification de ces dernières ou, dans le cas d'une concentration non notifiée, lors de la signification aux parties de l'intentement de la procédure.

Art. 13

Vu l'existence d'un projet de règlement de la Communauté économique européenne sur le contrôle des concentrations, il a été estimé opportun, en vue d'éviter un double contrôle et dans un souci de sécurité juridique des entreprises, d'exclure du champ d'application de la loi les concentrations soumises à un contrôle spécifique européen.

La référence expresse au règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989 n'a pas été jugée opportune car toute modification de ce règlement entraînerait celle du texte du présent article.

Art. 14

Les tâches de recherche et de constatation des pratiques de concurrence ainsi que celles d'instruction et d'exécution prévues par la présente loi sont confiées au Service de la concurrence. Outre sa mission administrative générale dans le domaine de la concurrence aux niveaux national et international, il est également chargé du secrétariat du Conseil de la concurrence. Il est sur le plan organique une division, déjà existante et dépourvue de personnalité juridique

zonder eigen rechtspersoonlijkheid, van de Administratie van de Handel van het Ministerie van Economische Zaken.

Art. 15

Aangezien de Dienst voor de Mededinging niet van de door deze wet ingestelde controle kan gescheiden worden, voorziet dit artikel dat de Koning de noodzakelijke maatregelen neemt om het kader van de Dienst voor de Mededinging vast te stellen, om er de toegangsvoorwaarden voor vast te stellen en om de werking ervan te verzekeren.

Deze maatregelen moeten binnen een zeer korte termijn genomen worden (ongeveer zes maand) zodat bij de inwerkingtreding van de andere bepalingen van de wet de Dienst de opdracht die hem toegewezen werd zo goed mogelijk zou kunnen uitvoeren (kader aangepast aan de grotere behoeften, voldoende gevormd personeel, economische en juridische samengestelde documentatie ...)

Art. 16

De geschillen ter zake zullen worden toevertrouwd aan een nieuwe administratieve rechtsmacht : de Raad voor de Mededinging. Daarnaast heeft de Raad een belangrijke adviesbevoegdheid voor alle vragen die verband houden met het algemeen mededingingsbeleid.

Gelet op het beroep ingesteld voor het Hof van Beroep tegen de beslissingen genomen door de Raad en op het gemengd karakter van de geschillen die eruit voortvloeien, zijn de gecoördineerde wetten van 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken van toepassing.

Art. 17

De samenstelling van de Raad beantwoordt aan twee doelstellingen : het waarborgen van de onafhankelijkheid en de specialisatie van zijn leden.

De Raad bestaat uit twaalf leden waaronder een voorzitter en een ondervoorzitter. Zij worden door de Koning benoemd voor een termijn van zes jaar; hun mandaat is hernieuwbaar. De Raad telt ook twaalf plaatsvervangende leden.

Taalverplichtingen worden aan de voorzitter en ondervoorzitter van de Raad opgelegd, te weten de kennis van beide landstalen, hetgeen het gevolg zal zijn van hun hoedanigheid van tweetalig magistraat in de zin van de gecoördineerde wetten betreffende het taalgebruik in gerechtszaken.

Voor wat betreft de secretaris, zijn adjunct en hun plaatsvervangers, is het vanzelfsprekend dat § 5, lid 2 van dit artikel op hen niet van toepassing is.

propre, de l'Administration du Commerce du Ministère des Affaires économiques.

Art. 15

L'organisation du Service de la concurrence étant indissociable du contrôle institué par la présente loi, cet article prévoit que le Roi prend les mesures nécessaires pour fixer le cadre du Service, pour en déterminer les conditions d'accès et pour en assurer le fonctionnement.

Ces mesures doivent être prises dans un délai très court (environ six mois) afin qu'au moment de l'entrée en vigueur des autres dispositions de la loi, le Service puisse remplir le plus efficacement possible la mission qui lui a été impartie (cadre adapté aux besoins accrus, personnel suffisamment formé, documentation économique et juridique de base constituée ...)

Art. 16

Le contentieux en cette matière sera confié à une nouvelle juridiction administrative : le Conseil de la concurrence qui aura son siège au Ministère des Affaires économiques. Le Conseil a en outre une mission importante d'avis sur toute question concernant la politique générale de concurrence.

Etant donné le recours ouvert devant la Cour d'appel contre les décisions rendues par le Conseil et le caractère mixte du contentieux qui en résulte, les lois coordonnées de 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire sont d'application.

Art. 17

La composition du Conseil répond à deux objectifs : garantir l'indépendance et la spécialisation de ses membres.

Le Conseil est composé de douze membres dont un président et un vice-président. Ils sont nommés par le Roi pour une période de six ans; leur mandat est renouvelable. Le Conseil comprend également douze suppléants.

Des obligations de nature linguistique s'imposent au président et au vice-président du Conseil, à savoir la connaissance des deux langues nationales, ce qui, comme ils seront désignés parmi des magistrats relevant de l'ordre judiciaire, résultera de leur qualité de magistrat bilingue au sens des Lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière judiciaire.

En ce qui concerne le secrétaire, son adjoint ainsi que leurs suppléants, il va de soi que le § 5, alinéa 2 du présent article ne leur est pas applicable.

Art. 18

Deze bepaling strekt ertoe een stelsel van onverenigbaarheid met klassieke inspiratie in te voeren en vergt overigens geen bijzonder commentaar.

Art. 19

Dit artikel omvat bepalingen met betrekking tot de werking van de Raad, die zullen worden aangevuld met een huishoudelijk reglement goedgekeurd door de Koning.

Het jaarlijkse verslag aan de wetgevende Kamers waarvan sprake in § 5 beoogt zowel de beslissingen als de adviezen van de Raad voor de Mededinging en zet, onder meer, de tendenzen met betrekking tot de rechtspraak en de principes waardoor ze geïnspireerd zijn, uiteen. Het vermeldt het belangrijkste van de gevolgde procedure, de getroffen beslissingen en de gegeven adviezen. Er zal rekening gehouden worden met het wettig belang van de ondernemingen om hun zakengeheimen niet te verspreiden.

Art. 21

Naast een beslissingsorgaan — de Raad voor de Mededinging — is het nuttig gebleken in de oprichting te voorzien van een paritair raadgevend orgaan, de Commissie voor de Mededinging.

Om materiële en werkingsredenen, zal deze Commissie binnen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven opgericht worden. Ze zal er kunnen gebruik maken van de logistieke diensten. Ze zal dus onafhankelijk kunnen werken en zal geen speciale raadgevende Commissie zijn in de zin van afdeling II van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Art. 22

Het behoort tot de Koning de samenstelling en de werking van de Commissie en van haar secretariaat te bepalen. De raadpleging van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven voor het nemen van dit koninklijk besluit werd niet overwogen omdat ze zou kunnen plaatsvinden bij personen die zelf kunnen deel uitmaken van de Commissie.

Gelet op de taken die op haar rusten, zou deze Commissie moeten samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van de representatieve organisaties enerzijds, van de arbeiders en, anderzijds, van de nijverheid, de landbouw, de handel en de ambacht.

Art. 23

Het onderzoek door de Dienst voor de Mededinging gebeurt ambtshalve, naar aanleiding van een klacht

Art. 18

Cette disposition tend à mettre en place un régime d'incompatibilité d'inspiration classique et n'appelle pour le surplus aucun commentaire particulier.

Art. 19

Cet article contient des dispositions relatives au fonctionnement du Conseil qui seront complétées par un règlement d'ordre intérieur approuvé par le Roi.

Le rapport annuel aux Chambres législatives dont question au § 5 vise tant les décisions que les avis du Conseil de la concurrence et expose, entre autres, les orientations jurisprudentielles et les principes dont elles s'inspirent. Il relate l'essentiel de la procédure suivie, les décisions rendues et les avis donnés. Il sera tenu compte de l'intérêt légitime des entreprises à ce que leurs secrets d'affaires ne soient pas divulgués.

Art. 21

A côté d'un organe de décision — le Conseil de la concurrence — il a semblé opportun de prévoir la création d'un organe paritaire — la Commission de la concurrence — qui a un rôle consultatif.

Pour des raisons matérielles et de fonctionnement, cette Commission sera créée au sein du Conseil central de l'économie dont elle disposera des services logistiques. Elle jouira ainsi d'une indépendance de fonctionnement et ne sera donc pas une Commission consultative spéciale au sens de la section II de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie.

Art. 22

Il appartient au Roi de déterminer la composition et le fonctionnement de la Commission et de son secrétariat. La consultation du Conseil central de l'économie préalablement à la prise de cet arrêté royal, n'a pas été retenue étant donné qu'elle serait effectuée auprès de personnes susceptibles de faire partie de la Commission.

Vu les tâches qui lui incombent, cette Commission devrait être composée de représentants des organisations représentatives, d'une part, des travailleurs et, d'autre part, de l'industrie, de l'agriculture, du commerce et de l'artisanat.

Art. 23

L'instruction par le Service de la concurrence se fait d'office, sur plainte d'une personne ou d'une entre-

van een betrokken persoon of onderneming, op verzoek van de Minister, van de Raad voor de Mededinging of op verzoek van de betrokkenen, de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen. Bovendien mogen zich eveneens wenden tot de dienst voor de Mededinging, de geëigende openbare instellingen of andere overheidslichamen, belast met het toezicht of de controle van een economische sector, eveneens bedoeld in artikel 25, § 2, wanneer zij, in het uitoefenen van hun taak, een handeling vaststellen die tegen de mededinging indruist. Er wordt onder andere gedacht aan de Bankcommissie, de Controle-dienst voor de verzekeringen of het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie dat de Regering wenst op te richten door middel van een ander ontwerp van wet. Het onderzoek gebeurt eveneens naar aanleiding van de aanmelding van een concentratie.

De Dienst voor de Mededinging kan met een klacht gevat worden door de natuurlijke of rechtspersonen die een rechtstreeks en onmiddellijk belang kunnen aantonen.

De Dienst voor de Mededinging kan bij de ondernemingen of verenigingen van ondernemingen alle inlichtingen inwinnen die noodzakelijk zijn om de taken die hem worden toevertrouwd te vervullen. Teneinde, enerzijds, de betrokken ondernemingen een snel onderzoek van hun dossier te waarborgen en, anderzijds, het hoofd te bieden aan de opschortende maatregelen en aan het eventuele immobilisme van de ondernemingen aan wie inlichtingen werden gevraagd, werd het nuttig geacht termijnen te bepalen voor de mededeling ervan. Evenwel, aangezien de snelheid van het geven van de inlichtingen vooral afhangt van de aard ervan, heeft men verkozen de Dienst de termijnen geval per geval te laten bepalen. Wanneer de gegeven inlichtingen onvolledig, onjuist of verdraaid zijn of wanneer zij niet binnen de voorziene termijnen medegedeeld worden, kan de voorzitter van de Raad ze, bij een met redenen omklede beslissing, binnen een passende termijn opeisen. Deze beslissing verbreekt de bij artikel 33, §§ 2 en 3 bedoelde termijnen waarbinnen de Raad voor de Mededinging zich inzake aange-melde concentratie moet uitspreken.

De tussenkomst van de voorzitter van de Raad is, in dit stadium van de procedure, een bijkomende waarborg voor de ondernemingen.

De personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging die belast zijn met het onderzoek ontvangen voor elk geval afzonderlijk een mandaat.

Zij hebben praktisch dezelfde bevoegdheid als die waarin de wet van 27 mei 1960 tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie voorziet. Deze bevoegdheden worden evenwel aangepast aan artikel 14, § 1, van de verordening 17/62 van de Raad van de Europese Gemeenschappen.

Aan dezelfde personeelsleden kunnen ook, in het kader van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap verificatieopdrachten en opdrachten tot bijstand

prise intéressée, à la demande du Ministre, du Conseil de la concurrence ou à la demande des intéressés, des entreprises ou associations d'entreprises concernées. Peuvent en outre s'adresser au Service de la concurrence, les organismes publics ou autres institutions publiques spécifiques, chargés de la surveillance ou du contrôle d'un secteur économique, également visés à l'article 25, § 2, lorsqu'ils constatent, dans l'exercice de leur fonction, un comportement allant à l'encontre de la concurrence. On envisage entre autres la Commission bancaire, le Service de contrôle des assurances ou l'Institut belge des services postaux et des télécommunications que le Gouvernement souhaite créer par un autre projet de loi. L'instruction se fait également à la suite de la notification d'une concentration.

Peuvent saisir le Service de la concurrence d'une plainte, les personnes physiques ou morales justifiant d'un intérêt direct et actuel à l'action.

Le Service de la concurrence peut recueillir auprès des entreprises ou associations d'entreprises tous les renseignements nécessaires à l'accomplissement des tâches qui lui sont confiées. Afin d'une part, de fournir aux entreprises concernées une garantie quant à la rapidité d'examen de leur dossier et d'autre part, de faire face aux manœuvres dilatoires et à l'immobilisme éventuel des entreprises auxquelles des renseignements ont été demandés, il a été estimé opportun de prévoir des délais pour la communication de ces derniers. Toutefois, comme la rapidité de fourniture des renseignements dépend essentiellement de la nature de ceux-ci, il a été estimé préférable de laisser au Service le soin de fixer des délais cas par cas. Lorsque les renseignements fournis sont incomplets, inexacts ou dénaturés ou lorsqu'ils ne sont pas communiqués dans les délais impartis, le président du Conseil peut, par décision motivée, les exiger dans un délai approprié. Cette décision interrompt les délais visés à l'article 33, §§ 2 et 3 et dans lesquels le Conseil de la concurrence doit se prononcer en matière de concentration notifiée.

L'intervention, à ce stade de la procédure, du président du Conseil est une garantie supplémentaire accordée aux entreprises.

Les agents du Service de la concurrence chargés de l'instruction reçoivent un mandat dont la validité est limitée cas par cas.

Ils ont pratiquement les mêmes pouvoirs que ceux prévus par la loi du 27 mai 1960 sur la protection contre l'abus de puissance économique. Ces pouvoirs sont cependant adaptés à l'article 14, § 1er, du règlement 17/62 du Conseil des Communautés européennes.

Des missions de vérification et d'assistance aux vérificateurs des Communautés européennes peuvent être confiées à ces mêmes agents notamment dans le cadre des articles 85 et 86 du Traité instituant la

van de verificateurs van de Europese Gemeenschappen worden toevertrouwd (zie artikel 48, § 2). Het is derhalve logisch dat zij gebruik kunnen maken van dezelfde verificatiemogelijkheden als die bedoeld in bovenvermelde verordening 17/62. Bijvoorbeeld, hebben de in artikel 23 geïmplementeerde personeelsleden aldus eveneens toegang tot de vervoermiddelen van de ondernemingen.

Wat de onderzoeksbevoegdheid aangaat, die aan de personeelsleden wordt toevertrouwd, kan worden opgemerkt dat dit artikel deze bevoegdheid met belangrijke waarborgen voor de ondernemingen omkleedt.

Het recht op onderzoek en op beslaglegging is inderdaad strikt afgebakend. De gemandateerde personeelsleden zijn zoals de officieren van de gerechtelijke politie, onderworpen aan het toezicht van de procureur-generaal. Ook kunnen zij enkel overgaan tot huiszoeking in de woning van de ondernemingshoofden, bestuurders, zaakvoerders, directeurs en andere personeelsleden evenals in de woning en in de beroepslokalen van de natuurlijke of rechtspersonen, intern of extern, belast met het commercieel, boekhoudkundig, administratief, fiscaal en financieel beheer mits instemming van de rechter van de politierechtbank in het ambtsgebied waar het onderzoek gebeurt.

Aangezien andere ambtenaren die een gelijkaardige bevoegdheid krijgen niet verplicht zijn een bijzondere eed af te leggen, werd het niet nodig geacht zulke verplichting aan de personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging, belast met het onderzoek, op te leggen.

§ 4 voorziet bovendien in een samenwerking tussen de verschillende administraties wat betreft het mededelen van inlichtingen die niet gedekt zijn door de bijzondere wetten tot waarborg van het geheim van de verklaringen. Met de Gewesten en Gemeenschappen zal de uitwisseling van inlichtingen eventueel in het kader van de algemene overlegprocedure onderzocht worden.

Art. 24

Vooraleer tot het onderzoek over te gaan, wordt onderzocht of het dossier ontvankelijk is. Indien dit niet zo is, wordt een voorstel tot sepot door de Dienst voor de Mededinging aan de Raad voor de Mededinging voorgelegd die in geval hij dit voorstel volgt, het dossier seponereert.

Is het dossier ontvankelijk, dan gaat de Dienst voor de Mededinging over tot het onderzoek, hij hoort de betrokken ondernemingen en legt vervolgens een verslag voor aan de Raad voor de Mededinging; dit verslag bevat een voorstel tot regeling, tot beslissing, tot sepot of tot antwoord aan de hoven en rechtbanken, naargelang het geval.

Gelet op de grote verscheidenheid en ingewikkeldheid van de zaken, kan het bepalen van een termijn in-

Communauté économique européenne (cf. article 48, § 2). Il est logique dès lors de les doter de tous les moyens de vérification prévus par le règlement 17/62 mentionné ci-dessus. Ainsi, par exemple, les agents visés à l'article 23 ont accès aux moyens de transport des entreprises.

En ce qui concerne les pouvoirs confiés aux agents en matière de perquisition, il y a lieu de noter que le présent article les entoure d'importantes garanties pour les entreprises.

Les droits de perquisition et de saisie sont en effet nettement délimités. De plus, les agents mandatés sont, au même titre que les officiers de police judiciaire, soumis à la surveillance du procureur général. En outre, ils ne peuvent procéder à des perquisitions au domicile des chefs d'entreprises, administrateurs, gérants, directeurs et autres membres du personnel ainsi qu'au domicile et dans les locaux professionnels des personnes physiques ou morales, internes ou externes, chargées de la gestion commerciale, comptable, administrative, fiscale et financière qu'après autorisation du juge du tribunal de police dans le ressort duquel a lieu la perquisition.

D'autres fonctionnaires à qui sont conférés des pouvoirs analogues n'étant pas tenus de prêter un serment particulier, il n'a pas été estimé nécessaire de soumettre les agents du Service de la concurrence chargés de l'instruction à une telle obligation.

Le § 4 prévoit par ailleurs une coopération entre les différentes administrations en ce qui concerne la communication de renseignements non couverts par des lois particulières garantissant le secret des déclarations. Avec les Régions et les Communautés, les échanges d'informations seront, le cas échéant, examinés dans le cadre de la procédure générale de concertation.

Art. 24

Avant de procéder à l'instruction, la recevabilité du dossier est examinée. Si le dossier n'est pas recevable, une proposition de classement est soumise par le Service de la concurrence au Conseil de la concurrence qui, dans le cas où il suit cette proposition, classe le dossier.

Si le dossier est recevable, le Service de la concurrence procède à l'instruction, il entend les entreprises intéressées et soumet ensuite un rapport au Conseil de la concurrence; ce rapport contient une proposition de règlement, de décision, de classement ou de réponse aux cours et tribunaux, selon le cas.

Vu la grande diversité et la complexité des affaires, la fixation d'un délai en matière d'instruction ne pour-

zake onderzoek enkel maar willekeurig zijn en ten nadele van de kwaliteit van het onderzoek van deze zaken.

Art. 25

Bepaalde economische sectoren maken het voorwerp uit van een bijzondere controle. Inzonderheid is dit het geval voor de banken en de verzekeringsmaatschappijen. Het is bijgevolg belangrijk dat, voor de toepassing van de wet in deze zeer specifieke sectoren, administratieve samenwerkingsregels tussen de Dienst voor de Mededinging en het betrokken organisme worden genomen zodat de controles uit te voeren bij toepassing van deze wet inzake onderzoek op een efficiëntere wijze en gemakkelijker zouden kunnen gebeuren. Deze samenwerking mag evenwel geen afbreuk doen aan de in deze sectoren verleende toezichtsbevoegdheden zoals diegene die aan de Bankcommissie worden verleend door artikel 4 van het koninklijk besluit n° 185 van 9 juli 1935 betreffende de controle van de banken en de regeling van de uitgifte van titels en effecten, noch een overdracht van hun respectievelijke bevoegdheid met zich meebrengen.

Art. 26

Dit artikel geeft aan de Dienst voor de Mededinging de bevoegdheid om tot algemene of sectoriële onderzoeken over te gaan.

Deze bepaling heeft niet alleen het opsporen van eventuele mededingingspraktijken tot doel, maar eveneens de studies vanuit het oogpunt van de mededinging, van de toestand in het algemeen of van een bepaalde sector. Dit onderzoek kan, bijvoorbeeld, leiden tot een groepsgewijze vrijstelling van bepaalde restrictieve mededingingspraktijken.

Art. 27

De beslissingsbevoegdheid werd toevertrouwd aan de Raad voor de Mededinging.

Dit artikel garandeert de naleving van de rechten van de ondernemingen die bij het onderzoek betrokken zijn : zij worden op voorhand verwittigd van de datum van de zitting waarop de zaak zal worden behandeld, zij kunnen inzage nemen van het dossier en ervan kopie krijgen tegen betaling. Vertrouwelijke gegevens worden evenwel uit het dossier gehaald door de voorzitter van de Raad. Door deze laatste bepaling wordt vermeden dat een procedure zou worden opgestart door ondernemingen teneinde kennis te nemen van vertrouwelijke gegevens en zakengeheimen van een of meerdere concurrenten. De bevoegdheid deze beslissing te nemen werd aan de voorzitter toevertrouwd en niet aan de Raad in zijn geheel om de procedure niet te vertragen of ingewikkelder te maken.

rait être qu'arbitraire et au détriment de la qualité d'examen de ces affaires.

Art. 25

Certains secteurs économiques font l'objet d'un contrôle spécifique. Ceci est notamment le cas pour les secteurs des banques et des assurances. En conséquence, il est important que, pour l'application de la loi dans ces secteurs très spécifiques, des règles de coopération administrative entre le Service de la concurrence et l'organisme concerné soient prises pour faciliter et rendre plus efficaces les contrôles à effectuer en application de la présente loi en matière d'instruction. Cette coopération ne peut toutefois pas porter préjudice aux compétences prudentielles conférées dans ces secteurs telles que celles qui sont attribuées à la Commission bancaire par l'article 4 de l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935 sur le contrôle des banques et le régime des émissions de titres et valeurs, ni entraîner un transfert de leur compétence respective.

Art. 26

Cet article donne au Service de la concurrence la compétence de procéder à des enquêtes générales ou sectorielles.

Cette disposition n'a pas uniquement pour but de déceler d'éventuelles pratiques de concurrence, mais également d'étudier la situation du point de vue de la concurrence en général ou d'un secteur déterminé. Cet examen peut, par exemple, déboucher sur une exemption par catégorie de certaines pratiques restrictives de concurrence.

Art. 27

Le pouvoir de décision a été confié au Conseil de la concurrence.

Le présent article garantit le respect des droits des entreprises concernées par l'instruction : elles sont averties au préalable de la séance au cours de laquelle l'affaire sera traitée, elles peuvent consulter le dossier et en obtenir copie contre paiement. Les données confidentielles sont cependant retirées du dossier. Cette dernière disposition permet d'éviter qu'une procédure soit déclenchée par des entreprises en vue de prendre connaissance des données confidentielles et des secrets d'affaires d'un ou de plusieurs concurrents. Le pouvoir de prendre cette décision a été confié au président et non au Conseil dans son ensemble afin de ne pas retarder et compliquer la procédure.

Bij het opstellen van het huishoudelijk reglement, zoals voorzien in artikel 19, § 1, zal men aandacht moeten hebben voor het vertrouwelijk karakter van sommige inlichtingen vervat in de dossiers. Het zou nuttig zijn om terzake het voorbeeld te volgen van de praktijk van de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

De wet bepaalt dat de aanvraag om gehoord te worden, vanwege de personen die voldoende belang aantonen, ingewilligd wordt. Dit belang wordt door de Raad beoordeeld. Om deze personen de kans te geven hun recht om gehoord te worden te doen gelden, werd het nuttig geacht hen de mogelijkheid te bieden ingelicht te worden over de zaken voorgelegd aan de Raad. Het is gebleken dat de Commissie voor de Mededinging, als wegens haar paritaire aard en vertegenwoordigster van alle economische en sociale kringen, het meest geschikt is om de informatie in de betrokken milieus door te geven. Het is om deze reden dat er voorzien wordt dat de Raad de Commissie op de hoogte brengt van elke zaak die bij hem aanhangig gemaakt wordt. Het is bijgevolg overbodig in een bijkomende verspreiding te voorzien.

Onder de personen van wie men moet aannemen dat ze ambtshalve voldoende belang aantonen, vindt men de vertegenwoordigers van de meest representatieve organisaties van de arbeiders van de ondernemingen die aan een concentratie deelnemen. Wanneer deze concentratie betrekking heeft op holdings waar deze categorie vertegenwoordigers niet bestaat, kunnen de meest representatieve arbeidersorganisaties een voldoende belang aantonen door hun aanwezigheid in de dochtermaatschappijen van de holding.

Elke zaak wordt ter zitting behandeld en de ondernemingen waarvan de activiteit of de concentratie het voorwerp is geweest van het onderzoek worden gehoord; de rechten van de verdediging worden geëerbiedigd.

§ 3 laat de Koning toe om procedureregels vast te stellen voor de Raad voor de Mededinging alsook om de voorwaarden te bepalen voor het bekomen van kopies.

Art. 28

Is de Raad voor de Mededinging na ontvangst van het in artikel 24, § 4, bedoelde verslag van oordeel dat voor bepaalde groepen van overeenkomsten een vrijstelling van het verbod van artikel 2, § 1, aangewezen is, dan doet hij na raadpleging van de Commissie voor de Mededinging, in die zin een voorstel aan de Minister van Economische Zaken. Deze groepsgewijze vrijstellingen moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen als die vereist voor de individuele vrijstellingen, (artikel 2, § 3) welke de voorwaarden bepaald bij het artikel 85, § 3, van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap overnemen. Hierdoor moet men verwachten dat de groepsgewijze

Lors de la rédaction du règlement d'ordre intérieur tel que prévu à l'article 19, § 1er, il y aura lieu d'être attentif au caractère confidentiel de certains renseignements contenus dans les dossiers. Il serait opportun de s'inspirer en la matière de la pratique de la Commission des Communautés européennes.

La loi prévoit qu'il est fait droit à la demande des personnes qui justifient d'un intérêt suffisant, d'être entendues. Cet intérêt est apprécié par le Conseil. Afin de permettre à ces personnes de faire valoir leur droit d'être entendues, il a été estimé opportun de leur donner la possibilité d'être averties des affaires soumises au Conseil. Il est apparu que la Commission de la Concurrence, en raison de son caractère paritaire et représentatif de tous les milieux économiques et sociaux, est la plus à même de répercuter ces informations dans les milieux concernés. C'est la raison pour laquelle il est prévu que le Conseil l'informe de toute affaire dont il est saisi. Il est dès lors superflu de prévoir un mode de diffusion supplémentaire.

Parmi les personnes à considérer comme justifiant d'office d'un intérêt suffisant, figurent les représentants des organisations les plus représentatives des travailleurs des entreprises participant à une concentration. Lorsque cette dernière concerne des holdings où cette catégorie de représentants n'existe pas, les organisations les plus représentatives des travailleurs peuvent justifier d'un intérêt suffisant de par leur présence au sein des filiales du holding.

Chaque affaire est instruite à l'audience et les entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction sont entendues; les droits de la défense sont ainsi respectés.

Le § 3 permet au Roi de fixer les règles de la procédure devant le Conseil ainsi que de déterminer les conditions d'obtention de copies.

Art. 28

Si, après réception du rapport visé à l'article 24, § 4, le Conseil estime que pour certaines catégories d'accords une exemption de l'interdiction de l'article 2, § 1er, est indiquée, il fait, après consultation de la Commission de la concurrence, une proposition en ce sens au Ministre des Affaires économiques. Ces exemptions par catégorie doivent répondre aux mêmes conditions que celles exigées pour les exemptions individuelles (article 2, § 3), lesquelles reprennent les conditions fixées par l'article 85, § 3, du Traité instituant la Communauté économique européenne. De ce fait, on doit s'attendre à ce que les arrêtés d'exemption par catégorie s'inspirent largement des règlements

vrijstellingsbesluiten ruim zullen worden geïnspireerd door de verordeningen, terzake genomen door de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

Aangezien afdeling 5 op algemene en volledige wijze de bevoegdheden van de Raad opsomt, is het verantwoord de bepalingen van artikel 28 erin op te nemen.

Art. 29

Besluit de Raad tot een individuele vrijstelling, dan wordt deze toegestaan bij een met redenen omklede beslissing van de Raad. Aan deze vrijstelling kunnen voorwaarden en verplichtingen verbonden zijn. Ze wordt toegekend voor een bepaalde duur en is hernieuwbaar. Ze kan ook worden ingetrokken of gewijzigd wanneer één van de in § 2 van dit artikel bedoelde voorwaarden vervuld is. De datum waarop de vrijstelling in werking treedt mag de dag van de aanmelding niet voorafgaan. De tekst van deze laatste bepaling neemt de bepalingen over van artikel 6, § 1, van de EEG-verordening n° 17/62 die beantwoordt aan de behoefte van meer duidelijkheid, waarop de Raad van State heeft aangedrongen.

Art. 30 en 31

Op basis van het verslag hem voorgelegd door de Dienst voor de Mededinging en van het onderzoek uitgevoerd tijdens de zitting, kan de Raad, bij een met redenen omklede beslissing, besluiten dat een restrictieve mededingingspraktijk niet bestaat of kan hij de in artikel 6 bedoelde negatieve verklaring afleveren. Is de Raad daarentegen van oordeel dat de restrictieve mededingingspraktijken wel bestaan, dan kan hij bevelen dat deze beëindigd worden.

In artikel 30 werd het voorstel van de Raad van State niet volledig overgenomen aangezien de negatieve verklaring tot doel heeft te bevestigen dat de overeenkomst de mededinging niet beperkt; er kan dus niet van verbod gesproken worden.

In artikel 31 kan het voorstel van de Raad van State om te verwijzen naar artikel 23 niet opgenomen worden aangezien dit artikel de vrijstellingen niet beoogt.

Art. 32

In dit artikel wordt voorzien dat de Raad kan vaststellen dat de onderzochte overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen onder de toepassing vallen van een individuele of groepsgewijze buitentoepassingsverklaring op grond van artikel 85, § 3, van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. In dit geval wordt het dossier geseponeerd. Voor de rechtvaardiging hiervan wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 8.

pris en la matière par la Commission des Communautés européennes.

Etant donné que la section 5 énumère de façon générale et complète les pouvoirs du Conseil, il se justifie d'y insérer les dispositions de l'article 28.

Art. 29

Si le Conseil conclut à une exemption individuelle, celle-ci est accordée par décision motivée du Conseil. Cette exemption peut être assortie de conditions et de charges. Elle est accordée pour une période déterminée et est renouvelable. Elle peut également être révoquée ou modifiée si l'une des conditions visées au § 2 du présent article est remplie. La date à partir de laquelle l'exemption prend effet ne peut être antérieure au jour de la notification. Le texte de cette dernière disposition reprend les dispositions de l'article 6, § 1er, du règlement CEE n° 17/62 qui répond au souci de clarté manifesté par le Conseil d'Etat.

Art. 30 et 31

Sur la base du rapport qui lui est soumis par le Service de la concurrence et de l'instruction faite à l'audience, le Conseil peut, par décision motivée, conclure à l'inexistence d'une pratique restrictive de concurrence ou délivrer l'attestation négative visée à l'article 6. Si, par contre, le Conseil conclut à l'existence de pratiques restrictives de concurrence, il en ordonne la cessation.

A l'article 30, la proposition du Conseil d'Etat n'a pas été entièrement reprise étant donné que l'attestation négative a pour but de confirmer que l'accord ne restreint pas la concurrence; il n'y a donc pas lieu de parler d'interdiction.

A l'article 31, la proposition du Conseil d'Etat de se référer à l'article 23 ne peut être retenue étant donné que le présent article ne vise pas les exemptions.

Art. 32

Cet article prévoit que le Conseil peut constater que les accords, décisions ou pratiques concertées examinés font l'objet d'une exemption, individuelle ou par catégorie, sur base de l'article 85, § 3, du Traité instituant la Communauté économique européenne. Dans ce cas, il classe le dossier. Pour la justification de ce classement, il y a lieu de se référer au commentaire de l'article 8.

Art. 33

Bij het onderzoek van een concentratie gaat de Raad na of deze al dan niet toelaatbaar is.

Aangezien de wet een a priori controle van de concentraties instelt, werd het noodzakelijk geacht, ten einde de werking van de ondernemingen op economisch vlak niet te belemmeren, de procedure te voorzien met zo kort mogelijke termijnen.

Om deze reden werd een procedure in twee fasen voorzien, naar het voorbeeld van de EEG-verordening inzake concentratie.

De eerste fase is een fase van snel onderzoek en voorziet in, binnen een maximumtermijn van één maand, het nemen door de Raad voor de Mededinging van één van de volgende beslissingen waarbij wordt vastgesteld dat :

- a) de concentratie niet onder het toepassingsgebied van de wet valt;
- b) de concentratie onder het toepassingsgebied van de wet valt maar geen zware twijfels opwerpt in verband met de toelaatbaarheid ervan;
- c) de concentratie zware twijfels opwerpt in verband met de toelaatbaarheid ervan en het voorwerp van een grondig onderzoek moet uitmaken.

Deze laatste beslissing is het uitgangspunt van de tweede fase die over een termijn van maximum 75 dagen loopt en leidt tot een beslissing waarbij, hetzij de toelaatbaarheid van de concentratie, hetzij de niet-toelaatbaarheid ervan wordt vastgesteld.

Indien een onderneming een concentratie zou laten hebben doorgaan zoals beschreven in artikel 12, § 4, alvorens daarover een beslissing werd getroffen door de Raad, of in geval de onderneming tot een concentratie zou overgegaan zijn zonder ze aan te melden, dan kan deze, als hij tot de conclusie komt dat de concentratie niet toelaatbaar is, de splitsing van de ondernemingen of de activa of de stopzetting van de gemeenschappelijke controle bevelen.

De tekst voorgesteld door de Raad van State voor § 2, punt 1, werd niet weerhouden omdat hij niet voldoende de nadruk legt op het feit dat de bepaling die erin voorzien is enkel de concentraties betreft die overeenkomstig artikel 12, § 1, gemeld werden.

Art. 34

De beslissingen van de Raad voor de Mededinging bedoeld in de artikelen 28 tot 33 worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en aan betrokkenen medegedeeld. Bij deze bekendmaking worden de vertrouwelijke gegevens betreffende de zakengeheimen van de ondernemingen weggelaten. De enige beslissing die aan dit principe ontsnapt is die welke een meer diepgaande procedure inzake concentratie op gang brengt. Deze beslissing is inderdaad niet de eindbeslissing in verband met de al dan niet toelaatbaarheid van een concentratie.

Art. 33

Lors de l'examen d'une concentration, le Conseil vérifie si celle-ci est admissible ou non.

Etant donné que la loi instaure un contrôle a priori des concentrations, il a été estimé nécessaire, afin de ne pas entraver le fonctionnement des entreprises sur le plan économique, d'assortir la procédure de délais les plus courts possibles.

Pour cette raison, une procédure en deux phases a été prévue, à l'instar du règlement communautaire européen en matière de concentration.

La première phase, qui est une phase d'examen rapide, prévoit, dans un délai maximum d'un mois, la prise par le Conseil de la concurrence d'une des décisions suivantes constatant que :

- a) la concentration ne tombe pas dans le champ d'application de la loi;
- b) la concentration tombe dans le champ d'application de la loi mais ne soulève pas de doutes sérieux quant à son admissibilité;
- c) la concentration soulève des doutes sérieux quant à son admissibilité et doit faire l'objet d'un examen approfondi.

Cette dernière décision est le point de départ de la seconde phase qui se déroule dans un délai maximum de 75 jours et aboutit à une décision constatant soit l'admissibilité de la concentration soit sa non-admissibilité.

Au cas où une entreprise aurait fait sortir des effets à une concentration comme décrit à l'article 12, § 4, avant qu'une décision ne soit rendue par le Conseil ou au cas où une entreprise aurait procédé à une concentration sans la notifier, celui-ci peut, s'il conclut que la concentration n'est pas admissible, ordonner la séparation des entreprises ou actifs ou la cessation du contrôle commun.

Le texte proposé par le Conseil d'Etat pour le § 2, point 1, n'a pas été retenu car il n'insiste pas suffisamment sur le fait que la disposition qui y est prévue ne concerne que les seules concentrations notifiées conformément à l'article 12, § 1er.

Art. 34

Les décisions du Conseil de la concurrence visées aux articles 28 à 33 sont publiées au *Moniteur belge* et notifiées aux intéressés. Lors de cette publication, les éléments confidentiels relatifs aux secrets d'affaires des entreprises sont retirés. Toutefois, échappe à ce principe de publication, la décision qui déclenche l'engagement d'une procédure plus approfondie en matière de concentration. Cette décision n'est, en effet, pas la décision finale quant à l'admissibilité ou non d'une concentration.

Art. 35

Het is mogelijk dat door een restrictieve mededingingspraktijk een feitelijke toestand ontstaat die een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel dreigt te berokkenen aan diegene die door de praktijk wordt getroffen. Het moet dan ook mogelijk zijn, teneinde geen toestand te bekomen die onomkeerbaar is, voorlopig de stopzetting van de kwestieuze praktijk te bevelen tot op het ogenblik dat de geldigheid ervan ten gronde is beoordeeld.

Om deze reden voorziet de wet in een procedure van voorlopige maatregelen. Deze procedure kan worden beschouwd als een soort van kortgeding, dat toelaat een bepaalde toestand stop te zetten tot dat diens geldigheid is onderzocht. De hiervoor voorziene procedure is zeer kort: binnen de veertien dagen legt de Dienst voor de Mededinging een verslag voor aan de voorzitter van de Raad voor de Mededinging. Deze neemt een beslissing binnen een termijn van veertien dagen. Deze procedure heeft uitsluitend een bewarend karakter.

Art. 36

Indien de Raad voor de Mededinging vaststelt dat een inbreuk werd gepleegd op de artikelen 2 en 3, dan kan hij een geldboete opleggen. Deze geldboete heeft een administratief karakter. Daarenboven kan de Raad een dwangsom opleggen teneinde de naleving van zijn beslissing te verzekeren.

Wanneer, na het toekennen van een individuele vrijstelling op grond van artikel 2, § 3, de betrokkenen de voorwaarden en verplichtingen die aan de beslissing waren verbonden niet naleven, kunnen de hogergenoemde sancties eveneens worden opgelegd. Dit is tevens het geval wanneer de beslissing berust op onjuiste aanduidingen of op bedrieglijke wijze werd verkregen, of wanneer de betrokkenen misbruik maken van de vrijstelling die hen werd toegekend.

Dezelfde geldboeten en dwangsommen kunnen ook worden opgelegd voor niet-naleving van de beslissingen van de Raad inzake concentraties.

Art. 37

Dit artikel voorziet dat geldboeten ook aan ondernemingen kunnen worden opgelegd voor bepaalde gedragingen die het onderzoek belemmeren. Dezelfde geldboeten kunnen ook worden opgelegd aan de ondernemingen die overgegaan zijn tot een concentratie zonder aanmelding.

Art. 38

Geldboeten worden voorzien wanneer de ondernemingen maatregelen getroffen hebben die de omkeer-

Art. 35

Il est possible que, par une pratique restrictive de concurrence, une situation de fait soit créée qui risque de causer un préjudice grave, imminent et irréparable à ceux qui sont les victimes de cette pratique. Il doit donc être possible, en vue de ne pas arriver à une situation qui serait irréversible, d'ordonner, à titre provisoire, la cessation de la pratique en question, jusqu'au moment où sa validité soit jugée au fond.

Pour cette raison, la loi prévoit une procédure de mesures provisoires. Cette procédure peut être considérée comme une sorte de procédure en référé, permettant d'arrêter une situation jusqu'au moment de l'examen de sa validité. La procédure prévue à cet effet est très courte: dans un délai de quinze jours maximum, le Service de la concurrence soumet un rapport au président du Conseil de la concurrence. Celui-ci rend une décision dans un délai de quinze jours. Cette procédure a un caractère exclusivement conservatoire.

Art. 36

Si le Conseil constate qu'une infraction aux articles 2 ou 3 a été commise, il peut infliger une amende. Cette amende a un caractère administratif. En outre, le Conseil peut imposer une astreinte en vue d'assurer le respect de sa décision.

Si, après l'octroi d'une exemption individuelle sur base de l'article 2, § 3, les intéressés ne respectent pas les conditions et charges dont la décision avait été assortie, les sanctions susmentionnées peuvent également être infligées. Ceci est également le cas si la décision repose sur des indications inexacts ou a été obtenue frauduleusement ou si les intéressés abusent de l'exemption qui leur a été accordée.

Ces mêmes amendes et astreintes peuvent également être infligées pour non-respect des décisions du Conseil en matière de concentrations.

Art. 37

Cet article prévoit que des amendes peuvent aussi être infligées aux entreprises pour certains comportements entravant l'instruction. Ces mêmes amendes peuvent aussi être infligées aux entreprises qui ont procédé à une concentration sans notification.

Art. 38

Des amendes sont prévues lorsque les entreprises ont pris des mesures entravant la réversibilité d'une

baarheid van een concentratie belemmeren of die de marktstructuur op duurzame wijze wijzigen vooraleer de Raad voor de Mededinging een beslissing omtrent de toelaatbaarheid van de concentratie genomen heeft of wanneer de ondernemingen overgegaan zijn tot een concentratie zonder aanmelding.

In dit geval kan de Raad, indien hij denkt dat de concentratie niet toelaatbaar is, een splitsing bevelen en deze beslissing van dwangsommen vergezellen.

Art. 39

In overeenstemming met de bepalingen van het Europese recht werd voorzien dat geen geldboeten kunnen worden opgelegd voor handelingen gesteld tussen de aanmelding bedoeld bij artikel 7 en de beslissing genomen door de Raad voor de Mededinging.

Art. 40

In dit artikel wordt voorzien dat de voorzitter van de Raad voor de Mededinging, wanneer hij voorlopige maatregelen treft of inlichtingen vraagt, de naleving van zijn beslissing kan verzekeren door het instellen van een dwangsom.

Art. 41

De hoven en rechtbanken kunnen de Raad voor de Mededinging een prejudiciële vraag stellen wanneer de oplossing van een geschil afhangt van de geoorlooftheid van een mededingingspraktijk. De Raad voor de Mededinging verstrekt zijn antwoord aan de hoven en rechtbanken na onderzoek door de Dienst voor de Mededinging.

Het belang van deze bepaling komt tot uiting in de door de rechtbanken onderzochte gevallen van mededingingspraktijken die gegrond zijn op een vordering naar aanleiding van een of andere wettelijke bepaling, zoals onder andere de wet van 14 juli 1971 betreffende de handelspraktijken.

Het is noodzakelijk te wijzen op het fakultatief karakter van de prejudiciële vraag uit hoofde van de rechtsmacht die in elk geval apprecieert, of, in concreto, de prejudiciële vraag noodzakelijk is voor de oplossing van het geschil dat haar wordt voorgelegd.

Wat het overige inzake de techniek van de prejudiciële vraag betreft, wordt gerefereerd naar de werkwijze gevolgd voor het Arbitragehof en het Europees Hof van Justitie.

Het spreekt voor zichzelf wanneer het Hof van Berop dient uitspraak te doen op basis van artikel 42, dat § 1 van dit artikel niet op haar van toepassing is.

Wat betreft de opmerking van de Raad van State met betrekking tot eventuele « conflicten » tussen beslissingen van de Raad voor de Mededinging en deze van de hoven en rechtbanken, is het nodig eraan te

concentration ou modifiant de façon durable la structure du marché avant que le Conseil de la concurrence n'ait rendu une décision sur l'admissibilité de la concentration ou lorsque les entreprises ont procédé à une concentration sans notification.

Dans ce cas, le Conseil peut, s'il estime que la concentration est inadmissible, ordonner une déconcentration et assortir cette décision d'astreintes.

Art. 39

Conformément aux dispositions du droit européen, il a été prévu que des amendes ne peuvent pas être imposées pour des agissements entre la notification visée à l'article 7 et la décision rendue par le Conseil de la concurrence.

Art. 40

Dans cet article, il est prévu que le président du Conseil de la concurrence, lorsqu'il prend des mesures provisoires ou demande des renseignements, peut assurer le respect de sa décision par l'imposition d'une astreinte.

Art. 41

Les cours et tribunaux peuvent poser une question préjudicielle au Conseil de la concurrence si la solution d'un litige dépend de la licéité d'une pratique de concurrence. Le Conseil répond aux cours et tribunaux après instruction par le Service de la concurrence.

L'intérêt de cette disposition apparaît dans les cas de pratiques de concurrence examinés par les tribunaux à l'occasion d'une action basée sur d'autres dispositions légales, notamment la loi du 14 juillet 1971 sur les pratiques de commerce.

Il convient d'insister sur le caractère facultatif de la question préjudicielle dans le chef des juridictions qui apprécieront dans chaque cas, si in concreto la question préjudicielle est nécessaire pour la solution du litige qui leur est soumis.

Pour le reste de la technique de la question préjudicielle, il est fait référence à la pratique suivie devant la Cour d'Arbitrage et la Cour de Justice des Communautés européennes.

Il va de soi que, lorsque la cour d'appel est appelée à se prononcer sur la base de l'article 42, le § 1er du présent article ne lui est pas applicable.

En ce qui concerne la remarque du Conseil d'Etat relative à d'éventuels « conflits » entre les décisions du Conseil de la concurrence et celles des cours et tribunaux, il y a lieu de rappeler que la présente loi ré-

herinneren dat deze wet de beslissingsbevoegdheid inzake mededingingspraktijken voorbehoudt aan de raad voor de Mededinging (onder voorbehoud van de mogelijkheid tot beroep voor het Hof van Beroep).

Deze bevoegdheidstoekenning belet echter niet dat de rechtspraak, voor het oplossen van conflicten die hen werden voorgelegd op basis van andere wetbepalingen dan die van de huidige wet, ertoe gebracht worden om mededingingspraktijken te beoordelen.

Hierdoor kan tussen de Raad en een rechtbank of hof een appreciatieverschil ontstaan over de beoordeling die aan deze praktijken moet worden gegeven; het zijn nochtans geen reële conflicten, omdat in dit soort van situaties, noch de gevraagde zaak (het herstel van een effectieve mededinging, enerzijds, het respect van eerlijke handelspraktijken of het herstel van een delictuele of quasi-delictuele fout, anderzijds), noch de wet waarop de eis zich beroept, noch de betrokken partijen, dezelfde zijn : de handelingen stellen zich op verschillende vlakken die elkaar niet overlappen. Inzake economische mededinging is de rol van de klager in de procedure niet deze van een eisende partij zoals bij een procedure voor een rechtbank. De klager beperkt zich in feite tot het aanbrengen van een situatie waarvan hij meent dat ze de vrije concurrentie aantast; na dit stadium vervaagt zijn rol. Enkel de Raad voor de Mededinging — orgaan van de uitvoerende macht dat voor het naleven van deze wet dient te zorgen — enerzijds, en de ondernemingen — natuurlijke of rechtspersonen — die een anticoncurrentieel gedrag aangenomen hebben of de mededinging hebben verhinderd door een wijziging van de marktstructuur, anderzijds, zullen hier aanwezig zijn.

Het onderzoek van de zaak door de Raad heeft voortaan als achtergrond het geheel van de desbetreffende markt en verheft zich over het particulier belang naar het algemeen economisch belang : de Raad beoordeelt de situatie die hem wordt voorgelegd (of het nu om een klacht, een verzoek of een aanmelding gaat) vanuit het oogpunt van de mededinging en beveelt, indien nodig, het herstel van een daadwerkelijke mededinging in de betrokken economische sector; hij is niet gebonden of beperkt door de vraag van de klager of van hem die een aanmelding deed.

Daarenboven kent de wet uitdrukkelijk aan de Raad voor de Mededinging het recht toe op initiatief te eisen dat de Dienst voor de Mededinging een onderzoek instelt wanneer hij meent dat, als hoeder van deze wet, een gegeven situatie de mededinging tussen ondernemingen in gevaar brengt (artikel 23).

Uit het oogpunt van de hierboven gestelde beschouwingen, dient men te noteren dat wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissingen van de Raad voor de Mededinging, dit beroep steeds tegen de Staat moet worden gericht (artikel 42).

serve la compétence de décision en matière de pratiques de concurrence au seul Conseil de la concurrence (sous réserve de la possibilité de recours devant la cour d'appel de Bruxelles).

Cette attribution de compétence n'empêche toutefois pas que les juridictions de l'ordre judiciaire soient amenées, pour la solution de conflits portés devant elles sur la base d'autres dispositions légales que celles de la présente loi, à qualifier des pratiques de concurrence.

Des appréciations différentes de la qualification à donner à ces pratiques peuvent ainsi se produire entre le Conseil et un tribunal ou une cour; elles ne constituent cependant pas de réels conflits, car dans ce genre de situation, ni la chose demandée (le rétablissement d'une concurrence effective, d'une part, le respect des usages honnêtes en matière commerciale ou la réparation d'une faute délictuelle ou quasi-délictuelle, d'autre part), ni la loi invoquée comme base de la demande, ni les parties en présence ne sont les mêmes : les actions se meuvent sur des plans différents qui ne se recoupent pas. En matière de concurrence économique, le rôle du plaignant dans la procédure n'est pas celui d'une partie demanderesse dans une procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire. Le plaignant se limite en fait à révéler à l'autorité publique une situation qu'il prétend porter atteinte à la libre concurrence; passé ce stade, son rôle s'estompe pour ne plus laisser en présence que le Conseil de la concurrence, organe de l'Exécutif gardien du respect de la présente loi, d'une part, et les entreprises, personnes physiques ou morales, qui ont adopté un comportement anticoncurrentiel ou entravé la concurrence par une modification de la structure d'un marché, d'autre part.

L'examen de l'affaire par le Conseil aura désormais pour toile de fond l'ensemble du marché concerné et s'élèvera dès lors à travers l'intérêt particulier vers l'intérêt économique général : le Conseil jugera la situation qui lui est soumise (que ce soit sur plainte, sur demande ou sur notification) sous l'angle général de la concurrence et ordonnera, si nécessaire, le rétablissement d'une concurrence effective dans le secteur économique concerné; il ne sera pas lié ou limité par la demande du plaignant ou de celui qui aura procédé à la notification.

Bien plus, la loi reconnaît expressément au Conseil de la concurrence le droit de requérir d'initiative le Service de la concurrence de procéder à une instruction lorsqu'il estime, en tant que gardien de la présente loi, qu'une situation donnée lèse la concurrence entre entreprises (article 23).

Dans l'optique des considérations qui précèdent, il est à noter qu'au stade de l'appel contre les décisions du Conseil de la concurrence, le recours doit toujours être dirigé contre l'Etat (article 42).

Art. 42

Er is een beroep van volle rechtsmacht voorzien tegen de beslissingen van de Raad en tegen die van de voorzitter van deze Raad. Het bevoegde Hof van Beroep is het Hof van Beroep van Brussel aangezien het beroep altijd gericht is tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken. Het beroep kan worden ingesteld door de ondernemingen waarvan de mededingingspraktijken het voorwerp hebben uitgemaakt van het onderzoek en door de klager evenals door elke persoon die voor de Raad voor de Mededinging is verschenen, bij verzoekschrift binnen een termijn van dertig dagen vanaf de bekendmaking van de beslissing van de Raad voor de Mededinging in het *Belgisch Staatsblad* of, indien zulke bekendmaking niet voorzien is, vanaf de datum van de aanmelding van de beslissing van de Raad of van de voorzitter aan de betrokken ondernemingen.

In tegenstelling tot de opmerking van de Raad van State betreffende lid 3, dient men geen gewag te maken van de woorden « de concentratie of de praktijk », aangezien de uitdrukking « mededingingspraktijk » die de hoofding van hoofdstuk II van de wet vormt zowel de restrictieve mededingingspraktijken als de concentraties dekt.

Het Hof van Beroep kan de verplichting tot betaling van de geldboeten en dwangsommen schorsen. Het kan ook beslissen niet onmiddellijk uitspraak te doen over de terugbetaling van de reeds betaalde geldboeten en dwangsommen voor zover deze beslissing verband houdt met de grond van de zaak.

Art. 43

Dit artikel bestraft het gebruik en de verspreiding van de in toepassing van de wet verkregen inlichtingen of bescheiden voor andere doeleinden dan voorzien in deze wet. Het bestraft ook de ondernemingen die, ondanks een koninklijk besluit tot verbod, niet bekendgemaakte inlichtingen aan een vreemde Staat of aan een hiertoe behorend organisme verstrekken.

Art. 44

Dit artikel bepaalt wat het zakencijfer moet omvatten en hetgeen waardoor het moet vervangen worden wanneer het over banken, kredietinstellingen en andere financiële instellingen gaat evenals over verzekeringsondernemingen.

Er dient opgemerkt te worden dat, voor de toepassing van dit artikel, het zakencijfer van een onderneming niet enkel betrekking heeft op het gedeelte, dat op de betrokken produkten of diensten slaat, maar op het geheel van de verkopen van goederen en van de dienstprestaties aan derden, die deel uitmaken van de gewone activiteit van de ondernemingen.

Art. 42

Un recours de pleine juridiction est prévu contre les décisions du Conseil et contre celles du président de ce Conseil. La cour d'appel compétente est la cour d'appel de Bruxelles étant donné que l'appel est toujours dirigé contre l'Etat belge en la personne du Ministre des Affaires économiques. Le recours peut être introduit par les entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction et par le plaignant ainsi que par toute personne ayant comparu devant le Conseil de la concurrence, par requête, dans un délai de trente jours à partir de la publication au *Moniteur belge* de la décision du Conseil de la concurrence ou, si une telle publication n'est pas prévue, à partir de la date de la notification de la décision du Conseil ou du président aux entreprises concernées.

Contrairement à la remarque du Conseil d'Etat relative à l'alinéa 3, il n'y a pas lieu de faire état des mots « la concentration ou la pratique », l'expression « pratique de concurrence » qui constitue l'intitulé du chapitre II de la loi couvrant à la fois les pratiques restrictives de concurrence et les concentrations.

La Cour d'Appel peut suspendre l'obligation de paiement des amendes et astreintes. Elle peut également ne pas se prononcer immédiatement sur la restitution des amendes ou astreintes payées dans la mesure où cette décision serait liée au fond.

Art. 43

Cet article punit l'utilisation et la divulgation de documents ou renseignements reçus en application de la loi à d'autres fins que l'application de celle-ci. Il sanctionne également les entreprises qui, malgré un arrêté royal d'interdiction, fournissent des renseignements non publiés à un Etat étranger ou à un organisme relevant de celui-ci.

Art. 44

Cet article définit ce qu'il faut entendre par chiffre d'affaires et ce par quoi ce dernier doit être remplacé lorsqu'il s'agit de banques, d'établissements de crédit et d'autres établissements financiers ainsi que d'entreprises d'assurance.

Il convient de remarquer que, pour l'application du présent article, le chiffre d'affaires d'une entreprise ne concerne pas uniquement la part de celui-ci se rapportant aux produits ou services en cause mais s'étend à l'ensemble des ventes de biens et des prestations de services à des tiers, relevant de l'activité habituelle de l'entreprise.

Wat de publieke ondernemingen betreft, is het zakcijfer datgene van alle ondernemingen die een economisch geheel vormen, met een zelfstandige beslissingsbevoegdheid, ongeacht de vraag wie het kapitaal ervan bezit of welke administratieve voogdijregels daarop van toepassing zijn. Deze bepaling vrijwaart het principe van gelijke behandeling tussen openbare en privé-sector door toepassing van dezelfde regels.

Art. 46

Deze bepaling geïnspireerd door artikel 90 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, plaatst uitdrukkelijk de openbare ondernemingen onder het toepassingsgebied van de wet.

Immers, wanneer deze, hetzij door kartelvorming, hetzij door misbruik te maken van een economische machtspositie, de mededinging aanzienlijk belemmeren, plegen zij een inbreuk op het algemeen belang. Waar de overheid deelneemt aan het economisch leven, is het logisch dat zij onderworpen is aan dezelfde regels als de andere ondernemingen; er wordt evenwel in de mogelijkheid voorzien om rekening te houden met de specifieke noodwendigheden die de vervulling van hun bijzondere taak met zich kan brengen.

Art. 47

De in § 1 bedoelde bepaling heeft tot doel de mogelijkheid tot vervolging van in het verleden begane mededingspraktijken in de tijd te beperken.

Voor wat de verjaringstermijn voor strafsancities betreft, wordt eraan herinnerd dat het gemeen recht van toepassing is.

Art. 48

In het kader van het toezicht op de mededinging op het niveau van de Europese Gemeenschappen, wordt aan de lidstaten dikwijls gevraagd om de afgevaardigden van de Commissie te doen vergezellen door nationale ambtenaren bij opdrachten op het grondgebied van die lidstaat. Voor wat België betreft, ligt het voor de hand dat het de ambtenaren van de Dienst voor de Mededinging zijn die hiertoe worden aangeduid.

Art. 49

Teneinde de uitvoering te vergemakkelijken van de bepalingen van het Verdrag tot Oprichting van de Benelux Economische Unie betreffende de coördinatie van het economisch beleid, bleek het wenselijk de mededeling van bescheiden en inlichtingen uitdrukke-

En ce qui concerne les entreprises publiques, le chiffre d'affaires est celui de toutes les entreprises qui constituent un ensemble économique doté d'un pouvoir de décision autonome, indépendamment de la détention de leur capital ou des règles de tutelle administrative qui leur sont applicables. Cette disposition sauvegarde le principe d'égalité de traitement entre secteurs public et privé en leur appliquant les mêmes règles.

Art. 46

Cette disposition, inspirée de l'article 90 du Traité instituant la Communauté économique européenne, inclut explicitement les entreprises publiques dans le champ d'application de la loi.

En effet, quand celles-ci, soit par une entente, soit par abus d'une position dominante entravent de manière sensible la concurrence, elles contreviennent à l'intérêt économique général. Là où les autorités publiques participent à la vie économique, il est logique qu'elles soient soumises aux mêmes règles que les autres entreprises; la possibilité est cependant prévue de tenir compte des nécessités spécifiques pour l'accomplissement de leur mission particulière.

Art. 47

La disposition prévue au § 1er a pour but de limiter dans le temps les possibilités de poursuites à l'égard de pratiques de concurrence commises dans le passé.

En ce qui concerne la prescription des sanctions pénales, il y a lieu de rappeler que c'est le droit commun qui s'applique.

Art. 48

Dans le cadre du contrôle de la concurrence au niveau des Communautés européennes, il est souvent demandé aux Etats membres de faire accompagner les représentants de la Commission par des fonctionnaires nationaux sur le territoire de cet Etat membre. En ce qui concerne la Belgique, il est évident que ce sont les fonctionnaires du Service de la concurrence qui sont désignés à cette fin.

Art. 49

En vue de faciliter l'exécution des dispositions du Traité instituant l'Union économique Benelux, relatives à la coordination des politiques en matière économique, il a paru souhaitable d'autoriser expressément la communication des documents et des informations.

lijk toe te laten. Het spreekt vanzelf dat het gebruik van deze bepalingen binnen de door deze wet vastgestelde grenzen dient te blijven.

Tot het mededelen van bescheiden of inlichtingen zal eveneens overgegaan worden overeenkomstig het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en zijn uitvoeringsbepalingen.

Hetzelfde geldt in het kader van de reciprociteits-overeenkomsten inzake wederkerige bijstand met betrekking tot de mededingingspraktijken.

Art. 50

Deze bepaling heeft tot doel in de mogelijkheid te voorzien om, indien dit nodig blijkt, de soevereiniteit van België te vrijwaren en de Belgische ondernemingen te beschermen tegen de extra-territoriale toepassingen van het mededingingsrecht, die in strijd zijn met de door België ondertekende internationale verdragen of met zijn eigen interne juridische orde.

Art. 51

Om te beantwoorden aan de opmerking van de Raad van State zullen de geldboeten en dwangsommen geïnd worden door toedoen van de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen, overeenkomstig artikel 3 van de domeinwet van 22 december 1949.

Zoals voor de sociale zaken wordt de mogelijkheid tot aanpassing van de geldboeten en dwangsommen aan de wetgever overgelaten.

Art. 52

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om de huidige wet bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit en na raadpleging van de Raad en van de Commissie voor de Mededinging aan te passen aan de verplichtingen die voor België voortvloeien uit internationale overeenkomsten en verdragen. Dit artikel is voornamelijk bedoeld om de wet snel te kunnen aanpassen aan de evolutie van het Europees mededingingsrecht.

Art. 53

Dit artikel viseert de residuaire bevoegdheid die bij artikel 88 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap aan de nationale overheden wordt toegekend en die gedeeltelijk bij artikel 9, § 3, van de verordening 17/62 van de Raad van de Europese Gemeenschappen wordt gehandhaafd.

Il va de soi que l'usage de ces dispositions doit rester dans les limites fixées par la présente loi.

La communication de documents ou d'informations sera également effectuée conformément au Traité instituant la Communauté économique européenne et à ses mesures d'exécution.

Il en sera de même dans le cadre des accords de réciprocité en matière d'assistance mutuelle relative aux pratiques de concurrence.

Art. 50

Cette disposition vise à prévoir la possibilité de sauvegarder la souveraineté de la Belgique et de protéger les entreprises belges contre les applications extra-territoriales du droit de la concurrence, en infraction avec les accords internationaux auxquels a souscrit la Belgique ou en violation de son ordre juridique interne.

Art. 51

Pour répondre à la remarque du Conseil d'Etat, le recouvrement des amendes et astreintes se fera par l'intermédiaire de l'Administration de la TVA, de l'Enregistrement et des Domaines, conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.

Comme en matière sociale, la possibilité d'adapter les amendes et astreintes est laissée au législateur.

Art. 52

Cet article prévoit la possibilité d'adapter la présente loi, par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, aux obligations découlant pour la Belgique d'accords ou de traités internationaux. Cet article a particulièrement été prévu pour adapter rapidement la loi à l'évolution du droit européen de la concurrence.

Art. 53

Cet article vise la compétence résiduaire accordée aux autorités nationales par l'article 88 du Traité instituant la Communauté économique européenne, et maintenue en partie par l'article 9, § 3, du règlement 17/62 du Conseil des Communautés européennes.

Art. 54

Dit artikel laat toe om de kosten verbonden aan de toepassing van de wet ten laste te leggen van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

Art. 55

§ 2 voorziet dat de bepalingen van het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, van de besluitwet van 22 januari 1945, van de wet van 27 mei 1960 en van de wet van 28 juli 1987 die in artikel 55 worden opgeheven, van toepassing blijven op de zaken die hangend zijn op de dag waarop de wet in werking treedt.

De Minister van Economische Zaken en het Plan,

W. CLAES

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

Art. 54

Cet article permet d'imputer les frais inhérents à l'application de la loi au Ministère des Affaires économiques.

Art. 55

Le § 2 prévoit que les dispositions de l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935, de l'arrêté-loi du 22 janvier 1945, de la loi du 27 mai 1960 et de la loi du 28 juillet 1987, abrogées à l'article 55, restent d'application aux affaires en cours au jour de l'entrée en vigueur de la loi.

Le Ministre des Affaires économiques et du Plan,

W. CLAES

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET

VOORONTWERP VAN WET

**onderworpen aan het advies van de
Raad van State**

**Voorontwerp van wet tot bescherming van de
economische mededinging**

HOOFDSTUK I**Definities****Artikel 1**

Voor de toepassing van deze wet dient er verstaan te worden onder :

- a) onderneming : alle natuurlijke of rechtspersonen, die op duurzame wijze een economisch doel nastreven;
- b) machtspositie : de positie die een onderneming in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen en het haar mogelijk maakt zich, jegens haar concurrenten, afnemers of leveranciers in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen;
- c) Minister : de Minister die de Economische Zaken in zijn bevoegdheid heeft.

HOOFDSTUK II**Mededingingspraktijken****Afdeling 1***Restrictieve mededingingspraktijken***Art. 2**

§ 1. Zijn verboden alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke er toe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de Belgische betrokken markt of op een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in :

- a) het rechtstreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden,
- b) het beperken of controleren van de produktie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen,
- c) het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen,
- d) het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmede nadeel berokkenend bij de mededinging,
- e) het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

AVANT-PROJET DE LOI

**soumis à l'avis du
Conseil d'Etat**

**Avant-projet de loi sur la protection de la
concurrence économique**

CHAPITRE Ier**Définitions****Article 1er**

Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par :

- a) entreprise : toute personne physique ou morale poursuivant de manière durable un but économique;
- b) position dominante : la position permettant à une entreprise de faire obstacle au maintien d'une concurrence effective en lui fournissant la possibilité de comportements indépendants dans une mesure appréciable vis-à-vis de ses concurrents, clients ou fournisseurs;
- c) Ministre : le Ministre qui a les Affaires économiques dans ses attributions.

CHAPITRE II**Pratiques de concurrence****Section 1re***Pratiques restrictives de concurrence***Art. 2**

§ 1er. Sont interdits, tous accords entre entreprises, toutes décisions d'associations d'entreprises et toutes pratiques concertées qui ont pour objet ou pour effet d'empêcher, de restreindre ou de fausser de manière significative la concurrence sur le marché belge concerné ou dans une partie substantielle de celui-ci et notamment ceux qui consistent à :

- a) fixer de façon directe ou indirecte les prix d'achat ou de vente ou d'autres conditions de transaction,
- b) limiter ou contrôler la production, les débouchés, le développement technique ou les investissements,
- c) répartir les marchés ou les sources d'approvisionnement,
- d) appliquer, à l'égard de partenaires commerciaux, des conditions inégales à des prestations équivalentes en leur infligeant de ce fait un désavantage dans la concurrence,
- e) subordonner la conclusion de contrats à l'acceptation, par les partenaires, de prestations supplémentaires qui, par leur nature ou selon les usages commerciaux, n'ont pas de lien avec l'objet de ces contrats.

§ 2. De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig.

§ 3. De bepalingen van § 1 van dit artikel kunnen echter buiten toepassing worden verklaard

— voor elke overeenkomst of groep van overeenkomsten tussen ondernemingen

— voor elk besluit of groep van besluiten van ondernemersverenigingen

— voor elke onderling afgestemde feitelijke gedraging of groep van gedragingen

die bijdragen tot verbetering van de produktie of van de verdeling of tot verbetering van de technische of economische vooruitgang of die de kleine en middelgrote ondernemingen de mogelijkheid bieden om hun concurrerende positie op de betrokken markt te verstevigen mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen

a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn;

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen.

Art. 3

Het is verboden dat één of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in :

a) het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden,

b) het beperken van de produktie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers,

c) het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkend bij de mededinging,

d) het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

Art. 4

De bij de artikel 2, § 1 en artikel 3 bedoelde praktijken worden hierna restrictieve mededingingspraktijken genoemd.

Art. 5

De bepalingen van deze afdeling zijn niet van toepassing op de overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die geen merkbare hindernis voor de mededinging vormen of kunnen vormen. In dit geval, wordt de niet toepasselijkheid van deze afdeling beschouwd als verworven tot het tegendeel is bewezen, wanneer de ondernemingen die er partij bij zijn individueel de voorwaarden vervullen welke bij artikel 12, § 2 van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen voorgeschreven zijn.

§ 2. Les accords ou décisions interdits en vertu du présent article sont nuls de plein droit.

§ 3. Toutefois, les dispositions du § 1er du présent article peuvent être déclarées inapplicables

— à tout accord ou catégorie d'accords entre entreprises

— à toute décision ou catégorie de décisions d'associations d'entreprises

— à toute pratique concertée ou catégorie de pratiques concertées

qui contribuent à améliorer la production ou la distribution ou à promouvoir le progrès technique ou économique ou qui permettent aux petites et moyennes entreprises d'affermir leur position concurrentielle sur le marché concerné tout en réservant aux utilisateurs une partie équitable du profit qui en résulte et sans toutefois

a) imposer aux entreprises intéressées des restrictions qui ne sont pas indispensables pour atteindre ces objectifs;

b) donner à ces entreprises la possibilité, pour une partie substantielle des produits en cause, d'éliminer la concurrence.

Art. 3

Est interdit le fait pour une ou plusieurs entreprises d'exploiter de façon abusive une position dominante sur le marché belge concerné ou dans une partie substantielle de celui-ci.

Ces pratiques abusives peuvent notamment consister à :

a) imposer de façon directe ou indirecte des prix d'achat ou de vente ou d'autres conditions de transaction non équitables,

b) limiter la production, les débouchés ou le développement technique au préjudice des consommateurs,

c) appliquer à l'égard de partenaires commerciaux des conditions inégales à des prestations équivalentes, en leur infligeant de ce fait un désavantage dans la concurrence,

d) subordonner la conclusion de contrats à l'acceptation, par les partenaires, de prestations supplémentaires, qui, par leur nature ou selon les usages commerciaux, n'ont pas de lien avec l'objet de ces contrats.

Art. 4

Les pratiques visées à l'article 2, § 1 et à l'article 3 sont qualifiées ci-après de pratiques restrictives de concurrence.

Art. 5

Les dispositions de la présente section ne sont pas applicables aux accords, décisions et pratiques concertées qui ne sont pas susceptibles de constituer ou ne constituent pas un obstacle sensible à la concurrence. En ce cas, l'inapplicabilité de la présente section est réputée acquise, jusqu'à preuve du contraire, lorsque les entreprises y participant satisfont individuellement aux conditions prévues à l'article 12, § 2 de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises.

Art. 6

§ 1. Op verzoek van de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen kan de Raad voor de Mededinging vaststellen dat, er op grond van de gegevens die hem bekend zijn, voor hem geen reden bestaat om tegen een overeenkomst, besluit of een onderling afgestemde feitelijke gedraging krachtens artikel 2, § 1 of artikel 3 van deze wet op te treden.

§ 2. De modaliteiten van de verzoeken om een negatieve verklaring zoals bedoeld bij § 1 worden bepaald door de Koning.

Art. 7

§ 1. Overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen bedoeld in artikel 2, § 1 van deze wet, en ten aanzien waarvan de betrokken ondernemingen een beroep willen doen op artikel 2, § 3, moeten bij de Dienst voor de Mededinging worden aangemeld.

Zolang deze aanmelding niet heeft plaatsgevonden, kan de verklaring bedoeld bij artikel 2, § 3 niet worden gedaan.

§ 2. De 1ste § van dit artikel is niet van toepassing op overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen voor zover :

1) hetzij bij deze overeenkomsten slechts twee ondernemingen partij zijn en zij uitsluitend ten gevolge hebben dat

a) de vrijheid van de ene partij tot het vaststellen van de prijzen en andere voorwaarden bij wederverkoop van goederen welke zij van de andere partij betrokken heeft, beperkt wordt of

b) aan de verkrijger of de gebruiker van industriële eigendomsrechten, met name van octrooien, tekeningen en modellen, of merken, of aan degene die rechten ontleent aan overeenkomsten, houdende overdracht of het in gebruik geven van produktiemethoden of van kennis met betrekking tot het gebruik of de toepassing van bedrijfstechnische vaardigheden, beperkingen worden opgelegd in de uitoefening van deze rechten,

2) hetzij zij uitsluitend betreffen :

a) de ontwikkeling of uniforme toepassing van normen en typen,

b) een gemeenschappelijk onderzoek naar technische verbeteringen, mits het resultaat voor alle betrokkenen toegankelijk is en alle betrokkenen hiervan mogen profiteren.

Deze overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen kunnen worden aangemeld.

§ 3. De modaliteiten van de aanmeldingen bedoeld bij § 1 worden bepaald door de Koning.

Art. 8

De overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die genieten van een vrijstelling krachtens artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, zijn niet onderworpen aan de aanmelding bedoeld bij artikel 7.

Art. 6

§ 1er. Le Conseil de la concurrence peut constater, sur demande des entreprises ou associations d'entreprises intéressées, qu'il n'y a pas lieu pour lui, en fonction des éléments dont il a connaissance, d'intervenir à l'égard d'un accord, d'une décision ou d'une pratique concertée en vertu de l'article 2, § 1er ou de l'article 3 de la présente loi.

§ 2. Les modalités des demandes d'attestation négative telles que visées par le § 1er sont déterminées par le Roi.

Art. 7

§ 1er. Les accords, décisions et pratiques concertées visés à l'article 2, § 1er de la présente loi et à l'égard desquels les entreprises intéressées désirent se prévaloir des dispositions de l'article 2, § 3 doivent être notifiés au Service de la concurrence.

Aussi longtemps qu'ils n'ont pas été notifiés, la déclaration visée à l'article 2, § 3 ne peut être faite.

§ 2. Le § 1er du présent article n'est pas applicable aux accords, décisions et pratiques concertées, lorsque :

1) soit n'y participent que deux entreprises et qu'ils ont seulement pour effet

a) de restreindre la liberté de formation des prix ou conditions de transaction d'une partie au contrat lors de la revente de marchandises qu'elle acquiert de l'autre partie au contrat ou

b) d'imposer à l'acquéreur ou à l'utilisateur de droits de propriété industrielle — notamment de brevets, dessins et modèles ou marques — ou au bénéficiaire de contrats comportant cession ou concession de procédés de fabrication ou de connaissances relatives à l'utilisation et à l'application de techniques industrielles, des limitations dans l'exercice de ces droits,

2) soit ils ont seulement pour objet :

a) l'élaboration ou l'application uniforme de normes et de types,

b) la recherche en commun d'améliorations techniques, si le résultat en est accessible à tous les participants et que chacun d'eux puisse l'exploiter.

Ces accords, décisions et pratiques concertées peuvent être notifiés.

§ 3. Les modalités des notifications visées au § 1er sont fixées par le Roi.

Art. 8

Les accords, décisions et pratiques concertées qui bénéficient d'une exemption en vertu de l'article 85, § 3 du Traité instituant la Communauté économique européenne ne sont pas soumis à la notification visée à l'article 7.

Afdeling 2*Concentraties***Art. 9**

§ 1. Een concentratie komt tot stand doordat :

a) twee of meer voorheen onafhankelijke ondernemingen fuseren;

b) — één of meer personen die reeds zeggenschap over ten minste één onderneming bezitten of
— één of meer ondernemingen

door de verwerving van participaties of vermogensbestanddelen, bij overeenkomst of op elke andere wijze, rechtstreeks of middellijke zeggenschap over één of meer andere ondernemingen of delen daarvan verkrijgen.

§ 2. Een handeling, met inbegrip van de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming, die een coördinatie beoogt of tot stand brengt van het concurrentiegedrag van ondernemingen die onafhankelijk blijven vormt geen concentratie in de zin van § 1 b.

De oprichting van een gezamenlijke onderneming die duurzaam alle functies van een zelfstandige economische eenheid vervult, en die niet tot gevolg heeft dat de oprichtende ondernemingen hun concurrentiegedrag coördineren of dat deze ondernemingen en de gezamenlijke onderneming hun concurrentiegedrag coördineren, vormt een concentratie in de zin van § 1 b.

§ 3. De zeggenschap berust op rechten, overeenkomsten of andere middelen die afzonderlijk of gezamenlijk met inachtneming van alle feitelijke en juridische omstandigheden, het mogelijk maken een bepalende invloed uit te oefenen op de activiteiten van een onderneming, met name :

1. eigendoms- of gebruiksrechten op alle vermogensbestanddelen van een onderneming of delen daarvan;

2. rechten of overeenkomsten die een bepalende invloed verschaffen op de samenstelling, het stemgedrag of de besluiten van de ondernemingsorganen.

§ 4. De zeggenschap wordt verkregen door de persoon/ personen of de onderneming/ondernemingen :

a) die zelf rechthebbenden zijn of aan deze overeenkomsten rechten ontlenen, of

b) die, hoewel zij zelf geen rechthebbenden zijn, noch aan deze overeenkomsten rechten ontlenen, de bevoegdheid hebben de daaruit ontstane rechten uit te oefenen.

§ 5. Er bestaat geen zeggenschap over een onderneming :

a) wanneer kredietinstellingen, andere financiële instellingen, of verzekeringsmaatschappijen tot wier normale werkzaamheden de verhandeling van effecten voor eigen rekening of voor rekening van derden behoort, tijdelijke deelnemingen houden die zij in een onderneming hebben verworven ten einde deze deelnemingen weer te verkopen, mits zij de aan deze deelnemingen verbonden stemrechten niet uitoefenen om het concurrentiegedrag van deze onderneming te bepalen of mits zij deze stemrechten slechts uitoefenen om de verkoop van deze onderneming of van haar activa, geheel of gedeeltelijk, of de verkoop van deze deelnemingen voor te bereiden, en deze verkoop plaatsvindt binnen één jaar na de verwerving.

Section 2*Concentrations***Art. 9**

§ 1. Une concentration est réalisée lorsque :

a) deux ou plusieurs entreprises antérieurement indépendantes fusionnent;

b) — une ou plusieurs personnes détenant déjà le contrôle d'une entreprise au moins ou
— une ou plusieurs entreprises

acquièrent directement ou indirectement, que se soit par prise de participations au capital ou achat d'éléments d'actifs, contrat ou tout autre moyen, le contrôle de l'ensemble ou de parties d'une ou plusieurs autres entreprises.

§ 2. Une opération, y compris la création d'une entreprise commune, qui a pour objet ou effet la coordination du comportement concurrentiel d'entreprises qui restent indépendantes ne constitue pas une concentration au sens du § 1er b.

La création d'une entreprise commune accomplissant de manière durable toutes les fonctions d'une entité économique autonome, et qui n'entraîne pas une coordination du comportement concurrentiel soit entre entreprises fondatrices soit entre celles-ci et l'entreprise commune, constitue une opération de concentration au sens du § 1er b.

§ 3. Le contrôle découle des droits, des contrats ou autres moyens qui confèrent seuls ou conjointement, et compte tenu des circonstances de fait ou de droit, la possibilité d'exercer une influence déterminante sur l'activité d'une entreprise et notamment :

1. des droits de propriété ou de jouissance sur tout ou partie des biens d'une entreprise;

2. des droits ou des contrats qui confèrent une influence déterminante sur la composition, les délibérations ou les décisions des organes d'une entreprise.

§ 4. Le contrôle est acquis par la ou les personnes ou entreprises, qui :

a) sont titulaires de ces droits ou bénéficiaires de ces contrats, ou

b) n'étant pas titulaires de ces droits ou bénéficiaires de ces contrats, ont le pouvoir d'exercer les droits qui en découlent.

§ 5. Le contrôle d'une entreprise n'est pas établi :

a) lorsque des établissements de crédits, d'autres établissements financiers ou des sociétés d'assurances, dont l'activité normale inclut la transaction et la négociation de titres pour compte propre ou pour compte d'autrui, détiennent, à titre temporaire, des participations qu'ils ont acquises dans une entreprise en vue de leur revente, pour autant qu'ils n'exercent pas les droits de vote attachés à ces participations en vue de déterminer le comportement concurrentiel de cette entreprise ou pour autant qu'ils n'exercent ces droits de vote qu'en vue de préparer la réalisation de tout ou partie de cette entreprise ou de ses actifs ou la réalisation de ces participations et que cette réalisation intervient dans un délai d'un an à compter de la date de l'acquisition.

b) wanneer zij verworven wordt door een persoon, die gemachtigd wordt door de publieke overheid krachtens de wetgeving inzake faillissement, concordaat of een andere analoge procedure.

Art. 10

§ 1. Concentraties zijn aan een voorafgaand zeggenschap van de Raad voor de Mededinging onderworpen ten einde vast te stellen of zij al dan niet toelaatbaar zijn.

§ 2. Ze zijn toelaatbaar indien zij geen machtspositie in het leven roepen of versterken, die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Belgische betrokken markt of een wezenlijk deel daarvan sterk wordt belemmerd.

§ 3. In het tegenovergestelde geval zijn ze ontoelaatbaar, tenzij de Raad voor de Mededinging ze toestaat, omdat ze bijdragen tot de verbetering van de produktie of van de verdeling, tot de verbetering van de technische of economische vooruitgang of tot de verbetering van de concurrentiestructuur binnen de markt, en dat ze tegen de aantasting van de mededinging opweegt die eruit voortvloeit.

In zijn beoordeling houdt de Raad rekening met het algemeen belang, met de competitiviteit van de betrokken sectoren ten opzichte van de internationale mededinging alsook met het belang van de gebruikers.

Hij kan in elk geval geen toestemming tot de concentraties geven die :

a) aan de betrokken ondernemingen beperkingen opleggen die niet onmisbaar zijn voor het verwezenlijken van de concentratie;

b) aan de betrokken ondernemingen de mogelijkheid geven om, voor een wezenlijk deel van de betrokken producten of diensten, de mededinging uit te schakelen.

Art. 11

§ 1. De bepalingen van deze afdeling zijn slechts van toepassing wanneer de betrokken ondernemingen een omzet, bepaald volgens de in artikel 44 bedoelde criteria, van meer dan één miljard frank totaliseren en samen meer dan 20 % van de betrokken markt controleren.

§ 2. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de drempels bedoeld in § 1 verhogen.

Art. 12

§ 1. De concentraties bedoeld in deze wet moeten bij de Dienst voor de Mededinging worden aangemeld binnen een termijn van één week na de sluiting van de overeenkomst, de openbaarmaking van het aanbod tot aankoop of ruil, of de verwerving van een zeggenschapsdeelneming. De termijn vangt aan zodra één van deze handelingen plaatsgevonden heeft.

§ 2. De concentraties die in een overeenkomst zijn vastgelegd moeten worden aangemeld door de samen handelende betrokkenen; in de andere gevallen moet de aanmelding plaatsvinden door de betrokkene die de concentratie heeft verwezenlijkt.

b) lorsqu'il est acquis par une personne mandatée par l'autorité publique en vertu de la législation relative à la faillite, au concordat ou à une autre procédure analogue.

Art. 10

§ 1er. Les concentrations sont soumises à un contrôle préalable, par le Conseil de la concurrence, en vue de déterminer si elles sont ou ne sont pas admissibles.

§ 2. Elles sont admissibles si elles ne créent pas ou ne renforcent pas une position dominante entravant de manière significative une concurrence effective sur le marché belge concerné ou une partie substantielle de celui-ci.

§ 3. Dans le cas contraire, elles ne sont pas admissibles à moins que le Conseil de la concurrence ne les autorise au motif que leur contribution à l'amélioration de la production ou de la distribution, à la promotion du progrès technique ou économique ou à l'amélioration de la structure de la concurrence à l'intérieur du marché l'emporte sur l'atteinte à la concurrence qui en résulte.

Dans son appréciation, le Conseil tient compte de l'intérêt général, de la compétitivité des secteurs concernés au regard de la concurrence internationale ainsi que de l'intérêt des consommateurs.

Il ne peut en tout cas accorder l'autorisation aux concentrations qui :

a) imposent aux entreprises concernées des restrictions qui ne sont pas indispensables pour la réalisation de la concentration;

b) donnent aux entreprises concernées la possibilité, pour une partie substantielle des produits ou services en cause, d'éliminer la concurrence.

Art. 11

§ 1er. Les dispositions de la présente section ne s'appliquent que lorsque les entreprises concernées totalisent un chiffre d'affaires, déterminé selon les critères visés à l'article 44, de plus d'un milliard de francs et contrôlent ensemble plus de 20 % du marché concerné.

§ 2. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, majorer les seuils visés au § 1er.

Art. 12

§ 1er. Les concentrations visées par la présente loi doivent être notifiées au Service de la concurrence dans un délai d'une semaine à compter de la conclusion de l'accord, de la publication de l'offre d'achat ou d'échange, de l'acquisition d'une participation de contrôle. Le délai commence à compter de la survenance du premier de ces événements.

§ 2. Les concentrations qui font l'objet d'un accord doivent être notifiées par les intéressés agissant conjointement; dans les autres cas, la notification doit être présentée par l'intéressé qui a réalisé la concentration.

§ 3. De modaliteiten van de aanmeldingen bedoeld bij § 1 worden bepaald door de Koning.

§ 4. Voordat de Raad voor de Mededinging een beslissing genomen heeft over de toelaatbaarheid van de concentratie, kunnen de beslissende organen van de onderneming enkel maar maatregelen voortvloeiend uit de concentratie treffen, die de omkeerbaarheid van de concentratie niet belemmeren en die de marktstructuur op duurzame wijze niet wijzigen.

Art. 13

Zijn niet onderworpen aan deze wet, de concentraties die wegens hun aard of hun omvang onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

HOOFDSTUK III

Organen en procedure

Afdeling 1

Dienst voor de Mededinging

Art. 14

Naast zijn algemene administratieve opdracht op het domein van de mededinging is de Dienst voor de Mededinging belast met de opsporing en de vaststelling van de bij Hoofdstuk II bedoelde praktijken.

Hij onderzoekt de op grond van deze wet ingediende zaken en hij waakt over de uitvoering van de getroffen beslissingen.

Hij is eveneens belast met het secretariaat van de Raad voor de Mededinging.

Art. 15

De Koning neemt de noodzakelijke maatregelen om de organieke personeelsformatie van de Dienst voor de Mededinging vast te stellen, om er de toegangsvoorwaarden voor vast te stellen en om de werking ervan te verzekeren voor de eerste dag van de zesde maand die volgt op de bekendmaking van onderhavige wet in het *Belgisch Staatsblad*, rekening houdend met de bijzondere noodzaak tot stabiliteit, specialisatie en continuïteit van de dienst.

Afdeling 2

Raad voor de Mededinging

Art. 16

Er wordt een Raad voor de Mededinging ingesteld belast met de beoordeling van de praktijken die het voorwerp waren van een onderzoek alsook met adviesverstrekking aan de Minister, ambtshalve of op diens verzoek, over alle vraagstukken die verband houden met het algemeen mededingingsbeleid.

§ 3. Les modalités des notifications visées au § 1er sont fixées par le Roi.

§ 4. Avant que le Conseil de la concurrence n'ait pris une décision sur l'admissibilité de la concentration, les organes de décision de l'entreprise résultant de la concentration ne peuvent prendre que des mesures qui n'entravent pas la réversibilité de la concentration et ne modifient pas de façon durable la structure du marché.

Art. 13

Ne sont pas soumises à la présente loi les concentrations qui, par leur nature ou leur étendue, sont soumises au contrôle de la Commission des Communautés européennes.

CHAPITRE III

Organes et procédures

Section 1re

Service de la concurrence

Art. 14

Outre sa mission administrative générale dans le domaine de la concurrence, le Service de la concurrence est chargé de la recherche et de la constatation des pratiques visées au Chapitre II.

Il instruit les affaires introduites en vertu de la présente loi et veille à l'exécution des décisions intervenues.

Il est également chargé du secrétariat du Conseil de la concurrence.

Art. 15

Le Roi prend les mesures nécessaires pour fixer le cadre organique du Service de la concurrence, pour en déterminer les conditions d'accès et pour en assurer le fonctionnement avant le premier jour du sixième mois qui suit celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur belge*, en tenant compte de la nécessité spécifique de stabilité, de spécialisation et de continuité du Service.

Section 2

Conseil de la concurrence

Art. 16

Il est institué un Conseil de la concurrence chargé de juger les pratiques ayant fait l'objet d'une instruction ainsi que de donner au Ministre, d'office ou à la demande de ce dernier, un avis sur toute question relative à la politique générale de concurrence.

Art. 17

§ 1. De Raad voor de Mededinging bestaat uit een voorzitter en acht leden waarvan :

1. vier gekozen worden onder de leden of ere-leden van het Hof van Cassatie, van de Raad van State of van de Hoven van Beroep;
2. vier gekozen worden op grond van hun bevoegdheid in economische aangelegenheden of inzake mededinging.

§ 2. De voorzitter wordt gekozen onder de leden of ere-leden van het Hof van Cassatie, van de Raad van State of van de Hoven van Beroep.

§ 3. De voorzitter en de leden van de Raad voor de Mededinging worden benoemd bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit; hun mandaat heeft een duur van zes jaar en kan worden verlengd.

De Koning kan de voorwaarden voor de uitoefening van het mandaat van de voorzitter en van de leden bedoeld in § 1, 1 en 2 vaststellen.

§ 4. Het secretariaat van de Raad voor de Mededinging wordt verzekerd door ambtenaren van de Dienst voor de Mededinging die hiertoe worden aangeduid.

§ 5. De Raad kan deskundigen horen waaronder de agenten van de Dienst voor de Mededinging.

§ 6. De Raad voor de Mededinging legt jaarlijks aan de Minister een verslag voor over de toepassing van de wet om te worden ingediend bij de Wetgevende Kamers. Dit verslag wordt gepubliceerd.

Art. 18

§ 1. De Raad stelt zijn huishoudelijk reglement op en legt het ter goedkeuring voor aan de Koning.

§ 2. De Raad kan worden verdeeld in meerdere kamers; in voorkomend geval verdeelt de voorzitter de leden over de kamers.

§ 3. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Art. 19

De Koning bepaalt het bedrag van de vergoedingen toegekend aan de voorzitter en de leden van de Raad voor de Mededinging, aan de deskundigen, alsook aan elke persoon die met de Raad dient samen te werken.

Afdeling 3

Commissie voor de Mededinging

Art. 20

Er wordt binnen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een paritaire commissie opgericht die Commissie voor de Mededinging genoemd wordt en die de opdracht heeft een advies te geven :

Art. 17

§ 1er. Le Conseil de la concurrence est composé d'un président et de huit membres dont :

1. quatre sont choisis parmi les membres ou membres honoraires de la Cour de Cassation, du Conseil d'Etat ou des Cours d'Appel;
2. quatre sont choisis en raison de leur compétence en matière économique ou en matière de concurrence.

§ 2. Le président est choisi parmi les membres ou membres honoraires de la Cour de Cassation, du Conseil d'Etat ou des Cours d'Appel.

§ 3. Le président et les membres du Conseil de la concurrence sont nommés par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres; leur mandat est de six ans; il peut être renouvelé.

Le Roi peut fixer les conditions d'exercice du mandat du président et des membres visés au § 1er, 1 et 2.

§ 4. Le secrétariat du Conseil de la concurrence est assuré par des fonctionnaires du Service de la concurrence désignés à cet effet.

§ 5. Le Conseil peut entendre des experts dont les agents du Service de la concurrence.

§ 6. Le Conseil de la concurrence soumet annuellement au Ministre, pour être déposé sur le bureau des Chambres législatives, un rapport sur l'application de la loi. Ce rapport fait l'objet d'une publication.

Art. 18

§ 1er. Le Conseil établit son règlement d'ordre intérieur et le soumet à l'approbation du Roi.

§ 2. Le Conseil peut être divisé en plusieurs chambres; le cas échéant, le président répartit les membres parmi les chambres.

§ 3. En cas de partage égal des voix, la voix du président est prépondérante.

Art. 19

Le Roi fixe le montant des allocations attribuées au président et aux membres du Conseil de la concurrence, aux experts, ainsi qu'à toute personne appelée à collaborer avec le Conseil.

Section 3

Commission de la concurrence

Art. 20

Il est institué au sein du Conseil central de l'économie, une commission paritaire dénommée Commission de la concurrence et ayant pour mission de donner un avis :

a) aan de Koning, over elk ontwerp van besluit genomen in uitvoering van deze wet en waarvoor deze de raadpleging van de Commissie voorschrijft;

b) aan de Minister, over alle vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid en over elk ontwerp tot wijziging van deze wet;

c) aan de Raad voor de Mededinging over alle vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid alsmede in de gevallen bedoeld in artikel 27.

Art. 21

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de Commissie voor de Mededinging alsook van haar secretariaat.

Hij bepaalt eveneens het bedrag der vergoedingen toegekend aan de voorzitters en de leden van de Commissie alsook aan elke persoon die met de Commissie dient samen te werken.

Afdeling 4

Onderzoeksprocedure

Art. 22

§ 1. Het onderzoek van de zaken door de Dienst voor de Mededinging gebeurt :

a) op verzoek van de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen in het geval van een vraag om een negatieve verklaring op grond van artikel 6 of een vraag om een individuele ontheffing op grond van artikel 2, § 3;

b) op verzoek van de betrokkenen bedoeld bij artikel 12 in het geval van een aangemelde concentratie;

c) ambtshalve, op verzoek van de Minister, van de Raad voor de Mededinging of na een klacht van een natuurlijke of rechtspersoon die aantoonbaar daarbij een rechtstreeks en dadelijk belang te hebben, in het geval van een inbreuk op artikel 2, § 1, artikel 3 of op artikel 12, § 1;

d) ambtshalve, op verzoek van de Minister of de Raad voor de Mededinging in het geval van een voorstel van ministerieel besluit voor een groepsgewijze ontheffing van overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen op grond van artikel 2, § 3;

e) op verzoek van de Raad in geval van toepassing van artikel 40.

§ 2. 1. Ter vervulling van de taken welke hem zijn opgedragen kan de Dienst voor de Mededinging alle noodzakelijke inlichtingen inwinnen bij ondernemingen en ondernemingsverenigingen.

2. Wanneer de Dienst voor de Mededinging tot een onderneming of een ondernemingsvereniging een verzoek om inlichtingen richt, wijst hij op de rechtsgrond en het doel van dit verzoek.

3. Indien een onderneming of ondernemingsvereniging de gevraagde inlichtingen niet binnen de door de Dienst gestelde termijn verstrekt, ofwel ze onvolledig verstrekt, kan de voorzitter van de Raad voor de Mededinging, op eenvoudig verzoek van de Dienst, bij met redenen omklede beslissing, de inlichtingen eisen.

Deze beslissing omschrijft de gevraagde inlichtingen en schrijft een passende termijn voor binnen dewelke deze moeten worden verstrekt. Zij schorst bovendien de termijn-

a) au Roi, sur tout projet d'arrêté pris en exécution de la présente loi et pour lequel celle-ci prévoit la consultation de la Commission;

b) au Ministre, sur toute question de politique générale de concurrence et sur tout projet de modification de la présente loi;

c) au Conseil de la concurrence, sur toute question de politique générale de concurrence ainsi que dans les cas visés à l'article 27.

Art. 21

Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de la Commission de la concurrence ainsi que de son secrétariat.

Il fixe également le montant des allocations attribuées au président et aux membres de la Commission ainsi qu'à toute personne appelée à collaborer avec la Commission.

Section 4

Procédure d'instruction

Art. 22

§ 1er. L'instruction des affaires par le Service de la concurrence se fait :

a) sur demande des entreprises ou associations d'entreprises concernées dans le cas d'une demande d'attestation négative sur base de l'article 6 ou d'une demande d'exemption individuelle sur base de l'article 2, § 3;

b) sur demande des intéressés visés à l'article 12 dans le cas d'une concentration notifiée;

c) d'office, sur demande du Ministre, du Conseil de la concurrence ou sur plainte d'une personne physique ou morale démontrant un intérêt direct et actuel dans le cas d'une infraction à l'article 2, § 1, à l'article 3 ou à l'article 12, § 1er;

d) d'office, sur demande du Ministre ou du Conseil de la concurrence dans le cas d'une proposition d'arrêté ministériel d'exemption par catégorie d'accords, de décisions et de pratiques concertées sur base de l'article 2, § 3;

e) sur demande du Conseil dans le cas de l'application de l'article 40.

§ 2. 1. Dans l'accomplissement des tâches qui lui sont assignées, le Service de la concurrence peut recueillir tous les renseignements nécessaires auprès des entreprises et des associations d'entreprises.

2. Lorsque le Service adresse une demande de renseignements à une entreprise ou une association d'entreprises, il indique la base juridique et le but de sa demande.

3. Si une entreprise ou une association d'entreprises ne fournit pas les renseignements dans le délai imparti par le service ou les fournit de façon incomplète, le président du Conseil de la concurrence peut, sur simple requête du Service, exiger les renseignements par décision motivée.

Cette décision précise les renseignements demandés et fixe un délai approprié dans lequel les renseignements doivent être fournis. Elle suspend en outre les délais visés à

nen bedoeld in artikel 32, §§ 2 en 3 tot de dag waarop de inlichtingen worden verstrekt of ten laatste tot de dag waarop de termijn, bepaald door de voorzitter van de Raad voor de Mededinging, verstrijkt.

De beslissing wordt ter kennis gebracht, door het secretariaat van de Raad, aan de ondernemingen van wie de inlichtingen worden geëist.

§ 3. In zijn onderzoekso opdracht, houdt de Dienst voor de Mededinging zich aan de bepalingen van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken gecoördineerd door het koninklijk besluit van 18 juli 1966.

§ 4. Onverminderd de bevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie zijn de personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging bevoegd om overtredingen van deze wet op te sporen, en om deze overtredingen vast te stellen bij processen-verbaal die gelden als bewijs tot het tegendeel is bewezen.

Zij zijn eveneens bevoegd om alle inlichtingen op te sporen en om alle nuttige vaststellingen te doen met het oog op de toepassing van de artikelen 9 tot 13.

Bij de uitvoering van de hun toevertrouwde opdrachten, zijn zij onderworpen aan het toezicht van de Procureur-Generaal.

Zij verzamelen alle inlichtingen, nemen alle geschreven of mondelinge verklaringen of getuigenissen af, doen zich alle documenten of inlichtingen, wie ook de houder ervan is, mededelen, die zij nodig achten ter vervulling van hun opdracht en waarvan zij kopie mogen nemen, en doen ter plaatse de nodige vaststellingen.

Zij mogen een huiszoeking verrichten :

— in de woning van de ondernemingshoofden, bestuurders, beheerders, directeurs en boekhouders en zulks van 8 tot 18 uur, en met machtiging van de rechter van de politie-rechtbank;

— in de lokalen, vervoermiddelen en andere plaatsen van de ondernemingen

waar zij redelijkerwijs vermoeden bescheiden en gegevens te kunnen vinden, welke zij voor het vervullen van hun opdracht nodig achten en waarvan zij kopie mogen nemen.

Zij kunnen enkel ter plaatse beslag leggen en kunnen niet verzegelen.

Bij het volbrengen van hun opdracht kunnen zij een beroep doen op de openbare macht.

De personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging moeten bovendien houder zijn van een geschreven bevelschrift, uitgereikt door de Minister of zijn afgevaardigde, en dat melding maakt van het voorwerp en het doel van hun opdracht.

De ambtenaar die de Dienst voor de Mededinging leidt kan deskundigen aanstellen wier opdracht hij bepaalt.

§ 5. Onverminderd de bijzondere wetten, die de geheimhouding van de mededelingen waarborgen, moeten de openbare besturen de gemandateerde personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging bij de uitvoering van hun opdracht behulpzaam zijn.

Art. 23

§ 1. Vooraleer tot het onderzoek over te gaan, onderzoekt de Dienst voor de Mededinging of de aanvraag ontvankelijk is.

l'article 32, §§ 2 et 3 jusqu'au jour de la fourniture des renseignements ou au plus tard le jour de l'expiration du délai fixé par le président du Conseil de la concurrence.

La décision est notifiée par le secrétariat du Conseil, aux entreprises desquelles les renseignements sont exigés.

§ 3. Dans sa mission d'instruction le Service de la concurrence se conforme aux dispositions des lois sur l'emploi des langues en matière administrative coordonnées par l'arrêté royal du 18 juillet 1966.

§ 4. Sans préjudice des pouvoirs des officiers de police judiciaire, les agents du Service de la concurrence sont compétents pour rechercher les infractions à la présente loi et pour constater ces infractions par des procès-verbaux faisant foi jusqu'à preuve du contraire.

Ils sont aussi compétents pour rechercher toute information utile et pour faire toute constatation nécessaire en vue de l'application des articles 9 à 13.

Dans l'exercice des missions qui leur sont confiées, ils sont soumis à la surveillance du Procureur général.

Ils recueillent tous renseignements, reçoivent toutes dépositions ou tous témoignages écrits ou oraux, se font communiquer, quel qu'en soit le détenteur, tous documents ou éléments d'information qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission et dont ils peuvent prendre copie et procèdent sur place aux constatations nécessaires.

Ils peuvent procéder à des perquisitions :

— au domicile des chefs d'entreprise, administrateurs, gérants, directeurs et comptables, entre 8 et 18 heures, avec l'autorisation préalable du juge du tribunal de police;

— dans les locaux, moyens de transport et autres lieux des entreprises

où ils ont des raisons de croire qu'ils trouveront des documents ou éléments d'information qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission et dont ils peuvent prendre copie.

Ils ne peuvent saisir, sauf sur place, ni apposer des scellés.

Dans l'accomplissement de leur mission, ils peuvent requérir la force publique.

Les agents du Service de la concurrence doivent en outre être porteurs d'un mandat écrit délivré par le Ministre ou son délégué, précisant l'objet et le but de leur mission.

Le fonctionnaire dirigeant le Service de la concurrence peut commettre des experts dont il détermine la mission.

§ 5. Sans préjudice des lois particulières qui garantissent le secret des déclarations, les administrations publiques sont tenues de prêter leur concours aux agents mandatés du Service de la concurrence dans l'exécution de leur mission.

Art. 23

§ 1er. Avant de procéder à l'instruction, le Service de la concurrence examine si la demande est recevable.

Indien hij tot niet-ontvankelijkheid besluit legt hij aan de Raad voor de Mededinging zijn voorstel tot sepot voor. Indien de Raad het voorstel van de Dienst volgt, seponereert hij het dossier.

§ 2. Indien de aanvraag ontvankelijk is gaat de Dienst voor de Mededinging over tot het onderzoek. Hij handelt op dezelfde wijze indien de Raad het voorstel tot sepot bedoeld in § 1 niet volgt.

§ 3. Na afloop van het onderzoek en alvorens het met redenen omkleed verslag op te stellen, roept de Dienst voor de Mededinging de betrokken ondernemingen samen om hen de kans te geven hun opmerkingen te doen.

§ 4. De Dienst voor de Mededinging legt het dossier alsook zijn met redenen omkleed verslag voor aan de Raad voor de Mededinging. Het met redenen omkleed verslag bevat een voorstel tot reglementering bij ministerieel besluit, beslissing of antwoord aan de hoven en rechtbanken.

§ 5. Wanneer hij, de klachten bedoeld bij artikel 22, § 1, c, ongegrond acht, legt de Dienst voor de Mededinging zijn voorstel tot sepot voor aan de Raad voor de Mededinging.

- Art. 24

§ 1. De Koning kan alle nuttige maatregelen treffen voor de uitvoering van de artikelen 22 en 23.

Hij kan bovendien alle formaliteiten voorschrijven met het oog op de samenstelling en de indiening van de dossiers alsook de modaliteiten van de procedure voor de Dienst voor de Mededinging vastleggen.

§ 2. Voor de economische sectoren waar er een specifiek openbare controle- of toezichtsinstelling bestaat kan de Koning, voor wat betreft het onderzoek, samenwerkingsregels vaststellen, met het oog op de toepassing van deze wet, tussen de Dienst voor de Mededinging en deze instellingen.

Art. 25

De Dienst voor de Mededinging kan algemene of sectoriële onderzoeken instellen, die noodzakelijk zijn voor het vervullen van zijn opdrachten. Hij stelt eveneens op voordracht van de Minister of de Raad voor de Mededinging een onderzoek in.

De bepalingen van artikel 22, §§ 2 en 5, zijn bij analogie toepasselijk.

Afdeling 5

Beslissing

Art. 26

§ 1. Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging, brengt de Raad voor de Mededinging daarvan de ondernemingen, op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had op de hoogte, alsook de klager, wanneer zulks dienstig wordt geacht, en zendt hun ervan

S'il conclut à l'irrecevabilité, il soumet au Conseil de la concurrence une proposition de classement. Si le Conseil suit la proposition du Service, il classe le dossier.

§ 2. Si la demande est recevable, le Service de la concurrence procède à l'instruction. Il fait de même si le Conseil ne suit pas la proposition de classement visée au § 1er.

§ 3. Au terme de l'instruction et avant l'établissement d'un rapport motivé, le Service de la concurrence convoque les entreprises intéressées afin de leur permettre de présenter leurs observations.

§ 4. Le Service de la concurrence soumet le dossier ainsi que son rapport motivé au Conseil de la concurrence. Le rapport motivé contient une proposition de règlement par arrêté ministériel, de décision ou de réponse aux cours et tribunaux.

§ 5. S'il estime non fondées les plaintes visées à l'article 22, § 1er, c, le Service de la concurrence soumet au Conseil de la concurrence sa proposition de classement.

Art. 24

§ 1er. Le Roi peut prendre toute mesure utile pour l'exécution des articles 22 et 23.

En outre, Il peut prescrire toute formalité en vue de la constitution et de l'introduction des dossiers ainsi que fixer les modalités de la procédure devant le Service de la concurrence.

§ 2. Pour les secteurs économiques où existe un organisme public spécifique de contrôle ou de surveillance, le Roi peut, en ce qui concerne l'instruction, fixer les règles de coopération entre le Service de la concurrence et ces organismes en vue de l'application de la présente loi.

Art. 25

Le Service de la concurrence peut procéder à des enquêtes générales ou sectorielles nécessaires pour l'accomplissement de ses missions. Il procède de même lorsqu'il en est requis par le Ministre ou le Conseil de la concurrence.

Les dispositions de l'article 22, §§ 2 et 5, sont applicables par analogie.

Section 5

Décision

Art. 26

§ 1er. Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence en avise les entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction, ainsi que, s'il le juge opportun, le plaignant, et leur envoie copie, au moins un mois avant la date de l'audience

kopie ten minste een maand voor de datum van de zitting waarop hij de zaak in behandeling zal nemen; hij brengt hun ter kennis dat zij op het secretariaat inzage kunnen nemen van het dossier en ervan tegen betaling kopie kunnen krijgen. Indien het dossier vertrouwelijke gegevens bevat, haalt de voorzitter van de Raad ze eruit.

De Raad handelt op dezelfde wijze wanneer in het verslag het sepot van een dossier werd voorgesteld.

De Raad brengt de Commissie voor de Mededinging op de hoogte van elke zaak die hem door de Dienst overgemaakt wordt, na ontvangst van het verslag van die Dienst. Hij deelt haar bovendien de naam mede van de ondernemingen op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had evenals de bepalingen van de wet waarop het dossier gebaseerd is.

§ 2. De Raad behandelt elke zaak ter zitting. Hij hoort de ondernemingen, op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had, alsook de klager, wanneer deze erom vraagt.

Wanneer hij het nodig acht, kan de Raad elke natuurlijke of rechtspersoon horen.

Indien natuurlijke of rechtspersonen die blijk geven van een voldoende belang vragen om gehoord te worden, wordt aan hun vraag tegemoet gekomen.

In het geval van concentraties worden de leden van de bestuurs- of directieorganen van de ondernemingen die aan de concentratie deelnemen evenals de vertegenwoordigers van de meest representatieve organisaties van werknemers van deze ondernemingen, of diegene die zij aanduiden, geacht een voldoende belang te hebben; in dit geval wordt hen de toegang tot het dossier gegeven overeenkomstig de bepalingen van § 1.

Het niet verschijnen van de opgeroepen partijen of van hun mandataris veroorzaakt niet de nietigheid van de procedure.

De Raad kan aan de Dienst voor de Mededinging vragen om tot een aanvullend onderzoek over te gaan.

§ 3. De Koning stelt de regels vast wat de procedure voor de Raad aangaat alsook de voorwaarden voor het bekomen van kopies.

§ 4. Voor wat betreft de taal van de rechtspleging, houdt de Raad zich aan de bepaling van de wet van 15 januari 1935 op het gebruik van de talen in gerechtszaken.

Art. 27

§ 1. Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging kan de Raad, na raadpleging van de Commissie voor de Mededinging, aan de Minister voorstellen om bij ministerieel besluit te verklaren dat artikel 2, § 1 niet van toepassing is op groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen.

§ 2. Het ministerieel besluit omschrijft de groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen waarop het van toepassing is en geeft met name aan :

- de beperkingen of de bepalingen die er niet in mogen voorkomen;
- de bepalingen die erin moeten voorkomen of de andere voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

au cours de laquelle il procédera à l'examen de l'affaire; il porte à leur connaissance qu'ils peuvent consulter le dossier au secrétariat et en obtenir copie contre paiement. Si le dossier contient des éléments confidentiels, le président du Conseil les retire.

Le Conseil fait de même lorsque le classement d'un dossier est proposé dans le rapport.

Le Conseil informe la Commission de la concurrence de toute affaire qui lui est soumise par le Service, après réception du rapport de ce dernier. Il lui communique en outre le nom des entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction ainsi que les dispositions de la loi sur lesquelles le dossier est basé.

§ 2. Le Conseil instruit chaque affaire à l'audience. Il entend les entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction, ainsi que le plaignant, à la demande de ce dernier.

Quand il l'estime nécessaire, le Conseil entend toute personne physique ou morale.

Si des personnes physiques ou morales justifiant d'un intérêt suffisant demandent à être entendues, il est fait droit à leur demande.

Dans le cas d'une concentration, les membres des organes d'administration ou de direction des entreprises participant à la concentration ainsi que les représentants des organisations les plus représentatives des travailleurs de ces entreprises, ou ceux qu'ils désignent, sont à considérer comme justifiant d'un intérêt suffisant; dans ce cas, l'accès au dossier leur est ouvert conformément aux dispositions du § 1er.

Le défaut de comparution des parties convoquées ou de leur mandataire n'entraîne pas la nullité de la procédure.

Le Conseil peut demander au Service de la concurrence de procéder à un complément d'instruction.

§ 3. Le Roi fixe les règles de la procédure devant le Conseil ainsi que les conditions d'obtention de copies.

§ 4. En ce qui concerne la langue de la procédure devant le Conseil il est fait application de la loi du 15 janvier 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire.

Art. 27

§ 1er. Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil peut, après consultation de la Commission de la concurrence, proposer au Ministre de déclarer, par arrêté ministériel, que l'article 2, § 1 n'est pas applicable à des catégories d'accords, de décisions et de pratiques concertées.

§ 2. L'arrêté ministériel comprend une définition des catégories d'accords, de décisions et de pratiques concertées auxquels il s'applique et précise notamment :

- les restrictions ou les clauses qui ne peuvent y figurer;
- les clauses qui doivent y figurer ou les autres conditions qui doivent être remplies.

Dit ministerieel besluit wordt voor een beperkte tijdsduur genomen. Het kan worden afgeschaft of gewijzigd met betrekking tot een punt van wezenlijk belang voor zijn vaststelling; in dit geval wordt voorzien in een overgangsregeling voor de overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die vielen onder het voorafgaande besluit.

Art. 28

§ 1. Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging kan de Raad voor de Mededinging verklaren, bij een met redenen omklede beslissing, dat de overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen overeenkomstig artikel 2, § 3 individueel van het in artikel 2, § 1 bedoelde verbod vrijgesteld zijn.

§ 2. Aan de bij § 1 bedoelde vrijstelling kunnen voorwaarden en verplichtingen verbonden zijn; zij wordt voor een bepaalde periode toegekend en kan op verzoek worden verlengd, indien de voorwaarden, bedoeld in artikel 2, § 3, vervuld blijven.

Zij kan worden herroepen of gewijzigd :

- a) indien de feitelijke toestand wordt gewijzigd ten opzichte van een essentieel bestanddeel van de beslissing;
- b) indien de betrokkenen een voorwaarde of een verplichting die aan de beslissing verbonden is, niet naleven;
- c) indien de beslissing berust op onjuiste aanduidingen of op bedrieglijke wijze verkregen werd;
- d) indien de betrokkenen misbruik maken van de vrijstelling die hen werd toegekend.

§ 3. De vrijstelling kan met terugwerkende kracht uitwerking hebben tot de dag van de kennisgeving bedoeld bij artikel 7.

Art. 29

Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging, kan de Raad voor de Mededinging verklaren, bij een met redenen omklede beslissing, dat overeenkomstig artikel 6, op grond van de gegevens die hem bekend zijn, er voor hem geen aanleiding bestaat om op te treden.

Art. 30

Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging kan de Raad voor de Mededinging, bij een met redenen omklede beslissing vaststellen

1. dat een restrictieve mededingingspraktijk bestaat en bevelen dat deze beëindigd wordt, in voorkomend geval volgens de door hem voorgeschreven modaliteiten;
2. dat een restrictieve mededingingspraktijk niet voorhanden is.

Art. 31

Indien de overeenkomst, het besluit of de onderling afgestemde feitelijke gedraging waarop het onderzoek betrekking had, het voorwerp uitmaakt van een vrijstelling op grond van artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, stelt de Raad dit vast en seponereert hij het dossier.

Cet arrêté ministériel est pris pour une durée limitée. Il peut être abrogé ou modifié lorsque les circonstances se sont modifiées à l'égard d'un élément qui a été essentiel pour l'arrêter; dans ce cas, des mesures transitoires pour les accords, décisions et pratiques concertées visés par l'arrêté antérieur sont prévues.

Art. 28

§ 1er. Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence peut déclarer, par décision motivée, des accords, décisions ou pratiques concertées exemptés, à titre individuel, de l'interdiction prévue à l'article 2, § 1er, conformément à l'article 2, § 3.

§ 2. L'exemption prévue au § 1er peut être assortie de conditions et de charges; elle est accordée pour une période déterminée et peut être renouvelée sur demande si les conditions d'application de l'article 2, § 3 continuent d'être remplies.

Elle peut être révoquée ou modifiée :

- a) si la situation de fait se modifie à l'égard d'un élément essentiel à la décision;
- b) si les intéressés contreviennent à une condition ou une charge dont la décision a été assortie;
- c) si la décision repose sur des indications inexactes ou a été obtenue frauduleusement;
- d) si les intéressés abusent de l'exemption qui leur a été accordée.

§ 3. L'exemption peut s'appliquer rétroactivement jusqu'au jour de la notification visée à l'article 7.

Art. 29

Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence peut déclarer, par décision motivée, que, conformément à l'article 6, il n'y a pas lieu pour lui, en fonction des éléments dont il a connaissance, d'intervenir.

Art. 30

Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence peut constater, par décision motivée

1. l'existence d'une pratique restrictive de concurrence et ordonner la cessation de celle-ci s'il y a lieu suivant les modalités qu'il prescrit;
2. l'inexistence d'une pratique restrictive de concurrence.

Art. 31

Si l'accord, la décision ou la pratique concertée sur lequel a porté l'instruction a fait l'objet d'une exemption en vertu de l'article 85, § 3 du Traité instituant la Communauté économique européenne, le Conseil le constate et classe le dossier.

Art. 32

§ 1. Indien het onderzoek betrekking had op een concentratie kan de Raad voor de Mededinging, bij een met redenen omklede beslissing vaststellen dat :

1. een concentratie toelaatbaar is; aan deze beslissing kunnen voorwaarden en verplichtingen verbonden zijn in geval van toepassing van artikel 10, lid 3;
2. een concentratie niet toelaatbaar is.

§ 2. 1. Indien het gaat om een concentratie aangemeld overeenkomstig artikel 12, § 1, gaat de Dienst voor de Mededinging, in afwijking van de bepalingen van artikel 23, § 1, over tot het onderzoek onmiddellijk na de ontvangst van de aanmelding, of wanneer de te verstrekken inlichtingen onvolledig zijn, onmiddellijk na de ontvangst van de volledige inlichtingen.

In afwijking van artikel 26, § 1 wordt de termijn voorzien voor de verzending van het verslag van de Dienst voor de Mededinging aan de partijen teruggebracht op tien dagen.

2. a) Indien de Raad tot de conclusie komt dat de concentratie niet in het toepassingsgebied van deze wet valt, stelt hij dit vast door een beslissing.

b) Wanneer hij vaststelt, zelfs indien de concentratie in het toepassingsgebied van deze wet valt, dat ze geen ernstige twijfels opwerpt op het stuk van haar toelaatbaarheid, beslist hij er zich niet tegen te verzetten.

c) Indien hij daarentegen vaststelt dat de concentratie in het toepassingsgebied van deze wet valt en ernstige twijfels opwerpt op het stuk van haar toelaatbaarheid beslist hij de procedure te beginnen.

3. De beslissingen van de Raad bedoeld in punt 2 hierboven moeten met redenen omkleed zijn en binnen een maximum termijn van één maand genomen worden. Deze termijn begint te lopen vanaf de dag volgend op de dag van de ontvangst van de aanmelding of, wanneer de inlichtingen die bij de aanmelding moeten worden verstrekt onvolledig zijn, vanaf de dag volgend op de dag van de ontvangst van de volledige inlichtingen.

4. Indien de Raad geen beslissing genomen heeft na afloop van de termijn van één maand, wordt de concentratie als toelaatbaar beschouwd.

§ 3. Indien, overeenkomstig § 2 punt 2, lid 3 van dit artikel, de Raad voor de Mededinging beslist heeft de procedure te beginnen, geeft hij de Dienst voor de Mededinging de opdracht een aanvullend onderzoek te verrichten en geeft hem een termijn om een nieuw verslag op te stellen.

Na ontvangst van dit verslag, stuurt de Raad een kopie ervan, aan de partijen, overeenkomstig artikel 26, § 1.

De beslissing van de Raad voor de Mededinging over de toelaatbaarheid of de niet-toelaatbaarheid van de aangemelde concentratie moet worden genomen binnen een maximum termijn van 75 dagen te rekenen vanaf de datum waarop er beslist werd een procedure te beginnen.

Bij onstentenis van een beslissing binnen deze termijn wordt de Raad geacht een beslissing te hebben genomen waarbij wordt vastgesteld dat de concentratie als toelaatbaar beschouwd is.

§ 4. In het geval dat ondernemingen een concentratie gevolgen zouden hebben laten teweegbrengen alvorens de Raad een beslissing heeft genomen bedoeld in § 1, beveelt deze, indien hij besluit dat de concentratie niet toelaatbaar is, de splitsing van de gegroepeerde ondernemingen of acti-

Art. 32

§ 1er. Si l'instruction a eu pour objet une concentration, le Conseil de la concurrence peut constater par décision motivée, que :

1. une concentration est admissible; cette décision peut être assortie de conditions et de charges en cas d'application de l'article 10, alinéa 3;
2. une concentration n'est pas admissible.

§ 2. 1. S'il s'agit d'une concentration notifiée conformément à l'article 12, § 1, le Service de la concurrence, par dérogation aux dispositions de l'article 23, § 1er alinéa 1 procède à l'instruction dès réception de la notification ou, si les renseignements à fournir sont incomplets, dès réception des renseignements complets.

Par dérogation à l'article 26, § 1er, le délai prévu pour l'envoi du rapport du Service de la concurrence aux parties est ramené à dix jours.

2. a) Si le Conseil aboutit à la conclusion que la concentration ne tombe pas dans le champ d'application de la présente loi, il le constate par voie de décision.

b) S'il constate que la concentration, bien que tombant dans le champ d'application de la présente loi, ne soulève pas de doutes sérieux quant à son admissibilité, il décide de ne pas s'y opposer.

c) Si, par contre, il constate que la concentration tombe dans le champ d'application de la présente loi et soulève des doutes sérieux quant à son admissibilité, il décide d'engager la procédure.

3. Les décisions du Conseil visées au point 2 ci-dessus doivent être motivées et intervenir dans un délai maximum d'un mois. Ce délai court à partir du lendemain du jour de la réception de la notification ou, si les renseignements à fournir lors de la notification sont incomplets, à partir du lendemain du jour de la réception des renseignements complets.

4. Si au terme du délai d'un mois, le conseil n'a pris aucune décision, la concentration est réputée admissible.

§ 3. Si, conformément au § 2, point 2, alinéa 3, du présent article, le Conseil de la concurrence a décidé d'engager la procédure, il charge le Service de la concurrence de procéder à un complément d'instruction et lui fixe un délai pour rédiger un nouveau rapport.

Après réception de ce rapport, le Conseil envoie une copie aux parties, conformément à l'article 26, § 1er.

La décision du Conseil sur l'admissibilité ou la non-admissibilité de la concentration notifiée doit intervenir dans un délai maximum de 75 jours à compter de la date de décision d'engagement de la procédure.

En l'absence de décision dans ce délai, le Conseil est censé avoir pris une décision constatant que la concentration est réputée admissible.

§ 4. Au cas où les entreprises concernées auraient fait sortir des effets à une concentration avant que le conseil n'ait pris une décision visée au § 1er celui-ci ordonne, s'il conclut que la concentration n'est pas admissible, la séparation des entreprises ou actifs regroupés ou la cessation du con-

va, het stopzetten van de gemeenschappelijke controle of elke andere geëigende handeling, dit om de daadwerkelijke mededingingsvoorwaarden te herstellen.

§ 5. De Koning kan, na raadpleging van de Raad voor de Mededinging, de bij §§ 2 en 3 bedoelde termijnen wijzigen.

Hij kan eveneens de voorwaarden van schorsing van deze termijnen bepalen voor het geval dat de kennisgeving niet beantwoordt aan de voorwaarden vastgesteld krachtens artikel 12, § 3.

Art. 33

De beslissingen bedoeld bij de artikelen 27 tot en met 32, behalve die bedoeld bij artikel 32, § 2.2, c worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en, door het secretariaat van de Raad, ter kennis gebracht aan de ondernemingen op wier concentratie of activiteiten het onderzoek betrekking had alsook aan de klager.

Bij deze bekendmaking wordt er rekening gehouden met het wettig belang van de ondernemingen opdat hun zakelijke geheimen niet zouden worden verspreid.

Afdeling 6

Voorlopige maatregelen

Art. 34

§ 1. De voorzitter van de Raad voor de Mededinging kan, op aanvraag van de klager, van de Minister, of ambtshalve, voorlopige maatregelen nemen bestemd om de restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp van het onderzoek uitmaken te schorsen, indien het dringend is een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel kan veroorzaken voor de ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door deze praktijken of die schadelijk kan zijn voor het algemeen belang.

De voorzitter van de Raad maakt de aanvraag of zijn voorstel tot voorlopige maatregelen over aan de Dienst voor de Mededinging die hem, binnen een termijn van vijftien dagen, een met redenen omkleed verslag voorlegt; dit verslag vermeldt de maatregelen die de Dienst nodig acht om de bij het eerste lid bedoelde praktijken te schorsen.

§ 2. Binnen een termijn van vijftien dagen na ontvangst van het verslag, bij een met redenen omklede beslissing, oordeelt de voorzitter van de Raad of er aanleiding bestaat om voorlopige maatregelen te treffen.

Vooraleer deze beslissing te nemen geeft de voorzitter van de Raad aan de partijen de mogelijkheid om gehoord te worden.

§ 3. De beslissing wordt, door het secretariaat van de Raad, aan de ondernemingen waarvan de activiteit het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, alsook aan de klager, ter kennis gebracht.

trôle commun ou toute autre action appropriée pour restaurer des conditions de concurrence effective.

§ 5. Le Roi peut, après consultation du Conseil de la concurrence, modifier les délais visés aux §§ 2 et 3.

Il peut également déterminer les conditions de suspension de ces délais au cas où la notification ne répond pas aux conditions fixées en vertu de l'article 12, § 3.

Art. 33

Les décisions visées aux articles 27 à 32, à l'exception de celle visée à l'article 32, § 2.2, c sont publiées au *Moniteur belge* et notifiées, par le secrétariat du Conseil, aux entreprises dont la concentration ou les activités ont fait l'objet de l'instruction ainsi qu'au plaignant.

Lors de cette publication, il est tenu compte de l'intérêt légitime des entreprises à ce que leurs secrets d'affaires ne soient pas divulgués.

Section 6

Mesures provisoires

Art. 34

§ 1er. Le président du Conseil de la concurrence peut, sur demande du plaignant, du Ministre ou d'office, prendre des mesures provisoires destinées à suspendre les pratiques restrictives de concurrence faisant l'objet de l'instruction, s'il est urgent d'éviter une situation susceptible de provoquer un préjudice grave, imminent et irréparable aux entreprises dont les intérêts sont affectés par ces pratiques ou de nuire à l'intérêt général.

Le président du Conseil transmet la demande ou sa proposition de prise de mesures provisoires au Service de la concurrence qui, dans un délai de quinze jours, lui soumet un rapport motivé mentionnant les mesures que le Service estime nécessaires pour suspendre les pratiques visées à l'alinéa premier.

§ 2. Dans le délai de quinze jours à partir de la réception du rapport, le président du Conseil, par décision motivée, estime s'il y a lieu de prendre des mesures provisoires.

Avant de prendre cette décision, le président du Conseil donne aux parties la possibilité d'être entendues.

§ 3. La décision est notifiée, par le secrétariat du Conseil, aux entreprises dont l'activité fait l'objet de l'instruction ainsi qu'au plaignant.

Afdeling 7*Geldboeten en dwangsommen***Art. 35**

§ 1. In geval van toepassing van artikel 30, 1 kan de Raad, aan elk van de betrokken ondernemingen, geldboeten opleggen van maximum 10 % van hun omzet bepaald volgens de in artikel 44 bedoelde criteria. Bovendien kan de Raad bij dezelfde beslissing dwangsommen opleggen wegens niet naleving van zijn beslissing, van ten hoogste 250 000 frank per dag aan elk van de betrokken ondernemingen.

§ 2. Deze geldboeten en dwangsommen kunnen tevens worden opgelegd in geval van toepassing van artikel 28, § 2, b, c, d en bij niet naleving van de beslissingen bedoeld bij artikel 32, § 1.

Art. 36

§ 1. De Raad voor de Mededinging kan aan personen, ondernemingen of ondernemersverenigingen geldboeten opleggen van ten minste 100 000 frank en ten hoogste 1 000 000 frank, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid :

- a) bij een aanmelding of een verzoek om inlichtingen onjuiste of verdraaide gegevens verstrekken;
- b) de inlichtingen op onvolledige wijze verstrekken;
- c) de inlichtingen niet binnen de gestelde termijn verstrekken;
- d) hinder veroorzaken of belemmeringen opwerpen ten aanzien van de in artikel 22 bedoelde onderzoeken, alsook ten aanzien van de algemene of sectoriële onderzoeken bedoeld in artikel 25.

§ 2. Deze geldboeten kunnen daarenboven worden opgelegd in het geval dat een onderneming zou zijn overgegaan tot een concentratie zonder voorafgaande aanmelding, zoals bepaald in artikel 12, zelfs indien zou blijken dat de concentratie toelaatbaar is.

§ 3. De beslissing van de Raad wordt ter kennis gebracht, door het secretariaat van de Raad, aan de personen, ondernemingen en ondernemersverenigingen, die er het voorwerp van uitmaken.

Art. 37

In geval van inbreuk op artikel 12, § 4, kan de Raad voor de Mededinging de bij artikel 35, § 1, bedoelde geldboeten opleggen.

Hij kan bovendien de dwangsommen bedoeld bij artikel 35, § 1, opleggen in geval van toepassing van artikel 32, § 4.

Section 7*Amendes et astreintes***Art. 35**

§ 1er. Dans le cas de l'application de l'article 30, 1 le Conseil peut infliger, à chacune des entreprises concernées des amendes ne dépassant pas 10 % de leur chiffre d'affaires déterminé selon les critères visés à l'article 44. En outre, le Conseil peut, par la même décision, infliger des astreintes pour le non-respect de sa décision, et ce à raison d'un montant journalier maximum de 250 000 francs pour chacune des entreprises concernées.

§ 2. Ces amendes et astreintes peuvent en outre être infligées dans le cas de l'application de l'article 28, § 2, b, c, d et en cas de non-respect des décisions visées à l'article 32, § 1er.

Art. 36

§ 1er. Le Conseil de la concurrence peut infliger aux personnes, entreprises ou associations d'entreprises, des amendes d'un montant de 100 000 francs à 1 000 000 francs lorsque, de propos délibéré ou par négligence, :

- a) elles donnent des indications inexactes ou dénaturées à l'occasion d'une notification ou d'une demande de renseignements;
- b) elles fournissent les renseignements de façon incomplète;
- c) elles ne fournissent pas les renseignements dans le délai imparti;
- d) elles causent des empêchements ou mettent des entraves aux instructions prévues à l'article 22 ainsi qu'aux enquêtes générales ou sectorielles visées à l'article 25.

§ 2. Les amendes visées au § 1er peuvent en outre être infligées dans le cas où une entreprise aurait procédé à une concentration sans notification préalable telle que prévue à l'article 12, même s'il s'avérait que la concentration est admissible.

§ 3. La décision du Conseil est notifiée par le Secrétariat du Conseil aux personnes, entreprises ou associations d'entreprises qui en sont l'objet.

Art. 37

Dans le cas d'infraction à l'article 12, § 4, le Conseil de la concurrence peut infliger les amendes visées à l'article 35, § 1er.

Il peut, en outre, infliger les astreintes visées à l'article 35, § 1er, dans le cas de l'application de l'article 32, § 4.

Art. 38

De geldboeten voorzien bij artikel 35, § 1, kunnen niet worden opgelegd voor gedragingen gesteld na de aanmelding bedoeld bij artikel 7, § 1, en voor de beslissing waarbij de toepassing van artikel 2, § 3, wordt toegestaan of geweigerd, voor zover deze gedragingen blijven binnen de grenzen welke in de aanmelding zijn genoemd.

Art. 39

De bij artikel 35, § 1, bedoelde dwangsommen kunnen door de voorzitter van de Raad voor de Mededinging worden opgelegd ter verzekering van de naleving van zijn beslissing tot het treffen van voorlopige maatregelen overeenkomstig artikel 34.

Afdeling 8

*Raadpleging van de Raad voor de Mededinging
door de hoven en rechtbanken*

Art. 40

Wanneer de oplossing van een geschil afhangt van de geoorloofdheid van een concentratie of van een activiteit ten aanzien van deze wet, kan de rechtbank, waarbij de zaak aanhangig werd gemaakt, de uitspraak uitstellen en de Raad raadplegen.

De Raad geeft, na onderzoek door de Dienst voor de Mededinging, een met redenen omkleed advies volgens de in dit hoofdstuk bedoelde procedure.

Elke door de hoven en rechtbanken getroffen beslissing waarbij het gaat om de geoorloofdheid van een concentratie of een activiteit ten aanzien van deze wet, dient binnen de acht dagen aan de Raad voor de Mededinging medegedeeld te worden door toedoen van de griffier van de bevoegde jurisdictie.

Bovendien is de griffier ertoe gehouden zonder verwijl de Raad voor de Mededinging kennis te geven van de beroepen die tegen om het even welke in voorgaand lid geïndiceerde beslissing werden aangetekend.

Afdeling 9

Hoger beroep

Art. 41

Tegen de beslissingen van de Raad voor de Mededinging met uitzondering van deze bedoeld bij artikel 27 kan een hoger beroep worden ingesteld bij het Hof van Beroep.

De beslissingen van de voorzitter van de Raad voor de Mededinging genomen in toepassing van artikelen 22, § 2.3, en 34 kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van het beroep bedoeld bij het vorige lid.

Het hoger beroep kan worden ingesteld door de ondernemingen wier concentratie of activiteit het voorwerp heeft uitgemaakt van het onderzoek en door de klager alsook alle partijen die voor de Raad voor de Mededinging zijn verschenen; het wordt gericht tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken.

Art. 38

Les amendes prévues à l'article 35, § 1er, ne peuvent être infligées pour des agissements postérieurs à la notification visée à l'article 7, § 1er, et antérieurs à la décision par laquelle l'application de l'article 2, § 3, est accordée ou refusée, pour autant qu'ils restent dans les limites de l'activité décrite dans la notification.

Art. 39

Les astreintes visées à l'article 35, § 1er, peuvent être infligées par le président du Conseil de la concurrence pour assurer le respect de sa décision de prendre des mesures provisoires conformément à l'article 34.

Section 8

*Consultation du Conseil de la concurrence
par les cours et tribunaux*

Art. 40

Lorsque la solution d'un litige dépend de la licéité d'une concentration ou d'une activité au regard de la présente loi, le juge saisi peut surseoir à statuer et consulter le Conseil.

Le Conseil rend, après instruction par le Service de la concurrence, un avis motivé suivant la procédure prévue par le présent chapitre.

Toute décision rendue par les cours et tribunaux et relative à un litige mettant en cause la licéité d'une concentration ou d'une activité au regard de la présente loi, doit être communiquée au Conseil de la concurrence dans la huitaine et à la diligence du greffier de la juridiction compétente.

En outre, le greffier est tenu d'informer, sans délai, le Conseil de la concurrence, des recours introduits contre toute décision visée à l'alinéa précédent.

Section 9

Recours

Art. 41

Les décisions du Conseil de la concurrence, à l'exception de celles visées à l'article 27 peuvent faire l'objet d'un recours auprès de la Cour d'appel.

Les décisions du président du Conseil de la concurrence prises en application des articles 22, § 2.3, et 34 peuvent également faire l'objet du recours visé à l'alinéa précédent.

Le recours peut être introduit par les entreprises dont la concentration ou l'activité a fait l'objet de l'instruction et par le plaignant ainsi que par toute personne comparue devant le Conseil de la concurrence; il est dirigé contre l'Etat belge, représenté par le Ministre des Affaires économiques.

Het hoger beroep wordt ingesteld bij verzoekschrift binnen een termijn van dertig dagen vanaf de bekendmaking van de beslissing van de Raad voor de Mededinging in het *Belgisch Staatsblad* en schorst deze beslissing niet op.

Wanneer het beroep gericht is tegen een beslissing van de Raad voor de Mededinging genomen in toepassing van artikel 36 of tegen een beslissing van de voorzitter van de Raad voor de Mededinging die genomen werd in toepassing van artikelen 22, § 2.3, en 32, begint de termijn van 30 dagen te lopen vanaf de dag van de kennisgeving bedoeld bij artikelen 22, § 2.3, 34, § 3, en 36, § 3.

Het Hof van beroep kan, op verzoek van de betrokkene en bij beslissing alvorens recht te doen, de verplichting tot het betalen van de geldboeten en dwangsommen schorsen, en zulks tot op de dag van de uitspraak van het arrest. Het kan, in voorkomend geval, bevelen dat het betaalde bedrag van de geldboeten en dwangsommen, aan de betrokkene wordt terugbetaald.

HOOFDSTUK IV

Strafbepalingen

Art. 42

Het gebruik en de openbaarmaking van de met toepassing van de bepalingen van deze wet verkregen bescheiden en inlichtingen voor andere doeleinden dan de toepassing van deze wet, wordt met een geldboete van 100 tot 10 000 frank en met een gevangenisstraf van twee maanden tot vijf jaar gestraft of met één van deze straffen alleen.

Elke inbreuk op het besluit bedoeld bij artikel 49, wordt eveneens gestraft met een geldboete van 100 frank tot 10 000 frank en met een gevangenisstraf van twee maanden tot vijf jaar of met een van deze straffen alleen.

Art. 43

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII, en artikel 85 inbegrepen, zijn van toepassing op de in artikel 42 bedoelde inbreuken.

HOOFDSTUK V

Andere bepalingen

Art. 44

§ 1. De omzet bedoeld in de artikelen 5, 11 en 35 moet worden begrepen in de zin van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 betreffende de jaarrekeningen van de ondernemingen.

Bij de totale omzet wordt geen rekening gehouden met de transacties die binnen een groep worden verricht.

§ 2. Vindt de concentratie plaats via de verwerving van delen van één of meer ondernemingen of een groep ondernemingen, welke delen al dan niet eigen rechtspersoonlijkheid bezitten, dan moet, in afwijking van § 1, ten aanzien van de vervreemder of vervreemders alleen rekening worden gehouden met de omzet van de vervreemde delen.

Le recours est introduit par requête dans un délai de trente jours à partir de la publication au *Moniteur belge* de la décision du Conseil de la concurrence et ne suspend pas cette décision.

Quand le recours est dirigé contre une décision du Conseil de la concurrence prise en application de l'article 36 ou contre une décision du président du Conseil de la concurrence prise en application des articles 22, § 2.3, et 34, le délai de 30 jours commence à courir à partir de la date de la notification visée aux articles 22, § 2.3, 34, § 3, et 36, § 3.

La Cour d'appel peut, à la demande de l'intéressé et par décision avant dire droit, suspendre l'obligation de paiement des amendes et astreintes et ce jusqu'au jour du prononcé de l'arrêt. Elle peut, s'il échet, ordonner la restitution à l'intéressé du montant des amendes et astreintes.

CHAPITRE IV

Dispositions pénales

Art. 42

L'utilisation et la divulgation de documents ou de renseignements reçus en application des dispositions de la présente loi à d'autres fins que celles de l'application de la présente loi, est punie d'une amende de 100 à 10 000 francs et d'un emprisonnement de deux mois à cinq ans ou d'une de ces peines seulement.

Toute infraction à l'arrêté visé à l'article 49 est également punie d'une amende de 100 à 10 000 francs et d'un emprisonnement de deux mois à cinq ans ou d'une de ces peines seulement.

Art. 43

Les dispositions du livre premier du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées à l'article 42.

CHAPITRE V

Autres dispositions

Art. 44

§ 1er. Le chiffre d'affaires visé aux articles 5, 11 et 35 s'entend au sens de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises.

Le chiffre d'affaires total ne tient pas compte des transactions intervenues à l'intérieur d'un groupe.

§ 2. Par dérogation au § 1er, lorsqu'une concentration consiste en l'acquisition de parties, constituées ou non en entités juridiques, d'une ou plusieurs entreprises ou d'un groupe d'entreprises, seul le chiffre d'affaires se rapportant aux parties qui sont ainsi l'objet de la transaction est pris en considération dans le chef du ou des cédants.

Twee of meer transacties, als bedoeld in de eerste alinea, die binnen een periode van twee jaar plaatsvinden tussen dezelfde personen of ondernemingen, moeten evenwel worden beschouwd als één concentratie die plaatsvindt op de datum van de laatste transactie.

§ 3. De omzet wordt vervangen :

a) bij banken, kredietinstellingen en andere financiële instellingen, door een tiende van het balanstotaal;

b) bij verzekeringsondernemingen, door de waarde van de bruto geboekte premies, die alle uit hoofde van de door of namens de verzekeringsondernemingen gesloten verzekeringsovereenkomsten ontvangen en te ontvangen bedragen omvatten, met inbegrip van de aan herverzekeraars afgestane premies en na aftrek van belastingen en parafiscale heffingen geheven op basis van de premies of van het totaal daarvan.

§ 4. Onverminderd de bepalingen van § 2, vloeit de omzet van elk van de betrokken ondernemingen voort uit de som van de omzetten van alle ondernemingen die behoren tot dezelfde groep.

Worden beschouwd als deel uitmakend van dezelfde groep de ondernemingen die verbonden zijn in de zin van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 betreffende de jaarrekeningen van de ondernemingen.

§ 5. Voor de openbare ondernemingen bedoeld in artikel 45, is de in aanmerking te nemen omzet deze van alle ondernemingen die een economisch geheel vormen met een zelfstandige beslissingsbevoegdheid, ongeacht de vraag wie het kapitaal er van bezit of welke administratieve voorgedijregels daarop van toepassing zijn.

Art. 45

De openbare bedrijven en de ondernemingen waaraan de openbare overheid bijzondere of exclusieve rechten verleent, zijn onderworpen aan de bepalingen van deze wet voor zover de toepassing daarvan de vervulling, in feite of in rechte, van de hun door of krachtens de wet toevertrouwde bijzondere taak niet verhindert.

Art. 46

§ 1. Het onderzoek bedoeld bij artikel 22 mag slechts slaan op feiten die zich niet langer dan vijf jaar geleden voordeden. De termijn wordt berekend vanaf de datum van de beslissing van de Dienst voor de Mededinging om amtsshalve een onderzoek in te stellen of van het aanhangig maken van de zaak bij de Dienst overeenkomstig artikel 22, § 1.

§ 2. De bevrijdende verjaringstermijn met betrekking tot de procedure van onderzoek en beslissing is vijf jaar te rekenen vanaf de datum bedoeld bij § 1.

De verjaring wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van beslissing verricht binnen de termijn bepaald in het vorige lid; met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen.

§ 3. De bevrijdende verjaringstermijn met betrekking tot de geldboeten en dwangsommen is vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van de bij artikel 33 bedoelde kennisgeving.

Toutefois, deux ou plusieurs transactions, telles que visées au premier alinéa, qui ont lieu au cours d'une période de deux années entre les mêmes personnes ou entreprises sont à considérer comme une seule opération de concentration intervenant à la date de la dernière transaction.

§ 3. Le chiffre d'affaires est remplacé :

a) pour les banques, les établissements de crédit et autres établissements financiers, par le dixième du total des bilans;

b) pour les entreprises d'assurance, par la valeur des primes brutes émises qui comprennent tous les montants reçus et à recevoir au titre de contrats d'assurance établis par elles ou pour leur compte, y compris les primes cédées aux réassureurs et après déduction des impôts et taxes parafiscales perçus sur la base du montant des primes ou du volume total de celui-ci.

§ 4. Sans préjudice des dispositions du § 2, le chiffre d'affaires de chacune des entreprises concernées résulte de la somme des chiffres d'affaires de toutes les entreprises appartenant au même groupe.

Sont considérées comme appartenant au même groupe les entreprises liées au sens de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises.

§ 5. Pour les entreprises publiques visées à l'article 45, le chiffre d'affaires à prendre en considération est celui de toutes les entreprises qui constituent un ensemble économique doté d'un pouvoir de décision autonome, indépendamment de la détention de leur capital ou des règles de tutelle administrative qui leur sont applicables.

Art. 45

Les entreprises publiques et les entreprises auxquelles les autorités publiques accordent des droits spéciaux ou exclusifs sont soumises aux dispositions de la présente loi dans les limites où cette application ne fait pas échec en droit ou en fait à la mission particulière qui leur a été impartie par ou en vertu de la loi.

Art. 46

§ 1er. L'instruction visée à l'article 22 ne peut porter que sur des faits ne remontant pas à plus de cinq ans. Ce délai se compte à partir de la date de la décision du Service de la concurrence de procéder à une instruction d'office ou de la date de saisine du Service conformément à l'article 22, § 1er.

§ 2. La prescription extinctive en ce qui concerne la procédure d'instruction et de décision est de cinq ans à partir de la date visée au § 1er.

La prescription ne sera interrompue que par les actes d'instruction ou de décision faits dans le délai déterminé sous l'alinéa précédent; ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée.

§ 3. La prescription extinctive en ce qui concerne les amendes et astreintes est de cinq ans à partir de la date de la notification prévue à l'article 33.

De verjaring wordt, voor wat betreft de geldboeten en de dwangsommen slechts gestuit door daden van invordering verricht binnen de termijn bepaald in het vorige lid; met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen.

Art. 47

§ 1. De Dienst voor de Mededinging wordt belast met bijstands-, verificatie- of andere opdrachten in het kader van het toezicht op de naleving van de mededingingsregels van de verdragen van de Europese Gemeenschappen.

§ 2. De daartoe gemandateerde personeelsleden hebben dezelfde bevoegdheid en verplichtingen als die van de in artikel 22 van deze wet bedoelde gemandateerde personeelsleden.

Art. 48

Niettegenstaande de bepalingen van artikel 42 kan de Dienst voor de Mededinging de in zijn bezit zijnde bescheiden en inlichtingen mededelen aan de bevoegde instanties wat betreft de toepassing van de artikelen 8 en 9 van het Verdrag tot Oprichting van de Benelux Economische Unie en van de artikelen 10 en 11 van het daaraan als bijlage gehechte uitvoeringsprotocol, evenals aan de krachtens artikel 89 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap bevoegde communautaire overheden.

Art. 49

De Koning kan, bij in Ministerraad overlegd besluit, en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, maatregelen treffen waarbij het de ondernemingen verboden wordt niet-bekendgemaakte inlichtingen of bescheiden met betrekking tot hun mededingingspraktijken aan een buitenlandse Staat of aan een daarvan afhankelijk organisme te geven.

Art. 50

De Koning stelt de modaliteiten van invordering en betaling van de in artikelen 35, 36, 37 en 39 bedoelde geldboeten en dwangsommen vast.

Bovendien stelt Hij na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging de maatregelen vast die tot doel hebben de nakoming van deze wet te verzekeren door de aanpassing van de in artikelen 35, 36, 37 en 39 bedoelde geldboeten en dwangsommen.

Art. 51

§ 1. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de bepalingen van deze wet opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen teneinde de nodige maatregelen te treffen, ter uitvoering van de verplichtingen die voor België voortvloeien uit internationale overeenkomsten of verdragen.

La prescription en ce qui concerne les amendes et astreintes ne sera interrompue que par les actes de recouvrement faits dans le délai déterminé sous l'alinéa précédent; ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée.

Art. 47

§ 1er. Le Service de la concurrence est chargé d'accomplir, auprès des entreprises, des missions d'assistance, de vérification ou autres dans le cadre du contrôle du respect des règles de concurrence des traités des Communautés européennes.

§ 2. Les agents mandatés dans ce but ont les mêmes pouvoirs et obligations que ceux des agents mandatés visés à l'article 22 de la présente loi.

Art. 48

Nonobstant les dispositions de l'article 42, le Service de la concurrence peut communiquer les documents et informations en sa possession aux autorités compétentes en ce qui concerne l'application des articles 8 et 9 du traité instituant l'Union économique Benelux et des articles 10 et 11 du protocole d'exécution y annexé, ainsi qu'aux autorités communautaires compétentes en vertu de l'article 89 du traité instituant la Communauté économique européenne.

Art. 49

Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, prendre des mesures pour interdire aux entreprises de donner à un Etat étranger ou à un organisme relevant de celui-ci des renseignements ou des documents qui ne sont pas publiés et portant sur leurs pratiques de concurrence.

Art. 50

Le Roi fixe les modalités du recouvrement et du paiement des amendes et astreintes visées aux articles 35, 36, 37 et 39.

Il fixe en outre, après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, les mesures qui ont pour but d'assurer le respect de la présente loi par l'adaptation des amendes et astreintes visées aux articles 35, 36, 37 et 39.

Art. 51

§ 1er. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions de la présente loi afin de prendre les mesures nécessaires à l'exécution des obligations qui résultent pour la Belgique d'accords ou de traités internationaux.

§ 2. Het in § 1 bedoelde ontwerp van besluit wordt aan het met redenen omkleed advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State onderworpen.

Dit advies wordt, samen met het verslag aan de Koning en het koninklijk besluit waarop het betrekking heeft, in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 3. Het koninklijk besluit genomen krachtens § 1 wordt opgeheven, wanneer het niet binnen het jaar na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* door de Wetgevende Kamers werd bekrachtigd.

Art. 52

Wanneer de Belgische autoriteiten zich, bij toepassing van artikel 88 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, hebben uit te spreken over de toelaatbaarheid van afspraken of over het misbruik maken van een machtspositie op de gemeenschappelijke Markt, wordt de beslissing door de in deze wet genoemde autoriteiten genomen in overeenstemming met de artikelen 85, § 1, en 86 van het verdrag, volgens de procedure bepaald door deze wet.

Art. 53

De kosten verbonden aan de toepassing van deze wet komen ten laste van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Art. 54

Worden opgeheven :

a) in het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 30 maart 1936 en aangevuld bij het koninklijk besluit van 28 november 1939 :

- de artikelen 6 en 9;
- artikel 8, tweede lid;
- de woorden « De Raad ... » tot « drie leden » in artikel 7;

b) in de besluitwet van 22 januari 1945 betreffende het beteugelen van de inbreuken op de reglementeringen inzake de bevoorrading van het land, waarvan het opschrift gewijzigd werd bij de wet van 30 juli 1971 in « wet betreffende de economische reglementering en de prijzen » :

- de artikelen 4bis en 4ter, ingevoegd bij de besluitwet van 7 juni 1946;

c) de wet van 27 mei 1960 tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie;

d) de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 juli 1987 tot uitvoering van de in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitgevaardigde verordeningen en richtlijnen;

e) het koninklijk besluit van 1 februari 1988 houdende uitvoering van de artikelen 12 tot 14 van de eerste Verordening (n° 17) over de toepassing van de artikelen 85, 86 en 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap;

§ 2. Le projet d'arrêté visé au § 1er est soumis à l'avis motivé de la section de législation du Conseil d'Etat.

Cet avis est publié au *Moniteur belge* en même temps que le rapport au Roi et l'arrêté royal y relatif.

§ 3. L'arrêté royal pris en vertu du § 1er est abrogé lorsqu'il n'a pas été ratifié par les Chambres législatives dans l'année qui suit celle de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 52

Lorsque les autorités belges ont à statuer, en application de l'article 88 du traité instituant la Communauté économique européenne, sur l'admissibilité d'ententes et sur l'exploitation abusive d'une position dominante sur le Marché commun, la décision est prise par les autorités prévues par la présente loi en conformité aux articles 85, § 1er, et 86, du traité, selon la procédure prévue par la présente loi.

Art. 53

Les frais inhérents à l'application de la présente loi sont à imputer sur le budget du Ministère des Affaires économiques.

CHAPITRE VI

Dispositions finales

Art. 54

Sont abrogés :

a) dans l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 permettant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution, modifié par l'arrêté royal du 30 mars 1936 et complété par l'arrêté royal du 28 novembre 1939 :

- les articles 6 et 9;
- l'article 8, alinéa 2;
- les mots « Le conseil ... » à « ... trois membres » dans l'article 7;

b) dans l'arrêté-loi du 22 janvier 1945 concernant la répression des infractions à la réglementation relative à l'approvisionnement du pays, dont l'intitulé a été modifié en « loi sur la réglementation économique et les prix » par la loi du 30 juillet 1971;

- les articles 4bis et 4ter, insérés par l'arrêté-loi du 7 juin 1946;

c) la loi du 27 mai 1960 sur la protection contre l'abus de puissance économique;

d) les articles 2 et 3 de la loi du 28 juillet 1987 portant exécution des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne;

e) l'arrêté royal du 1er février 1988 portant exécution des articles 12 à 14 du premier Règlement (n° 17) d'application des articles 85, 86 et 87 du traité instituant la Communauté économique européenne;

f) het koninklijk besluit van 18 juli 1989 houdende uitvoering van artikel 86 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal met betrekking tot afspraken en concentraties.

Art. 55

Worden vervangen :

a) in het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 30 maart 1936 en aangevuld bij het koninklijk besluit van 28 november 1939 :

— de woorden « de Raad der economische geschillen opgericht door kapittel II » door de woorden « de Raad voor de Mededinging opgericht door de wet van ... tot bescherming van de economische mededinging » in artikel 5;

— de woorden « van de Raad der Economische Geschillen » door de woorden « van de procedure » in het opschrift van kapittel II;

— de woorden « de kamer » door de woorden « de Raad voor de Mededinging » in artikel 7;

— artikel 10, eerste lid door het volgende lid :

« De Minister bepaalt het bedrag der aanwezigheidspenningen toegekend aan de toegevoegde leden van de Raad voor de Mededinging alsook desgevallend hun vergoeding voor reis- en verblijfskosten »;

— de woorden « Raad der economische geschillen » door de woorden « Raad voor de Mededinging » in de artikelen 11 en volgende;

— de woorden « de secretaris » door de woorden « de secretaris van de Raad voor de Mededinging » in artikel 12;

b) artikel 1 van de wet van 28 juli 1987 tot uitvoering van de in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitgevaardigde verordeningen en richtlijnen door het volgende artikel :

« Art. 1. — § 1. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de bestaande wettelijke bepalingen opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen teneinde de nodige maatregelen te treffen ter uitvoering van de verplichtingen voortvloeiend uit de verordeningen en richtlijnen genomen in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

§ 2. Het in § 1 bedoelde ontwerp van besluit wordt aan het met redenen omkleed advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State onderworpen.

Dit advies wordt, samen met het verslag aan de Koning en het koninklijk besluit waarop het betrekking heeft, in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 3. Het koninklijk besluit genomen krachtens § 1 wordt opgeheven wanneer het niet binnen het jaar na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* door de Wetgevende Kamers werd bekrachtigd. »

Art. 56

De in artikel 54 geïmplementeerde bepalingen blijven van toepassing op de zaken die hangende zijn de dag van de inwerkingtreding van dit artikel.

f) l'arrêté royal du 18 juillet 1989 portant exécution, en matière d'ententes et de concentrations, de l'article 86 du traité instituant la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier.

Art. 55

Sont remplacés :

a) dans l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 permettant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution, modifié par l'arrêté royal du 30 mars 1936 et complété par l'arrêté royal du 28 novembre 1939 :

— les mots « le Conseil du contentieux économique institué par le chapitre II » par les mots « le Conseil de la concurrence institué par la loi du ... sur la protection de la concurrence économique » dans l'article 5;

— les mots « du Conseil du contentieux économique » par les mots « De la procédure » dans l'intitulé du chapitre II »;

— les mots « la chambre » par les mots « le Conseil de la concurrence » dans l'article 7;

— l'article 10, alinéa 1er par l'alinéa suivant :

« Le Ministre fixe le montant des jetons de présence attribués aux membres adjoints au Conseil de la concurrence, ainsi qu'éventuellement leur indemnité pour frais de voyage et de séjour »;

— les mots « Conseil du contentieux économique » par les mots « Conseil de la concurrence » dans les articles 11 et suivants;

— les mots « le secrétaire » par les mots « le secrétaire du Conseil de la concurrence » dans l'article 12;

b) l'article 1er de la loi du 28 juillet 1987 portant exécution des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne par l'article suivant :

« Art. 1er. — § 1er. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres et après consultation du conseil et de la commission de la concurrence, abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions légales existantes afin de prendre les mesures nécessaires à l'exécution des obligations résultant des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne.

§ 2. Le projet d'arrêté visé au § 1er est soumis à l'avis motivé de la section de législation du Conseil d'Etat.

Cet avis est publié au *Moniteur belge* en même temps que le rapport au Roi et l'arrêté royal y relatif.

§ 3. L'arrêté royal pris en vertu du § 1er est abrogé lorsqu'il n'a pas été ratifié par les Chambres législatives dans l'année qui suit celle de sa publication au *Moniteur belge*. »

Art. 56

Les dispositions visées à l'article 54 restent applicables aux affaires en cours à la date de mise en vigueur dudit article.

Art. 57

§ 1. Deze wet treedt in werking de eerste dag van de achttiende maand die volgt op deze van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 2. Treden evenwel in werking de eerste dag van de maand volgend op deze van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* :

- artikel 6, § 2;
- artikel 7, § 3;
- artikel 12, § 3;
- de artikelen 15 tot en met 21 en 24;
- artikel 26, § 3;
- de artikelen 50 tot en met 53.

§ 3. De bepalingen van de artikelen 51 en 55b zullen slechts in voege blijven tot 1 januari 1993.

Art. 57

§ 1er. La présente loi entre en vigueur le premier jour du dix-huitième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

§ 2. Entrent cependant en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge* :

- l'article 6, § 2;
- l'article 7, § 3;
- l'article 12, § 3;
- les articles 15 à 21 et 24;
- l'article 26, § 3;
- les articles 50 à 53.

§ 3. Les dispositions des articles 51 et 55b ne resteront en vigueur que jusqu'au 1er janvier 1993.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 19 februari 1990 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken en het Plan verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet « tot bescherming van de economische mededinging », heeft op 9 april 1990 het volgende advies gegeven :

I. — ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Het ontwerp heeft tot doel een regeling in te voeren die de economische mededinging binnen de Belgische rechtsorde veilig moet stellen. Hiertoe stelt het een verbod in van bepaalde mededingingspraktijken, meer in het bijzonder van bepaalde mededingingsbeperkende afspraken en ondernemingsconcentraties. Die verbodsbepalingen volgen, op enkele bijzonderheden na, de verbodsregelen die door de Europese Gemeenschap ten aanzien van de beperkingen op de grensoverschrijdende mededinging werden uitgevaardigd.

Het bestaan van de Europese mededingingsregelen staat er niet aan in de weg dat de Belgische wetgever eigen regelen ter bescherming van de economische mededinging uitvaardigt. Laatstgenoemde regelen moeten verzekeren dat in België, zoals in andere Lid-Statens, het Europese concurrentiebeleid wordt aangevuld met gelijkaardige verbodsregelen en gelijkaardige opsporings- en beoordelingsorganen als op het Europese vlak. Daarenboven kunnen bepaalde aspecten van het Europese concurrentierecht ook worden toegepast door de nationale kartelautoriteit.

2. De beoordelingsruimte waarover de nationale wetgever in dit gebied beschikt op grond van artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, wordt evenwel sterk beperkt door de regelen van het Europese mededingingsrecht. Gelet op het beginsel van de voorrang van het Europese mededingingsrecht zullen de Belgische wetgever en de Belgische kartelautoriteiten geen handelingen mogen stellen die de beoordeling van de Europese instanties zouden doorkruisen.

Deze beoordelingsruimte is beperkt tot de mededingingsbeperkende overeenkomsten, besluiten of gedragingen die enkel de betrokken Belgische markt of een wezenlijk deel ervan merkbaar beïnvloeden. Hiertoe behoren niet enkel de markt tussen de in België opererende ondernemingen, maar tevens het grensoverschrijdende deel van de zich in België ontwikkelende markt dat niet aan het Europese kartelverbod onderworpen wordt.

De coördinatie van het Europese en het nationale kartelbeleid zal worden gerealiseerd doordat de Belgische Raad voor de mededinging niet meer beoordelingsbevoegd is ten aanzien van overeenkomsten, besluiten en gedragingen die door de Europese Commissie van het kartelverbod werden vrijgesteld op grond van artikel 85, 3., van het EEG-Verdrag of die door de EG-Commissie als strijdig met de gemeenschappelijke markt en derhalve verboden werden bevonden. Cumulatieve bevoegdheid zal zich voordoen voor de overeenkomsten, besluiten of gedragingen waarover de Commissie nog geen uitspraak heeft gedaan, of zij bij haar werden aangemeld of niet.

De concentratie van ondernemingen zal vanaf 21 september 1990 beheerst worden door de EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989. Deze verordening is enkel

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques et du Plan, le 19 février 1990, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi « sur la protection de la concurrence économique », a donné le 9 avril 1990 l'avis suivant :

I. — OBSERVATIONS GENERALES

1. La loi en projet tend à instaurer une réglementation destinée à sauvegarder la concurrence économique à l'intérieur de l'ordre juridique belge. Elle impose, à cet effet, une interdiction relative à certaines pratiques de concurrence, plus particulièrement à certains accords restrictifs de concurrence et à certaines concentrations d'entreprises. A quelques détails près, ces types d'interdictions se conforment aux règles édictées par la Communauté européenne en ce qui concerne les restrictions relatives à la concurrence transfrontalière.

L'existence de règles de concurrence européennes n'empêche en rien le législateur belge d'édicter ses propres règles visant à la protection de la concurrence économique. Ces dernières doivent assurer qu'en Belgique, comme dans d'autres Etats membres, la politique de concurrence européenne soit assortie d'interdictions et d'organes d'investigation et d'appréciation analogues à ceux existant au niveau européen. En outre, certains aspects du droit européen de la concurrence peuvent également être appliqués par l'autorité nationale en matière d'ententes.

2. La marge d'appréciation dont dispose le législateur national à cet égard en vertu de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 4, 4°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles est toutefois sensiblement limitée par les règles du droit européen de la concurrence. Eu égard au principe de la primauté du droit européen de la concurrence, le législateur et les autorités en matière d'ententes ne peuvent accomplir d'actes faisant obstacle à l'appréciation des instances européennes.

Cette marge d'appréciation se limite aux accords, décisions ou pratiques restrictifs de concurrence qui n'ont une incidence significative que sur le marché belge concerné ou sur une partie substantielle de celui-ci. Il s'agit non seulement du marché entre les entreprises opérant en Belgique, mais également de la partie transfrontalière du marché qui se développe en Belgique sans être soumis à l'interdiction d'ententes imposée au niveau européen.

La coordination des politiques européenne et nationale en matière d'ententes deviendra effective dès lors que le Conseil belge de la concurrence ne sera plus habilité à se prononcer sur des accords, décisions et pratiques que la Commission européenne a exemptés de l'interdiction d'ententes en vertu de l'article 85, 3., du Traité CEE ou que la Commission des CE a tenus pour contraires au marché commun et, partant, interdits. Il y aura compétence cumulative en ce qui concerne les accords, décisions et pratiques à propos desquels la Commission européenne ne s'est pas encore prononcée, qu'ils lui aient été notifiés ou non.

A partir du 21 septembre 1990, la concentration d'entreprises sera régie par le règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989. Ce règlement s'applique uniquement à des

van toepassing op concentraties van Europees communautaire dimensie tussen ondernemingen waarvan de gezamenlijke omzet meer dan vijf miljard ecu bedraagt. De andere concentraties zijn onderworpen hetzij aan het kartelrecht, hetzij — in de mate dat dit laatste de beoordeling niet verhindert — aan de regelen die door de nationale wetgever zijn uitgevaardigd. Het ontwerp heeft tot doel ook vanuit Belgisch oogpunt de geoorloofdheid van de concentraties te toetsen aan de in het ontwerp bepaalde criteria, welke grotendeels beantwoorden aan de criteria door de verordening gehanteerd. Deze criteria zijn hoofdzakelijk gesteund op het begrip « daadwerkelijke mededinging ».

3. Luidens de memorie van toelichting hanteert het ontwerp de mededinging als economisch instrument voor het bereiken van twee reeksen van doelstellingen. Enerzijds wil men dat de mededinging strekt tot « het behoud en de bevordering van het concurrentievermogen van de Belgische economie ». Anderzijds wil men een stelsel invoeren dat een daadwerkelijke mededinging tussen de ondernemingen zelf moet mogelijk maken.

Ofschoon beide doelstellingen enige onderlinge verbondenheid vertonen, lijkt het nochtans wenselijk dat zou worden verduidelijkt of beide doelstellingen in het onderhavige ontwerp als prioritair worden beschouwd. De optimalisering van het concurrentievermogen van het land werd immers in de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen als doelstelling ingeschreven voor wat de werking van de economie van het land in haar geheel aangaat. De bevordering van de effectieve of werkbare concurrentie die in het onderhavige ontwerp wordt beoogd, betreft veeleer het behoud van een voldoende graad van mededinging tussen de economische subjecten, en dit binnen het betrokken economisch gebied. Wat hier als werkbare mededinging moet worden beschouwd zou, gezien het belang van de hanteerde toetssteen, door de Regering nader omschreven dienen te worden onder meer in het licht van de buitenlandse concurrentiewetgevingen.

4. Het ontwerp bevat een aantal bepalingen die de gerechtelijke organisatie betreffen of waarbij aan leden van de rechterlijke orde en van de Raad van State bijkomende taken worden opgedragen. Voorts doet inzonderheid artikel 2, § 3, van het ontwerp ervan blijken dat de concurrentiepositie van de groep van de kleine en middelgrote ondernemingen bij de toepassing van de wet betrokken kan zijn. Uit het ene en het andere mag volgen dat er redenen zijn om de Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en van Middenstand bij de indiening van het ontwerp te betrekken.

5. Volledigheidshalve mag worden aangestipt dat het thans voor advies voorgelegd ontwerp in de plaats komt van het « ontwerp van wet op de mededinging », dat op 31 juli 1986 bij de Senaat werd ingediend, hierna te noemen ontwerp 360 (Gedr. St., Senaat, 1985-1986, n° 360/1).

II. — BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 1

Voor de aanduiding van de « ondernemingen » die aan de wet worden onderworpen, verschaft een verwijzing naar het « economisch doel » een onvoldoende precies criterium ter afgrenzing.

De omschrijving die in het wetsontwerp 360 werd gehanteerd, verschaft op dit vlak een duidelijker toetsbaar criterium, met name door te bepalen dat als onderneming wor-

concentraties à dimension communautaire européenne entre des entreprises dont le chiffre d'affaires total est supérieur à cinq milliards d'écus. Les autres concentrations sont soumises soit au droit des ententes, soit — dans la mesure où cela n'entrave pas le pouvoir d'appréciation — aux règles édictées par le législateur national. La loi en projet entend confronter, d'un point de vue belge également, la licéité des concentrations aux critères établis par le projet, critères qui correspondent en grande partie à ceux qui figurent dans le règlement. Ces critères se fondent essentiellement sur la notion de « concurrence effective ».

3. Selon l'exposé des motifs, le projet considère la concurrence comme un instrument économique permettant d'atteindre deux séries d'objectifs. D'une part, l'on veut une concurrence qui tend « à sauvegarder et à promouvoir la compétitivité de l'économie belge ». D'autre part, on instaure un régime destiné à permettre une concurrence effective entre les entreprises elles-mêmes.

Bien que ces deux objectifs présentent une certaine connexité, il paraît néanmoins souhaitable de préciser si le projet présentement examiné considère ces deux objectifs comme prioritaires. En effet, la loi du 6 janvier 1989 de sauvegarde de la compétitivité du pays a reçu comme objectif l'optimisation de la compétitivité du pays en ce qui concerne le fonctionnement de l'économie du pays dans son ensemble. La promotion de la concurrence effective ou praticable à laquelle tend le projet présentement examiné vise plutôt au maintien d'un niveau de concurrence entre des agents économiques, et ce dans le domaine économique concerné. Eu égard à l'importance du critère utilisé, il conviendrait que le Gouvernement précise ce qu'il y a lieu d'entendre, en l'espèce, par concurrence praticable, notamment à la lumière des législations étrangères en matière de concurrence.

4. Le projet comporte un nombre de dispositions qui sont relatives à l'organisation judiciaire ou qui confient des tâches supplémentaires aux membres de l'ordre judiciaire et du Conseil d'Etat. Par ailleurs, l'article 2, § 3, du projet notamment fait apparaître que la position concurrentielle des petites et moyennes entreprises peut être concernée par l'application de la loi. Il s'ensuit de tout ce qui précède qu'il y a lieu d'associer les Ministres de la Justice, de l'Intérieur et des Classes moyennes à la présentation du projet.

5. Pour être complet, il convient de souligner que le projet présentement soumis pour avis se substitue au « projet de loi sur la concurrence » qui a été déposé au Sénat le 31 juillet 1986, ci-après dénommé projet 360 (Doc. parl., Sénat, 1985-1986, n° 360/1).

II. — OBSERVATIONS PARTICULIERES

Article 1er

Dans la définition des « entreprises » soumises à la loi, la référence au « but économique » constitue un critère insuffisamment précis en vue de délimiter la matière envisagée.

La définition utilisée dans le projet de loi 360 comporte, à cet égard, un critère plus nettement circonscrit en précisant notamment que sont considérées comme une entrepri-

den aangezien « alle natuurlijke personen of rechtspersonen die een nijverheids-, handels-, landbouw- of financiële activiteit verrichten ».

*
* * *

Het begrip « machtspositie » kan nauwkeuriger worden omschreven door te vermelden dat zij bestaat in : « de positie die ondernemingen in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen, doordat het hen mogelijk wordt gemaakt zich in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen ten aanzien van hun concurrenten, afnemers en leveranciers ».

Art. 2

Het ontwerp hanteert de bewoordingen van artikel 85 van het EEG-Verdrag ter omschrijving van wat het als verboden restrictieve mededingingspraktijken aanduidt. Hiermede wordt de noodzakelijke congruentie van het Belgische met het Europese mededingingsrecht verzekerd.

Het ontwerp voegt evenwel een bijkomende vrijstellingsgrond toe aan de opsomming van artikel 85, 3., door ook vrij te stellen de kleine en middelgrote ondernemingen die door bewuste overeenkomsten hun concurrentiepositie (niet : concurrerende positie) op de betrokken markt kunnen verstevigen.

In de mate dat die vrijstellingsgrond reeds als begrepen moet worden gezien in de bewoordingen van lid 3, derde streepje, van de verdragstekst, volstaat het dat in de memorie van toelichting ervan melding wordt gemaakt. In het omgekeerde geval dient de afwijking van de bewoordingen van artikel 85 van het verdrag in de memorie van toelichting duidelijker verantwoord te worden en dient de keuze te worden afgewogen tegen de nadelen van een andere uitlegging van die bepaling in de Belgische rechtsorde.

De uitdrukking « kleine en middelgrote ondernemingen » heeft overigens in onze wetgeving diverse betekenissen en is derhalve geen rechtszeker begrip.

Art. 5

De eerste zin, luidens welke een merkbare invloed op de mededinging vereist is, verduidelijkt een regel die reeds begrepen is in de algemene omschrijving van de verboden restrictieve mededingingspraktijken, zoals vervat in artikel 2, § 1. In de mate dat deze bepaling niets toevoegt aan het algemeen verbod, kan zij achterwege worden gelaten.

Gezien het artikel in hoofddeorde een omkering van de bewijslast in hoofde van kleine en middelgrote ondernemingen wil bewerkstelligen, kan men het gehele artikel beter als volgt formuleren :

« Overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen die individueel beantwoorden aan de voorwaarden bepaald in artikel 12, § 2, van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, worden niet beschouwd als verboden restrictieve mededingingspraktijken, tenzij wordt aangetoond dat zij een merkbare belemmering voor de mededinging vormen ».

se « toutes personnes physiques ou morales exerçant une activité industrielle, commerciale, agricole ou financière ».

*
* * *

La formulation de la notion de « position dominante » pourrait être améliorée en prévoyant qu'elle consiste en : « la position permettant à des entreprises de faire obstacle au maintien d'une concurrence effective en leur fournissant, dans une mesure considérable, la possibilité de comportements indépendants vis-à-vis de leurs concurrents, clients et fournisseurs ».

Art. 2

Le projet reproduit l'énoncé de l'article 85 du Traité CEE en vue de définir ce qu'il désigne comme pratiques restrictives de concurrence interdites. La concordance nécessaire entre le droit de la concurrence belge et le droit européen est ainsi assurée.

Le projet ajoute toutefois un motif d'exemption supplémentaire à l'énoncé de l'article 85, 3., en excluant également les petites et moyennes entreprises qui, par suite des accords considérés, sont en mesure d'affermir leur position concurrentielle sur le marché concerné. Dans le texte néerlandais, il y a lieu de remplacer « concurrerende positie » par « concurrentiepositie ».

Dans la mesure où ce motif d'exemption doit être considéré comme déjà inclus dans l'énoncé du paragraphe 3, troisième tiret, du texte du traité, il suffit d'en faire mention dans l'exposé des motifs. Dans le cas inverse, il conviendrait de motiver plus clairement, dans l'exposé des motifs, pourquoi le projet s'écarter des termes de l'article 85 du traité et d'évaluer ce choix en fonction des désavantages d'une interprétation divergente de cette disposition dans l'ordre juridique belge.

Dans notre législation, l'expression « petites et moyennes entreprises » a, du reste, diverses acceptions et ne constitue, dès lors, pas une notion juridique sûre.

Art. 5

La première phrase, aux termes de laquelle une incidence sensible sur la concurrence est requise, explicite une notion déjà comprise dans la définition générale des pratiques restrictives de concurrence interdites, telle qu'elle figure à l'article 2, § 1er. Dans la mesure où cette définition n'ajoute rien à l'interdiction générale, elle pourrait être omise.

Dès lors que l'article tend essentiellement à réaliser un renversement de la charge de la preuve dans le chef des petites et moyennes entreprises, mieux vaudrait formuler l'article dans son intégralité de la manière suivante :

« Les accords, décisions et pratiques concernés d'entreprises qui répondent individuellement aux conditions prévues à l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, ne sont pas considérés comme des pratiques restrictives de concurrence interdites, à moins qu'il ne soit établi qu'ils constituent un obstacle significatif à la concurrence ».

Art. 6

Zoals in artikel 2 van de EEG-verordening n° 17 van 6 februari 1962, kan men in paragraaf 1 beter schrijven dat er « voor hem geen aanleiding bestaat ».

Men schrijve in paragraaf 2 : « De Koning bepaalt de wijze waarop een verzoek om negatieve verklaring wordt ingediend ».

Art. 7

Paragraaf 2 zou beter als volgt beginnen : « § 1 van dit artikel ... »

Het zou wenselijk zijn met betrekking tot het bepaalde in paragraaf 2, 1), b), in de memorie van toelichting tevens te verwijzen naar andere intellectuele rechten die met de vermelde gelijkaardig zijn en meer in het bijzonder de rechten inzake halfgeleiders en de kwekersrechten.

In hetzelfde onderdeel b) vervange men de woorden « met name » door « onder meer », om op het niet beperkend karakter van de lijst te wijzen. Om een zelfde reden schrijve men : « ... modellen, merken of andere gelijkaardige rechten, of aan degene ... »

Men schrijve in paragraaf 3 : « De Koning bepaalt de wijze waarop een overeenkomst, besluit of gedraging als bedoeld in § 1 wordt aangemeld ».

Art. 8

Deze bepaling kan juister geformuleerd worden als volgt :

« Zolang overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen een vrijstelling genieten op grond van artikel 85, 3., van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, dienen zij niet aangemeld te worden ».

Art. 9

Gezien de begrippen « concentratie » (§ 1) en « zeggenschap » (§ 3) ook in andere wetsbepalingen kunnen worden gehanteerd, verdient het aanbeveling te verduidelijken dat de hier gegeven omschrijving enkel geldt « voor de toepassing van deze wet ».

De ondernemingsbestanddelen die de grondslag vormen van een concentratieverrichting, worden in het Nederlands vermeld als « vermogensbestanddelen », wat wijst op de mogelijkheid dat er zowel activa als passiva onder begrepen kunnen zijn. In de Franse tekst wordt enkel gewag gemaakt van « éléments d'actifs ». Deze uiteenlopende formulering kan tot interpretatiemoeilijkheden leiden en dient derhalve weggewerkt te worden door in de Franse tekst te verwijzen naar « éléments de patrimoine ».

In paragraaf 2 wordt het Franse « entreprise commune » in het Nederlands nu eens weergegeven met « gemeenschappelijke » onderneming, dan weer met « gezamenlijke » onderneming. Indien de opstellers een zelfde begrip hebben bedoeld, dient dit ook in de Nederlandse tekst tot uiting gebracht te worden.

Art. 6

Ainsi qu'il est prévu à l'article 2 du règlement CEE n° 17 du 6 février 1962, il serait préférable d'écrire, au paragraphe 1er du texte néerlandais « voor hem geen aanleiding bestaat ».

Il conviendrait d'écrire au paragraphe 2 : « Le Roi détermine le mode d'introduction d'une demande d'attestation négative ».

Art. 7

Il conviendrait, dans la version néerlandaise, de commencer le paragraphe 2 de la manière suivante : « § 1 van dit artikel ... »

A propos de la disposition du paragraphe 2, 1), b), il serait souhaitable de faire systématiquement référence, dans l'exposé des motifs, aux autres droits intellectuels qui sont similaires aux droits mentionnés et, plus particulièrement, aux droits relatifs aux semi-conducteurs et aux droits des éleveurs.

Dans la même subdivision b), il conviendrait de remplacer, dans le texte néerlandais, les mots « met name » par « onder meer », aux fins de souligner le caractère non exhaustif de la liste. Pour le même motif, il y aurait lieu d'écrire : « ... modèles, marques ou autres droits analogues ou au bénéficiaire ... »

Au paragraphe 3, il conviendrait d'écrire : « Le Roi détermine le mode de notification d'un accord, d'une décision ou d'une pratique visés au § 1er ».

Art. 8

Cette disposition pourrait être formulée avec une plus grande exactitude de la manière suivante :

« Tant qu'ils bénéficient d'une exemption en vertu de l'article 85, 3., du traité instituant la Communauté économique européenne, les accords, décisions et pratiques concertées ne doivent pas être notifiés ».

Art. 9

Dès lors que les notions de « concentration » (§ 1er) et de « contrôle » (§ 3) peuvent se retrouver également dans d'autres dispositions législatives, il est recommandé de préciser que la définition donnée ne vaut que « pour l'application de la présente loi ».

Les parties d'entreprises qui constituent le fondement d'une opération de concentration sont rendues, dans le texte français, par « éléments d'actifs », alors que, dans le texte néerlandais, il est fait état de « vermogensbestanddelen », terme qui indique qu'il peut s'agir aussi bien de l'actif que du passif. Ces formulations divergentes pourraient poser des problèmes d'interprétation et il faudrait, dès lors, y remédier en faisant mention d'« éléments de patrimoine ».

Au paragraphe 2, les termes français « entreprise commune » sont rendus en néerlandais, tantôt par « gemeenschappelijke onderneming », tantôt par « gezamenlijke onderneming ». Si les auteurs du projet visent une seule et même notion, il conviendrait également de le faire apparaître dans le texte néerlandais.

In paragraaf 4 kan de aanvang luiden : « Zeggenschap wordt verkregen door ... »

In paragraaf 5 schrijft men beter, zoals in artikel 3 (5) van de EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989 : « Er is geen sprake van totstandkoming van een concentratie ... »

In onderdeel a) van die paragraaf is het onduidelijk welke de « andere financiële instellingen ... » kunnen zijn « tot wier normale werkzaamheden de verhandeling van effecten voor eigen rekening of voor rekening van derden behoort ». Indien het de bedoeling is deze uitzondering te beperken tot de beursvennootschappen, is het aangewezen zulks uitdrukkelijk te vermelden.

Indien de stellers van het ontwerp de bedoeling hebben ook de portefeuillemaatschappijen binnen deze uitzondering te vatten, dienen zij dit expliciet te verwoorden.

Daar het niet de bevoegdheid is van de algemene vergadering om het effectieve beleid van de vennootschap te bepalen, kan men de impact van de bedoelde financiële instellingen hooguit omschrijven als van aard om het concurrentiegedrag van deze onderneming te « beïnvloeden », eerder dan het te « bepalen ».

Rekening gehouden met de Belgische rechtsordening terzake kan de uitzondering vermeld onder paragraaf 5, b), beter geformuleerd worden als volgt : « wanneer de zeggenschap wordt verworven door een gerechtelijke mandataris of overheidsmandataris, op grond van een gerechtelijke beslissing of een andere procedure van gedwongen vereffening ».

Art. 10

Gezien de betekenis die met name in artikel 9 aan het woord « zeggenschap » is gegeven, kan men dit woord niet in paragraaf 1 gebruiken, waar het duidelijk om toezicht gaat. Overigens ware deze paragraaf 1 duidelijker als volgt gesteld :

« § 1. Concentraties zijn onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van de Raad voor de mededinging, die vaststelt of zij al dan niet toelaatbaar zijn ».

De tekst van paragraaf 2 ware duidelijker als volgt gesteld :

« § 2. Kunnen slechts worden toegelaten, de concentraties die niet tot gevolg hebben dat een machtspositie wordt verworven of versterkt welke een daadwerkelijke mededinging op de Belgische betrokken markt of een wezenlijk deel daarvan merkbaar belemmert ».

De tekst van paragraaf 3, eerste lid, ware duidelijker als volgt gesteld :

« § 3. De andere concentraties dan die bedoeld in § 2 kunnen niettemin door de Raad voor de mededinging worden toegelaten, wanneer deze vaststelt dat zij bijdragen tot de verbetering van de produktie of verdeling, van de technische of economische vooruitgang of van de concurrentiestructuur binnen de markt en voor de mededinging geen onevenredige belemmering vormen ».

In het tweede lid van paragraaf 3 wordt bepaald dat de Raad voor de mededinging in zijn beoordeling onder meer rekening moet houden met het « algemeen belang ». Hierbij kan de vraag rijzen of de inhoud van het « algemeen belang » niet veeleer tot de bevoegdheidssfeer van de politieke overheid behoort. Afgezien van de vraag naar de jurisdictionele dan wel quasi-jurisdictionele bevoegdheid van de Raad voor de mededinging, stelt de Raad van State vast dat luidens ar-

Le paragraphe 4 du texte néerlandais pourrait commencer par : « Zeggenschap wordt verkregen door ... »

Au paragraphe 5, il serait préférable d'écrire, suivant l'article 3 (5) du règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989 : « Une opération de concentration n'est pas réalisée ... »

Au a) du même paragraphe, il n'apparaît pas clairement quels sont les « autres établissements financiers ... dont l'activité normale inclut la transaction et la négociation de titres pour compte propre ou pour compte d'autrui ». Si l'intention des auteurs est de limiter cette exception aux sociétés de bourse, il serait préférable de le mentionner expressément.

Si les auteurs du projet ont également l'intention de faire porter cette exception sur les sociétés à portefeuille, il leur appartient de le formuler explicitement.

Dès lors qu'il n'est pas au pouvoir de l'assemblée générale de déterminer la gestion effective de la société, l'action des établissements financiers visés peut tout au plus être qualifiée de susceptible d'« influencer » le comportement concurrentiel de cette entreprise, plutôt que de le « déterminer ».

Eu égard à l'ordre juridique belge en la matière, il serait préférable de formuler comme suit l'exception figurant au paragraphe 5, b) : « lorsque le contrôle est acquis par un mandataire judiciaire ou par un mandataire public, en vertu d'une décision judiciaire ou d'une autre procédure de liquidation forcée ».

Art. 10

Compte tenu de la signification attribuée au mot « contrôle », à l'article 9 notamment, il est impossible d'utiliser ce terme au paragraphe 1er, dès lors qu'il s'agit manifestement d'un autre type de contrôle. Au demeurant, la formulation de ce paragraphe 1er gagnerait en clarté de la manière suivante :

« § 1er. Les concentrations sont soumises à l'approbation préalable du Conseil de la concurrence qui détermine si elles sont ou ne sont pas admissibles ».

Le texte du paragraphe 2 serait plus clairement rédigé comme suit :

« § 2. Ne peuvent être admises que les concentrations qui n'ont pas pour effet l'acquisition ou le renforcement d'une position dominante qui entrave de manière significative une concurrence effective sur le marché belge concerné ou une partie substantielle de celui-ci ».

Le texte du paragraphe 3, alinéa 1er, serait plus clairement rédigé comme suit :

« § 3. Les concentrations autres que celles visées au § 2 peuvent toutefois être admises par le Conseil de la concurrence lorsque celui-ci constate qu'elles contribuent à l'amélioration de la production ou de la distribution, du progrès technique ou économique ou de la structure de la concurrence à l'intérieur du marché et qu'elles ne constituent pas une entrave disproportionnée pour la concurrence ».

L'alinéa 2 du paragraphe 3 dispose que le Conseil de la concurrence doit notamment tenir compte dans son appréciation de l'« intérêt général ». A ce propos, on peut se demander s'il n'entre pas plutôt dans les attributions du pouvoir politique de déterminer la teneur de l'« intérêt général ». Indépendamment de la question relative à la compétence juridictionnelle, voire quasi-juridictionnelle du Conseil de la Concurrence, le Conseil d'Etat constate qu'aux termes de

tikel 41 van het ontwerp tegen de beslissingen van deze Raad hoger beroep kan worden ingesteld bij het « Hof van beroep », welk rechtscollege tot de rechterlijke macht behoort.

Het is niet gebruikelijk dat de rechterlijke macht zich heeft uit te spreken over het « algemeen belang », welk begrip in zijn algemeenheid weinig of niet juridictioneel toetsbaar is wegens zijn in hoofdzaak politieke inhoud. Het risico bestaat derhalve dat de Raad voor de mededinging en het « Hof van beroep » zeer terughoudend zullen zijn ten aanzien van het « rekening houden met het algemeen belang ».

Om de bedoeling van de stellers van het ontwerp op een meer effectieve wijze uit te drukken, dient men uit te gaan van de vaststelling dat de bevoegdheid die de wet in ontwerp aan de Raad voor de mededinging en aan het « Hof van beroep » toewijst een doelgebonden bevoegdheid is, die een beoordeling van de marktstructuur, het marktgedrag en de marktresultaten betreft. Het ware derhalve verkieslijk het begrip « algemeen belang » aan deze doelgebonden bevoegdheid aan te passen en de uitdrukking « algemeen economisch belang » te gebruiken.

Art. 11

In paragraaf 1 precisere men, vooreerst dat de betrokken ondernemingen « samen » een omzet van meer dan een miljard frank moeten totaliseren, vervolgens dat zij samen meer dan 20 % van de betrokken markt in België moeten controleren.

Luidens paragraaf 2 kunnen de in paragraaf 1 bedoelde drempels door de Koning worden « verhoogd ». Uit de memorie van toelichting blijkt dat de Koning hierbij rekening zal houden met de inflatie en met de evolutie van de marktstructuur. Het woord « verhogen » dient dan ook vervangen te worden door « aanpassen ». Tevens zal men in de tekst van de wet zelf melding maken van de omstandigheden die een aanpassing van de bedoelde drempels verantwoorden.

Art. 12

Het systeem van aanmelding als ingesteld in paragraaf 1 biedt weinig rechtszekere criteria. De aanmeldingstermijn is één week voor elk van de drie volgende gevallen : sluiting van een overeenkomst, openbaarmaking van een openbaar bod of verwerving van een zeggenschapsdeelneming.

Alleen wat de openbaarmaking van een openbaar bod betreft, is er onbetwistbaar een vaste datum, nu deze openbaarmaking door de Bankcommissie moet gebeuren krachtens artikel 6 van het koninklijk besluit van 8 november 1989 op de openbare overnameaanbiedingen en de wijzigingen in de controle op vennootschappen.

Voor de andere twee hypothesen is de bewijslevering van de vaste datum minder sluitend geregeld, vooral ten aanzien van derden.

Overigens knoopt de tekst in ontwerp geen civiele gevolgen vast aan de aanmelding, respectievelijk aan het verzuim van aanmelding. Zoals elders in dit advies nog wordt opgemerkt, verdient het aanbeveling te voorzien in een schorsingsregeling, zoals uitgewerkt in artikel 7 van de EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen.

*
* *

l'article 41 du projet, les décisions de ce conseil peuvent faire l'objet d'un recours auprès de la « Cour d'appel », juridiction qui relève du pouvoir judiciaire.

Il n'est pas d'usage que le pouvoir judiciaire doive se prononcer sur l'« intérêt général », notion qui n'est pas ou peu susceptible de faire l'objet d'un contrôle juridictionnel en raison de sa généralité et de son contenu essentiellement politique. Il est dès lors à craindre que le Conseil de la concurrence et la « Cour d'appel » seront très réticents à « tenir compte de l'intérêt général ».

Afin d'exprimer l'intention des auteurs du projet de manière plus concrète, il faut partir de la prémisse que la compétence que la loi en projet attribue au Conseil de la concurrence et à la « Cour d'appel » est une compétence « finalisée » dont l'exercice est fonction d'une appréciation de la structure, du comportement et des résultats du marché. Il serait dès lors préférable d'adapter la notion d'« intérêt général » à cette compétence « finalisée » et d'utiliser l'expression « intérêt économique général ».

Art. 11

Au paragraphe 1er, il y a lieu de préciser en premier lieu que les entreprises concernées doivent totaliser « ensemble » un chiffre d'affaires de plus d'un milliard de francs et ensuite qu'elles doivent contrôler ensemble plus de 20 % du marché concerné en Belgique.

Aux termes du paragraphe 2, les seuils visés au paragraphe 1er peuvent être « majorés » par le Roi. L'exposé des motifs révèle que le Roi devra tenir compte à cet égard de l'inflation et de l'évolution de la structure du marché. Il convient dès lors de remplacer le mot « majorer » par le mot « adapter ». En outre, le texte de la loi devra également mentionner les circonstances qui justifient une adaptation des seuils visés.

Art. 12

Le système de notification instauré au paragraphe 1er offre peu de critères juridiques sûrs. Le délai de notification est d'une semaine pour chacun des trois cas suivants : la conclusion d'un accord, la publication d'une offre publique ou l'acquisition d'une participation de contrôle.

Seule la publication d'une offre publique fait incontestablement l'objet d'une date certaine, étant donné que cette publication doit être effectuée par la Commission bancaire en vertu de l'article 6 de l'arrêté royal du 8 novembre 1989 relatif aux offres publiques d'acquisition et aux modifications du contrôle des sociétés.

En ce qui concerne les deux autres hypothèses, l'administration de la preuve de la date certaine est réglée de manière moins cohérente, principalement à l'égard de tiers.

Au demeurant, le texte en projet n'assortit pas la notification ou l'absence de notification d'effets civils. Ainsi qu'il est encore relevé par ailleurs dans le présent avis, il est recommandé de prévoir un régime de suspension sur le modèle de celui qui est élaboré à l'article 7 du règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989 relatif au contrôle des opérations de concentration entre entreprises.

*
* *

Onder voorbehoud van de hierna gemaakte opmerking betreffende de bevoegdheden van de raden van bestuur, verdient het aanbeveling paragraaf 4 als volgt te stellen :

« § 4. Tot de Raad voor de mededinging een beslissing neemt betreffende de toelaatbaarheid van de concentratie, kunnen de betrokken ondernemingen slechts die uit de concentratie voortvloeiende maatregelen nemen welke de omkeerbaarheid van de concentratie niet belemmeren en de marktstructuur niet duurzaam wijzigen ».

Het bepaalde in paragraaf 4 doet een principieel probleem rijzen betreffende de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de raden van bestuur van de betrokken vennootschappen die immers, met het oog op de concentratie, reeds overeenkomsten met derden kunnen gesloten hebben. Luidens artikel 9 van de eerste richtlijn van de Raad inzake vennootschappen van 9 maart 1968 (PB 14 maart 1968) worden de bij die richtlijn bedoelde vennootschappen « ten opzichte van derden gebonden door de rechtshandelingen welke door haar organen worden verricht, ... , tenzij door genoemde handelingen de bevoegdheden worden overschreden welke aan deze organen volgens de wet toekomen of kunnen worden toegekend ».

De regeling waarin wordt voorzien in paragraaf 4 is slechts dan met die richtlijn bestaanbaar wanneer de woorden « volgens de wet » ruim worden uitgelegd en niet beperkt dienen te worden tot de vennootschapswetgeving. Over deze vraag spreekt zich in laatste aanleg het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen uit.

Overigens zou de wet in ontwerp dienen te voorzien in een regeling van de civielrechtelijke gevolgen, bijvoorbeeld in het geval dat de bij de concentratie betrokken ondernemingen, vooraleer de Raad voor de mededinging een beslissing heeft genomen, een bedrijfsafdeling aan een derde verkopen. Het komt de Raad van State voor dat de reeds aanbevolen schorsingsregeling (zie de opmerking bij artikel 12, § 1) zich ook met het oog op een dergelijke situatie opdringt.

Art. 13

De woorden « wegens hun aard of hun omvang » zijn overbodig, wegens de bepaling van artikel 22, 1., van de EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen, luidende als volgt : « Op concentraties als omschreven in artikel 3 is uitsluitend deze verordening van toepassing ».

Dat artikel 3 betreft de aard van de concentratie, terwijl artikel 1 van de verordening het toepassingsgebied ervan vaststelt in functie van de omvang van de verrichting.

Men kan de tekst van dit artikel dan ook stellen als volgt :

« De concentraties die onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, in toepassing van EEG-verordening n° 4064/89 van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen, zijn niet onderworpen aan het toezicht ingesteld in deze wet ».

Art. 14

Het is nutteloos te verwijzen naar de algemene bestuursbevoegdheid van de Dienst voor de mededinging, die immers een administratieve dienst is. Men stelle het eerste lid van artikel 14 als volgt :

Sous réserve de l'observation formulée ci-après à propos des compétences des conseils d'administration, il est recommandé de rédiger le paragraphe 4 comme suit :

« § 4. Jusqu'à ce que le Conseil de la concurrence prenne une décision sur l'admissibilité de la concentration, les entreprises concernées ne peuvent prendre que des mesures résultant de la concentration qui n'entravent pas la réversibilité de la concentration et ne modifient pas de façon durable la structure du marché ».

La disposition du paragraphe 4 pose un problème de principe en ce qui concerne le pouvoir de représentation des conseils d'administration des sociétés concernées qui peuvent, en effet, déjà avoir conclu des accords avec des tiers en vue de la concentration. Aux termes de l'article 9 de la première directive du Conseil concernant les sociétés du 9 mars 1968 (JO 14 mars 1968), les sociétés visées dans cette directive « (sont engagées) vis-à-vis des tiers par les actes accomplis par (leurs) organes, ... , à moins que lesdits actes n'excèdent les pouvoirs que la loi attribue ou permet d'attribuer à ces organes ».

La disposition prévue au paragraphe 4 n'est compatible avec cette directive que si les mots « que la loi » sont interprétés au sens large et qu'ils ne doivent pas être limités à la législation sur les sociétés. Il appartient à la Cour de Justice des Communautés européennes de se prononcer en dernier ressort sur cette question.

Par ailleurs, la loi en projet devrait régler les effets civils, par exemple dans le cas où les entreprises associées à la concentration vendent à un tiers une division de l'entreprise avant que le Conseil de la concurrence n'ait pris une décision. Il apparaît au Conseil d'Etat que le régime de suspension déjà recommandé (voir l'observation formulée à propos de l'article 12, § 1er) s'impose également en pareil cas.

Art. 13

Les mots « par leur nature ou leur étendue » sont superflus, compte tenu de la disposition de l'article 22, 1., du règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989 relatif au contrôle des opérations de concentration entre entreprises, qui est libellée comme suit : « Le présent règlement est seul applicable aux opérations de concentration telles que définies à l'article 3 ».

Cet article 3 porte sur la nature de la concentration, alors que l'article 1er du règlement fixe le champ d'application de celle-ci en fonction de l'ampleur de l'opération.

On peut dès lors rédiger le texte de cet article comme suit :

« Les concentrations qui sont soumises au contrôle de la Commission des Communautés européennes, en application du règlement CEE n° 4064/89 du 21 décembre 1989 relatif au contrôle des opérations de concentration entre entreprises, ne sont pas soumises au contrôle instauré par la présente loi ».

Art. 14

Il est inutile de se référer à la compétence générale d'administration du Service de la concurrence, qui est en effet un service administratif. Il y a lieu de rédiger l'alinéa 1er de l'article 14 comme suit :

« De Dienst voor de mededinging van het Ministerie van Economische Zaken is belast met de opsporing en de vaststelling van de bij hoofdstuk II bedoelde praktijken ».

Art. 15

Zoals de Raad van State reeds opmerkte in zijn advies bij het ontwerp 360, behoren de bij artikel 15 bedoelde maatregelen krachtens artikel 66, tweede lid, van de Grondwet, in de regel tot de bevoegdheid van de Koning (Gedr. St., Senaat, 1985-1986, n° 360/1, blz. 42). Met het bepaalde in artikel 15 treedt de wetgever op het domein van de bevoegdheid welke volgens de rechtspraak aan de Koning toekomt op grond van de bepalingen van de artikelen 29 en 66 van de Grondwet.

Het behoud van die bepaling in deze wet kan maar worden verantwoord door het onafscheidbaar karakter tussen de organisatie van de Dienst voor de mededinging, en het toezicht dat bij deze wet wordt ingericht.

Art. 16

Het verdient aanbeveling — onder meer ten einde een duidelijker onderscheid te maken tussen de beslissings- en de adviesbevoegdheid van de Raad voor de mededinging en zijn opdrachten volledig samen te vatten — dit artikel als volgt te stellen :

« *Artikel 16.* — Bij de Minister wordt een Raad voor de mededinging ingesteld.

De Raad heeft de bevoegdheid van beslissing, van voorstel en van advies welke hem in deze wet is toegekend.

Omtrent vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid heeft hij alle adviesbevoegdheid, die hij op eigen initiatief dan wel op verzoek van de Minister uitoefent ».

Art. 17

In paragraaf 1 schrijve men : « De Raad voor de mededinging is samengesteld uit... »

Omtrent punt 1 van paragraaf 1, mag, meer bepaald met betrekking tot de uitdrukkelijke vermelding van « ereleden » van de bedoelde rechtscolleges, worden aangestipt dat artikel 2 van de wet van 20 maart 1954 tot wijziging van artikel 232 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting bepaalt dat de emeritus-magistraten, eremagistraten of plaatsvervangende magistraten, op gelijke voet met de in dienst zijnde magistraten, als lid van commissies, comités, jury's, enz. kunnen worden aangewezen, niettegenstaande elke tegenstrijdige bepaling. De uitdrukkelijke vermelding in dit ontwerp van de bedoelde ereleden is derhalve geen noodzaak.

Overigens schrijve men, eveneens in punt 1, dat die vier leden « aangewezen » worden, in plaats van « gekozen ».

De Raad voor de mededinging zal, benevens zijn voorzitter, voor de helft samengesteld zijn uit magistraten van het Hof van cassatie, van de Raad van State of van de hoven van beroep. Tegen de beslissingen van de aldus samengestelde Raad kan nochtans hoger beroep worden ingesteld bij « het Hof van Beroep ». Deze regeling is wel bijzonder en gaat voorbij aan de harmonie van de institutionele opbouw van het gerechtelijk apparaat.

Ook in punt 2 van paragraaf 1 schrijve men « aangewezen » in plaats van « gekozen ». Overigens rijst de vraag of iemand die bevoegd is inzake economische aangelegenheden, niet

« Le Service de la concurrence du Ministère des Affaires économiques est chargé de la recherche et de la constatation des pratiques visées au chapitre II ».

Art. 15

Ainsi que le Conseil d'Etat l'a déjà relevé dans son avis à propos du projet 360, les mesures visées à l'article 15 relèvent en règle générale de la compétence du Roi, en vertu de l'article 66, alinéa 2, de la Constitution (Doc. parl., Sénat, 1985-1986, n° 360/1, page 42). En édictant l'article 15, le législateur empiète sur le domaine de la compétence qui, selon la jurisprudence, appartient au Roi sur la base des dispositions des articles 29 et 66 de la Constitution.

Le maintien de cette disposition dans la présente loi ne peut se justifier que parce que l'organisation du Service de la concurrence est indissociable du contrôle institué par la présente loi.

Art. 16

Il est recommandé — notamment afin d'établir une distinction plus nette entre le pouvoir de décision et la compétence d'avis du Conseil de la concurrence et de donner de ses missions un aperçu plus complet — de rédiger cet article comme suit :

« *Article 16.* — Un Conseil de la concurrence est institué auprès du Ministre.

Le Conseil a la compétence de décision, de proposition et d'avis que la présente loi lui confère.

En ce qui concerne les problèmes de politique générale de concurrence, il a compétence générale d'avis qu'il exerce de sa propre initiative ou à la demande du Ministre ».

Art. 17

Au paragraphe 1er du texte néerlandais, on écrira : « De Raad voor de mededinging is samengesteld uit... »

A propos du point 1 du paragraphe 1er, et plus particulièrement en ce qui concerne la mention expresse des « membres honoraires » des juridictions visées, il y a lieu de relever que l'article 2 de la loi du 20 mars 1954 modifiant l'article 232 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire, dispose que les magistrats émérites, honoraires ou suppléants peuvent, à l'égal des magistrats en fonctions, être désignés comme membres de commissions, comités, jurys, etc., nonobstant toutes dispositions contraires en vigueur. La mention expresse dans le présent projet des membres honoraires visés ne s'impose dès lors pas.

Par ailleurs, également au point 1, on écrira que ces quatre membres sont « désignés » au lieu de « choisis ».

Outre son président, le Conseil de la concurrence sera composé, pour moitié, de magistrats de la Cour de cassation, du Conseil d'Etat ou des cours d'appel. Toutefois, les décisions du Conseil ainsi composé peuvent faire l'objet d'un recours auprès de la « Cour d'appel ». Cette disposition est quelque peu étrange et ne tient pas compte de l'harmonie existant dans la structure institutionnelle de l'appareil judiciaire.

Au point 2 du paragraphe 1er également, on écrira le mot « désigné » au lieu du mot « choisi ». Par ailleurs, la question se pose de savoir si une personne qui est compétente en

om die reden ook bevoegd is inzake mededinging, zodat het aanbeveling kan verdienen de in punt 2 bedoelde leden aan te wijzen op grond van hun « bevoegdheid in economische aangelegenheden of inzake het mededingingswezen ».

In paragraaf 2 schrappe men eveneens de woorden « of ere-leden ».

Aan de Raad van State is geen uitsluitel gegeven over de betekenis van het tweede lid van paragraaf 3. Indien het de bedoeling van de stellers van het ontwerp is, een onverenigbaarheidsregeling in te voeren, dan dient daarin bij de wet te worden voorzien. Mocht het de bedoeling zijn de leden van de Raad voor de mededinging vrij te stellen van hun ambtsbezigheden, dan moet dit, alleszins wat de leden-magistraten betreft, eveneens bij de wet worden geregeld.

In paragraaf 4 schrijve men dat het secretariaat van de Raad voor de mededinging wordt verzekerd « door ambtenaren van de Dienst voor de mededinging die de Minister aanwijst ».

In paragraaf 5 zijn de woorden « waaronder de agenten van de Dienst voor de mededinging » overbodig, vermits ervan uitgegaan wordt dat deze ambtenaren (en niet « agenten ») ter zake deskundig zijn.

Men stelle paragraaf 6 als volgt :

« § 6. De Raad voor de mededinging legt jaarlijks aan de Minister een verslag voor over de toepassing van de wet. Het verslag wordt door de Minister meegedeeld aan de Wetgevende Kamers en door hem gepubliceerd ».

Het verdient bovendien aanbeveling dat de Minister het verslag eveneens medeelt aan de Gewestraden die, zonder bevoegdheid te bezitten ter zake van het mededingingsrecht, toch een algemene bevoegdheid bezitten voor het economisch beleid, waarvan het mededingingsbeleid deel uitmaakt.

Art. 18

In paragraaf 2 wordt voorzien in de mogelijkheid om de Raad voor de mededinging in kamers in te delen. Hoe en volgens welke criteria die indeling zal geschieden, hoort uiteraard in het huishoudelijk reglement nader te worden geregeld. Men kan zich hierbij laten inspireren door de artikelen 29, 30 en 31 van het koninklijk besluit van 29 juli 1970 houdende organiek reglement van het Hoog Comité van Toezicht : het College zetelt in voltallige of in sectievergadering op bijeenroeping door de voorzitter (artikel 29); een sectie beraadslaagt geldig in naam van het College wanneer zij ten minste vijf leden telt, waaronder een magistraat die ze voorziet (artikel 30); de secties worden samengesteld door de voorzitter met inachtneming van de aard van de zaken die aan het College worden voorgelegd. (artikel 31).

Gelet op de opdracht van de Raad voor de mededinging dienen de essentiële aanwijzingen omtrent de samenstelling en de besluitvorming van en in de Raad, in deze wet in ontwerp te worden opgenomen.

Art. 20

In de inleidende zin schrijve men « in » de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, in plaats van « binnen ».

matière économique ne l'est pas également pour cette raison en matière de concurrence, de sorte qu'il peut être recommandé de désigner les membres visés au point 2 sur la base de leur « compétence en matière économique ou de leur connaissance du régime de concurrence ».

Au paragraphe 2, il y a lieu également de supprimer les mots « ou membres honoraires ».

Aucune réponse définitive n'a été donnée au Conseil d'Etat quant à la signification de l'alinéa 2 du paragraphe 3. Si l'intention des auteurs du projet est d'instaurer un régime d'incompatibilités, il convient de le prévoir dans la loi. Si l'intention est de dispenser de leurs fonctions les membres du Conseil de la concurrence, il y a lieu également de le régler dans la loi, en tout cas en ce qui concerne les membres magistrats.

Au paragraphe 4, il y a lieu d'écrire que le secrétariat du Conseil de la concurrence est assuré « par des fonctionnaires du Service de la concurrence désignés par le Ministre ».

Au paragraphe 5, les mots « dont les agents du Service de la concurrence » sont superflus, dès lors qu'il est admis que ces fonctionnaires sont experts en la matière.

Il y a lieu de rédiger le paragraphe 6 comme suit :

« § 6. Le Conseil de la concurrence soumet annuellement au Ministre un rapport sur l'application de la loi. Le Ministre communique ce rapport aux Chambres législatives et en assure la publication ».

Il est en outre recommandé que le Ministre communique également le rapport aux Conseils régionaux qui, sans posséder de compétence en matière de droit de la concurrence, détiennent néanmoins une compétence générale en matière de politique économique, qui comprend la politique de concurrence.

Art. 18

Le paragraphe 2 prévoit la possibilité de diviser le Conseil de la concurrence en chambres. Les modalités de cette division et les critères selon lesquels elle sera effectuée doivent de toute évidence être réglés de manière plus détaillée dans le règlement d'ordre intérieur. A cet égard, on peut s'inspirer des articles 29, 30 et 31 de l'arrêté royal du 29 juillet 1970 portant règlement organique du Comité supérieur de contrôle : le Collège se réunit en séance plénière ou en séance de section sur convocation du président (article 29); une section délibère valablement au nom du Collège lorsqu'elle compte cinq membres au moins, dont un magistrat qui la préside (article 30); les sections sont formées par le président eu égard à la nature des affaires soumises au Collège (article 31).

Eu égard à la mission du Conseil de la concurrence, les indications essentielles concernant la composition du Conseil et la prise de décision au sein de celui-ci, doivent figurer dans la présente loi en projet.

Art. 20

Il conviendrait d'écrire, dans la phrase introductive du texte néerlandais, « in de Centrale Raad voor het bedrijfsleven » au lieu de « binnen de Centrale Raad voor het bedrijfsleven ».

Men stelle onderdeel b) als volgt : « b) aan de Minister, over alle vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid en over elk initiatief tot wijziging van deze wet ». De wijziging van de wet kan immers ook het voorwerp van een wetsvoorstel zijn.

De Centrale Raad voor het bedrijfsleven werd opgericht bij artikel 1 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven. Ter wille van de eenheid in de normering kan het aanbeveling verdienen de bepalingen van sectie II van die wet, betreffende « bijzondere raadgevende commissies », uitdrukkelijk aan te passen aan het bepaalde in de artikelen 20 en 21 van de wet in ontwerp.

Art. 21

Het verdient aanbeveling erin te voorzien dat het bedoelde koninklijk besluit na raadpleging van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven zal worden vastgesteld.

Art. 22

In punt 1 van paragraaf 2 verdient het aanbeveling, rekening gehouden met het bepaalde in punt 3, reeds erin te voorzien dat de inlichtingen die aan de ondernemingen worden gevraagd binnen een door de Dienst vast te stellen termijn worden meegedeeld.

In punt 3 van paragraaf 2 kan men de vraag stellen waarom de voorzitter van de Raad op dit tijdstip van de procedure reeds moet tussenbeide komen. De voorzitter beschikt immers nog niet over het dossier. Wellicht volstaat het dat de Dienst zelf de inlichtingen eist, met verwijzing naar de administratieve geldboete waarin is voorzien door artikel 36, § 1, c).

Paragraaf 3 is overbodig, vermits de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken onbetwistbaar van toepassing is op de Dienst. Met didactische doeleinden kan wel in de memorie van toelichting aan de regel worden herinnerd.

In paragraaf 4, eerste lid, schrijve men : « ...de personeelsleden van de Dienst voor de mededinging, daartoe door de Minister aangewezen... »

Bovendien is het gebruikelijk dat, wanneer aan ambtenaren een bevoegdheid wordt toegekend als die omschreven in paragraaf 4, in een bijzondere eedaflegging wordt voorzien.

In paragraaf 4, vijfde lid, schrijve men « zaakvoerders » in plaats van « beheerders ». Bovendien is de mogelijkheid om een huiszoeking te verrichten bij de « boekhouders » niet duidelijk. Worden daarmee de externe accountants bedoeld ?

Zo de bepaling integendeel alleen betrekking heeft op de interne accountant, ziet men niet in waarom geen huiszoeking kan worden verricht bij andere personeelsleden, wanneer daartoe behoefte zou bestaan.

Bij paragraaf 5 kan de vraag rijzen of deze verplichting ook geldt voor de openbare besturen van de Gemeenschappen en, vooral, van de Gewesten, welke inderdaad over een algemene bevoegdheid inzake het economisch beleid beschikken. Het antwoord lijkt bevestigend te moeten zijn.

Op de vraag of de door of krachtens de Grondwet gevestigde autonomie van de Gemeenschappen en de Gewesten binnen hun eigen bevoegdheidssfeer, voor de nationale overheid een principieel beletsel vormt om rechtstreeks een

Il y aurait lieu de rédiger le point b) comme suit : « b) au Ministre, sur toute question de politique générale de concurrence et sur toute initiative de modification de la présente loi ». En effet, la modification de la loi peut également faire l'objet d'une proposition de loi.

Le Conseil central de l'économie a été créé par l'article 1er de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie. Par souci d'unité dans la formulation des normes, il conviendrait d'adapter expressément les dispositions de la section II de cette loi, relative aux « commission consultatives spéciales », aux dispositions des articles 20 et 21 de la loi en projet.

Art. 21

Il est recommandé de prévoir que l'arrêté royal visé sera pris après consultation du Conseil central de l'économie.

Art. 22

Au point 1 du paragraphe 2, il conviendrait, compte tenu de la disposition du point 3, de prévoir que les renseignements demandés aux entreprises seront communiqués dans un délai fixé par le Service.

Au point 3 du paragraphe 2 se pose la question de savoir pour quelle raison le président du Conseil doit intervenir dès ce stade de la procédure. En effet, il ne dispose pas encore du dossier. Sans doute suffira-t-il que le Service exige lui-même les renseignements, en faisant référence à l'amende administrative prévue par l'article 36, § 1er, c).

Le paragraphe 3 est superflu puisqu'il est incontestable que la législation sur l'emploi des langues en matière administrative est applicable au Service. Toutefois, cette règle peut, à des fins didactiques, être rappelée dans l'exposé des motifs.

Au paragraphe 4, alinéa 1er, il y aurait lieu d'écrire : « ...les agents du Service de la concurrence, désignés à cette fin par le Ministre, ... »

Il est en outre d'usage, lorsque des pouvoirs tels que ceux définis au paragraphe 4, sont conférés à des fonctionnaires, de prévoir une prestation de serment particulière.

Au paragraphe 4, alinéa 5, il conviendrait d'écrire, dans le texte néerlandais, « zaakvoerders » au lieu de « beheerders ». Par ailleurs, la possibilité de procéder à des perquisitions chez les « comptables » n'est pas claire. Les comptables visés sont-ils les comptables externes ?

Si la disposition, au contraire, n'a trait qu'au comptable interne, l'on n'aperçoit pas la raison pour laquelle il ne peut être procédé à des perquisitions chez d'autres membres du personnel, si besoin est.

Au paragraphe 5 se pose la question de savoir si cette obligation vaut également pour les administrations publiques des Communautés et, surtout, des Régions, lesquelles possèdent en effet une compétence générale en matière de politique économique. La réponse paraît devoir être affirmative.

La question de savoir si l'autonomie des Communautés et des Régions dans leur propre sphère de compétence, autonomie établie par ou en vertu de la Constitution, fait en principe obstacle à ce que l'autorité nationale oblige directe-

openbaar bestuur van een Gemeenschap of van een Gewest te verplichten zijn medewerking te verlenen aan de uitvoering van nationale taken, is nooit een duidelijk en eensgezind antwoord gegeven. Men kan aanvoeren zowel dat voorschriften in verband met een dergelijke medewerking enkel uitwerking kunnen hebben in de mate dat en zolang de bevoegde Gemeenschaps- en Gewestorganen ermee instemmen, als dat het tot de redelijkheid behoort dat de autonomie van de Gemeenschappen en de Gewesten in haar intensiteit nooit zo extreem is gedacht dat de Gemeenschappen en de Gewesten de besturen die zich op het vlak van een verdeelde bevoegdheid bewegen het recht zouden kunnen ontzeggen om hun medewerking aan de nationale overheid te verlenen.

De vraag blijft. Kennelijk ter oplossing van onder meer problemen van die aard voorziet artikel 31bis van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de wet van 16 juni 1989, in de oprichting van interministeriële conferenties. Mogelijk kan langs die weg elke moeilijkheid, in verband met de bijstand door Gemeenschaps- of Gewestbesturen aan de toepassing van deze wet, worden voorkomen.

Art. 23

In paragraaf 3 schrijve men, zoals in de Franse tekst, dat de ondernemingen worden « opgeroepen » in plaats van « samengeroepen ».

Paragraaf 4 voorziet niet in een termijn binnen welke het verslag moet worden neergelegd.

Art. 24

Paragraaf 1 luidt als volgt : « De Koning kan alle nuttige maatregelen treffen voor de uitvoering van de artikelen 22 en 23 ». Indien het de bedoeling is daarmee aan de Koning een ruimere verordenende bevoegdheid toe te wijzen dan die welke in artikel 67 van de Grondwet is bedoeld, dient de machtiging aan de Koning in preciezere termen te worden geformuleerd.

Paragraaf 2 voorziet erin dat bij het onderzoek moet kunnen worden gerekend op samenwerking met controle- of toezichtsinstituten die voor bepaalde sectoren bestaan. De memorie van toelichting verwijst hier naar het voorbeeld van de banken en de verzekeringsondernemingen. Ook in andere sectoren (bijvoorbeeld gas en elektriciteit) bestaan er controle- en toezichtsinstituten. Overigens stelle men deze paragraaf beter als volgt :

« § 2. Voor de economische sectoren die onder het toezicht of de controle van een geëigende openbare instelling of ander overheidslichaam zijn geplaatst, kan de Koning, na raadpleging van die instellingen of lichamen, de samenwerking tussen de Dienst voor de mededinging en die instellingen of lichamen regelen, wat het onderzoek betreft ».

Art. 26

De laatste zin van het eerste lid van paragraaf 1 bepaalt dat, indien het ter inzage gelegd dossier vertrouwelijke gegevens bevat, de voorzitter van de Raad ze « eruit haalt ». Gelet op de samenstelling van de Raad, lijkt het aangewezen, ook op dit gebied, de normale regel van de collegiale be-

ment une administration publique d'une Communauté ou d'une Région à coopérer à l'exécution de missions nationales, n'a jamais reçu de réponse claire et unanime. On peut tout aussi bien affirmer que des dispositions relatives à une telle coopération ne peuvent produire leurs effets que dans la mesure où et aussi longtemps que les organes compétents des Communautés et des Régions y consentent, que prétendre qu'il est raisonnable de considérer que l'autonomie des Communautés et des Régions n'a jamais été conçue quant à son étendue d'une manière à ce point extrême que les Communautés et les Régions auraient le pouvoir de priver les administrations, qui agissent dans une matière où la compétence est partagée, du droit de coopérer avec l'autorité nationale.

La question subsiste donc. C'est manifestement pour résoudre, entre autres, les problèmes de ce genre, que l'article 31bis de la loi ordinaire du 9 août 1980 de réformes institutionnelles, inséré par la loi du 16 juin 1989, prévoit la création de conférences interministérielles. Ce procédé permettra peut-être d'éviter toute difficulté relative au concours apporté par les administrations des Communautés ou des Régions à l'application de la présente loi.

Art. 23

Au paragraphe 3, il convient, pour se conformer au texte français, d'utiliser, dans le texte néerlandais, le verbe « oproepen » au lieu de « samenroepen ».

Le paragraphe 4 ne prévoit pas le délai dans lequel le rapport doit être déposé.

Art. 24

Le paragraphe 1er s'énonce comme suit : « Le Roi peut prendre toute mesure utile pour l'exécution des articles 22 et 23 ». Si l'intention est de conférer au Roi une compétence réglementaire plus large que celle qui est visée à l'article 67 de la Constitution, l'habilitation donnée au Roi doit être formulée dans des termes plus précis.

Le paragraphe 2 prévoit que, lors de l'instruction, des organismes de contrôle ou de surveillance qui existent pour certains secteurs pourront être appelés à coopérer. L'exposé des motifs fait à cet égard référence à l'exemple des banques et des entreprises d'assurances. De tels organismes de contrôle ou de surveillance existent également dans d'autres secteurs (par exemple le secteur du gaz et de l'électricité). Par ailleurs, ce paragraphe serait mieux rédigé comme suit :

« § 2. Dans les secteurs économiques placés sous le contrôle ou la surveillance, d'un organisme public ou autre institution publique spécifique, le Roi peut, après consultation de ces organismes ou institutions, régler la coopération entre le Service de la concurrence et ces organismes ou institutions en ce qui concerne l'instruction ».

Art. 26

La dernière phrase de l'alinéa 1er du paragraphe 1er dispose que si le dossier déposé pour consultation contient des éléments confidentiels, le président du Conseil les « retire ». Eu égard à la composition du Conseil, il paraît indiqué d'appliquer, dans ce domaine également, la règle

slissing toe te passen. Men schrijve daarom : « Indien het dossier vertrouwelijke gegevens bevat, kan de Raad beslissen dat die gegevens geen deel zullen uitmaken van het ter inzage gelegd dossier ».

Bij het derde lid van paragraaf 1 rijst de vraag, mede gelet op onder meer het bepaalde in het vierde lid van paragraaf 2, of het voldoende is de Commissie voor de mededinging te informeren en of het niet geraden zou zijn, naar het voorbeeld van het mededingingsrecht van de Europese Gemeenschappen, in een ruimere informatie te voorzien, bijvoorbeeld door publicatie van een bericht in het *Belgisch Staatsblad*.

In het vijfde lid van paragraaf 2 leze men : « of van hun mandataris doet geen afbreuk aan de geldigheid van de procedure ».

In paragraaf 4 is gesteld dat de Raad voor de mededinging, wat de taal van de rechtspleging betreft, zich houdt aan de bepalingen van de wet van 15 januari 1935 op het gebruik van de talen in gerechtszaken.

Een verwijzing naar de wet van 15 januari 1935 volstaat op zichzelf niet om eruit te concluderen, in dit geval, dat de Raad voor de mededinging door de wetgever als een rechtscollege is gewild.

Tenzij in de wet duidelijkheid wordt verstrekt in de zin van het erkennen van de jurisdictionele hoedanigheid van de Raad voor de mededinging, mag aan de bepaling van paragraaf 4 niet meer dan de waarde van een regeling bij verwijzing worden toegekend.

Een regeling bij verwijzing, zoals die welke is opgenomen in paragraaf 4, is slechts verantwoord wanneer daardoor rechtszekerheid wordt gecreëerd en de bedoelde regeling de nodige oplossingen biedt. Wat de Raad voor de mededinging betreft, is een enkele verwijzing naar de wet van 15 januari 1935 te ruim gesteld om als regel te kunnen gelden omtrent de voor de Raad voor de mededinging te gebruiken taal. Er worden bijvoorbeeld in het ontwerp geen taaleisen gesteld voor de samenstelling van de Raad; er wordt niet gepreciseerd welke bepalingen van de wet van 15 januari 1935 op de Raad van toepassing zijn.

Indien deze paragraaf niettemin wordt behouden, dient deze bepaling op haar effectiviteit te worden getoetst en aan een nieuw onderzoek onderworpen. Rekening gehouden met het toepassingsgebied van de wet in ontwerp zullen er waarschijnlijk talrijke meertalige dossiers zijn, zodat een nauwkeurige regeling van het taalgebruik vereist is.

Art. 27

Deze bepaling bevat een algemene regeling omtrent groepsvrijstellingen en is niet op haar plaats in een afdeling die betrekking heeft op de procedure. Het verdient aanbeveling deze bepaling in een afzonderlijke afdeling op te nemen.

In paragraaf 1 wordt verwezen naar « het » verslag van de Dienst, zonder dat uit de samenhang blijkt welk verslag wordt bedoeld. Men schrijve daarom : « Na ontvangst van een verslag van de Dienst... »

In paragraaf 2, tweede lid, moet de Nederlandse tekst in overeenstemming worden gebracht met de Franse tekst, en dient alleszins het woord « afgeschaft » te worden vervangen door « opgeheven ».

Art. 28

Met het oog op een betere leesbaarheid, beginne men paragraaf 1 als volgt :

normale de la décision collégiale. Il conviendrait, pour ce motif, d'écrire : « Si le dossier contient des éléments confidentiels, le Conseil peut décider que ces éléments ne feront pas partie du dossier déposé pour consultation ».

L'alinéa 3 du paragraphe 1er soulève la question de savoir, eu égard notamment à la disposition de l'alinéa 4 du paragraphe 2, s'il est suffisant d'informer la Commission de la concurrence et s'il ne serait pas indiqué, suivant l'exemple du droit de la concurrence des Communautés européennes, de prévoir une information plus étendue concrétisée, par exemple, par la publication d'un avis au *Moniteur belge*.

A l'alinéa 5 du paragraphe 2, il conviendrait d'écrire : « ou de leur mandataire n'affecte pas la validité de la procédure ».

Le paragraphe 4 dispose qu'en ce qui concerne la langue de la procédure, le Conseil de la concurrence applique les dispositions de la loi du 15 janvier 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire.

Il ne suffit pas d'une simple référence à la loi du 15 janvier 1935, pour qu'il puisse en être inféré, en l'espèce, que le Conseil de la concurrence a été conçu par le législateur comme une juridiction.

A moins que la loi n'apporte une nette précision dans le sens de la reconnaissance du caractère juridictionnel du Conseil de la concurrence, la disposition du paragraphe 4 ne peut avoir la valeur que celle d'une réglementation par référence.

Une disposition édictée, par référence, telle que celle qui figure au paragraphe 4, n'est justifiée que lorsqu'elle établit la sécurité juridique et qu'elle offre les solutions nécessaires. En ce qui concerne le Conseil de la concurrence, une simple référence à la loi du 15 janvier 1935 est trop large pour pouvoir régir l'emploi des langues devant le Conseil de la concurrence. Le projet, par exemple, ne prévoit aucune condition linguistique pour la composition du Conseil; il ne précise pas quelles dispositions de la loi du 15 janvier 1935 sont applicables au Conseil.

Si ce paragraphe, toutefois, est maintenu, il convient d'examiner l'opportunité de la disposition en question et de soumettre celui-ci à un nouvel examen. Compte tenu du champ d'application de la loi en projet, il y aura vraisemblablement de nombreux dossiers plurilingues, de sorte qu'une réglementation précise de l'emploi des langues s'impose.

Art. 27

Cette disposition contient une règle générale relative aux exemptions de catégories et ne se justifie pas dans une section qui a trait à la procédure. Il est recommandé de faire figurer cette disposition dans une section distincte.

Le paragraphe 1er fait état de la réception « du » rapport du Service sans que le contexte permette de déduire de quel rapport il s'agit. Il conviendrait dès lors d'écrire : « Après réception d'un rapport du Service... »

Au paragraphe 2, alinéa 2, il y a lieu de mettre le texte néerlandais en concordance avec le texte français et de remplacer, en tout état de cause, le mot « afgeschaft » par « opgeheven ».

Art. 28

Pour en assurer une meilleure lisibilité, il conviendrait de rédiger le paragraphe 1er comme suit :

« § 1. In geval van toepassing van artikel 2, § 3, kan de Raad voor de mededinging, na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de mededinging, bij een met redenen omklede beslissing verklaren dat de overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen individueel van het in artikel 2, § 1, bedoelde verbod vrijgesteld zijn ».

De inleidende zin van het tweede lid van paragraaf 2 ware beter als volgt gesteld :

« De Raad kan de vrijstelling herroepen of wijzigen :... »

Bij paragraaf 3 zou de bedoeling van de stellers van het ontwerp wellicht beter tot uitdrukking komen zo de tekst als volgt ware gesteld :

« § 3. De vrijstelling werkt terug tot de dag van de kennisgeving bedoeld bij artikel 7, tenzij de Raad voor de mededinging een latere dag bepaalt ».

Art. 29

Men redigere het artikel als volgt :

« In geval van toepassing van artikel 6, kan de Raad voor de mededinging, na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de mededinging, bij een met redenen omklede beslissing verklaren dat op grond van de gegevens die hem bekend zijn er voor hem geen aanleiding bestaat om het bij deze wet bepaalde verbod toe te passen ».

Art. 30

Met het oog op een betere leesbaarheid, beginne men de inleidende zin als volgt :

« In geval van toepassing van artikel 22, kan de Raad voor de mededinging, na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de mededinging, bij een met redenen omklede beslissing vaststellen : ... »

Art. 31

Het verdient aanbeveling in de memorie van toelichting te preciseren dat de regeling waarin dit voorschrift voorziet, eveneens van toepassing is op overeenkomsten, besluiten of gedragingen die het voorwerp uitmaken van een op grond van artikel 85, 3, EEG-Verdrag, toegekende groepsvrijstelling.

Art. 32

In punt 1 van paragraaf 1 schrijve men « artikel 10, § 3 » in plaats van « artikel 10 lid 3 ».

Met het oog op meer duidelijkheid, beginne men paragraaf 2 als volgt :

« 1. Na aanmelding overeenkomstig artikel 12, § 1, van een concentratie, gaat de Dienst ... van artikel 23, § 1, eerste lid, ... »

In paragraaf 2, punt 2, b), verdient het aanbeveling, met het oog op meer duidelijkheid, aan te sluiten bij het bepaalde in artikel 6, 1, b), van de EEG-verordening van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen, en de tekst derhalve als volgt te stellen :

« b) Wanneer de Raad vaststelt dat de concentratie weliswaar binnen het toepassingsgebied van deze wet valt,

« § 1er. En cas d'application de l'article 2, § 3, le Conseil de la concurrence peut, après réception du rapport du Service de la concurrence, déclarer, par décision motivée, que les accords, décisions ou pratiques concertées sont exemptés, à titre individuel, de l'interdiction prévue à l'article 2, § 1er ».

La phrase introductive de l'alinéa 2 du paragraphe 2 serait mieux rédigée comme suit :

« Le Conseil peut révoquer ou modifier l'exemption :... »

Au paragraphe 3, l'intention des auteurs du projet serait peut-être mieux mise en évidence si le texte était rédigé comme suit :

« § 3. L'exemption rétroagit au jour de la notification visée à l'article 7, à moins que le Conseil de la concurrence ne fixe une date ultérieure ».

Art. 29

L'article serait mieux rédigé comme suit :

« En cas d'application de l'article 6, le Conseil de la concurrence peut, après réception du rapport du Service de la concurrence, déclarer, par décision motivée, qu'il n'y a pas lieu pour lui, en fonction des éléments dont il a connaissance, d'appliquer l'interdiction prévue par la présente loi ».

Art. 30

Pour une meilleure lisibilité, il conviendrait de commencer la phrase introductive comme suit :

« En cas d'application de l'article 22, le Conseil de la concurrence peut, après réception du rapport du Service de la concurrence, constater, par décision motivée : ... »

Art. 31

Il est recommandé de préciser dans l'exposé des motifs que la règle prévue par cette disposition s'applique également aux accords, décisions ou pratiques qui font l'objet d'une exemption de catégorie en vertu de l'article 85, 3, du Traité CEE.

Art. 32

Au point 1 du paragraphe 1er, il conviendrait d'écrire « l'article 10, § 3 » au lieu de « l'article 10 alinéa 3 ».

Par souci de clarté, il y aurait lieu de commencer le paragraphe 2 comme suit :

« 1. Après notification d'une concentration conformément à l'article 12, § 1er, le Service de la concurrence ... de l'article 23, § 1er, alinéa 1er, ... »

Au paragraphe 2, point 2, b), il est recommandé, par souci de clarté, de rédiger le texte néerlandais en s'inspirant de la disposition de l'article 6, 1, b), du règlement CEE du 21 décembre 1989 relatif au contrôle des opérations de concentration entre entreprises, et de formuler, dès lors, ce point comme suit :

« b) Wanneer de Raad vaststelt dat de concentratie weliswaar binnen het toepassingsgebied van deze wet valt,

maar er geen ernstige twijfel bestaat over de toelaatbaarheid ervan, beslist hij zich niet ertegen te verzetten ».

In onderdeel c) vulle men de laatste zinsnede als volgt aan : « ... beslist hij de procedure bepaald in § 3 te beginnen ».

In paragraaf 3 vervange men « § 2, punt 2, lid 3 » door « § 2.2, c), ... »

Paragraaf 4 ware duidelijker als volgt gesteld :

« § 4. Wanneer de Raad voor de mededinging vaststelt dat de concentratie niet toelaatbaar is, beveelt hij, met het oog op het herstellen van de daadwerkelijke mededinging, dat de door de betrokken ondernemingen, met miskenning van artikel 12, § 4, genomen maatregelen, ongedaan worden gemaakt. Dit bevel kan betrekking hebben op de splitsing van de gegroepeerde ondernemingen of activa, het stopzetten van de gemeenschappelijke zeggenschap, of elke andere geëigende maatregel ».

Bij deze bepaling rijst bovendien de vraag waarom artikel 34 niet voorziet in de mogelijkheid om in dit geval voorlopige maatregelen te nemen.

Art. 34

Daar de restrictieve mededingingspraktijken bedoeld in afdeling 1 van hoofdstuk II niet de concentraties omvatten die worden vermeld in de tweede afdeling van hetzelfde hoofdstuk, wordt de Regering erop geattendeerd dat de Raad voor de mededinging over geen bevoegdheid beschikt om inzake concentraties voorlopige maatregelen te treffen.

Het treffen van voorlopige maatregelen is, luidens paragraaf 1, afhankelijk van het vaststellen van de hoogdringendheid. De procedure die tot het nemen van deze maatregelen leidt, vergt evenwel een dubbele adviestermijn van 15 dagen.

Teneinde vertraging te voorkomen, zou kunnen worden bepaald dat het verslag zal worden uitgebracht binnen de termijn die de voorzitter vaststelt.

In fine van paragraaf 1, eerste lid, schrijve men, overeenkomstig de opmerking gemaakt bij artikel 10, § 3, « ... voor het algemeen economisch belang ».

Art. 35

De geldboeten die krachtens artikel 35 worden opgelegd kunnen 10 % van de omzet bedragen. Verduidelijkt zou moeten worden of hierbij de omzet van het lopende dan wel van het voorafgaande boekjaar is bedoeld.

Het ontwerp bevat geen specifieke bepalingen op het vlak van de invordering van de geldboeten die, als administratieve sancties, niet van rechtswege onderworpen zijn aan de regeling voor de invordering van de strafrechtelijke boeten. De algemene delegatie aan de Koning, vermeld in artikel 50, eerste lid, is in te algemene termen gesteld.

Het verdient aanbeveling in het ontwerp een regeling op te nemen die bijvoorbeeld geïnspireerd is op artikel 9 van de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten, naar luid waarvan de Administratie van de Be-

maar er geen ernstige twijfel bestaat over de toelaatbaarheid ervan, beslist hij zich niet ertegen te verzetten ».

A la suite de l'observation qui précède, il conviendra d'adapter le texte français comme suit :

« b) Si le Conseil constate que ... »

Au c), il conviendrait de compléter le dernier membre de phrase comme suit : « ... il décide d'engager la procédure prévue au § 3 ».

Au paragraphe 3, il y a lieu de remplacer « § 2, point 2, alinéa 3 » par « § 2.2, c), ... »

Par souci de clarté, il conviendrait de rédiger le paragraphe 4 comme suit :

« § 4. Lorsque le Conseil de la concurrence constate que la concentration n'est pas admissible, il ordonne, en vue de rétablir la concurrence effective, le retrait des mesures prises par les entreprises concernées en méconnaissance de l'article 12, § 4. Cet ordre peut concerner la séparation des entreprises ou actifs regroupés, la cessation du contrôle commun ou toute autre mesure appropriée ».

Cette disposition soulève en outre la question de savoir pourquoi l'article 34 ne prévoit pas la possibilité de prendre, dans ce cas, des mesures provisoires.

Art. 34

Dès lors que les pratiques restrictives de concurrence visées dans la section 1re du chapitre II ne comprennent pas les concentrations qui sont mentionnées dans la section 2 du même chapitre, le Gouvernement devra être attentif au fait que le Conseil de la concurrence ne dispose d'aucune compétence pour prendre des mesures provisoires en matière de concentrations.

La prise de mesures provisoires dépend, selon le paragraphe 1er, de la constatation de l'urgence. La procédure qui conduit à la prise de ces mesures, requiert toutefois un double délai d'avis de 15 jours.

Afin d'éviter tout retard, on pourrait prévoir que le rapport sera établi dans le délai fixé par le président.

A la fin du paragraphe 1er, alinéa 1er, il conviendrait d'écrire, conformément à l'observation formulée au sujet de l'article 10, § 3, « ... à l'intérêt économique général ».

Art. 35

Les amendes qui sont imposées en vertu de l'article 35, peuvent s'élever à 10 % du chiffre d'affaires. Il conviendrait de préciser si le chiffre d'affaires visé est celui de l'exercice en cours ou celui de l'exercice précédent.

Le projet ne contient aucune disposition spécifique concernant le recouvrement des amendes qui, en tant que sanctions administratives, ne sont pas soumises d'office au régime applicable au recouvrement des amendes pénales. La délégation générale donnée au Roi par l'article 50, alinéa 1er, est formulée en des termes trop généraux.

Il est recommandé d'insérer dans le projet une règle qui pourrait être inspirée de l'article 9 de la loi du 30 juin 1971 relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales qui donne mission à l'Administration de la Taxe sur la Valeur ajoutée, de l'En-

lastig over de Toegevoegde Waarde, Registratie en Domeinen ermee is belast, de geldboete overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949 in te vorderen lastens de onderneming die in gebreke blijft de administratieve geldboete te betalen.

Gelet op de patrimoniale vergelijkbaarheid van de administratieve geldboeten met de strafrechtelijke boeten, dient voorzien te worden in een vorm van verweer, voorafgaandelijk aan de oplegging van de sanctie door de Raad zelf. Tevens zal moeten worden nagegaan of er geen grond is om in een speciale verjaringstermijn te voorzien.

Art. 36

Het tarief van de geldboeten, bedoeld in paragraaf 1, wordt in de Nederlandse tekst anders omschreven dan in de Franse tekst.

Onderdeel d) kan beter worden geformuleerd als volgt :
« d) de onderzoeken bedoeld in de artikelen 22 en 25 beletten of hinderen ».

De aanhef van paragraaf 2 zou kunnen luiden :

« Dezelfde geldboeten kunnen worden opgelegd in het geval dat... »

Art. 39

Deze bepaling kan eenvoudiger worden geformuleerd als volgt :

« De voorzitter van de Raad kan de in artikel 35, § 1, bedoelde dwangsom opleggen teneinde de voorlopige maatregelen die hij overeenkomstig artikel 34 heeft getroffen, te doen naleven ».

Art. 40

In de gevallen waarin de rechter zich over de geoorlooftheid van een concentratie of praktijk dient uit te spreken, kan hij, luidens het voorgestelde artikel 40, het advies van de Raad inwinnen. Deze adviesprocedure, evenals de facultatieve aard van de raadpleging van de Raad, leiden ertoe dat de rechtbanken, zowel in burgerlijke als in strafzaken, vonnissen kunnen wijzen die strijdig kunnen zijn met een advies of zelfs met een beslissing van de Raad voor de mededinging.

De Regering zal moeten nagaan of niet moet worden voorzien in een regeling tot voorkoming en, in voorkomend geval, tot oplossing van tegenstrijdigheid in de beslissingen van de Raad voor de mededinging en van de hoven en rechtbanken.

Onverminderd die algemene opmerking, dient verduidelijkt te worden dat onder de rechtbanken niet het « Hof van beroep », zetelend als bedoeld in artikel 41, bedoeld is.

In het eerste en het derde lid zou beter verwezen worden naar « het geoorloofd karakter van een concentratie of van een praktijk als bedoeld bij deze wet ».

Art. 41

Onverminderd de bedenkingen die onder artikel 17 worden geformuleerd in verband met de institutionele opbouw van de rechtsbescherming, mag worden opgemerkt

registrement et des Domaines de recouvrer l'amende, conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949, à charge de l'entreprise qui demeure en défaut de payer l'amende administrative ».

Dès lors que les amendes administratives sont comparables, du point de vue du patrimoine, aux amendes pénales, il conviendrait de prévoir une forme de défense, préalable à l'imposition de la sanction par le Conseil même. Il conviendrait également d'examiner s'il n'y aurait pas lieu de prévoir un délai spécial de prescription.

Art. 36

Le tarif des amendes, visé au paragraphe 1er, n'est pas défini, dans le texte néerlandais, de la même façon que dans le texte français.

La subdivision d) serait mieux formulée comme suit :

« d) elles empêchent ou entravent les instructions prévues à l'article 22 ainsi que les enquêtes visées à l'article 25 ».

Le début du paragraphe 2 pourrait s'énoncer comme suit :

« Les mêmes amendes peuvent être infligées dans le cas où... »

Art. 39

Cette disposition peut être formulée plus simplement comme suit :

« Le président du Conseil peut infliger l'astreinte visée à l'article 35, § 1er, en vue d'assurer le respect des mesures provisoires qu'il a prises conformément à l'article 34 ».

Art. 40

Lorsque le juge doit se prononcer sur la licéité d'une concentration ou d'une pratique, il peut, aux termes de l'article 40 en projet, recueillir l'avis du Conseil. Cette procédure consultative, ainsi que la nature facultative de la consultation du Conseil, emportent que les tribunaux, tant civils que répressifs, peuvent prononcer des jugements contraires à cet avis ou même à une décision du Conseil de la concurrence.

Le Gouvernement devra examiner s'il n'y a pas lieu de prévoir un système visant à prévenir et, le cas échéant, à régler les conflits entre les décisions du Conseil de la concurrence et celles des cours et tribunaux.

Sans préjudice de cette observation générale, il y a lieu de préciser que le terme « tribunaux » ne vise pas la « Cour d'appel » siégeant de la manière prévue à l'article 41.

Aux alinéas 1er et 3, il serait préférable de se référer au « caractère licite d'une concentration ou d'une pratique au sens de la présente loi ».

Art. 41

Sans préjudice des réserves exprimées sous l'article 17 en ce qui concerne la structure institutionnelle de la protection juridique, il convient de signaler que le projet ne comporte

dat het ontwerp geen bepalingen bevat omtrent de aanwijzing van de territoriaal bevoegde rechter in beroep.

Daar het beroep moet gericht worden tegen de Belgische Staat in de persoon van Minister van Economische Zaken, zou, overeenkomstig het bepaalde in artikel 624, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, enkel het Hof van beroep te Brussel van het verhaal kennis nemen. Wenst men van deze bevoegdheidsregeling af te wijken, dan dient zulks uitdrukkelijk te worden bepaald, bij voorkeur door een wijziging van het Gerechtelijk Wetboek.

De verwijzing naar de in artikel 27 bedoelde groeps-vrijstellingen dient uit de tekst van het eerste lid weggelaten te worden, gezien, zoals hoger vermeld, het hier niet gaat om individuele beslissingen.

In het derde lid dient verwezen te worden naar « concentratie of praktijk », aldus refererend naar de indeling van hoofdstuk II van de wet.

In het vijfde lid van de Nederlandse tekst dient de verwijzing naar artikel 32 vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 34.

Gelet op de voorlopige aard van de beslissing tot schorsing van de betaling van geldboeten of dwangsommen als bedoeld in het zesde lid, kan het hof van beroep zich niet meteen ook uitspreken over de teruggave van de betaalde geldboeten of dwangsommen, in de mate dat deze beslissing de grond van de zaak zou raken.

Art. 44

Bij de bepaling van de omzet van de onderneming zou verduidelijkt dienen te worden of rekening wordt gehouden met de omzet in België, dan wel ook met de omzet verwezenlijkt op andere markten of in andere landen.

De toebedeling van de omzet aan een bepaald ondernemingsdeel dat wordt vervreemd, zou in de praktijk tot toepassingsmoeilijkheden aanleiding kunnen geven indien de concentratie door overdracht van vermogensbestanddelen wordt verricht, vermits deze bestanddelen op zichzelf geen onmiddellijke drager zijn van een deel van de ondernemingsomzet.

In paragraaf 2 dient verwezen te worden, in het eerste lid, naar « § 1 » in plaats van « lid 1 » en in het tweede lid naar het eerste « lid » in plaats van de eerste « alinea ».

Verduidelijkt moet worden wat dient verstaan onder de omzet van de « andere financiële instellingen » en of eventueel hieronder ook de portefeuillemaatschappijen in de zin van het koninklijk besluit n° 64 van 10 november 1967 worden bedoeld.

Wat de omzet van de ondernemingen betreft die in groepsverband functioneren, dient in paragraaf 4 verwezen te worden naar de berekeningswijze op geconsolideerde basis, zoals vastgesteld in uitvoering van artikel 11, 1°, van de wet op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen. Deze reglementering is inmiddels uitgevoerd bij koninklijk besluit van 6 maart 1990. Gezien dit besluit is vastgesteld ter uitvoering van de zevende EEG-richtlijn van 13 juni 1983, betreffende de geconsolideerde jaarrekeningen, wordt hiermede ook harmonisering op het Europese vlak verwezenlijkt.

Indien aan dit voorstel gevolg wordt gegeven, dient paragraaf 4 in die zin herschreven te worden, terwijl de tweede zin van paragraaf 1 achterwege kan worden gelaten.

aucune disposition relative à la désignation du juge d'appel territorialement compétent.

Le recours devant être dirigé contre l'Etat belge en la personne du Ministre des Affaires économiques, seule la Cour d'appel de Bruxelles pourrait connaître du recours et ce, conformément aux dispositions de l'article 624, 1°, du Code judiciaire. Si le Gouvernement souhaitait déroger à cette réglementation de compétence, il devra le formuler expressément, de préférence par une modification du Code judiciaire.

Le renvoi aux exemptions par catégorie visées à l'article 27 doit être omis du texte de l'alinéa 1er, étant donné, ainsi qu'il a été signalé ci-dessus, qu'il ne s'agit pas ici de décisions individuelles.

A l'alinéa 3, il y a lieu de faire état de « la concentration ou la pratique », par référence à la division du chapitre II de la loi.

A l'alinéa 5 du texte néerlandais, il convient de remplacer la référence à l'article 32 par une référence à l'article 34.

Vue la nature provisoire de la décision de suspension du paiement d'amendes ou d'astreintes au sens de l'alinéa 6, la cour d'appel peut également ne pas se prononcer immédiatement sur la restitution des amendes ou astreintes payées dans la mesure où cette décision serait liée au fond.

Art. 44

Lors de la détermination du chiffre d'affaires, il y aurait lieu de préciser s'il y a lieu de tenir compte du chiffre d'affaires en Belgique, ou également du chiffre d'affaires réalisé sur d'autres marchés ou dans d'autres pays.

L'imputation du chiffre d'affaires à une partie d'entreprise cédée pourrait, dans la pratique, donner lieu à des difficultés d'application si la concentration est opérée par transfert d'éléments de patrimoine puisque ces éléments ne sont pas, par eux-mêmes, porteurs immédiats d'une partie du chiffre d'affaires de l'entreprise.

Au paragraphe 2, il y a lieu, à l'alinéa 1er du texte néerlandais, de renvoyer au « § 1 », au lieu de au « lid 1 » et à l'alinéa 2 du texte néerlandais, au « eerste lid » au lieu de au « eerste alinea ».

Il convient de préciser ce qu'il y a lieu d'entendre par le chiffre d'affaires des « autres établissements financiers » et si, éventuellement, les sociétés à portefeuille au sens de l'arrêté royal n° 64 du 10 novembre 1967 sont également visées par ces termes.

En ce qui concerne le chiffre d'affaires des entreprises opérant en groupe, il convient de se reporter, au paragraphe 4, aux modalités de calcul sur une base consolidée telles qu'elles ont été déterminées en exécution de l'article 11, 1°, de la loi relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises. Cette réglementation a été exécutée entre-temps par l'arrêté royal du 6 mars 1990. Cet arrêté ayant été pris en exécution de la septième directive CEE du 13 juin 1983 concernant les comptes consolidés, cela contribuera également à l'harmonisation sur le plan européen.

Si cette proposition est retenue, le paragraphe 4 devra être reformulé en ce sens et la seconde phrase du paragraphe 1er pourra être omise.

Art. 45

Men schrijve : « De openbare ondernemingen en de ondernemingen... »

Art. 46

In paragraaf 1 schrijve men : « Het onderzoek bedoeld in artikel 22 mag slechts betrekking hebben op feiten... »

In de paragrafen 2 en 3 schrappe men telkens « bevrijdende ».

Art. 49

Het verbod van mededeling zou nader gekwalificeerd moeten worden teneinde uitzonderingen te voorzien voor mededelingen aan kartelautoriteiten van andere Lid-Staten.

Overigens laat deze bepaling geen wederzijdse bijstand toe op grond van wederkerigheid.

Vraag is of in geen voorbehoud moet worden voorzien voor het toepassen van verdragen inzake rechtshulp in strafrechtelijke zaken.

Art. 50

In het tweede lid dienen de criteria te worden aangegeven aan de hand waarvan de Koning het bedrag van de in de wet bepaalde geldboeten en dwangsommen kan aanpassen.

Vraag is of in geen limiet moet worden voorzien.

Art. 51

Paragraaf 2 herhaalt — zij het op onvolledige wijze — een verplichting die aan de uitvoerende macht reeds is opgelegd door artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Dergelijke herschrijving van een bestaande wetsbepaling is overbodig en wordt best uit het ontwerp weggelaten.

Luidens paragraaf 3 moeten de besluiten genomen ter uitvoering van EG-verplichtingen ter bekrachtiging aan de Wetgevende Kamers worden overgemaakt.

Naar het zeggen van de gemachtigde ambtenaar is die bepaling ontleend aan de bijzondere-machtenwetten. In de context van het voorgelegde ontwerp heeft zij kennelijk minder zin. Ermee rekening gehouden dat met de bedoelde besluiten enkel de aanpassing van de ontworpen wet aan de in of krachtens het EEG-Verdrag opgelegde verplichtingen wordt beoogd, mag immers de vraag worden gesteld of, gelet op het bindend karakter van die verplichtingen en de daaruit voortvloeiende gebonden bevoegdheid van de Koning, een wetgevende bekrachtiging nodig is.

Dergelijke bekrachtigingsbepaling komt overigens niet voor in andere wetten, zoals de wet van 28 maart 1975 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw, en zeevisserijprodukten of de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten, die een gelijkaardige delegatie aan de Koning bevatten.

Art. 45

Dans le texte néerlandais, il convient d'écrire : « De openbare ondernemingen en de ondernemingen... »

Art. 46

Dans le texte néerlandais du paragraphe 1er, il y a lieu d'écrire : « Het onderzoek bedoeld in artikel 22 mag slechts betrekking hebben op feiten ... »

Aux paragraphes 2 et 3, il y a lieu de supprimer chaque fois le terme « extinctive ».

Art. 49

L'interdiction de communication devrait être précisée afin de prévoir des exceptions pour les communications aux autorités chargées du contrôle des ententes d'autres Etats membres.

Cette disposition ne permet d'ailleurs pas une assistance mutuelle fondée sur la réciprocité.

La question est de savoir s'il n'y aura pas lieu de prévoir d'exception pour l'application d'accords relatifs à l'assistance judiciaire en matière pénale.

Art. 50

A l'alinéa 2, il y a lieu de mentionner les critères en vertu desquels le Roi peut adapter le montant des amendes et astreintes prévues par la loi.

La question est de savoir si une limite ne doit pas être prévue.

Art. 51

Le paragraphe 2 réitère — fût-ce de manière incomplète — une obligation déjà imposée au pouvoir exécutif par l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat. Pareille réitération d'une disposition légale existante étant superflue, il serait préférable de l'omettre.

Aux termes du paragraphe 3, les arrêtés pris en exécution d'obligations imposées par la Communauté européenne doivent être transmis aux Chambres législatives, pour ratification.

Selon les déclarations du fonctionnaire délégué, cette disposition est empruntée aux lois de pouvoirs spéciaux. Dans le contexte du présent projet, son utilité est manifestement moindre. En effet, compte tenu du fait que le seul objet des arrêtés visés est d'adapter la loi en projet aux obligations imposées par le Traité CEE ou en vertu de celui-ci, on peut se demander si, eu égard au caractère impératif de ces obligations et de la compétence liée au Roi qui en découle, une ratification par le pouvoir législatif s'impose.

Une disposition semblable, imposant la ratification, ne figure d'ailleurs pas dans d'autres lois, comme par exemple la loi du 28 mars 1975 relative au commerce des produits de l'agriculture, de l'horticulture et de la pêche maritime, ou la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits, qui contiennent une délégation similaire au Roi.

Mocht niettemin voor het stelsel van de bekrachtiging worden geopteerd, dient de regeling op verschillende punten te worden aangevuld. Uit de ontworpen bepaling blijkt immers niet binnen welke termijn de Wetgevende Kamers de besluiten dienen te bekrachtigen, noch welke de rechtskracht van de besluiten is in afwachting van de bekrachtiging of bij het uitblijven ervan.

Art. 53

Met verwijzing naar de nieuwe staatscomptabiliteitswet van 28 juni 1989 schrappen men de woorden « van de begroting ».

Art. 54 en 55

Artikel 55, a), vierde streepje, beoogt de vervanging van artikel 10, eerste lid, van het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, door een bepaling die aan de Minister opdraagt om de aanwezigheidspenningen (lees : presentiegelden) en vergoedingen van de toegevoegde leden vast te stellen.

In die toegevoegde leden is voorzien bij artikel 7, eerste lid, van het koninklijk besluit n° 62. Die bepaling blijft behouden.

De voorgenomen vervanging kan nochtans niet samen bestaan met artikel 19 van het ontwerp, dat aan de Koning opdraagt om het bedrag van de vergoedingen vast te stellen van de voorzitter, de leden, de deskundigen, en elk persoon die met de Raad dient samen te werken.

In artikel 55, a), dient het vierde streepje daarom te worden geschrapt en, aansluitend, dient artikel 54, a), te worden aangevuld met een bepaling die de opheffing van voornoemd artikel 10, eerste lid, voorziet.

Men stelle in a) van de artikelen 54 en 55 : « ...gewijzigd bij het koninklijk besluit n° 295 van 30 maart 1936 en aangevuld bij het koninklijk besluit n° 78 van 28 november 1939 ».

Men vulle c) van artikel 54 als volgt aan : « ...gewijzigd bij de wet van 23 september 1985; ».

Art. 56

Met het oog op een betere leesbaarheid, voege men de tekst van artikel 56 als een paragraaf 2 toe aan artikel 54. De bestaande tekst van artikel 54 zal in dat geval paragraaf 1 vormen.

Volgens de gemachtigde ambtenaar is het de bedoeling om de nog hangende zaken te laten afhandelen door de Raad der economische geschillen in zijn huidige samenstelling en volgens de thans vigerende regelen.

Art. 57

Om redenen van duidelijkheid, leze men de inleidende zin van paragraaf 2 als volgt

« § 2. Vanaf de eerste dag van de maand volgend op die waarin deze wet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendge-

Si le Gouvernement se prononçait néanmoins pour le système de la ratification, il y aurait lieu de compléter la réglementation en plusieurs points. Il n'appert, en effet, de la disposition en projet, ni dans quel délai les Chambres législatives devront ratifier les arrêtés susvisés, ni quelle sera la force légale des arrêtés en attendant leur ratification ou dans l'hypothèse où cette ratification n'intervient pas.

Art. 53

Par référence à la nouvelle loi sur la comptabilité de l'Etat du 28 juin 1989, il convient de remplacer les mots « sur le budget du » par le mot « au ».

Art. 54 et 55

L'article 55, a), quatrième tiret, vise à remplacer l'article 10, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 par une disposition chargeant le Ministre de fixer le montant des jetons de présence et des indemnités des membres adjoints.

Ces membres adjoints sont prévus par l'article 7, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 62. Cette disposition est maintenue.

Le remplacement prévu est néanmoins contraire à l'article 19 du projet qui charge le Roi de fixer le montant des allocations du président, des membres, des experts et de toute personne appelée à collaborer avec le Conseil.

A l'article 55, a), le quatrième tiret doit dès lors être supprimé et, l'article 54, a), doit en conséquence être complété par une disposition prévoyant l'abrogation de l'article 10, alinéa 1er, précité.

Il convient d'écrire au a) des articles 54 et 55 ce qui suit : « ... modifié par l'arrêté royal n° 295 du 30 mars 1936 et complété par l'arrêté royal n° 78 du 28 novembre 1939 ».

Il y a lieu de compléter le c) de l'article 54 comme suit : « ... modifiée par la loi du 23 septembre 1985; ».

Art. 56

Pour une meilleure compréhension, il y a lieu d'ajouter le texte de l'article 56, sous la forme d'un paragraphe 2, à l'article 54. Le texte existant de l'article 54 en devenant le paragraphe 1er.

Selon le fonctionnaire délégué, l'intention est de permettre au Conseil du contentieux économique, dans sa composition actuelle, de régler les affaires en cours selon les dispositions actuellement en vigueur.

Art. 57

Pour des raisons de clarté, il conviendrait de rédiger la phrase introductive du paragraphe 2 comme suit :

« § 2. A partir du premier jour du mois suivant celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur*

maakt, kan de Koning toepassing maken van de regelsbevoegdheid welke Hem in de hiernavolgende artikelen is toegekend :

... »

*
* *

Bij de in de tijd beperkte werking van de artikelen 51 en 55 b, voorzien bij artikel 57, § 3, kan erop gewezen worden dat die bepalingen een zeer beperkte geldingsduur zullen hebben.

Vraag is of het inderdaad de bedoeling is om de bevoegdheid van de Koning om de wet inzonderheid aan het EEG-recht aan te passen, op 1 januari 1993 te doen aflopen.

De kamer was samengesteld uit

HH. :

H. COREMANS, *kamervoorzitter*;

J. VERMEIRE,

Mevr. :

S. VANDERHAEGEN, *staatsraden*;

HH. :

G. SCHRANS,

E. WYMEERSCH, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

A. BECKERS, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van Mevr. S. VANDERHAEGEN.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. J. DE KOSTER-MANNENS, eerste auditeur.

De Griffier,

A. BECKERS

De Voorzitter,

H. COREMANS

belge, le Roi peut appliquer le pouvoir réglementaire qui lui est dévolu par les articles suivants :

... »

*
* *

En ce qui concerne les effets limités dans le temps des articles 51 et 55 b, prévus par l'article 57, § 3, il peut être signalé que ces dispositions auront une durée de validité très limitée.

La question est de savoir si l'intention est en effet de faire expirer au 1er janvier 1993 le pouvoir dévolu au Roi d'adapter la loi notamment au droit des Communautés européennes.

La chambre était composée de

MM. :

H. COREMANS, *président de chambre*;

J. VERMEIRE,

Mme :

S. VANDERHAEGEN, *conseillers d'Etat*;

MM. :

G. SCHRANS,

E. WYMEERSCH, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

A. BECKERS, *greffier*.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Mme S. VANDERHAEGEN.

Le rapport a été présenté par Mme J. DE KOSTER-MANNENS, premier auditeur.

Le Greffier,

A. BECKERS

Le Président,

H. COREMANS

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op het voorstel van Onze Minister van Economische Zaken en het Plan en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Economische Zaken en het Plan en Onze Minister van Justitie zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, luidend als volgt :

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel 1

Voor de toepassing van deze wet dient er verstaan te worden onder :

a) onderneming : alle natuurlijke of rechtspersonen, die op duurzame wijze een economisch doel nastreven;

b) machtspositie : de positie die een onderneming in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen en het haar mogelijk maakt zich, jegens haar concurrenten, afnemers of leveranciers, in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen;

c) Minister : de Minister die de Economische Zaken in zijn bevoegdheid heeft.

HOOFDSTUK II

Mededingingspraktijken

Afdeling 1

Restrictieve mededingingspraktijken

Art. 2

§ 1. Zijn verboden alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemingsverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de Belgische betrok-

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES

A tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires économiques et du Plan et de l'avis de Nos Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires économiques et du Plan et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

CHAPITRE Ier

Définitions

Article 1er

Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par :

a) entreprise : toute personne physique ou morale poursuivant de manière durable un but économique;

b) position dominante : la position permettant à une entreprise de faire obstacle au maintien d'une concurrence effective en lui fournissant la possibilité de comportements indépendants dans une mesure appréciable vis-à-vis de ses concurrents, clients ou fournisseurs;

c) Ministre : le Ministre qui a les Affaires économiques dans ses attributions.

CHAPITRE II

Pratiques de concurrence

Section 1

Pratiques restrictives de concurrence

Art. 2

§ 1. Sont interdits, tous accords entre entreprises, toutes décisions d'associations d'entreprises et toutes pratiques concertées qui ont pour objet ou pour effet d'empêcher, de restreindre ou de fausser de manière sensible la concurrence sur le marché belge concerné

ken markt of op een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in :

- a) het rechtstreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden;
- b) het beperken of controleren van de produktie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen;
- c) het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen;
- d) het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmede nadeel berokkend bij de mededinging;
- e) het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

§ 2. De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig.

§ 3. De bepalingen van § 1 van dit artikel kunnen echter buiten toepassing worden verklaard :

- voor elke overeenkomst of groep van overeenkomsten tussen ondernemingen;
- voor elk besluit of groep van besluiten van ondernemingsverenigingen;
- voor elke onderling afgestemde feitelijke gedraging of groep van gedragingen die bijdragen tot verbetering van de produktie of van de verdeling of tot verbetering van de technische of economische vooruitgang of die de kleine en middelgrote ondernemingen de mogelijkheid bieden om hun concurrerende positie op de betrokken markt te verstevigen, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen :

a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn;

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen.

Art. 3

Het is verboden dat één of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in :

- a) het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;
- b) het beperken van de produktie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;

ou dans une partie substantielle de celui-ci et notamment ceux qui consistent à :

- a) fixer de façon directe ou indirecte les prix d'achat ou de vente ou d'autres conditions de transaction;
- b) limiter ou contrôler la production, les débouchés, le développement technique ou les investissements;
- c) répartir les marchés ou les sources d'approvisionnement;
- d) appliquer, à l'égard de partenaires commerciaux, des conditions inégales à des prestations équivalentes en leur infligeant de ce fait un désavantage dans la concurrence;
- e) subordonner la conclusion de contrats à l'acceptation, par les partenaires, de prestations supplémentaires qui, par leur nature ou selon les usages commerciaux, n'ont pas de lien avec l'objet de ces contrats.

§ 2. Les accords ou décisions interdits en vertu du présent article sont nuls de plein droit.

§ 3. Toutefois, les dispositions du § 1er du présent article peuvent être déclarées inapplicables :

- à tout accord ou catégorie d'accords entre entreprises;
- à toute décision ou catégorie de décisions d'associations d'entreprises;
- à toute pratique concertée ou catégorie de pratiques concertées qui contribuent à améliorer la production ou la distribution ou à promouvoir le progrès technique ou économique ou qui permettent aux petites et moyennes entreprises d'affermir leur position concurrentielle sur le marché concerné, tout en réservant aux utilisateurs une partie équitable du profit qui en résulte et sans toutefois :

a) imposer aux entreprises intéressées des restrictions qui ne sont pas indispensables pour atteindre ces objectifs;

b) donner à ces entreprises la possibilité, pour une partie substantielle des produits en cause, d'éliminer la concurrence.

Art. 3

Est interdit le fait pour une ou plusieurs entreprises d'exploiter de façon abusive une position dominante sur le marché belge concerné ou dans une partie substantielle de celui-ci.

Ces pratiques abusives peuvent notamment consister à :

- a) imposer de façon directe ou indirecte des prix d'achat ou de vente ou d'autres conditions de transaction non équitables;
- b) limiter la production, les débouchés ou le développement technique au préjudice des consommateurs;

c) het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;

d) het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

Art. 4

De bij de artikel 2, § 1 en artikel 3 bedoelde praktijken worden hierna restrictieve mededingingspraktijken genoemd.

Art. 5

§ 1. De niet toepasselijkheid van deze afdeling wordt beschouwd als verworven tot het tegendeel is bewezen, wanneer de ondernemingen die er partij bij zijn individueel de voorwaarden vervullen welke bij artikel 12, § 2 van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen worden voorgeschreven.

§ 2. In afwijking van § 1, wordt de voorwaarde die betrekking heeft op het jaarlijks zakencijfer zoals voorzien in artikel 12, § 2 van voornoemde wet niet weerhouden wat betreft de banken, de kredietinstellingen en de andere financiële instellingen.

Art. 6

§ 1. Op verzoek van de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen kan de Raad voor de Mededinging vaststellen dat er, op grond van de gegevens die hem bekend zijn, voor hem geen aanleiding bestaat om tegen een overeenkomst, besluit of een onderling afgestemde feitelijke gedraging krachtens artikel 2, § 1 of artikel 3 van deze wet op te treden.

§ 2. De Koning bepaalt de modaliteiten waarop een verzoek om negatieve verklaring zoals bedoeld bij § 1 wordt ingediend.

Art. 7

§ 1. Overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen bedoeld in artikel 2, § 1 van deze wet, en ten aanzien waarvan de betrokken ondernemingen een beroep willen doen op artikel 2, § 3, moeten bij de Dienst voor de Mededinging worden aangemeld.

c) appliquer à l'égard de partenaires commerciaux des conditions inégales à des prestations équivalentes, en leur infligeant de ce fait un désavantage dans la concurrence;

d) subordonner la conclusion de contrats à l'acceptation, par les partenaires, de prestations supplémentaires, qui, par leur nature ou selon les usages commerciaux, n'ont pas de lien avec l'objet de ces contrats.

Art. 4

Les pratiques visées à l'article 2, § 1er et à l'article 3 sont qualifiées ci-après de pratiques restrictives de concurrence.

Art. 5

§ 1. L'inapplicabilité de la présente section est réputée acquise jusqu'à preuve du contraire, lorsque les entreprises y participant répondent individuellement aux conditions prévues à l'article 12, § 2 de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises.

§ 2. Par dérogation au § 1er, la condition relative au chiffre d'affaires annuel prévue à l'article 12, § 2 de la loi précitée, n'est pas retenue en ce qui concerne les banques, les établissements de crédit et autres établissements financiers.

Art. 6

§ 1. Le Conseil de la concurrence peut constater, sur demande des entreprises ou associations d'entreprises intéressées, qu'il n'y a pas lieu pour lui, en fonction des éléments dont il a connaissance, d'intervenir à l'égard d'un accord, d'une décision ou d'une pratique concertée en vertu de l'article 2, § 1er ou de l'article 3 de la présente loi.

§ 2. Le Roi détermine les modalités d'introduction des demandes d'attestation négative visées au § 1er.

Art. 7

§ 1. Les accords, décisions et pratiques concertées visés à l'article 2, § 1 de la présente loi et à l'égard desquels les entreprises intéressées désirent se prévaloir des dispositions de l'article 2, § 3 doivent être notifiés au Service de la concurrence.

Zolang deze aanmelding niet heeft plaatsgevonden, kan de verklaring bedoeld bij artikel 2, § 3 niet worden gedaan.

§ 2. Paragraaf 1 van dit artikel is niet van toepassing op overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen voor zover :

1) hetzij bij deze overeenkomsten slechts twee ondernemingen partij zijn en zij uitsluitend ten gevolge hebben dat :

a) de vrijheid van de ene partij tot het vaststellen van de prijzen en andere voorwaarden bij wederverkoop van goederen welke zij van de andere partij betrokken heeft, beperkt wordt of

b) aan de verkrijger of de gebruiker van industriële eigendomsrechten, onder meer van octrooien, tekeningen en modellen, of merken, of aan degene die rechten ontleent aan overeenkomsten, houdende overdracht of het in gebruik geven van produktiemethoden of van kennis met betrekking tot het gebruik of de toepassing van bedrijfstechnische vaardigheden, beperkingen worden opgelegd in de uitoefening van deze rechten;

2) hetzij zij uitsluitend betreffen :

a) de ontwikkeling of uniforme toepassing van normen en typen;

b) een gemeenschappelijk onderzoek naar technische verbeteringen, mits het resultaat voor alle betrokkenen toegankelijk is en alle betrokkenen hiervan mogen profiteren.

Deze overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen kunnen worden aangemeld.

§ 3. De Koning bepaalt de wijze waarop een overeenkomst, besluit of onderling afgestemde feitelijke gedraging zoals bedoeld in § 1 wordt aangemeld.

Art. 8

Zolang overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen een vrijstelling genieten op grond van artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, dienen zij niet aangemeld te worden.

Afdeling 2

Concentraties

Art. 9

§ 1. Voor de toepassing van deze wet komt een concentratie tot stand doordat :

a) twee of meer voorheen onafhankelijke ondernemingen fuseren;

b) — één of meer personen die reeds zeggenschap over ten minste één onderneming bezitten of

Aussi longtemps qu'ils n'ont pas été notifiés, la déclaration visée à l'article 2, § 3 ne peut être faite.

§ 2. Le § 1er du présent article n'est pas applicable aux accords, décisions et pratiques concertées, lorsque :

1) soit n'y participent que deux entreprises et qu'ils ont seulement pour effet :

a) de restreindre la liberté de formation des prix ou conditions de transaction d'une partie au contrat lors de la revente de marchandises qu'elle acquiert de l'autre partie au contrat ou

b) d'imposer à l'acquéreur ou à l'utilisateur de droits de propriété industrielle — notamment de brevets, dessins et modèles ou marques — ou au bénéficiaire de contrats comportant cession ou concession de procédés de fabrication ou de connaissances relatives à l'utilisation et à l'application de techniques industrielles, des limitations dans l'exercice de ces droits;

2) soit ils ont seulement pour objet :

a) l'élaboration ou l'application uniforme de normes et de types;

b) la recherche en commun d'améliorations techniques, si le résultat en est accessible à tous les participants et que chacun d'eux puisse l'exploiter.

Ces accords, décisions et pratiques concertées peuvent être notifiés.

§ 3. Le Roi détermine les modalités de notification d'un accord, d'une décision et d'une pratique concertée visés au § 1er.

Art. 8

Tant qu'ils bénéficient d'une exemption en vertu de l'article 85, § 3 du traité instituant la Communauté économique européenne, les accords, décisions et pratiques concertées ne doivent pas être notifiés.

Section 2

Concentrations

Art. 9

§ 1. Pour l'application de la présente loi, une concentration est réalisée lorsque :

a) deux ou plusieurs entreprises antérieurement indépendantes fusionnent;

b) — une ou plusieurs personnes détenant déjà le contrôle d'une entreprise au moins ou

— één of meer ondernemingen door de verwerving van participaties of vermogensbestanddelen, bij overeenkomst of op elke andere wijze, rechtstreekse of onrechtstreekse zeggenschap over één of meer andere ondernemingen of delen daarvan verkrijgen.

§ 2. Een handeling, met inbegrip van de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming, die een coördinatie beoogt of tot stand brengt van het concurrentiegedrag van ondernemingen die onafhankelijk blijven, vormt geen concentratie in de zin van § 1b.

De oprichting van een gemeenschappelijke onderneming die duurzaam alle functies van een zelfstandige economische eenheid vervult, en die niet tot gevolg heeft dat de oprichtende ondernemingen hun concurrentiegedrag coördineren of dat deze ondernemingen en de gemeenschappelijke onderneming hun concurrentiegedrag coördineren, vormt een concentratie in de zin van § 1b.

§ 3. Voor de toepassing van deze wet berust de zeggenschap op rechten, overeenkomsten of andere middelen die afzonderlijk of gezamenlijk met inachtnaam van alle feitelijke en juridische omstandigheden, het mogelijk maken een bepalende invloed uit te oefenen op de activiteiten van een onderneming, met name :

1. eigendoms- of gebruiksrechten op alle vermogensbestanddelen van een onderneming of delen daarvan;
2. rechten of overeenkomsten die een bepalende invloed verschaffen op de samenstelling, het stemgedrag of de besluiten van de ondernemingsorganen.

§ 4. Zeggenschap wordt verkregen door de persoon/personen of de onderneming/ondernemingen :

- a) die zelf rechthebbenden zijn of aan deze overeenkomsten rechten ontleen, of
- b) die, hoewel zij zelf geen rechthebbenden zijn, noch aan deze overeenkomsten rechten ontleen, de bevoegdheid hebben de daaruit ontstane rechten uit te oefenen.

§ 5. Er is geen sprake van totstandkoming van een concentratiehandeling :

- a) indien kredietinstellingen, andere financiële instellingen, of verzekeringsmaatschappijen tot wier normale werkzaamheden de verhandeling van effecten voor eigen rekening of voor rekening van derden behoort, tijdelijke deelnemingen houden die zij in een onderneming hebben verworven ten einde deze deelnemingen weer te verkopen, mits zij de aan deze deelnemingen verbonden stemrechten niet uitoefenen om het concurrentiegedrag van deze onderneming te bepalen of mits zij deze stemrechten slechts uitoefenen om de verkoop van deze onderneming of van haar activa, geheel of gedeeltelijk, of de verkoop van deze deelnemingen voor te bereiden, en deze verkoop plaatsvindt binnen één jaar na de verwerving;

— une ou plusieurs entreprises acquièrent directement ou indirectement, que ce soit par prise de participations au capital ou achat d'éléments d'actifs, contrat ou tout autre moyen, le contrôle de l'ensemble ou de parties d'une ou plusieurs autres entreprises.

§ 2. Une opération, y compris la création d'une entreprise commune, qui a pour objet ou effet la coordination du comportement concurrentiel d'entreprises qui restent indépendantes, ne constitue pas une concentration au sens du § 1b.

La création d'une entreprise commune accomplissant de manière durable toutes les fonctions d'une entité économique autonome, qui n'entraîne pas une coordination du comportement concurrentiel soit entre entreprises fondatrices soit entre celles-ci et l'entreprise commune, constitue une opération de concentration au sens du § 1b.

§ 3. Pour l'application de la présente loi, le contrôle découle des droits, des contrats ou autres moyens qui confèrent seuls ou conjointement, et compte tenu des circonstances de fait ou de droit, la possibilité d'exercer une influence déterminante sur l'activité d'une entreprise et notamment :

1. des droits de propriété ou de jouissance sur tout ou partie des biens d'une entreprise;
2. des droits ou des contrats qui confèrent une influence déterminante sur la composition, les délibérations ou les décisions des organes d'une entreprise.

§ 4. Le contrôle est acquis par la ou les personnes ou entreprises, qui :

- a) sont titulaires de ces droits ou bénéficiaires de ces contrats, ou
- b) n'étant pas titulaires de ces droits ou bénéficiaires de ces contrats, ont le pouvoir d'exercer les droits qui en découlent.

§ 5. Une opération de concentration n'est pas réalisée :

- a) lorsque des établissements de crédit, d'autres établissements financiers ou des sociétés d'assurances, dont l'activité normale inclut la transaction et la négociation de titres pour compte propre ou pour compte d'autrui, détiennent, à titre temporaire, des participations qu'ils ont acquises dans une entreprise en vue de leur revente, pour autant qu'ils n'exercent pas les droits de vote attachés à ces participations en vue de déterminer le comportement concurrentiel de cette entreprise ou pour autant qu'ils n'exercent ces droits de vote qu'en vue de préparer la réalisation de tout ou partie de cette entreprise ou de ses actifs ou la réalisation de ces participations et que cette réalisation intervient dans un délai d'un an à compter de la date de l'acquisition;

b) indien de zeggenschap wordt verworven door een gerechtelijke mandataris of overheidsmandataris, op grond van een gerechtelijke beslissing of een andere procedure van gedwongen vereffening.

Art. 10

§ 1. Concentraties zijn onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van de Raad voor de Mededinging, die vaststelt of zij al dan niet toelaatbaar zijn.

§ 2. Kunnen slechts worden toegelaten, de concentraties die niet tot gevolg hebben dat een machtspositie wordt verworven of versterkt welke een daadwerkelijke mededinging op de Belgische betrokken markt of een wezenlijk deel daarvan merkbaar belemmert.

§ 3. De andere concentraties dan die bedoeld in § 2 kunnen niettemin door de Raad voor de Mededinging worden toegelaten, wanneer deze vaststelt dat zij bijdragen tot de verbetering van de produktie of van de verdeling, van de technische of economische vooruitgang of van de concurrentiestructuur binnen de markt en zij voor de mededinging geen onevenredige belemmering vormen.

In zijn beoordeling houdt de Raad rekening met het algemeen economisch belang, met de competitiviteit van de betrokken sectoren ten opzichte van de internationale mededinging alsook met het belang van de verbruikers.

Hij kan in elk geval geen toestemming tot de concentraties geven die :

a) aan de betrokken ondernemingen beperkingen opleggen die niet onmisbaar zijn voor het verwezenlijken van de concentratie;

b) aan de betrokken ondernemingen de mogelijkheid geven om, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten of diensten, de mededinging uit te schakelen.

Art. 11

§ 1. De bepalingen van deze afdeling zijn slechts van toepassing wanneer de betrokken ondernemingen samen een omzet, bepaald volgens de in artikel 45 bedoelde criteria, van meer dan één miljard frank totaliseren en samen meer dan 20 % van de betrokken markt controleren.

§ 2. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de drempels bedoeld in § 1 verhogen.

b) lorsque le contrôle est acquis par un mandataire judiciaire ou par un mandataire public, en vertu d'une décision judiciaire ou d'une autre procédure de liquidation forcée.

Art. 10

§ 1. Les concentrations sont soumises à l'approbation préalable du Conseil de la concurrence qui détermine si elles sont ou ne sont pas admissibles.

§ 2. Ne peuvent être admises que les concentrations qui n'ont pas pour effet l'acquisition ou le renforcement d'une position dominante qui entrave de manière significative une concurrence effective sur le marché belge concerné ou une partie substantielle de celui-ci.

§ 3. Les concentrations autres que celles visées au § 2 peuvent toutefois être admises par le Conseil de la concurrence lorsque celui-ci constate que leur contribution à l'amélioration de la production ou de la distribution, à celle de la structure de la concurrence à l'intérieur du marché ou à la promotion du progrès technique ou économique, l'emporte sur l'atteinte à la concurrence qui en résulte.

Dans son appréciation, le Conseil tient compte de l'intérêt économique général, de la compétitivité des secteurs concernés au regard de la concurrence internationale ainsi que de l'intérêt des consommateurs.

Il ne peut en tout cas accorder l'autorisation aux concentrations qui :

a) imposent aux entreprises concernées des restrictions qui ne sont pas indispensables pour la réalisation de la concentration;

b) donnent aux entreprises concernées la possibilité, pour une partie substantielle des produits ou services en cause, d'éliminer la concurrence.

Art. 11

§ 1. Les dispositions de la présente section ne s'appliquent que lorsque les entreprises concernées totalisent ensemble un chiffre d'affaires, déterminé selon les critères visés à l'article 45, de plus d'un milliard de francs et contrôlent ensemble plus de 20 % du marché concerné.

§ 2. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, majorer les seuils visés au § 1er.

Art. 12

§ 1. De concentraties bedoeld in deze wet moeten bij de Dienst voor de Mededinging worden aangemeld binnen een termijn van één week na de sluiting van de overeenkomst, de openbaarmaking van het aanbod tot aankoop of ruil, of de verwerving van een zeggenschapsdeelneming. De termijn vangt aan zodra één van deze handelingen plaatsgevonden heeft.

§ 2. De concentraties die in een overeenkomst zijn vastgelegd moeten worden aangemeld door de samen handelende betrokkenen; in de andere gevallen moet de aanmelding plaatsvinden door de betrokkene die de concentratie heeft verwezenlijkt.

§ 3. De modaliteiten van de aanmeldingen bedoeld bij § 1 worden bepaald door de Koning.

§ 4. Tot de Raad voor de Mededinging een beslissing neemt betreffende de toelaatbaarheid van de concentratie, kunnen de betrokken ondernemingen slechts de uit de concentratie voortvloeiende maatregelen nemen welke de omkeerbaarheid van de concentratie niet belemmeren en de marktstructuur niet duurzaam wijzigen.

Art. 13

De concentraties die onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie van de Europese Gemeenschappen zijn niet onderworpen aan het toezicht ingesteld door deze wet.

HOOFDSTUK III

Organen en procedure

Afdeling 1

Dienst voor de Mededinging

Art. 14

De Dienst voor de Mededinging van het Ministerie van Economische Zaken is belast met de opsporing en de vaststelling van de bij hoofdstuk II bedoelde praktijken.

Hij onderzoekt de op grond van deze wet ingediende zaken en hij waakt over de uitvoering van de getroffen beslissingen.

Hij is eveneens belast met het secretariaat van de Raad voor de Mededinging.

Art. 12

§ 1. Les concentrations visées par la présente loi doivent être notifiées au Service de la concurrence dans un délai d'une semaine à compter de la conclusion de l'accord, de la publication de l'offre d'achat ou d'échange, ou de l'acquisition d'une participation de contrôle. Le délai commence à compter de la survenance du premier de ces événements.

§ 2. Les concentrations qui font l'objet d'un accord doivent être notifiées par les intéressés agissant conjointement; dans les autres cas, la notification doit être présentée par l'intéressé qui a réalisé la concentration.

§ 3. Les modalités des notifications visées au § 1er sont fixées par le Roi.

§ 4. Jusqu'à ce que le Conseil de la concurrence rende une décision sur l'admissibilité de la concentration, les entreprises concernées ne peuvent prendre que des mesures liées à la concentration qui n'entraînent pas la réversibilité de la concentration et ne modifient pas de façon durable la structure du marché.

Art. 13

Les concentrations qui sont soumises au contrôle de la Commission des Communautés européennes ne sont pas soumises au contrôle instauré par la présente loi.

CHAPITRE III

Organes et procédure

Section 1

Service de la concurrence

Art. 14

Le Service de la concurrence du Ministère des Affaires économiques est chargé de la recherche et de la constatation des pratiques visées au chapitre II.

Il instruit les affaires introduites en vertu de la présente loi et veille à l'exécution des décisions intervenues.

Il est également chargé du secrétariat du Conseil de la concurrence.

Art. 15

De Koning neemt de noodzakelijke maatregelen om de organieke personeelsformatie van de Dienst voor de Mededinging vast te stellen, om er de toegangsvaardigheden voor vast te stellen en om de werking ervan te verzekeren voor de eerste dag van de zesde maand die volgt op de bekendmaking van onderhavige wet in het *Belgisch Staatsblad*, rekening houdend met de bijzondere noodzaak tot stabiliteit, specialisatie en continuïteit van de dienst.

Afdeling 2

Raad voor de Mededinging

Art. 16

Er wordt een Raad voor de Mededinging bij het Ministerie van Economische Zaken ingesteld. Deze Raad is een administratieve rechtsmacht dewelke de bevoegdheid van beslissing, van voorstel en advies heeft, bevoegdheden die hem door deze wet worden toegekend.

Omtrent vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid heeft hij bovendien alle adviesbevoegdheid, die hij op eigen initiatief dan wel op verzoek van de Minister uitoefent.

Art. 17

§ 1. De Raad voor de Mededinging is samengesteld uit twaalf leden waarvan :

1. zes, waaronder de voorzitter en de vice-voorzitter, aangewezen worden onder de magistraten van de gerechtelijke orde;
2. zes aangewezen worden op grond van hun bevoegdheid inzake mededinging.

§ 2. De Raad bevat bovendien twaalf plaatsvervangers waarvan :

1. zes worden aangewezen onder de magistraten geïdificeerd in § 1.1.;
2. zes worden aangewezen op grond van hun kennis inzake mededinging.

§ 3. De voorzitter, de vice-voorzitter en de andere leden van de Raad voor de Mededinging alsook de plaatsvervangers worden benoemd bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit; hun mandaat heeft een duur van zes jaar en kan worden verlengd.

De voorzitter en de vice-voorzitter moeten hun kennis van de Nederlandse en de Franse taal bewijzen.

Ten minste één lid en één plaatsvervanger moeten hun kennis van de Duitse taal bewijzen.

Art. 15

Le Roi prend les mesures nécessaires pour fixer le cadre organique du Service de la concurrence, pour en déterminer les conditions d'accès et pour en assurer le fonctionnement avant le premier jour du sixième mois qui suit celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur belge*, en tenant compte de la nécessité spécifique de stabilité, de spécialisation et de continuité du Service.

Section 2

Conseil de la concurrence

Art. 16

Un Conseil de la concurrence est institué auprès du Ministère des Affaires économiques. Ce Conseil est une juridiction administrative qui a la compétence de décision, de proposition et d'avis que la présente loi lui confère.

En ce qui concerne les problèmes de politique générale de concurrence, il a en outre compétence générale d'avis qu'il exerce de sa propre initiative ou à la demande du Ministre.

Art. 17

§ 1. Le Conseil de la concurrence est composé de douze membres dont :

1. six, dont le président et le vice-président, sont désignés parmi les magistrats de l'Ordre judiciaire;
2. six sont désignés en raison de leur compétence en matière de concurrence.

§ 2. Le Conseil comprend en outre douze suppléants dont :

1. six sont désignés parmi les magistrats visés au § 1.1.;
2. six sont désignés en raison de leurs connaissances en matière de concurrence.

§ 3. Le président, le vice-président et les autres membres du Conseil de la concurrence ainsi que les suppléants sont nommés par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres; leur mandat est de six ans, il est renouvelable.

Le président et le vice-président doivent justifier de la connaissance de la langue française et de la langue néerlandaise.

Un membre et un suppléant au moins doivent justifier de la connaissance de la langue allemande.

§ 4. De Raad voor de Mededinging wordt bijge-
staan door een secretaris en een adjunct-secretaris,
hiertoe aangewezen door de Minister onder de ambte-
naren van de Dienst voor de Mededinging.

De secretaris en de adjunct-secretaris behoren tot
verschillende taalrollen. De Minister wijst nog op
dezelfde wijze plaatsvervangende secretarissen aan.

§ 5. De Raad kan opgesplitst worden in meerdere
kamers; de kamers worden samengesteld uit een
gelijk aantal leden.

De beslissing in een zaak is slechts geldig genomen
indien alle leden die deel uitmaken van de kamer alle
zittingen van de desbetreffende zaak hebben bijge-
woond.

Telkens een lid wettelijk verhinderd is, kan de
voorzitter van de Raad evenwel een plaatsvervanger
aanwijzen; indien de voorzitter van de kamer verhin-
derd is neemt het oudste lid van de desbetreffende
kamer het voorzitterschap voor zijn rekening.

Art. 13

§ 1. Elk lid van de Raad moet de voorzitter inlich-
ten over de belangen die hij heeft of verwerft en over
de functies die hij uitoefent in een economische akti-
viteit.

§ 2. De leden van de Raad voor de Mededinging
kunnen gewraakt worden voor de redenen vermeld in
artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek. Daaren-
boven kunnen leden van de Raad dewelke aangewezen
zijn op grond van hun bevoegdheid inzake mededin-
ging, niet beraadslagen in een zaak waarin zij een
belang hebben of één der belanghebbende partijen
vertegenwoordigen of vertegenwoordigd hebben.

§ 3. Indien de wraking betwist wordt, doet de Raad
uitspraak in afwezigheid van het betrokken lid. De
beslissing van de Raad is definitief.

§ 4. De Koning gaat, overeenkomstig artikel 17,
§ 3, over tot vervanging van een lid wanneer dit :

- failliet verklaard of in concordaat gesteld is;
- ontslagen is uit zijn functies bij disciplinaire
maatregel;
- veroordeeld is tot een vrijheidsberovende straf
van meer dan zes maanden;
- een reden tot wraking verzwegen heeft;
- een sanctie heeft opgelopen voor een inbreuk
gepleegd op deze wet.

De Koning gaat eveneens over tot vervanging van
een lid wanneer dit :

- aangetast is door fysieke of mentale
ongeschiktheid;
- geen verblijfplaats op Belgisch grondgebied meer
heeft;

§ 4. Le Conseil de la concurrence est assisté par un
secrétaire et un secrétaire adjoint, désignés à cette fin
par le Ministre parmi les fonctionnaires du Service de
la concurrence.

Le secrétaire et le secrétaire adjoint appartiennent
à des rôles linguistiques différents. Le Ministre
désigne, de la même manière, des secrétaires sup-
pléants.

§ 5. Le Conseil peut être divisé en plusieurs
chambres; les chambres comportent un nombre fixe
de membres égal pour chacune d'elles.

Pour chaque affaire, la décision n'est valablement
rendue que si tous les membres désignés pour former
la chambre ont assisté à toutes les audiences y rela-
tives.

Toutefois, lorsqu'un membre est légitimement
empêché, le président du Conseil peut désigner un
suppléant pour le remplacer; si le président de la
chambre est empêché, le membre le plus âgé de la
chambre assume la présidence de celle-ci.

Art. 18

§ 1. Tout membre du Conseil doit informer le
président des intérêts qu'il détient ou vient à acquérir
et des fonctions qu'il exerce dans une activité écono-
mique.

§ 2. Les membres du Conseil de la concurrence
peuvent être récusés pour les causes énoncées à l'ar-
ticle 828 du Code judiciaire. En outre, les membres du
Conseil désignés en raison de leur compétence en
matière de concurrence ne peuvent délibérer dans une
affaire où ils ont un intérêt ou s'ils représentent ou ont
représenté une des parties intéressées.

§ 3. Si la récusation est contestée, le Conseil statue
en l'absence du membre en cause; sa décision est
définitive.

§ 4. Le Roi procède, conformément à l'article 17,
§ 3, au remplacement d'un membre si ce dernier :

- a été déclaré en faillite ou mis en concordat;
- a été démis de ses fonctions par mesure discipli-
naire;
- a été condamné à une peine d'emprisonnement
de plus de 6 mois;
- a tu un motif de récusation;
- a encouru une sanction pour infraction à la
présente loi.

Le Roi procède également au remplacement d'un
membre si ce dernier :

- est atteint d'incapacité physique ou mentale;
- n'a plus de résidence sur le territoire belge;

— lid van het Parlement, van een regionale of Communautaire Raad is.

§ 5. De bepalingen van dit artikel zijn zowel van toepassing op de leden als op de plaatsvervangers.

Art. 19

§ 1. De Raad stelt zijn huishoudelijk reglement op en legt het ter goedkeuring voor aan de Koning.

§ 2. De Raad kan overgaan of laten overgaan tot alle nuttige onderzoeken. Hij kan, indien nodig, experts aanduiden en getuigen horen.

§ 3. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter van de kamer doorslaggevend.

§ 4. De Raad doet bij gemotiveerde beslissing uitspraak over alle zaken waarmede hij belast wordt, na de belanghebbende ondernemingen, alsook, op hun verzoek, de eventuele klagers of de raadgever van hun keuze in hun middelen gehoord te hebben.

§ 5. De Raad voor de Mededinging legt jaarlijks aan de Minister een verslag voor over de toepassing van de wet. Het verslag wordt door de Minister medegedeeld aan de wetgevende Kamers. Dit verslag wordt gepubliceerd.

Art. 20

De Koning bepaalt het bedrag van de vergoedingen toegekend aan de voorzitter en de leden van de Raad voor de Mededinging, aan de deskundigen, alsook aan elke persoon die met de Raad dient samen te werken.

Afdeling 3

Commissie voor de Mededinging

Art. 21

Er wordt in de Centrale Raad voor het bedrijfsleven een paritaire commissie opgericht die Commissie voor de Mededinging genoemd wordt en die de opdracht heeft een advies te geven, op initiatief of op verzoek :

a) van de Koning, over elk ontwerp van besluit genomen in uitvoering van deze wet en waarvoor deze de raadpleging van de Commissie voorschrijft;

b) van de Minister, over alle vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid en over elk voorontwerp tot wijziging van deze wet;

c) van de Raad voor de Mededinging over alle vraagstukken van algemeen mededingingsbeleid alsmede in de gevallen bedoeld in artikel 28.

— est membre du Parlement ou d'un Conseil régional ou communautaire.

§ 5. Les dispositions du présent articles s'appliquent tant aux membres qu'aux suppléants.

Art. 19

§ 1. Le Conseil établit son règlement d'ordre intérieur et le soumet à l'approbation du Roi.

§ 2. Le Conseil peut procéder ou faire procéder à toutes investigations utiles. Il peut au besoin désigner des experts et entendre des témoins.

§ 3. En cas de partage égal des voix, la voix du président de la chambre est prépondérante.

§ 4. Le Conseil statue, par une décision motivée, sur toutes les affaires dont il est saisi, après avoir entendu en leurs moyens, les entreprises intéressées ainsi que, à leur demande, les éventuels plaignants, ou le conseil de leur choix.

§ 5. Le Conseil de la concurrence soumet annuellement au Ministre un rapport sur l'application de la loi. Le Ministre communique ce rapport aux Chambres législatives. Ce rapport fait l'objet d'une publication.

Art. 20

Le Roi fixe le montant des allocations attribuées au président et aux membres du Conseil de la concurrence, aux experts, ainsi qu'à toute personne appelée à collaborer avec le Conseil.

Section 3

Commission de la concurrence

Art. 21

Il est institué au sein du Conseil central de l'économie, une commission paritaire dénommée Commission de la concurrence et ayant pour mission de donner un avis d'initiative ou à la demande :

a) du Roi, sur tout projet d'arrêté pris en exécution de la présente loi et pour lequel celle-ci prévoit la consultation de la Commission;

b) du Ministre, sur toute question de politique générale de concurrence et sur tout avant-projet visant à modifier la présente loi;

c) du Conseil de la concurrence, sur toute question de politique générale de concurrence ainsi que dans les cas visés à l'article 28.

Art. 22

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de Commissie voor de Mededinging alsook van haar secretariaat.

Hij bepaalt eveneens het bedrag der vergoedingen toegekend aan de voorzitter en de leden van de Commissie alsook aan elke persoon die met de Commissie dient samen te werken.

Afdeling 4

Onderzoeksprocedure

Art. 23

§ 1. Het onderzoek van de zaken door de Dienst voor de Mededinging gebeurt :

a) op verzoek van de betrokken ondernemingen of ondernemingsverenigingen in het geval van een vraag om een negatieve verklaring op grond van artikel 6 of van een vraag om een individuele ontheffing op grond van artikel 2, § 3;

b) op verzoek van de betrokkenen bedoeld bij artikel 12 in het geval van een aangemelde concentratie;

c) ambtshalve, op verzoek van de Minister, van de Raad voor de Mededinging of na een klacht van een natuurlijke of rechtspersoon die aantoonbaar daarbij een rechtstreeks en dadelijk belang te hebben, in het geval van een inbreuk op artikel 2, § 1, artikel 3 of op artikel 12, § 1;

d) op verzoek van een geëigende openbare instelling of ander overheidslichaam, belast met het toezicht of de controle van een economische sector in het geval van een inbreuk op artikel 2, § 1, op artikel 3 of op artikel 12, § 1;

e) ambtshalve, op verzoek van de Minister of de Raad voor de Mededinging in het geval van een voorstel van ministerieel besluit voor een groepsgewijze ontheffing van overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen op grond van artikel 2, § 3;

f) op verzoek van de Raad in geval van toepassing van artikel 41.

§ 2. 1. Ter vervulling van de taken welke hem zijn opgedragen, kan de Dienst voor de Mededinging alle noodzakelijke inlichtingen inwinnen bij de ondernemingen en ondernemingsverenigingen. Hij bepaalt de termijn binnen dewelke deze inlichtingen hem moeten worden medegedeeld.

Art. 22

Le Roi détermine la composition et le fonctionnement de la Commission de la concurrence ainsi que de son secrétariat.

Il fixe également le montant des allocations attribuées au président et aux membres de la Commission ainsi qu'à toute personne appelée à collaborer avec la Commission.

Section 4

Procédure d'instruction

Art. 23

§ 1. L'instruction des affaires par le Service de la concurrence se fait :

a) sur demande des entreprises ou associations d'entreprises concernées dans le cas d'une demande d'attestation négative sur base de l'article 6 ou d'une demande d'exemption individuelle sur base de l'article 2, § 3;

b) sur demande des intéressés visés à l'article 12 dans le cas d'une concentration notifiée;

c) d'office, sur demande du Ministre, du Conseil de la concurrence ou sur plainte d'une personne physique ou morale démontrant un intérêt direct et actuel dans le cas d'une infraction à l'article 2, § 1, à l'article 3 ou à l'article 12, § 1er;

d) sur demande d'un organisme public ou d'une autre institution publique spécifique, chargés du contrôle ou de la surveillance d'un secteur économique dans le cas d'une infraction à l'article 2, § 1er, à l'article 3 ou à l'article 12, § 1er;

e) d'office, sur demande du Ministre ou du Conseil de la concurrence dans le cas d'une proposition d'arrêt ministériel d'exemption par catégorie d'accords, de décisions et de pratiques concertées sur base de l'article 2, § 3;

f) sur demande du Conseil dans le cas de l'application de l'article 41.

§ 2. 1. Dans l'accomplissement des tâches qui lui sont assignées, le Service de la concurrence peut recueillir tous les renseignements nécessaires auprès des entreprises et des associations d'entreprises. Il fixe le délai dans lequel ces renseignements doivent lui être communiqués.

2. Wanneer de Dienst voor de Mededinging tot een onderneming of een ondernemingsvereniging een verzoek om inlichtingen richt, duidt hij de rechtsgrond en het doel van dit verzoek aan.

3. Indien een onderneming of ondernemingsvereniging de gevraagde inlichtingen niet binnen de door de Dienst gestelde termijn verstrekt, ofwel ze onvolledig, onjuist of verdraaid verstrekt, kan de voorzitter van de Raad voor de Mededinging, op eenvoudig verzoek van de Dienst, bij een met redenen omklede beslissing, de inlichtingen eisen.

Deze beslissing omschrijft de gevraagde inlichtingen en schrijft een passende termijn voor binnen dewelke deze moeten worden verstrekt. Zij schorst bovendien de termijnen, bedoeld in artikel 33, §§ 2 en 3, tot de dag waarop de inlichtingen worden verstrekt of ten laatste tot de dag waarop de termijn, bepaald door de voorzitter van de Raad voor de Mededinging, verstrijkt.

De beslissing wordt door de secretaris van de Raad, ter kennis gebracht aan de ondernemingen van wie de inlichtingen worden geëist.

§ 3. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie zijn de personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging, daartoe door de Minister aangewezen, bevoegd om overtredingen van deze wet op te sporen en om deze overtredingen vast te stellen bij processen-verbaal die gelden als bewijs tot het tegendeel is bewezen.

Zij zijn eveneens bevoegd om alle inlichtingen op te sporen en om alle nuttige vaststellingen te doen met het oog op de toepassing van de artikelen 9 tot 13.

Bij de uitvoering van de hun toevertrouwde opdrachten, zijn zij onderworpen aan het toezicht van de procureur-generaal.

Zij verzamelen alle inlichtingen, nemen alle geschreven of mondelinge verklaringen of getuigenissen af, doen zich alle documenten of inlichtingen, wie ook de houder ervan is, mededelen, die zij nodig achten ter vervulling van hun opdracht en waarvan zij kopie mogen nemen, en doen ter plaatse de nodige vaststellingen.

Zij mogen een huiszoeking verrichten :

- in de woning van de ondernemingshoofden, bestuurders, zaakvoerders, directeurs, en andere personeelsleden alsook in de woning en in de lokalen die gebruikt worden voor professionele doeleinden van fysieke en rechtspersonen, intern of extern, belast met het commercieel, rekenplichtig, administratief en fiscaal beheer, en zulks van 8 tot 18 uur, en met machtiging van de rechter van de politierechtbank;
- in de lokalen, vervoermiddelen en andere plaatsen van de ondernemingen waar zij redelijkerwijze vermoeden bescheiden of gegevens te kunnen vinden, welke zij voor het vervullen van hun opdracht nodig achten en waarvan zij kopie mogen nemen.

Zij kunnen enkel ter plaatse beslag leggen en kunnen niet verzegelen.

2. Lorsque le Service adresse une demande de renseignements à une entreprise ou une association d'entreprises, il indique la base juridique et le but de sa demande.

3. Si une entreprise ou une association d'entreprises ne fournit pas les renseignements dans le délai imparti par le Service ou les fournit de façon incomplète, inexacte ou dénaturée, le président du Conseil de la concurrence peut, sur simple requête du Service, exiger les renseignements par décision motivée.

Cette décision précise les renseignements demandés et fixe un délai approprié dans lequel les renseignements doivent être fournis. Elle suspend en outre les délais visés à l'article 33, §§ 2 et 3 jusqu'au jour de la fourniture des renseignements ou au plus tard le jour de l'expiration du délai fixé par le président du Conseil de la concurrence.

La décision est notifiée par le secrétaire du Conseil aux entreprises desquelles les renseignements sont exigés.

§ 3. Sans préjudice des pouvoirs des officiers de police judiciaire, les agents du Service de la concurrence, désignés à cette fin par le Ministre, sont compétents pour rechercher les infractions à la présente loi et pour constater ces infractions par des procès-verbaux faisant foi jusqu'à preuve du contraire.

Ils sont aussi compétents pour rechercher toute information utile et pour faire toute constatation nécessaire en vue de l'application des articles 9 à 13.

Dans l'exercice des missions qui leur sont confiées, ils sont soumis à la surveillance du Procureur général.

Ils recueillent tous renseignements, reçoivent toutes dépositions ou tous témoignages écrits ou oraux, se font communiquer, quel qu'en soit le détenteur, tous documents ou éléments d'information qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission et dont ils peuvent prendre copie et procèdent sur place aux constatations nécessaires.

Ils peuvent procéder à des perquisitions :

- au domicile des chefs d'entreprise, administrateurs, gérants, directeurs, et autres membres du personnel ainsi qu'au domicile et dans les locaux professionnels des personnes physiques ou morales, internes ou externes, chargées de la gestion commerciale, comptable, administrative, fiscale et financière, entre 8 et 18 heures, avec l'autorisation préalable du juge du tribunal de police;
- dans les locaux, moyens de transport et autres lieux des entreprises où ils ont des raisons de croire qu'ils trouveront des documents ou éléments d'information qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission et dont ils peuvent prendre copie.

Ils ne peuvent saisir, sauf sur place, ni apposer des scellés.

Bij het volbrengen van hun opdracht kunnen zij een beroep doen op de openbare macht.

De personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging moeten bovendien houder zijn van een geschreven bevelschrift, uitgereikt door de Minister of zijn afgevaardigde, dat melding maakt van het voorwerp en het doel van hun opdracht.

De ambtenaar die de Dienst voor de Mededinging leidt kan deskundigen aanstellen wier opdracht hij bepaalt.

§ 4. Onverminderd de bijzondere wetten, die de geheimhouding van de mededelingen waarborgen, moeten de openbare besturen de gemandateerde personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging bij de uitvoering van hun opdracht behulpzaam zijn.

§ 5. Bij de uitoefening van hun onderzoeksbevoegdheid houden de personeelsleden van de Dienst voor de Mededinging zich aan :

1) voor het verhoor van personen aan de bepalingen van artikel 31, uitgezonderd alinea 3, van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in rechtszaken;

2) voor de opstelling van de oproepingen, processen-verbaalen rapporten aan de bepalingen van artikel 11 van dezelfde wet. Wanneer meerdere personen het voorwerp uitmaken van het onderzoek, zal het rapport van de Dienst gevisieerd in artikel 24, § 4 opgesteld worden in de taal van de meerderheid rekening houdend met de bepalingen van artikel 11. Wanneer er pariteit is zal er worden gebruik gemaakt van één der landstalen volgens de noodwendigheden van de zaak.

Art. 24

§ 1. Vooraleer tot het onderzoek over te gaan, onderzoekt de Dienst voor de Mededinging of de aanvraag ontvankelijk is.

Indien hij tot niet-ontvankelijkheid besluit, legt hij aan de Raad voor de Mededinging zijn voorstel tot sepot voor. Indien de Raad het voorstel van de Dienst volgt, seponiert hij het dossier.

§ 2. Indien de aanvraag ontvankelijk is gaat de Dienst voor de Mededinging over tot het onderzoek. Hij handelt op dezelfde wijze indien de Raad het voorstel tot sepot bedoeld in § 1 niet volgt.

§ 3. Na afloop van het onderzoek en alvorens het met redenen omkleed verslag op te stellen, roept de Dienst voor de Mededinging de betrokken ondernemingen op om hen de kans te geven hun opmerkingen te maken.

§ 4. De Dienst voor de Mededinging legt het dossier alsook zijn met redenen omkleed verslag voor aan de Raad voor de Mededinging. Het met redenen

Dans l'accomplissement de leur mission, ils peuvent requérir la force publique.

Les agents du Service de la concurrence doivent en outre être porteurs d'un mandat écrit délivré par le Ministre ou son délégué, précisant l'objet et le but de leur mission.

Le fonctionnaire dirigeant le Service de la concurrence peut commettre des experts dont il détermine la mission.

§ 4. Sans préjudice des lois particulières qui garantissent le secret des déclarations, les administrations publiques sont tenues de prêter leur concours aux agents mandatés du Service de la concurrence dans l'exécution de leur mission.

§ 5. Dans l'exercice de leur mission d'instruction les agents du Service de la concurrence se conforment :

1) pour l'audition des personnes, aux dispositions de l'article 31, alinéa 3 excepté, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire;

2) pour la rédaction des convocations, procès-verbaux et rapports, aux dispositions de l'article 11 de la même loi. Lorsque plusieurs personnes font l'objet de l'instruction, le rapport du Service visé à l'article 24, § 4 sera rédigé dans la langue de la majorité établie en tenant compte des dispositions dudit article 11. En cas de parité, il sera fait usage de l'une des langues nationales suivant les besoins de la cause.

Art. 24

§ 1. Avant de procéder à l'instruction, le Service de la concurrence examine si la demande est recevable.

S'il conclut à l'irrecevabilité, il soumet au Conseil de la concurrence une proposition de classement.

Si le Conseil suit la proposition du Service, il classe le dossier.

§ 2. Si la demande est recevable, le Service de la concurrence procède à l'instruction. Il fait de même si le Conseil ne suit pas la proposition de classement visée au § 1er.

§ 3. Au terme de l'instruction et avant l'établissement d'un rapport motivé, le Service de la concurrence convoque les entreprises intéressées afin de leur permettre de présenter leurs observations.

§ 4. Le Service de la concurrence soumet le dossier ainsi que son rapport motivé au Conseil de la concurrence. Le rapport motivé contient une proposition de

omkleed verslag bevat een voorstel tot reglementering bij ministerieel besluit, beslissing of antwoord aan de hoven en rechtbanken.

§ 5. Wanneer hij de klachten, bedoeld bij artikel 23, § 1, c, ongegrond acht, legt de Dienst voor de Mededinging zijn voorstel tot sepot voor aan de Raad voor de Mededinging.

Art. 25

§ 1. De Koning kan alle formaliteiten voorschrijven met het oog op de samenstelling en de indiening van de dossiers, alsook de modaliteiten van de procedure voor de Dienst voor de Mededinging vastleggen.

§ 2. Voor de economische sectoren die onder het toezicht of de controle van een geëigende openbare instelling of ander overheidslichaam zijn geplaatst, kan de Koning, na raadpleging van die instellingen of lichamen, de samenwerking tussen de Dienst voor de Mededinging en die instellingen of lichamen regelen, wat het onderzoek betreft.

Art. 26

De Dienst voor de Mededinging kan algemene of sectoriële onderzoeken instellen, die noodzakelijk zijn voor het vervullen van zijn opdrachten. Hij stelt eveneens op vordering van de Minister of de Raad voor de Mededinging een onderzoek in.

De bepalingen van artikel 23, §§ 2 en 4 zijn bij analogie toepasselijk.

Afdeling 5

Beslissing

Art. 27

§ 1. Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging, brengt de Raad voor de Mededinging daarvan de ondernemingen op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had op de hoogte, alsook de klager, wanneer zulks dienstig wordt geacht, en zendt hen ervan kopie ten minste een maand voor de datum van de zitting waarop hij de zaak in behandeling zal nemen; hij brengt hen ter kennis dat zij op het secretariaat inzage kunnen nemen van het dossier en ervan tegen betaling kopie kunnen krijgen. Indien het dossier vertrouwelijke gegevens bevat, haalt de voorzitter van de Raad ze eruit.

De Raad handelt op dezelfde wijze wanneer in het verslag het sepot van een dossier werd voorgesteld.

règlement par arrêté ministériel, de décision ou de réponse aux cours et tribunaux.

§ 5. S'il estime non fondées les plaintes visées à l'article 23, § 1, c, le Service de la concurrence soumet au Conseil de la concurrence sa proposition de classement.

Art. 25

§ 1. Le Roi peut prescrire toute formalité en vue de la constitution et de l'introduction des dossiers ainsi que fixer les modalités de la procédure devant le Service de la concurrence.

§ 2. Dans les secteurs économiques placés sous le contrôle ou la surveillance d'un organisme public ou autre institution publique spécifique, le Roi peut, après consultation de ces organismes ou institutions, régler la coopération entre le Service de la concurrence et ces organismes ou institutions en ce qui concerne l'instruction.

Art. 26

Le Service de la concurrence peut procéder à des enquêtes générales ou sectorielles nécessaires pour l'accomplissement de ses missions. Il procède de même lorsqu'il en est requis par le Ministre ou le Conseil de la concurrence.

Les dispositions de l'article 23, §§ 2 et 4 sont applicables par analogie.

Section 5

Décision

Art. 27

§ 1er. Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence en avise les entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction, ainsi que, s'il le juge opportun, le plaignant, et leur en envoie copie, au moins un mois avant la date de l'audience au cours de laquelle il procédera à l'examen de l'affaire; il porte à leur connaissance qu'ils peuvent consulter le dossier au secrétariat et en obtenir copie contre paiement. Si le dossier contient des éléments confidentiels, le président du Conseil les retire.

Le Conseil fait de même lorsque le classement d'un dossier est proposé dans le rapport.

De Raad brengt de Commissie voor de Mededinging op de hoogte van elke zaak die hem door de Dienst overgemaakt wordt, na ontvangst van het verslag van die Dienst. Hij deelt haar bovendien de naam mede van de ondernemingen op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had evenals de bepalingen van de wet waarop het dossier gebaseerd is.

§ 2. De Raad behandelt elke zaak ter zitting. Hij hoort de ondernemingen, op wier activiteit of concentratie het onderzoek betrekking had, alsook de klager, wanneer deze erom vraagt.

Wanneer hij het nodig acht, kan de Raad elke natuurlijke of rechtspersoon horen.

Indien natuurlijke of rechtspersonen, die blijk geven van een voldoende belang, vragen om gehoord te worden, wordt aan hun vraag tegemoet gekomen.

In het geval van een concentratie worden de leden van de bestuurs- of directieorganen van de ondernemingen die aan de concentratie deelnemen evenals de vertegenwoordigers van de meest representatieve organisaties van werknemers van deze ondernemingen, of diegene die zij aanwijzen, geacht een voldoende belang te hebben; in dit geval, wordt hen de toegang tot het dossier gegeven overeenkomstig de bepalingen van § 1.

Het niet verschijnen van de opgeroepen partijen of van hun mandataris doet geen afbreuk aan de geldigheid van de procedure.

De Raad kan aan de Dienst voor de Mededinging vragen om tot een aanvullend onderzoek over te gaan.

§ 3. De Koning stelt de regels vast wat de procedure voor de Raad aangaat alsook de voorwaarden voor het bekomen van kopies.

Art. 28

§ 1. Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging kan de Raad, na raadpleging van de Commissie voor de Mededinging, aan de Minister voorstellen om bij ministerieel besluit te verklaren dat artikel 2, § 1 niet van toepassing is op groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen.

§ 2. Het ministerieel besluit omschrijft de groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen waarop het van toepassing is en geeft met name aan :

- de beperkingen of de bepalingen die er niet in mogen voorkomen;
- de bepalingen die erin moeten voorkomen of de andere voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

Dit ministerieel besluit wordt voor een beperkte tijdsduur genomen. Het kan worden opgeheven of gewijzigd met betrekking tot een punt van wezenlijk belang voor zijn vaststelling; in dit geval wordt voorzien in een overgangsregeling voor de overeenkomsten,

Le Conseil informe la Commission de la concurrence de toute affaire qui lui est soumise par le Service, après réception du rapport de ce dernier. Il lui communique en outre le nom des entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction ainsi que les dispositions de la loi sur lesquelles le dossier est basé.

§ 2. Le Conseil instruit chaque affaire à l'audience. Il entend les entreprises dont l'activité ou la concentration a fait l'objet de l'instruction, ainsi que le plaignant, à la demande de ce dernier.

Quand il l'estime nécessaire, le Conseil entend toute personne physique ou morale.

Si des personnes physiques ou morales justifiant d'un intérêt suffisant demandent à être entendues, il est fait droit à leur demande.

Dans le cas d'une concentration, les membres des organes d'administration ou de direction des entreprises participant à la concentration ainsi que les représentants des organisations les plus représentatives des travailleurs de ces entreprises, ou ceux qu'ils désignent, sont à considérer comme justifiant d'un intérêt suffisant; dans ce cas, l'accès au dossier leur est ouvert conformément aux dispositions du § 1er.

Le défaut de comparution des parties convoquées ou de leur mandataire n'affecte pas la validité de la procédure.

Le Conseil peut demander au Service de la concurrence de procéder à un complément d'instruction.

§ 3. Le Roi fixe les règles de la procédure devant le Conseil ainsi que les conditions d'obtention de copies.

Art. 28

§ 1er. Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil peut, après consultation de la Commission de la concurrence, proposer au Ministre de déclarer, par arrêté ministériel, que l'article 2, § 1er n'est pas applicable à des catégories d'accords, de décisions et de pratiques concertées.

§ 2. L'arrêté ministériel comprend une définition des catégories d'accords, de décisions et de pratiques concertées auxquels il s'applique et précise notamment :

- les restrictions ou les clauses qui ne peuvent y figurer;
- les clauses qui doivent y figurer ou les autres conditions qui doivent être remplies.

Cet arrêté ministériel est pris pour une durée limitée. Il peut être abrogé ou modifié lorsque les circonstances se sont modifiées à l'égard d'un élément qui a été essentiel pour l'arrêter; dans ce cas, des mesures transitoires pour les accords, décisions et

besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen bedoeld door het voorafgaande besluit.

Art. 29

§ 1. In geval van toepassing van artikel 2, § 3, kan de Raad voor de Mededinging, na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging, bij een met redenen omklede beslissing verklaren dat de overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen van het in artikel 2, § 1 bedoelde verbod individueel vrijgesteld zijn.

§ 2. Aan de bij § 1 bedoelde vrijstelling kunnen voorwaarden en verplichtingen verbonden zijn; zij wordt voor een bepaalde periode toegekend en kan op verzoek worden verlengd, indien de voorwaarden, bedoeld in artikel 2, § 3, vervuld blijven.

De Raad kan de vrijstelling herroepen of wijzigen :

- a) indien de feitelijke toestand wordt gewijzigd ten opzichte van een essentieel bestanddeel van de beslissing;
- b) indien de betrokkenen een voorwaarde of een verplichting die aan de beslissing verbonden werd, niet naleven;
- c) indien de beslissing berust op onjuiste aanduidingen of op bedrieglijke wijze verkregen werd;
- d) indien de betrokkenen misbruik maken van de vrijstelling die hen werd toegekend.

§ 3. Wanneer de Raad een beschikking geeft tot toepassing van artikel 2, § 3, stelt hij de datum vast met ingang waarvan deze beschikking in werking treedt. Deze datum kan niet vroeger zijn dan die van de aanmelding.

Art. 30

In geval van toepassing van artikel 6, kan de Raad voor de Mededinging, na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging, bij een met redenen omklede beslissing verklaren dat op grond van de gegevens die hem bekend zijn er voor hem geen aanleiding bestaat om op te treden.

Art. 31

Na ontvangst van het verslag van de Dienst voor de Mededinging kan de Raad voor de Mededinging, bij een met redenen omklede beslissing vaststellen,

- 1. dat er een restrictieve mededingingspraktijk bestaat en bevelen dat deze beëindigd wordt, indien nodig volgens de door hem voorgeschreven modaliteiten;
- 2. dat er geen restrictieve mededingingspraktijk bestaat.

pratiques concertées visés par l'arrêté antérieur sont prévues.

Art. 29

§ 1er. En cas d'application de l'article 2, § 3, le Conseil de la concurrence peut, après réception du rapport du Service de la concurrence, déclarer, par décision motivée, que les accords, décisions ou pratiques concertées sont exemptés, à titre individuel, de l'interdiction prévue à l'article 2, § 1er.

§ 2. L'exemption prévue au § 1er peut être assortie de conditions et de charges; elle est accordée pour une période déterminée et peut être renouvelée sur demande si les conditions d'application de l'article 2, § 3 continuent d'être remplies.

Le Conseil peut révoquer ou modifier l'exemption :

- a) si la situation de fait se modifie à l'égard d'un élément essentiel à la décision;
- b) si les intéressés contreviennent à une condition ou une charge dont la décision a été assortie;
- c) si la décision repose sur des indications inexactes ou a été obtenue frauduleusement;
- d) si les intéressés abusent de l'exemption qui leur a été accordée.

§ 3. Lorsque le Conseil rend une décision d'application de l'article 2, § 3, il indique la date à partir de laquelle sa décision prend effet. Cette date ne saurait être antérieure au jour de la notification.

Art. 30

En cas d'application de l'article 6, le Conseil de la concurrence peut, après réception du rapport du Service de la concurrence, déclarer, par décision motivée, qu'en fonction des éléments dont il a connaissance, il n'y a pas lieu pour lui d'intervenir.

Art. 31

Après réception du rapport du Service de la concurrence, le Conseil de la concurrence peut constater, par décision motivée,

- 1. l'existence d'une pratique restrictive de concurrence et ordonner la cessation de celle-ci s'il y a lieu suivant les modalités qu'il prescrit;
- 2. l'inexistence d'une pratique restrictive de concurrence.

Art. 32

Indien de overeenkomst, het besluit of de onderling afgestemde feitelijke gedraging waarop het onderzoek betrekking had, het voorwerp uitmaakt van een vrijstelling op grond van artikel 85, § 3 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, stelt de Raad dit vast en seponereert hij het dossier.

Art. 33

§ 1. Indien het onderzoek betrekking had op een concentratie, kan de Raad voor de Mededinging bij een met redenen omklede beslissing vaststellen dat :

1. een concentratie toelaatbaar is; aan deze beslissing kunnen voorwaarden en verplichtingen verbonden zijn in geval van toepassing van artikel 10, § 3;
2. een concentratie niet toelaatbaar is.

§ 2. 1. Indien het gaat om een concentratie aange meld overeenkomstig artikel 12, § 1, gaat de Dienst voor de Mededinging, in afwijking van de bepalingen van artikel 24, § 1, lid 1, over tot het onderzoek onmiddellijk na de ontvangst van de aanmelding, of wanneer de te verstrekken inlichtingen onvolledig zijn, onmiddellijk na de ontvangst van de volledige inlichtingen.

In afwijking van artikel 27, § 1 wordt de termijn voorzien voor de verzending van het verslag van de Dienst voor de Mededinging aan de partijen, teruggebracht op tien dagen.

2. a) Indien de Raad tot de conclusie komt dat de concentratie niet in het toepassingsgebied van deze wet valt, stelt hij dit vast door een beslissing.

b) Wanneer de Raad vaststelt dat de concentratie weliswaar binnen het toepassingsgebied van deze wet valt, maar er geen ernstige twijfel bestaat over de toelaatbaarheid ervan, beslist hij zich er niet tegen te verzetten.

c) Indien hij daarentegen vaststelt dat de concentratie in het toepassingsgebied van deze wet valt en ernstige twijfels opwerpt op het stuk van haar toelaatbaarheid beslist hij de procedure bepaald in § 3 te beginnen.

3. De beslissingen van de Raad bedoeld in punt 2 hierboven moeten met redenen omkleed zijn en binnen een maximum termijn van één maand genomen worden. Deze termijn begint te lopen vanaf de dag volgend op de dag van de ontvangst van de aanmelding of, wanneer de inlichtingen die bij de aanmelding moeten worden verstrekt onvolledig zijn, vanaf de dag volgend op de dag van de ontvangst van de volledige inlichtingen.

4. Indien de Raad geen beslissing genomen heeft na afloop van de termijn van één maand, wordt de concentratie als toelaatbaar beschouwd.

Art. 32

Si l'accord, la décision ou la pratique concertée sur lequel a porté l'instruction fait l'objet d'une exemption en vertu de l'article 85, § 3 du Traité instituant la Communauté économique européenne, le Conseil le constate et classe le dossier.

Art. 33

§ 1. Si l'instruction a eu pour objet une concentration, le Conseil de la concurrence peut constater, par décision motivée, que :

1. une concentration est admissible; cette décision peut être assortie de conditions et de charges en cas d'application de l'article 10, § 3;
2. une concentration n'est pas admissible.

§ 2. 1. S'il s'agit d'une concentration notifiée conformément à l'article 12, § 1, le Service de la concurrence, par dérogation aux dispositions de l'article 24, § 1, alinéa 1, procède à l'instruction dès réception de la notification ou, si les renseignements à fournir sont incomplets, dès réception des renseignements complets.

Par dérogation à l'article 27, § 1, le délai prévu pour l'envoi du rapport du Service de la concurrence aux parties est ramené à dix jours.

2. a) Si le Conseil aboutit à la conclusion que la concentration ne tombe pas dans le champ d'application de la présente loi, il le constate par voie de décision.

b) Si le Conseil constate que la concentration, bien que tombant dans le champ d'application de la présente loi, ne soulève pas de doutes sérieux quant à son admissibilité, il décide de ne pas s'y opposer.

c) Si, par contre, il constate que la concentration tombe dans le champ d'application de la présente loi et soulève des doutes sérieux quant à son admissibilité, il décide d'engager la procédure prévue au § 3.

3. Les décisions du Conseil visées au point 2 ci-dessus doivent être motivées et intervenir dans un délai maximum d'un mois. Ce délai court à partir du lendemain du jour de la réception de la notification ou, si les renseignements à fournir lors de la notification sont incomplets, à partir du lendemain du jour de la réception des renseignements complets.

4. Si, au terme du délai d'un mois, le Conseil n'a rendu aucune décision, la concentration est réputée admissible.

§ 3. Indien, overeenkomstig § 2, punt 2. c, van dit artikel, de Raad voor de Mededinging beslist heeft de procedure te beginnen, geeft hij de Dienst voor de Mededinging de opdracht een aanvullend onderzoek te verrichten en geeft hem een termijn om een nieuw verslag op te stellen.

Na ontvangst van dit verslag, stuurt de Raad een kopie ervan aan de partijen, overeenkomstig artikel 27, § 1.

De beslissing van de Raad voor de Mededinging over de toelaatbaarheid of de niet-toelaatbaarheid van de aangemelde concentratie moet worden genomen binnen een maximum termijn van 75 dagen te rekenen vanaf de datum waarop er beslist werd een procedure te beginnen.

Bij ontstentenis van een beslissing binnen deze termijn wordt de Raad geacht een beslissing te hebben genomen waarbij wordt vastgesteld dat de concentratie als toelaatbaar beschouwd is.

§ 4. Wanneer de Raad voor de Mededinging vaststelt dat de concentratie niet toelaatbaar is, beveelt hij, met het oog op het herstellen van de daadwerkelijke mededinging, de splitsing van de gegroepeerde ondernemingen of activa, het stopzetten van de gemeenschappelijke zeggenschap, of elke andere geëigende maatregel.

§ 5. De Koning kan, na raadpleging van de Raad voor de Mededinging, de bij §§ 2 en 3 bedoelde termijnen wijzigen.

Hij kan eveneens de voorwaarden van schorsing van deze termijnen bepalen :

1) voor het geval dat de kennisgeving niet beantwoordt aan de voorwaarden vastgesteld krachtens artikel 12, § 3;

2) voor het geval dat de vertaling van bepaalde documenten blijkt nodig te zijn.

Art. 34

De beslissingen bedoeld bij de artikelen 28 tot en met 33, behalve die bedoeld bij artikel 33, § 2.2, c worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en, door de secretaris van de Raad, ter kennis gebracht aan de ondernemingen op wier concentratie of activiteiten het onderzoek betrekking had, alsook aan de klager.

Bij deze bekendmaking wordt er rekening gehouden met het wettig belang van de ondernemingen opdat hun zakelijke geheimen niet zouden worden verspreid.

De kennisgeving geviséerd in alinea 1 van dit artikel vermeldt dat de beslissing ontvankelijk is voor beroep bij het Hof van Beroep te Brussel, dit binnen een termijn van dertig dagen die loopt vanaf de datum van zijn publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 3. Si, conformément au § 2, point 2, c, du présent article, le Conseil de la concurrence a décidé d'engager la procédure, il charge le Service de la concurrence de procéder à un complément d'instruction et lui fixe un délai pour rédiger un nouveau rapport.

Après réception de ce rapport, le Conseil envoie une copie aux parties, conformément à l'article 27, § 1.

La décision du Conseil sur l'admissibilité ou la non-admissibilité de la concentration notifiée doit intervenir dans un délai maximum de 75 jours à compter de la date de décision d'engagement de la procédure.

En l'absence de décision dans ce délai, le Conseil est censé avoir rendu une décision constatant que la concentration est réputée admissible.

§ 4. Lorsque le Conseil de la concurrence constate que la concentration n'est pas admissible, il ordonne, en vue de rétablir la concurrence effective, la séparation des entreprises ou actifs regroupés, la cessation du contrôle commun ou toute autre mesure appropriée.

§ 5. Le Roi peut, après consultation du Conseil de la concurrence, modifier les délais visés aux §§ 2 et 3.

Il peut également déterminer les conditions de suspension de ces délais :

1) au cas où la notification ne répond pas aux conditions fixées en vertu de l'article 12, § 3;

2) au cas où la traduction de certains documents s'avère nécessaire.

Art. 34

Les décisions visées aux articles 28 à 33, à l'exception de celle visée à l'article 33, § 2.2, c sont publiées au *Moniteur belge* et notifiées, par le secrétaire du Conseil, aux entreprises dont la concentration ou les activités ont fait l'objet de l'instruction ainsi qu'au plaignant.

Lors de cette publication, il est tenu compte de l'intérêt légitime des entreprises à ce que leur secrets d'affaires ne soient pas divulgués.

La notification visée à l'alinéa 1er du présent article mentionne que la décision est susceptible de recours auprès de la cour d'appel de Bruxelles dans un délai de trente jours à compter de la date de sa publication au *Moniteur belge*.

Afdeling 6

Voorlopige maatregelen

Art. 35

§ 1. De voorzitter van de Raad voor de Mededinging kan, op aanvraag van de klager, van de Minister of ambtshalve, voorlopige maatregelen nemen bestemd om de restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp van het onderzoek uitmaken te schorsen, indien het dringend is een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel kan veroorzaken voor de ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door deze praktijken of die schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang.

De voorzitter van de Raad maakt de aanvraag of zijn voorstel tot voorlopige maatregelen over aan de Dienst voor de Mededinging die hem, binnen een termijn van vijftien dagen, een met redenen omkleed verslag voorlegt; dit verslag vermeldt de maatregelen die de Dienst nodig acht om de bij het eerste lid bedoelde praktijken te schorsen.

§ 2. Binnen een termijn van vijftien dagen na ontvangst van het verslag, oordeelt de voorzitter van de Raad bij een met redenen omklede beslissing, of er aanleiding bestaat om voorlopige maatregelen te treffen.

Vooraleer deze beslissing te nemen geeft de voorzitter van de Raad aan de partijen de mogelijkheid om gehoord te worden.

§ 3. De beslissing wordt, door de secretaris van de Raad, aan de ondernemingen waarvan de activiteit het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, alsook aan de klager, ter kennis gebracht. De kennisgeving vermeldt dat hoger beroep kan ingesteld worden bij het Hof van Beroep te Brussel. De termijn voor het instellen van dit beroep bedraagt dertig dagen te rekenen vanaf de dag van de kennisgeving.

Afdeling 7

Geldboeten en dwangsommen

Art. 36

§ 1. In geval van toepassing van artikel 31, 1 kan de Raad, aan elk van de betrokken ondernemingen, geldboeten opleggen van maximum 10 % van hun omzet bepaald volgens de in artikel 45 bedoelde criteria. Bovendien kan de Raad bij dezelfde beslissing dwangsommen opleggen wegens niet-naleving van

Section 6

Mesures provisoires

Art. 35

§ 1er. Le président du Conseil de la concurrence peut, sur demande du plaignant, du Ministre ou d'office, prendre des mesures provisoires destinées à suspendre les pratiques restrictives de concurrence faisant l'objet de l'instruction, s'il est urgent d'éviter une situation susceptible de provoquer un préjudice grave, imminent et irréparable aux entreprises dont les intérêts sont affectés par ces pratiques ou de nuire à l'intérêt économique général.

Le président du Conseil transmet la demande ou sa proposition de prise de mesures provisoires au Service de la concurrence qui lui soumet un rapport motivé mentionnant les mesures que le Service estime nécessaires pour suspendre les pratiques visées à l'alinéa premier. Ce rapport doit être soumis au président dans un délai fixé par lui et qui ne peut dépasser quinze jours.

§ 2. Dans le délai de quinze jours à partir de la réception du rapport, le président du Conseil, par décision motivée, estime s'il y a lieu de prendre des mesures provisoires.

Avant de rendre cette décision, le président du Conseil donne aux parties la possibilité d'être entendues.

§ 3. La décision est notifiée, par le secrétaire du Conseil, aux entreprises dont l'activité fait l'objet de l'instruction ainsi qu'au plaignant. La notification mentionne que la décision est susceptible de recours auprès de la cour d'appel de Bruxelles dans un délai de trente jours à compter de la date de cette notification.

Section 7

Amendes et astreintes

Art. 36

§ 1. Dans le cas de l'application de l'article 31, 1 le Conseil peut infliger, à chacune des entreprises concernées, des amendes ne dépassant pas 10 % de leur chiffre d'affaires déterminé selon les critères visés à l'article 45. En outre, le Conseil peut, par la même décision, infliger des astreintes pour le non-respect de

zijn beslissing, van ten hoogste 250 000 frank per dag aan elk van de betrokken ondernemingen.

§ 2. Deze geldboeten en dwangsommen kunnen tevens worden opgelegd in geval van toepassing van artikel 29, § 2, b, c, d, en bij niet-naleving van de beslissingen bedoeld bij artikel 33, § 1.

Art. 37

§ 1. De Raad voor de Mededinging kan aan personen, ondernemingen of ondernemingsverenigingen geldboeten opleggen van 100 000 frank tot 1 000 000 frank, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid :

a) bij een aanmelding of een verzoek om inlichtingen onjuiste of verdraaide gegevens verstrekken;

b) de inlichtingen op onvolledige wijze verstrekken;

c) de inlichtingen niet binnen de gestelde termijn verstrekken;

d) de onderzoeken bedoeld in de artikelen 23 en 26 beletten of hinderen.

§ 2. Dezelfde geldboeten kunnen worden opgelegd in het geval dat een onderneming zou zijn overgegaan tot een concentratie zonder voorafgaande aanmelding, zoals bepaald in artikel 12, zelfs indien zou blijken dat de concentratie toelaatbaar is.

§ 3. De beslissing van de Raad wordt ter kennis gebracht, door de secretaris van de Raad, aan de personen, ondernemingen en ondernemingsverenigingen, die er het voorwerp van uitmaken. De kennisgeving vermeldt dat hoger beroep kan ingesteld worden bij het Hof van Beroep te Brussel. De termijn voor het instellen van dit beroep bedraagt dertig dagen te rekenen vanaf de dag van de kennisgeving.

Art. 38

In geval van inbreuk op artikel 12, § 4, kan de Raad voor de Mededinging de bij artikel 36, § 1 bedoelde geldboeten opleggen.

Hij kan bovendien de dwangsommen bedoeld bij artikel 36, § 1 opleggen in geval van toepassing van artikel 33, § 4.

Art. 39

De geldboeten voorzien bij artikel 36, § 1 kunnen niet worden opgelegd voor gedragingen gesteld na de aanmelding bedoeld bij artikel 7, § 1 en voor de beslissing waarbij de toepassing van artikel 2, § 3 wordt

sa décision, et ce à raison d'un montant journalier maximum de 250 000 francs pour chacune des entreprises concernées.

§ 2. Ces amendes et astreintes peuvent en outre être infligées dans le cas de l'application de l'article 29, § 2, b, c, d et en cas de non-respect des décisions visées à l'article 33, § 1.

Art. 37

§ 1. Le Conseil de la concurrence peut infliger aux personnes, entreprises ou associations d'entreprises, des amendes d'un montant de 100 000 francs à 1 000 000 francs lorsque, de propos délibéré ou par négligence, :

a) elles donnent des indications inexactes ou dénaturées à l'occasion d'une notification ou d'une demande de renseignements;

b) elles fournissent les renseignements de façon incomplète;

c) elles ne fournissent pas les renseignements dans le délai imparti;

d) elles empêchent ou entravent les instructions prévues à l'article 23 ainsi que les enquêtes visées à l'article 26.

§ 2. Les mêmes amendes peuvent être infligées dans le cas où une entreprise aurait procédé à une concentration sans notification préalable telle que prévue à l'article 12, même s'il s'avérait que la concentration est admissible.

§ 3. La décision du Conseil est notifiée par le secrétaire du Conseil aux personnes, entreprises ou associations d'entreprises qui en sont l'objet. La notification mentionne que la décision est susceptible de recours auprès de la cour d'appel de Bruxelles dans un délai de trente jours à compter de la date de cette notification.

Art. 38

Dans le cas d'infraction à l'article 12, § 4, le Conseil de la concurrence peut infliger les amendes visées à l'article 36, § 1.

Il peut, en outre, infliger les astreintes visées à l'article 36, § 1er dans le cas de l'application de l'article 33, § 4.

Art. 39

Les amendes prévues à l'article 36, § 1er ne peuvent être infligées pour des agissements postérieurs à la notification visée à l'article 7, § 1er et antérieurs à la décision par laquelle l'application de l'article 2, § 3 est

toegestaan of geweigerd, voor zover deze gedragingen blijven binnen de grenzen welke in de aanmelding zijn genoemd.

Art. 40

De voorzitter van de Raad kan de in artikel 36, § 1, bedoelde dwangsom opleggen teneinde de voorlopige maatregelen die hij overeenkomstig artikel 35 heeft getroffen en de in artikel 23, § 2 bedoelde beslissing te doen naleven.

Afdeling 8

Prejudiciële vragen gesteld aan de Raad voor de Mededinging door de hoven en rechtbanken

Art. 41

§ 1. Wanneer de oplossing van een geschil afhangt van het geoorloofd karakter van een concentratie of een mededingingspraktijk als bedoeld bij deze wet, kan de rechtbank, waarbij de zaak aanhangig werd gemaakt, de uitspraak uitstellen en de Raad raadplegen.

De Raad geeft, na onderzoek door de Dienst voor de Mededinging, een met redenen omklede beslissing volgens de in dit hoofdstuk bedoelde procedure.

De beslissing van de Raad voor de Mededinging over een prejudiciële vraag is niet ontvankelijk voor hoger beroep.

De rechtsmacht die de prejudiciële vraag stelt is gehouden tot naleving van de beslissing die de Raad voor de Mededinging genomen heeft inzake het rechtspunt dat het voorwerp uitmaakte van de prejudiciële vraag.

§ 2. Elk door de hoven en rechtbanken getroffen vonnis of arrest waarbij het gaat om het geoorloofd karakter van een mededingingspraktijk als bedoeld bij deze wet, dient binnen de acht dagen, aan de Raad voor de Mededinging medegedeeld te worden door toedoen van de griffier van de bevoegde jurisdictie.

Bovendien is de griffier ertoe gehouden zonder verwijl de Raad voor de Mededinging kennis te geven van de beroepen die tegen om het even welke in voorgaand lid geviseerde beslissing werden aangetekend.

Afdeling 9

Hoger beroep

Art. 42

Tegen de beslissingen van de Raad voor de Mededinging kan een hoger beroep worden ingesteld bij het Hof van Beroep van Brussel.

accordée ou refusée, pour autant qu'ils restent dans les limites de l'activité décrite dans la notification.

Art. 40

Le président du Conseil peut infliger l'astreinte visée à l'article 36, § 1er, en vue d'assurer le respect des mesures provisoires qu'il a prises conformément à l'article 35 et le respect de sa décision visée à l'article 23, § 2.

Section 8

Questions préjudicielles posées au Conseil de la concurrence par les cours et tribunaux

Art. 41

§ 1. Lorsque la solution d'un litige dépend du caractère licite d'une pratique de concurrence au sens de la présente loi, le juge saisi peut surseoir à statuer et saisir le Conseil.

Le Conseil rend, après instruction par le Service de la concurrence, une décision motivée suivant la procédure prévue par le présent chapitre.

La décision du Conseil de la concurrence statuant sur une question préjudicielle n'est susceptible d'aucun recours.

La juridiction qui a posé la question préjudicielle est tenue de se conformer à la décision rendue par le Conseil de la concurrence sur le point de droit faisant l'objet de la question préjudicielle.

§ 2. Tout jugement ou arrêt rendu par les cours et tribunaux et relatif à un litige mettant en cause le caractère licite d'une pratique de concurrence au sens de la présente loi, doit être communiqué au Conseil de la concurrence dans la huitaine et à la diligence du greffier de la juridiction compétente.

En outre, le greffier est tenu d'informer, sans délai, le Conseil de la concurrence, des recours introduits contre tout jugement ou arrêt visés à l'alinéa précédent.

Section 9

Recours

Art. 42

Les décisions du Conseil de la concurrence peuvent faire l'objet d'un recours auprès de la cour d'appel de Bruxelles.

De beslissingen van de voorzitter van de Raad voor de Mededinging genomen in toepassing van artikelen 23, § 2.3 en 35 kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van het beroep bedoeld in het vorige lid.

Het hoger beroep kan worden ingesteld door de ondernemingen wier concentratie of mededingingspraktijk het voorwerp heeft uitgemaakt van het onderzoek en door de klager, alsook door alle partijen die voor de Raad voor de Mededinging zijn verschenen; het wordt gericht tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken.

Het hoger beroep wordt ingesteld bij verzoekschrift binnen een termijn van dertig dagen vanaf de bekendmaking van de beslissing van de Raad voor de Mededinging in het *Belgisch Staatsblad*.

Wanneer het hoger beroep gericht is tegen een beslissing van de Raad voor de Mededinging genomen in toepassing van artikel 37 of tegen een beslissing van de voorzitter van de Raad voor de Mededinging die genomen werd in toepassing van artikelen 23, § 2.3 en 35, begint de termijn van dertig dagen te lopen vanaf de dag van de kennisgeving bedoeld bij artikelen 23, § 2.3, 35, § 3 en 37, § 3.

Het verzoekschrift bevat op straffe van nietigheid :

- 1° aanduiding van dag, maand en jaar;
- 2° de naam, voornaam, beroep, woonplaats van de verzoeker, alsook, in voorkomend geval, zijn persoonlijke omstandigheden en inschrijving in het handelsregister of in het register van ambachtslieden;
- 3° volgende aanduiding : De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken;
- 4° het voorwerp en de beknopte uiteenzetting van de middelen;
- 5° de aanduiding van de rechter die belast is met de vraag;
- 6° de handtekening van de verzoeker of van zijn advocaat.

Het hoger beroep schorst de beslissingen van de Raad of die van de voorzitter niet op.

Het Hof van Beroep kan, op verzoek van de betrokkene en bij beslissing alvorens recht te doen, de verplichting tot het betalen van de geldboeten en dwangsommen schorsen, en zulks tot op de dag van de uitspraak van het arrest. Het Hof van Beroep kan, in voorkomend geval, bevelen dat het betaalde bedrag van de geldboeten en dwangsommen, aan de betrokkene wordt terugbetaald; het hoeft zich ook niet onmiddellijk uit te spreken over de teruggave van de betaalde geldboeten of dwangsommen, in de mate dat deze beslissing de grond van de zaak zou raken.

HOOFDSTUK IV

Strafbepalingen

Art. 43

Het gebruik en de openbaarmaking van de met toepassing van de bepalingen van deze wet verkregen

Les décisions du président du Conseil de la concurrence rendues en application des articles 23, § 2.3 et 35 peuvent également faire l'objet du recours visé à l'alinéa précédent.

Le recours peut être introduit par les entreprises dont la pratique de concurrence a fait l'objet de l'instruction et par le plaignant ainsi que par toute personne comparue devant le Conseil de la concurrence; il est dirigé contre l'Etat belge, représenté par le Ministre des Affaires économiques.

Le recours est introduit par requête dans un délai de trente jours à partir de la publication au *Moniteur belge* de la décision du Conseil de la concurrence.

Quand le recours est dirigé contre une décision du Conseil de la concurrence rendue en application de l'article 37 ou contre une décision du président du Conseil de la concurrence rendue en application des articles 23, § 2.3 et 35, le délai de trente jours commence à courir à partir de la date de la notification visée aux articles 23, § 2.3, 35, § 3 et 37, § 3.

La requête contient à peine de nullité :

- 1° l'indication des jours, mois et an;
- 2° les nom, prénom, profession, domicile du requérant, ainsi que, le cas échéant, ses qualités et inscription au registre de commerce ou au registre de l'artisanat;
- 3° l'indication suivante : l'Etat belge représenté par le Ministre des Affaires économiques;
- 4° l'objet et l'exposé sommaire des moyens;
- 5° l'indication du juge qui est saisi de la demande;
- 6° la signature du requérant ou de son avocat.

Le recours ne suspend pas les décisions du Conseil ni celles du président.

La cour d'appel peut, à la demande de l'intéressé et par décision avant dire droit, suspendre l'obligation de paiement des amendes et astreintes et ce jusqu'au jour du prononcé de l'arrêt. La cour d'appel peut, s'il échet, ordonner la restitution à l'intéressé du montant des amendes et astreintes; elle peut également ne pas se prononcer immédiatement sur la restitution des amendes ou astreintes payées dans la mesure où cette décision serait liée au fond.

CHAPITRE IV

Dispositions pénales

Art. 43

L'utilisation et la divulgation de documents ou de renseignements reçus en application des dispositions

bescheiden en inlichtingen voor andere doeleinden dan de toepassing van deze wet, wordt met een geldboete van 100 tot 10 000 frank en met een gevangenisstraf van twee maanden tot vijf jaar gestraft of met één van deze straffen alleen.

Elke inbreuk op het besluit bedoeld bij artikel 50, wordt eveneens gestraft met een geldboete van 100 frank tot 10 000 frank en met een gevangenisstraf van twee maanden tot vijf jaar of met één van deze straffen alleen.

Art. 44

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII, en artikel 85 inbegrepen, zijn van toepassing op de in artikel 43 bedoelde inbreuken.

HOOFDSTUK V

Andere bepalingen

Art. 45

§ 1. De omzet bedoeld in de artikelen 5 en 36 is de totale omzet gerealiseerd tijdens het vorige boekjaar op de nationale markt en bij de export. Hij moet worden begrepen in de zin van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 betreffende de jaarrekeningen van de ondernemingen.

De omzet bedoeld bij artikel 11 is de totale omzet gerealiseerd tijdens het vorig boekjaar in België en in het buitenland. Hij moet worden begrepen in de zin van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen.

§ 2. Als een concentratie, in afwijking van § 1 bestaat uit de verwerving van delen — die al dan niet rechtspersoonlijkheid bezitten — van één of meer ondernemingen of van een groep ondernemingen, wordt alleen het omzetcijfer dat betrekking heeft op de delen die aldus het voorwerp van de transactie zijn, uit hoofde van de vervreemder of vervreemders, in aanmerking genomen.

Twee of meer transacties, als bedoeld in het eerste lid, die binnen een periode van twee jaar plaatsvinden tussen dezelfde personen of ondernemingen, moeten evenwel worden beschouwd als één concentratie die plaatsvindt op de datum van de laatste transactie.

§ 3. De omzet wordt vervangen :

a) bij banken, kredietinstellingen en andere financiële instellingen, door een tiende van het balanstotaal;

b) bij verzekeringsondernemingen, door de waarde van de bruto geboekte premies, die alle uit hoofde van de door of namens de verzekeringsondernemingen

de la présente loi à d'autres fins que celles de l'application de la présente loi, est punie d'une amende de 100 à 10 000 francs et d'un emprisonnement de deux mois à cinq ans ou d'une de ces peines seulement.

Toute infraction à l'arrêté visé à l'article 50 est également punie d'une amende de 100 à 10 000 francs et d'un emprisonnement de deux mois à cinq ans ou d'une de ces peines seulement.

Art. 44

Les dispositions du livre premier du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées à l'article 43.

CHAPITRE V

Autres dispositions

Art. 45

§ 1. Le chiffre d'affaires visé aux articles 5 et 36 est le chiffre d'affaires total réalisé au cours de l'exercice social précédent sur le marché national et à l'exportation. Il s'entend au sens de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises.

Le chiffre d'affaires visé à l'article 11 est le chiffre d'affaires total réalisé au cours de l'exercice social précédent en Belgique et à l'étranger. Il s'entend au sens de l'arrêté royal du 6 mars 1990 relatif aux comptes consolidés des entreprises.

§ 2. Par dérogation au § 1er, lorsqu'une concentration consiste en l'acquisition de parties, constituées ou non en entités juridiques, d'une ou plusieurs entreprises ou d'un groupe d'entreprises, seul le chiffre d'affaires se rapportant aux parties qui sont ainsi l'objet de la transaction est pris en considération dans le chef du ou des cédants.

Toutefois, deux ou plusieurs transactions, telles que visées au premier alinéa, qui ont lieu au cours d'une période de deux années entre les mêmes personnes ou entreprises sont à considérer comme une seule opération de concentration intervenant à la date de la dernière transaction.

§ 3. Le chiffre d'affaires est remplacé :

a) pour les banques, les établissements de crédit et autres établissements financiers, par le dixième du total des bilans;

b) pour les entreprises d'assurance, par la valeur des primes brutes émises qui comprennent tous les montants reçus et à recevoir au titre de contrats

gesloten verzekeringsovereenkomsten ontvangen en te ontvangen bedragen omvatten, met inbegrip van de aan herverzekeraars afgestane premies en na aftrek van belastingen en parafiscale heffingen geheven op basis van de premies of van het totaal daarvan.

§ 4. Onverminderd de bepalingen van § 2, vloeit de omzet van elk van de betrokken ondernemingen voort uit de som van de omzetten van alle ondernemingen die behoren tot dezelfde groep.

Worden beschouwd als deel uitmakend van dezelfde groep de ondernemingen die verbonden zijn in de zin van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 betreffende de jaarrekeningen van de ondernemingen, gewijzigd door het koninklijk besluit van 6 maart 1990.

§ 5. Voor de openbare ondernemingen bedoeld in artikel 46, is de in aanmerking te nemen omzet deze van alle ondernemingen die een economisch geheel vormen met een zelfstandige beslissingsbevoegdheid, ongeacht de vraag wie het kapitaal ervan bezit of welke administratieve voogdijregels daarop van toepassing zijn.

Art. 46

De openbare ondernemingen en de ondernemingen waaraan de overheid bijzondere of exclusieve rechten verleent zijn onderworpen aan de bepalingen van deze wet voor zover de toepassing daarvan de vervulling, in feite of in rechte, van de hun door of krachtens de wet toevertrouwde bijzondere taak niet verhindert.

Art. 47

§ 1. Het onderzoek bedoeld in artikel 23 mag slechts betrekking hebben op feiten die zich niet langer dan vijfjaargeleden voordeden. De termijn wordt berekend vanaf de datum van de beslissing van de Dienst voor de Mededinging om ambtshalve een onderzoek in te stellen of vanaf de datum van het aanhangig maken van de zaak bij de Dienst overeenkomstig artikel 23, § 1.

§ 2. De verjaringstermijn met betrekking tot de procedure van onderzoek en beslissing is vijf jaar te rekenen vanaf de datum bedoeld bij § 1.

De verjaring wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of daden van beslissing verricht binnen de termijn bepaald in het vorige lid; met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen.

§ 3. De verjaringstermijn met betrekking tot de geldboeten en dwangsommen is vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van de bij artikel 34 bedoelde kennisgeving.

d'assurance établis par elles ou pour leur compte, y compris les primes cédées aux réassureurs et après déduction des impôts et taxes parafiscales perçus sur la base du montant des primes ou du volume total de celui-ci.

§ 4. Sans préjudice des dispositions du § 2, le chiffre d'affaires de chacune des entreprises concernées par une concentration résulte de la somme des chiffres d'affaires de toutes les entreprises appartenant au même groupe.

Sont considérées comme appartenant au même groupe les entreprises liées au sens de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises modifié par l'arrêté royal du 6 mars 1990.

§ 5. Pour les entreprises publiques visées à l'article 46, le chiffre d'affaires à prendre en considération est celui de toutes les entreprises qui constituent un ensemble économique doté d'un pouvoir de décision autonome, indépendamment de la détention de leur capital ou des règles de tutelle administrative qui leur sont applicables.

Art. 46

Les entreprises publiques et les entreprises auxquelles les autorités publiques accordent des droits spéciaux ou exclusifs sont soumises aux dispositions de la présente loi dans les limites où cette application ne fait pas échec en droit ou en fait à la mission particulière qui leur a été impartie par ou en vertu de la loi.

Art. 47

§ 1er. L'instruction visée à l'article 23 ne peut porter que sur des faits ne remontant pas à plus de cinq ans. Ce délai se compte à partir de la date de la décision du Service de la concurrence de procéder à une instruction d'office ou de la date de saisine du Service conformément à l'article 23, § 1er.

§ 2. La prescription en ce qui concerne la procédure d'instruction et de décision est de cinq ans à partir de la date visée au § 1er.

La prescription ne sera interrompue que par les actes d'instruction ou de décision faits dans le délai déterminé sous l'alinéa précédent; ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée.

§ 3. La prescription en ce qui concerne les amendes et astreintes est de cinq ans à partir de la date de la notification prévue à l'article 34.

De verjaring wordt, voor wat betreft de geldboeten en de dwangsommen slechts gestuit door daden van invordering verricht binnen de termijn bepaald in het vorige lid; met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen.

Art. 48

§ 1. De Dienst voor de Mededinging wordt belast met bijstands-, verificatie- of andere opdrachten in het kader van het toezicht op de naleving van de mededingingsregels van de verdragen van de Europese Gemeenschappen.

§ 2. De daartoe gemandateerde personeelsleden hebben dezelfde bevoegdheid en verplichtingen als die van de in artikel 23 van deze wet bedoelde gemandateerde personeelsleden.

Art. 49

Niettegenstaande de bepalingen van artikel 43, a) kan de Dienst voor de Mededinging de in zijn bezit zijnde bescheiden en inlichtingen mededelen aan de bevoegde instanties voor wat betreft de toepassing van de artikelen 8 en 9 van het Verdrag tot Oprichting van de Benelux Economische Unie en van de artikelen 10 en 11 van het daaraan als bijlage gehecht uitvoeringsprotocol, evenals aan de krachtens artikel 89 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap bevoegde communautaire overheden;

b) in het kader van de reciprociteitsovereenkomsten inzake onderlinge bijstand aangaande de mededingingspraktijken, kan de Dienst voor de Mededinging ook de nodige bescheiden en inlichtingen aan de instanties bevoegd inzake mededinging mededelen.

Art. 50

Onverminderd de bepalingen van de wet van 27 maart 1969 betreffende de reglementering van het zee- en luchtvervoer en behoudens de uitzonderingen die Hij bepaalt, kan de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, maatregelen treffen waarbij het de ondernemingen verboden wordt niet bekendgemaakte inlichtingen of bescheiden met betrekking tot hun mededingingspraktijken aan een buitenlandse Staat of aan een daarvan afhangerende instelling te geven.

Art. 51

Indien de onderneming in gebreke blijft de geldboete of de dwangsom te betalen, wordt de beslissing

La prescription en ce qui concerne les amendes et astreintes ne sera interrompue que par les actes de recouvrement faits dans le délai déterminé sous l'alinéa précédent; ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée.

Art. 48

§ 1er. Le Service de la concurrence est chargé d'accomplir, auprès des entreprises, des missions d'assistance, de vérification ou autres dans le cadre du contrôle du respect des règles de concurrence des traités des Communautés européennes.

§ 2. Les agents mandatés dans ce but ont les mêmes pouvoirs et obligations que ceux des agents mandatés visés à l'article 23 de la présente loi.

Art. 49

Nonobstant les dispositions de l'article 43,

a) le Service de la concurrence peut communiquer les documents et informations en sa possession aux autorités compétentes en ce qui concerne l'application des articles 8 et 9 du traité instituant l'Union économique Benelux et des articles 10 et 11 du protocole d'exécution y annexé, ainsi qu'aux autorités communautaires compétentes en vertu de l'article 89 du traité instituant la Communauté économique européenne;

b) dans le cadre des accords de réciprocité en matière d'assistance mutuelle relative aux pratiques de concurrence, le Service de la concurrence peut également communiquer les documents et informations indispensables aux autorités étrangères compétentes en matière de concurrence.

Art. 50

Sans préjudice des dispositions de la loi du 27 mars 1969 relative à la réglementation des transports maritimes et aériens et sauf les exceptions qu'il détermine, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, prendre des mesures pour interdire aux entreprises de donner à un Etat étranger ou à un organisme relevant de celui-ci des renseignements ou des documents qui ne sont pas publiés et portant sur leurs pratiques de concurrence.

Art. 51

Si l'entreprise demeure en défaut de payer l'amende ou l'astreinte, la décision du Conseil de la concurrence

van de Raad voor de Mededinging of van zijn voorzitter of de in kracht van gewijsde gegane beslissing van het Hof van Beroep, toegezonden aan de administratie van de Belasting op de Toegevoegde Waarde, Registratie en Domeinen, met het oog op de inning van het bedrag van de administratieve geldboete.

De vervolgingen die de voornoemde administratie moet instellen gebeuren overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.

De Koning stelt de termijnen en de modaliteiten van de betaling van de in artikelen 36, 37, 38 en 40 bedoelde geldboeten en dwangsommen vast.

Art. 52

§ 1. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de bepalingen van deze wet opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen teneinde de nodige maatregelen te treffen ter uitvoering van de verplichtingen die voor België voortvloeien uit internationale overeenkomsten of verdragen.

§ 2. Het in § 1 bedoelde ontwerp van besluit wordt aan het met redenen omkleed advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State onderworpen.

Dit advies wordt, samen met het verslag aan de Koning en het koninklijk besluit waarop het betrekking heeft, in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 3. Het koninklijk besluit genomen krachtens § 1 wordt opgeheven wanneer het niet binnen het jaar na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* door de Wetgevende Kamers werd bekrachtigd.

Art. 53

Wanneer de Belgische autoriteiten zich, bij toepassing van artikel 88 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, moeten uitspreken over de toelaatbaarheid van afspraken of over het misbruik maken van een machtspositie op de gemeenschappelijke markt, wordt de beslissing door de in deze wet genoemde autoriteiten genomen in overeenstemming met de artikelen 85, § 1 en 86 van het Verdrag, volgens de procedure en de sancties bepaald door deze wet.

Art. 54

De kosten verbonden aan de toepassing van deze wet komen ten laste van het Ministerie van Economische Zaken.

ou de son président ou la décision de la cour d'appel passée en force de chose jugée est transmise à l'administration de la Taxe sur la valeur ajoutée, de l'Enregistrement et des Domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative.

Les poursuites à intenter par l'administration précitée se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.

Le Roi détermine les délais et les modalités du paiement des amendes et astreintes visées aux articles 36, 37, 38 et 40.

Art. 52

§ 1. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions de la présente loi afin de prendre les mesures nécessaires à l'exécution des obligations qui résultent pour la Belgique d'accords ou de traités internationaux.

§ 2. Le projet d'arrêté visé au § 1 est soumis à l'avis motivé de la section de législation du Conseil d'Etat.

Cet avis est publié au *Moniteur belge* en même temps que le rapport au Roi et l'arrêté royal y relatif.

§ 3. L'arrêté royal pris en vertu du § 1er est abrogé lorsqu'il n'a pas été ratifié par les Chambres législatives dans l'année qui suit celle de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 53

Lorsque les autorités belges ont à statuer, en application de l'article 88 du traité instituant la Communauté économique européenne, sur l'admissibilité d'ententes et sur l'exploitation abusive d'une position dominante sur le Marché commun, la décision est rendue par les autorités prévues par la présente loi en conformité aux articles 85, § 1er et 86 du traité, selon la procédure et les sanctions prévues par la présente loi.

Art. 54

Les frais inhérents à l'application de la présente loi sont à imputer au Ministère des Affaires économiques.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Art. 55

§ 1. Worden opgeheven :

a) in het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, gewijzigd bij het koninklijk besluit n° 295 van 30 maart 1936 en aangevuld bij het koninklijk besluit n° 78 van 28 november 1939 :

- de artikelen 6 en 9;
- artikel 8, tweede lid;
- de woorden « De Raad ... » tot « ... drie leden » in artikel 7;

- artikel 10, eerste lid;

b) in de besluitwet van 22 januari 1945 betreffende het beteugelen van de inbreuken op de reglementeringen inzake de bevoorrading van het land, waarvan het opschrift gewijzigd werd bij de wet van 30 juli 1971 in « wet betreffende de economische reglementering en de prijzen » :

- de artikelen 4bis en 4ter, ingevoegd bij de besluitwet van 7 juni 1946;

c) de wet van 27 mei 1960 tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie gewijzigd bij de wet van 23 september 1985;

d) de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 juli 1987 tot uitvoering van de in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitgevaardigde verordeningen en richtlijnen;

e) het koninklijk besluit van 1 februari 1988 houdende uitvoering van de artikelen 12 tot 14 van de eerste Verordening (n° 17) over de toepassing van de artikelen 85, 86 en 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap;

f) het koninklijk besluit van 18 juli 1989 houdende uitvoering van artikel 86 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal met betrekking tot afspraken en concentraties.

§ 2. De in artikel 55 geïndiceerde bepalingen blijven van toepassing op de zaken die in uitvoering zijn de dag van de inwerkingtreding van § 1.

Art. 56

Worden vervangen :

a) in het koninklijk besluit n° 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling, gewijzigd bij het koninklijk besluit n° 295 van 30 maart 1936 en aangevuld bij het koninklijk besluit n° 78 van 28 november 1939 :

CHAPITRE VI

Dispositions finales

Art. 55

§ 1. Sont abrogés :

a) dans l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 permettant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution, modifié par l'arrêté royal n° 295 du 30 mars 1936 et complété par l'arrêté royal n° 78 du 28 novembre 1939 :

- les articles 6 et 9;
- l'article 8, alinéa 2;
- les mots « Le conseil ... » à « ... trois membres » dans l'article 7;
- l'article 10, alinéa 1er;

b) dans l'arrêté-loi du 22 janvier 1945 concernant la répression des infractions à la réglementation relative à l'approvisionnement du pays, dont l'intitulé a été modifié en « loi sur la réglementation économique et les prix » par la loi du 30 juillet 1971 :

- les articles 4bis et 4ter, insérés par l'arrêté-loi du 7 juin 1946;

c) la loi du 27 mai 1960 sur la protection contre l'abus de puissance économique modifiée par la loi du 23 septembre 1985;

d) les articles 2 et 3 de la loi du 28 juillet 1987 portant exécution des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne;

e) l'arrêté royal du 1er février 1988 portant exécution des articles 12 à 14 du premier Règlement (n° 17) d'application des articles 85, 86 et 87 du traité instituant la Communauté économique européenne;

f) l'arrêté royal du 18 juillet 1989 portant exécution, en matière d'ententes et de concentrations, de l'article 86 du traité instituant la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier.

§ 2. Les dispositions visées à l'article 55 restent applicables aux affaires en cours à la date de la mise en vigueur du § 1er.

Art. 56

Sont remplacés :

a) dans l'arrêté royal n° 62 du 13 janvier 1935 permettant l'institution d'une réglementation économique de la production et de la distribution, modifié par l'arrêté royal n° 295 du 30 mars 1936 et complété par l'arrêté royal n° 78 du 28 novembre 1939 :

— de woorden « de Raad der economische geschillen opgericht door hoofdstuk II » door de woorden « de Raad voor de Mededinging opgericht door de wet van ... tot bescherming van de economische mededinging » in artikel 5;

— de woorden « van de Raad der Economische Geschillen » door de woorden « van de procedure » in het opschrift van hoofdstuk II;

— de woorden « de kamer » door de woorden « de Raad voor de Mededinging » in artikel 7;

— de woorden « Raad der economische geschillen » door de woorden « Raad voor de Mededinging » in de artikelen 11 en volgende;

— de woorden « de secretaris » door de woorden « de secretaris van de Raad voor de Mededinging » in artikel 12;

b) artikel 1 van de wet van 28 juli 1987 tot uitvoering van de in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitgevaardigde verordeningen en richtlijnen door het volgende artikel :

« Artikel 1. § 1. De Koning kan, bijeen in Minister-raad overlegd besluit en na raadpleging van de Raad en de Commissie voor de Mededinging, de bestaande wettelijke bepalingen opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen teneinde de nodige maatregelen te treffen ter uitvoering van de verplichtingen voortvloeiend uit de verordeningen en richtlijnen genomen in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Het in § 1 bedoelde ontwerp van besluit wordt aan het met redenen omkleed advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State onderworpen.

Dit advies wordt, samen met het verslag aan de Koning en het koninklijk besluit waarop het betrekking heeft, in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 3. Het koninklijk besluit genomen krachtens § 1 wordt opgeheven, wanneer het niet binnen het jaar na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* door de Wetgevende Kamers werd bekrachtigd. »

Art. 57

§ 1. Deze wet treedt in werking de eerste dag van de achttiende maand die volgt op deze van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 2. Vanaf de eerste dag van de maand volgend op die waarin deze wet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, kan de Koning gebruik maken van de regelingsbevoegdheid welke Hem in de hiernavolgende artikelen is toegekend :

- artikel 6, § 2;
- artikel 7, § 3;
- artikel 12, § 3;
- artikelen 15 tot en met 22 en 25;
- artikel 27, § 3;
- artikel 51, alinea 3;
- de artikelen 52 tot 54.

— les mots « le Conseil du contentieux économique institué par le chapitre II » par les mots « le Conseil de la concurrence institué par la loi du ... sur la protection de la concurrence économique » dans l'article 5;

— les mots « du Conseil du Contentieux économique » par les mots « De la procédure » dans l'intitulé du chapitre II;

— les mots « la chambre » par les mots « le Conseil de la concurrence » dans l'article 7;

— les mots « Conseil du contentieux économique » par les mots « Conseil de la concurrence » dans les articles 11 et suivants;

— les mots « le secrétaire » par les mots « le secrétaire du Conseil de la concurrence » dans l'article 12;

b) l'article 1er de la loi du 28 juillet 1987 portant exécution des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne par l'article suivant :

« Article 1er. § 1er. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres et après consultation du Conseil et de la Commission de la concurrence, abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions légales existantes afin de prendre les mesures nécessaires à l'exécution des obligations résultant des règlements et directives pris en application de l'article 87 du traité instituant la Communauté économique européenne.

§ 2. Le projet d'arrêté visé au § 1 est soumis à l'avis motivé de la section de législation du Conseil d'Etat.

Cet avis est publié au *Moniteur belge* en même temps que le rapport au Roi et l'arrêté royal y relatif.

§ 3. L'arrêté royal pris en vertu du § 1 est abrogé lorsqu'il n'a pas été ratifié par les Chambres législatives dans l'année qui suit celle de sa publication au *Moniteur belge*. »

Art. 57

§ 1er. La présente loi entre en vigueur le premier jour du dix-huitième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

§ 2. A partir du premier jour du mois suivant celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur belge*, le Roi peut appliquer le pouvoir réglementaire qui lui est dévolu par les articles suivants :

- l'article 6, § 2;
- l'article 7, § 3;
- l'article 12, § 3;
- les articles 15 à 22 et 25;
- l'article 27, § 3;
- l'article 51, alinéa 3;
- les articles 52 à 54.

§ 3. De bepalingen van de artikelen 52 en 56b blijven van kracht tot 1 januari 1993.

Gegeven te Brussel, 13 augustus 1990.

BOUDEWIJN

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Economische Zaken en het Plan,

W. CLAES

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

§ 3. Les dispositions des articles 52 et 56b ne resteront en vigueur que jusqu'au 1er janvier 1993.

Donné à Bruxelles, le 13 août 1990.

BAUDOUIN

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires économiques et du Plan,

W. CLAES

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET
